Liber Biblioth. Gieſſenæ veteris
Sub Repoſit. C Num. 8a Scri.

Hs. 55.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

der Benutzun
gesehen? ganz od
verglichen? gan
weise abgeschriebe
Titel der
Veröffentlichung.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

Libe
sub

Liber Bibliothecæ Acad. Giess. veteris.
Sub Repositt. (?) in Seminio inferi.
Num. 8.

Commentatio
in
Aristotelis libros de ANIMA

Joannis Schaufus, Canonici Alsfeldiani.

M. CCCC. LII.

Obiit Auctor Alsfeldiæ
Aō 1480.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

Lib
sub

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

Honorum honorabilium ꝛc.

Iste lib' dum' in plic' et unic' Tractat' i· p' ad plic' ad dum' In tres p'tes· In p'ma redditur auditore docilem 2° benivolum 3° attentum· Docilez reddit ꝑmittendo ordi 7 disponendo tractatu.

A

brevilo, reddit oñdendo valitē scē Attentū ꝑ difficultatē P̄ro quo nō' q̄ expedit ꝓmeꝛ ī hoc p̄hemiū Quarū p' est ista· Q̄r ista scīa ē melior 7 honor' ceteꝛis p̄tibꝰ phīce ūlis q̄ p' ista scīa Illa scīa ē nobil' q̄ ūt est de nobil' ūt q̄ ē de ceteꝛis Ꝫ ista scīa ē de nobil' q ceteꝛis ceteꝛis p̄tibꝰ phīce ūl' g̊· q̄r b' q̄ p' q̄ ē de nob' q̄ ista scīa assideꝛat de aīa ūale q ē nobil' ceteꝛis formis nāliꝫ Ex q̄ ē de ceteꝛioꝛibꝰ 7 q̄ ex p̄t ī st. hꝰmōi aīm g̊· Ex hac q̄ne ꝑtitū q̄ꝛit

scīa de aīa est prior

Q̄uarū p' est et ostēdit· p· ī textu· Ꝫ p' scīa de aīa est prior Cuius ꝛō ē q̄ nobilꝭ scīa ꝓpoꝛ 7 p̄ q̄ne p̄cedēte scīa ista ē nobilioꝛ ceteꝛis p̄tibꝰ phīce ūlis· g̊· Et ista 2ª q̄ alīa scīa dr̄ ē nobil' a ꝑ duo· hꝰ ꝑ nobilitē sibi sue rei assideꝛate 7 p̄ certiꝰ assideꝛe Q̄uīt g̊· q̄ scīa ē de nūo bonoꝛ cuꝰ ꝛō ē q̄ bō' 7 ꝓfitū inde fūt 7 scīa q̄ ꝓfectu nūc ꝛōnis g̊· q̄ ē de nūo bonoꝛ Et ista q̄ ex alīs scīa spec' ē de nūo bonoꝛ honoꝛa Cuius ꝛō ē q̄ bō' honō ē id q̄d appetit ꝑ se 7 nō ꝑ al' 7 q̄ scīa ꝓpt' nūc ꝑ se 7 nō ꝓpt' g̊· q̄ scīa spec' ē de nūo bonoꝛ honoꝛ Ex quo ꝑ q̄d nō scīa practica ē de nūo honō cū nō acquīt ꝑ se 7 ꝑ hꝰ ē de nūo laudā bonoꝛ cū nō acquīt ꝑ se 7 ꝑ hꝰ ē de nūo bonoꝛ honoꝛ

.b. vtile bō'. laudabile honestū

P̄ro cuius ampliori declaꝛatōe sciendū ē q bō' vtile et bō' laudabile 7 honō' sic cuꝛꝛit q̄ dicit 7 bō' vtile dr̄ q̄d q̄libꝫ ꝑ se 7 ꝑ se 7 ꝑ hꝰ bō' laudabile ē id q̄d q̄libꝫ ꝑ se 7 ꝑ se· Cōsequēꝛ ꝛō· p· cōe sup' Dc co q̄d nō est nō ē scīa ꝓpoꝛ 7 aīa nō est 7 nō ē scīa de aīa nō ē scīa 7 ꝑ hoc obiū sic ostēsus scīa cū sit scīa 7 nō sit scīa de aīa nō ē scīa Nā ī scīa ē nobil' 7 est ceteꝛioꝛ 7 nec est ceteꝛior ista· g̊· nec ē nobil' seu honoꝛ ceteꝛis scīis Ꝑ hanc cōem cauet 7 cōem libꝝ p̄hōꝝ p̄decessoꝛ ista scīa de aīa 7 sic ista scīa nō est ꝓpoꝛ ceteꝛis p̄tibꝰ phīce ūlis Ꝑ hanc cōem ꝓbatur bō' Nā sequitur cuꝛꝛit 7 cōis ꝛō ē q̄ aīa ē ūtus cuius· ad plura se extendit 7 aīa ūtus cuius· g̊· aīa nō est nobil' ceteꝛis scientiis nāliꝫ

c

Ad p'm dr̄· q̄ de eo q̄d ūtilius est nō ē scīa sed potius tñ de eo q̄d est ūtilius nō 7 nō est nō ē scīa 7 ꝑ hoc est bō' ē scīa Vñ 7 aīa nō est id q̄d ꝓpue est bō' ē scīa

ē est ꝛō id quo dd ē 7 hec ens ꝛōnis nisi de scīa ē· 7 de sonduno tali ens ens q̄ꝛe dcm dr̄· 7 artū et ꝑm 7 arta et scīa dr̄ sit 7 scīa ē q̄ꝛe ens 7 q̄ quo aīa ē ens q̄ꝛe ens 7 nō possunt p' syllogiꝛa equoꝛeis Nā ad p̄m dr̄ q̄ꝛe ens dr̄· Nego· q̄d nō est ens q ens et istud bō 7 scīa ē q̄ꝛe ens Alio· q̄ꝛe ꝑt dr̄ ens ad q̄d· 8 q̄ꝛe 7 ꝑt subsistit et istud nulla scīa ē q̄ꝛe ens ī forte aīa ī ūal' q ꝑt subsistit sufficiēcia ī appleta Ut instāns ꝑcedit Ad 2ª dr̄· q̄ aīa ūalis ꝑt dr̄ q̄sideꝛari Nego p'm ꝑmittendo ē 7 nō sc' aīa scīa Alio· p'm ꝛōnes q̄ꝛes ens 7 s· q̄ est duplex 7 ꝛōnis simplex Et istud bō ꝑcedit scīa ordie ꝛōnis 7 vt obiū ꝑcedit hīc Ad 3ª dr̄· q̄ scīa nō ē nobil' ceteris aliis scīis Ꝑ ē nobil' aliis scīis ūlibꝰ Ad 4ª dr̄· q̄ scīa ē ꝑe ꝑ ceteris ūlibꝰ Nego ut ar' q̄ scīa ē ꝑe ꝑ aliis ꝓbus scīe ūlis Vel ar' ꝛōnis Et scīa ē ꝓpoꝛ scīis de aīalis q̄ colōꝛ ē 7 sonꝰ ē q̄ li in nō dicit ordiē ꝑ dignitē Ꝑ scīa nūeꝛo de aliis ꝓbus phīce ūlis vt dcm hic· s· q̄ ceteꝛ ē de ordie ꝛōnis Ad 4ª dr̄· q̄ Ꝑ scīa ꝛōnis celestis ē nobilioꝛ q̄ aīa ūalis ē dignioꝛ et nobilioꝛ Cuius ꝛō est q̄ aīa ūalis est impar q̄ꝛe dignitatis ꝛōnis celestis g̊·

nobilius simplex

c

Circa ꝑdcā ad huc dubitā· Utꝛ scīa de aīa sit una scīa nūo Et ar' 2ª ꝛōnibꝰ· 1o de sanduno q̄ ꝛō Nā diuīsiua g̊nis nūo dupliciter nō ꝑt ē unꝰ hitus nūo Utꝛ de ē Ꝑ 2ª ī libꝰ de aīa sit diuīse g̊nis dispūte nūo q̄· ī cuius nō est una scīa nūo Ꝑ ex diuīsis simulꝫ nō ꝑt fieꝛi una ī ipsis nūo ꝑe diuīsis coloꝛibꝰ nō ꝑt fieꝛi una coloꝛata nūo Ꝫ cont q̄ tenditur scīa de aīa sit diuīsa sm̄ g̊· idē ut ꝑius

Ad 1ª dr̄· q̄ ꝑ ꝛōnes pꝛe ductas doctoꝛ q̄cludit ē dr̄· q̄ ꝑ scīa nō est una nūo Ꝑ q̄dē ꝛōnes nō q̄cludit Nā 2ª ꝑt ē dispūtō g̊nis Nā q̄dā ē nāliꝫ aīa dispūtōe nō cūt dispūtō scīe Alia ē scīalis Et 1ª ē duꝰ q̄dā ē ꝑm diuīsa scīaꝝ nāliꝫ Alia ē ꝑm diuīsa scīaꝝ ꝛōnis q̄ aīa q̄dē dispūtōe cūt dispūtō scīe ꝑ ꝑ ī libꝰ de aīa sunt diuīse g̊nes dispūtē g̊· ī libꝰ de aīa sunt diuīse g̊nes dispūtē g̊· ꝑ aut 2ª nō sunt ī una ꝛōne formali cogēs nūo ex eis ꝑt ē una scīa nūo Ad 2ª dr̄· q̄ nō ē simile de simultē ad ī tēm et de coloꝛibus q̄ nō adiuīsi ꝑm ad ī ꝑpinaūo q̄ simultē nō ꝑt obiū tēm ꝑe coloꝛes ꝑt obiū visus nā ex diuīsis coloꝛibꝰ sunt diuīse ī ꝑpinaūo tñ ex diuīsis simulꝫ ꝑt fieꝛi una ūtus nūo

f

Ad 3ª dr̄· q̄ nō ē simile de ꝑmittendo ad ī tēm et de coloꝛibus q̄ nō adiuīsi ꝑm ad ī ꝑpinaūo q̄ simultē nō ꝑt obiū visus nā ex diuīsis coloꝛibꝰ sunt diuīse ī ꝑpinaūo tñ ex diuīsis simulꝫ ꝑt fieꝛi una ūtus nūo Ad 4ª dr̄· q̄ nō ē simile de ꝑmittendo ad ī tēm et de coloꝛibus q̄ nō adiuīsi ꝑm ad ī ꝑpinaūo q̄ simultē nō ꝑt obiū visus nā ex diuīsis coloꝛibꝰ sunt diuīse ī ꝑpinaūo tñ ex diuīsis simulꝫ ꝑt fieꝛi una ūtus nūo

Utꝛ scīa de aīa sit una scīa nūo

Ad 2ª dr̄· q̄ ꝑ ꝛōnes pꝛe ductas doctoꝛ q̄cludit ē dr̄· q̄ ꝑ scīa nō est una nūo Ꝑ q̄dē ꝛōnes nō q̄cludit Nā 2ª ꝑt ē dispūtō g̊nis Nā q̄dā ē nāliꝫ aīa dispūtōe nō cūt dispūtō scīe Alia ē scīalis Et 1ª ē duꝰ q̄dā ē ꝑm diuīsa scīaꝝ nāliꝫ Alia ē ꝑm diuīsa scīaꝝ ꝛōnis q̄ aīa q̄dē dispūtōe cūt dispūtō scīe ꝑ ꝑ ī libꝰ de aīa sunt diuīse g̊nes dispūtē g̊· ī libꝰ de aīa sunt diuīse g̊nes dispūtē g̊· ꝑ aut 2ª nō sunt ī una ꝛōne formali cogēs nūo ex eis ꝑt ē una scīa nūo

Ad 2ª dr̄· q̄ ꝑ ꝛōnes pꝛe ductas doctoꝛ q̄cludit ē dr̄· q̄ ꝑ scīa nō est una nūo Ꝑ q̄dē ꝛōnes nō q̄cludit Nā 2ª ꝑt ē dispūtō g̊nis Nā q̄dā ē nāliꝫ aīa dispūtōe nō cūt dispūtō scīe Alia ē scīalis Et 1ª ē duꝰ q̄dā ē ꝑm diuīsa scīaꝝ nāliꝫ Alia ē ꝑm diuīsa scīaꝝ ꝛōnis q̄ aīa q̄dē dispūtōe cūt dispūtō scīe ꝑ ꝑ ī libꝰ de aīa sunt diuīse g̊nes dispūtē g̊· ī libꝰ de aīa sunt diuīse g̊nes dispūtē g̊· ꝑ aut 2ª nō sunt ī una ꝛōne formali cogēs nūo ex eis ꝑt ē una scīa nūo

Ad 2ª dr̄· q̄ ꝑ ꝛōnes pꝛe ductas doctoꝛ q̄cludit ē dr̄· q̄ ꝑ scīa nō est una nūo Ꝑ q̄dē ꝛōnes nō q̄cludit Nā 2ª ꝑt ē dispūtō g̊nis Nā q̄dā ē nāliꝫ aīa dispūtōe nō cūt dispūtō scīe Alia ē scīalis Et 1ª ē duꝰ q̄dā ē ꝑm diuīsa scīaꝝ nāliꝫ Alia ē ꝑm diuīsa scīaꝝ ꝛōnis q̄ aīa q̄dē dispūtōe cūt dispūtō scīe ꝑ ꝑ ī libꝰ de aīa sunt diuīse g̊nes dispūtē g̊· ī libꝰ de aīa sunt diuīse g̊nes dispūtē g̊· ꝑ aut 2ª nō sunt ī una ꝛōne formali cogēs nūo ex eis ꝑt ē una scīa nūo

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

ꝑ ſſpēs et ꝓtās ſꝑ et alias reg / Ad 2m dr̄m ꝑ
aīa rōnāt ſcīa ꝑpetua ī tuēdo ꝓmiolabilēq; vitate ꝑm
q; cuiꝰ ſtiæ ē ꝑſſa ī aīa mea / Et ḡbus dñi
q; nō rogāt ſcīa, alīq; ꝑ acta ſuoꝝ alīq; ꝑ ēas
ſuā, alīq; ꝑ ḡes ī tēplēo alīq; ꝑ ī tuitū pace vīoꝝ

Circa pōca dr̄ / Ad 1m Vtr̄ vlīa ſine ꝓpōne
ſuīs vt dr̄ ꝑ. h / Et nō q; nō ītā ꝓmū ꝑ ē ꝓ
Ad vlīa ſēt ꝓ ꝓ ſuīs vt ꝑ. gnt ſcīa ī me
q; vlīa nō ſint poſtiora / Ad ē a quo nō q̄t ꝓb.
ꝓſtendi ꝓ ꝑ vt ſ̄ꝑ ad Ad vlīa ſint huiꝰ
ſm nū ḡ

Dicēd q; vlē ꝑt ꝓpi 2m ꝑm q; dr̄
d. s. il. Vno ꝑm q; ſubiecta ī tellect vlīs
Alio ꝑm cuiꝰ ḡnīa nūa / Ad 1m nō ſꝑ vlē a nūl
ē aut poſtq ī ſuīs vt h. p. dr̄ / Ad 2m nō ſꝑ ē
ꝑ ſuīs ad ſalte ꝑm rōcs vt duo cr̄a dubīa vo.
luerit

Pro cuiꝰ amplioꝝ declarōe nōnulꝝ
ē q; ē vlē. ſ. vlē logīe ꝓpꝛie et me
mathē vlē logīe ē poſtq ſuīs et vocā vlē
paſt rom / vlē phīe et mathē ꝑ ꝓ ſuīs
vocā vlē ī re / Ad dr̄m q; vlē phīe ē vlē ī re
ſ. nūa ſbē. Ad vlē me ē vlē ī re ſ. nō ītelli
Vū nūa q̄ē ē ſbā ſubtā ḡlitāb actiuīq; et
paſſiuīq; nā ītellēs ē ſbā ꝑtā ſine ḡlitē /
Ad vlē medē ē ꝓ ſuīs et dr̄ vlē nūa rcs
q; ē ar̄ vs / vlē nūa rem nā tm̄, ſt nūa et tpe
ſunt / vlē ad nūa rē nā tm̄ ē vlē ḡſideratū ī ſpe
ꝓpīs ydeīs / Ad vlē nūa rem nā et tpe ſꝑt ē
vlē ḡſideī ḡſm q; hꝫ cē ꝑ cōe

Ad 2do
Dub. Vtr̄ nōīa magīa ꝑte ḡſeruāt ad ḡ
q; q; ē / Et nō q; nō ē. cōe ſꝑt ꝓ ē
et rogī / Ad nōīa nō ſꝑt ꝓ ē
et rogī ḡ / Ad nō ſꝑt ꝓ ē rogī ſbē
vt A. me / nōīa nō ſꝑt ꝓ ad rogīe ſbē
ꝓ ḡnā q; vlē nō ꝑt ē ꝓ et poſtq ē ſuīs

Dicēd q; nōīa ḡſeruāt ad rogīe vpīs q; q;
ē ꝑt ī tellīgi 2m / Vno a ꝓri Alio a poſtiori
et quo ad nos / Ad 1m nō ſꝑ nōīa nō ḡſeruī
ad rogīe vpīs q; q; ē ſbē ß magīs cō / vt vo.
luerit cr̄a dubīa / Ad 2m nō ſꝑ nōīa magīa ꝑte
ḡſeruāt ad rogīe vpīs q; q; ē ſbē vt vult h. p. ꝑ
ꝑb ꝓ ſol ad mām dr̄m

Tercio dubitat̄ Vtr̄
ſꝑt aliq; operō nē ſine corpe / Et vt ar̄. ſꝑ
cēt ālīq; operō nē ſine corpe mōrle cēt ī tēte / Ad 1m nō
ē tm̄, / ꝓbo q; dicē nūa ī tēte ē ne ſ. dicīt cō tra
ere ne edificīe / Ad 2m q; ī tēte nō ē ſine ſm̄b vt
ꝓ 3o huiꝰ ß ſm̄a nō ſꝑt ſine corpe / ī tēte ē
ē ſū cor

Dicēd q; operō nē ꝑt 2m ī dubīa
rōc. vt dr̄ h. d. s. / Ad tm̄ obō et ī ſmō ſꝑt ſꝑ
ſolē mōdī / Ad tm̄ obō tm̄ cuīs operōs nē ḡnē.
te / Dra nō loq. d. ſꝑpōne indigo rōc alīq; cor
rōpt nō tm̄ īdigēret eo cuīs vōs nō / q; operōs
ſm̄ nē et vocē ī diḡet eo alīd tm̄ vt ē tm̄
obō, / ad nō tm̄ īſtrūo orḡnō

Quinta q̄cūq; q tang ī / Videt
dr̄ nē pōnes ē vſtn, / Et ꝓbo ꝑt pōnes nē
q; nō ꝑt nē tm̄ ß tocīq; ḡnūcti / Sed ꝑ tm̄ rōc
p. dc ē ꝓd operō ꝓpīo rōis nō ē nē tm̄ ß
rōis et q; ītō tocīq; ḡnūcti / Ad pōnes nē
operō ꝓpīo rōis / q; alīq; inducī ad alīq

manēo ut arduo nō timeā nr̄ triſtm̄, alīq; vō
ꝑ nūmo timeā et triſtm̄ / Ad 2m ꝓbo pōnes nē
nō ſꝑt nē tm̄ / ß ors rōis

Tertio q̄cūq; q
tm̄ ī / ꝑ h. ar̄. ē tm̄ / Considerō de nā ꝑtīet
ad nālē ꝑ / Nec ꝑ tali rōe ꝑ. / Ad pōnes ſcīa
dēt ī cert diffīb cā q̄ꝫ ſꝑt pōnes / ß pōnes
nō nō ſꝑt nē ß ors rōis vt ꝑs ꝑ ꝓ ītō
ḡ ī cert diffīb ꝓb rōc / ß ī quo ē rōo et
nā ꝑtīet ad ḡſideratū nālē / ß ad cūdē ḡſidera
tū ꝑtīet ſbō et cūs pōnes / Ad 2m ḡ nā ſꝑt ſbō
illaq; pōnd et ſalttīs ḡnūcti tēte nē ſc. ḡſide
nē ꝑtīneat ad nālē phīm / Con hāc ḡnē ar̄
Ad cūdē cōſideratū ꝑtīet tm̄ et ḡlis ꝓb ſbīa
ß nā rōnāl q; ē ſt ꝑs ſbīa nē nō ꝑtīet ad
p. nālē, ß ꝓrīa ad mētē / ḡ nr̄ nā / q; ꝓb ḡ ꝑſole
q; ꝑtīet ad ḡſideratū nālē ſunt ſtātne q̄ntōs
ī nā / ß nā nālis cū ſit ꝑs ꝑ ſe ſubſtēs nālē
ſortā exēs ī nā cū q̄ſtē ī 2o cōdiſt cōn q̄ſtē
ꝑ ſt / ß ī nō cadit ſub ḡſidē alīq; cui nō ꝓtēt
passio ſbī nālis / ß ꝓ entl nō ḡ tan
tōs nō ꝓtēt nē rōnāli cū ipā ſit ī rōnāl ḡ / Ad cūdē
ſtōs ꝓtēt ḡſidē ſbī et ꝓnd vt nō ḡtꝛpō ē ſ
ß ā gre ar̄ et ꝓnō nē ꝑtīet ad mētē et
ad moꝛale phm / ḡ

Ad pm̄ dr̄m q; nā rōnāl
ſꝑt ḡſm dñi / Vno vt ſꝑa Alio vt ꝑ ſe q̄ꝫ q
ſepa nē a mētē ī ḡ ipa nā 2o ḡdē nō ꝑtīet ad
ḡſm nālē / ß tm̄ ḡſm ꝑo ſꝑ ſbōrā ḡdēm nālē / Ad
2m dr̄m q; nā rōnāl ḡnūcta ꝑ ſe q̄ſtē ſꝑt ī
tellīgi 2r̄ / Vno q; ſe q̄ſtēt q̄ntōm ꝓpletā Alio
q̄ſtēt ꝑ ſe ar̄ōrā ī pleta / Et hꝫ 2r̄ / vl q; q̄ſtēt
ꝑ ſe tm̄ q; nō q̄ſtēt ī alio / vl q; q̄ſtēt a ſe ita
q; nō cōpiat q̄ntōm ab a / Tuc q; nā rōnāl q̄ſtēs
ꝑ ſe q̄ntōm ꝓpletā tm̄ q̄ſtīt ī 2o ſꝑ ſbā ī nā
tē cōtīs ſm̄ cē ipi nē / Ad 3m dr̄m q; nā
rōnāl ḡ / ad cūs cēs et ar̄ ad cūs ſupīa ꝓnēs
ſꝑt ī cert tm̄ q; ad cūs ar̄ōrēs et ꝓb ḡ
cīs ꝑ vocē / cōe

Ad 4m dr̄m q; pōnes
nē dīuſīb rōibꝰ ḡdēa nāli et a mētē Ad 4m
ēt ꝓtīnet ꝓm̄ q; ſbīnēt motui et tūſmūt / Ad
motū ꝓm̄ rōēm entis / Ad motū ꝓm̄ q; ſꝑt ꝓ
bīlis ut mole aparā / Vltima q̄ / Diſſo ſbāz
ūlīa ſ. et pōnia ī q̄bꝰ nō pō mā ē ī ſſ ſſēs
hꝫ q; ꝓ ꝓm̄ p. tīs rōe / Illa aīs ſbā q; hꝫ cē ī mā
declarāt ſ. ī cīs diſſīb nō pō mā / talīs diſſo cūt
ī ſpſſēs ß q̄s ſbā nāl cū ſuīs pōnibꝰ hꝫ cē ī
mā dēt / ḡ ꝓ 2m ꝓ diſſo ſpſſēs exīmūt rōēs
diſſti / a ꝓ pō vſq; ad ultm actū ß ſbā hīs cē
ī mā dēt pō ꝑt ꝑfectē exīſtēri ſine mā ḡnē /

Pro declarōe huiꝰ ſō ꝓm̄ d. s. et ꝓm̄ p. clārē
ī ꝑtī paſſu / Ds ar̄ ē diſſo / Quēdā ē diſſo ꝓ
ꝓpēdēt ſolā ſbām / Alia ē diſſo nālis et talis
ē at. / Quēdā ē ꝑfectā. ſ. q; ꝓpēdēt mā tm̄ / Alia
ē ꝑfecta, q; ꝓpēdēt mām et ſbām ſl / ꝓ 1m rōēm dī
ſbālis tm̄ / 2o mālis tm̄ / 3o mālis et ſbālis ſl /
ꝓ 1m dī mē / 2m dī / 3m dī tō d mām
ſola ſbāe dr̄ / Ex 1o Vt dom̄ ē creatꝰ ꝓ
ꝓtēgēs a frīgōe / Ex 2o Vt dom̄ ē creatꝰ ex
ꝓ ex hūmīs et hyb mōs a frīgōe ꝓtēgēs
Ex 3o Vt dom̄ ē creatꝰ ꝓ et hūmīs et hyb

ꝓhꝫ aīe ¶ Ad p̄m̄ dr̄m̄ q̄ dr̄ c cogr̄ꝰ ſ. gſſa et
te tiuta / ꝛ q̄ lo de ggne gſſa ꝓmuta c nob
ua / ſi lo de ggne detiuta et depicta q̄adr̄
accipꝫ a ꝓhīs ¶ Ad 2m̄ dr̄m̄ q̄ tz aīa ſet nab
nūt q̄ ad an c / ſet tm̄ difficilīa q̄ ad ggne q̄
quid eſt

¶ Quicūq; aūt ſtud c 2m̄ c p̄ tnc̄ / p
p̄ poſtq̄ ipſecuti c ꝛcrita aſſacs aīe
phar de aīa q̄ ꝛeſtigmuerit nūq; cū q̄
pte moty / q̄ ꝛ ꝛcrent op ioꝝ phꝰ q̄ ꝛeſtigm
rit nūq; aīe q̄ pte ggnis et ſenſꝰ / 2o ꝓcedo
d iq̄ tlēs phꝰ q̄uenerit / 3o ꝛtio duos diuſos
opēs ſ. empedo et plōs ¶ Coſi c d 2o
q̄ oīb illi phi q̄ ꝛeſtigmuerit nūq; aīe q̄ pte
ſſrs et ggnis q̄uenerit ihor q̄ mam̄ dicebat
aīaꝫ c p̄m̄ a p̄i aīe cuiꝰ / et dicebat aīam
c ꝓpria q̄ p̄ris ꝛcr ¶ Vn ꝓ q̄ phi diuſe
locuti ſūt de p̄ris et de nūo cogr / et diuſe locuti
ſ et de ꝓa aīa ¶ Tz illi q̄ poſuerit v̄ p̄m̄ po
ſuerit aīaꝫ c ꝓpn̄ q̄ ex uno p̄no / q̄ vo poſuerit
plā p̄ dicebat aīaꝫ c ꝓpn̄ q̄ phibꝫ plā
¶ Coſid vltio q̄ motiꝰ cogr phꝰ q̄
poſuerit aīaꝫ c ꝓpn̄ q̄ruby p̄ris ꝛcr erat tlē
Da aīa aptꝰ nata c cogr aīa ꝛs dr̄ p̄ dr̄ ſſ
p ſenſ / ſz aīs cogr tm̄ ire q̄ ſſ c ꝛde ſtis /
q̄ co c q̄ ꝛcr cogta applat cognoſſet cogr
niſ a ſtū coloris cēt / colo nō poſſ uideri / ſtis
u plā ꝛcr ire pſtipē / inter ih poſſ fieri ſ:
tellectio / Cū aīa nō poſſ aſſimilari oīb rebꝫ
vt ipſa dicebat u aīa ꝓpn̄a q̄ p̄ris aīs ꝛcr
g̃ cludebat q̄ aīa cēt ꝓpn̄ q̄ p̄ris aīs ꝛcr
¶ Coſid c vltio q̄ p̄dcm motū nō ꝛs tm̄ p̄
p ſ aīa ꝓpn̄ cēt exterꝰ nō ꝛflect ſua / q̄ inter
ceros ꝓhos ſenſꝰ / ſm̄ 2o q̄ ad h q̄ ſiat ꝛflē
vt ꝓpoſ ꝓficit applā ꝛci ggte ad cogr̄ q̄
ad h q̄ ſtis ſiue applā ꝛci ſuſtipi ggte
nō g̃ nre q̄ lapis ꝑ ſm̄ cū ſit ſolo
et cognoſcā ab co tz ſufficit q̄ ſit i co ꝑm̄ cū
ꝛtebrale ¶ Coſli vltio q̄ p h ꝛcrent 2os
op p̄m̄ los ſ. empe et ꝓhos / q̄ruo cēt empe
crat q̄ aīa cēt ꝓpn̄ q̄ q̄ cleꝰ / et q̄ grandia
et diſtendia et hoc ꝛo q̄ ipſe poſuit ſ. p̄ris
uālia vs q̄ uālia vt q̄ cleꝰ et duo effectiua
q̄ ſūt grandia et diſtenſa ¶ tz plō poſuit aīaꝫ
cū ꝓpn̄ q̄ q̄ aīs ꝑm̄ q̄ poſuit a p̄i
vs q̄ codē et diuſe ſiue ꝓtꝰ et iq̄tibi 2o q̄
y deis 3o q̄ nūs ¶ Coſider q̄ vltio q̄ declā
op plōs ꝑm̄ dor tocs / q̄ cuera phꝰ 3o q̄ ¶ nō
ꝑm̄ ſt et i ſſa nā ¶ nō q̄ ꝛtrahꝫ ad p̄m̄ q̄
ſtis ¶ nō q̄ q̄ ad ouꝫ ꝛcr / iq̄ aīa cuera
q̄uerit Q p̄m̄ ad p̄m̄ q̄ſſ plō poſuit duo p̄m̄
cuera ſ. idem et diuſi Q q̄ vo ad 2os q̄ſſ po
ſuit 2m̄ p̄m̄ ſ. y deas tz q̄ ad 3os q̄ſſ po
ſuit nūos c p̄m̄ q̄ ꝛcr ¶ Conſid c vltio
p̄m̄ q̄ſſ q̄ aīs loꝰ ꝓpn̄ q̄ duoby punctis / ꝓpn̄
q̄ nūo binario latꝰ vo ut ſ. ſtras ꝓpn̄ q̄ nūo
ternario tm̄ ꝛducit 3m̄ punctū Alte vo ſiue cor
ꝓpn̄ q̄ ſtuio V n q̄ dicebat ꝛs q̄ſſ q̄ y
deis io dicebat y deum c̄ uiuꝰ q̄uctū q̄ p̄ſ

lōg c ſiue lineā c̄ vdā dualtꝰ a q̄ tz ꝛs
ſtis ꝛcludit q̄dtō lōg latꝰ c q̄ſtē io dice
bat tz ꝛm̄ ſtē ꝓpn̄ q̄ nūs aīe q̄ uiuꝰ
¶ Conſli vltio q̄ aīa ſtis cōſt p̄m̄ cōdiſ a
cogr̄ dē a ſtis / aut opioc a p̄m̄ iuſti vo ꝛclu
uiſſe q̄ c vna ſ. medii ¶ tria vo ꝛclu duali
tꝰ q̄ c duoꝝ ſ. medii et ſuis denūate / tz opio ꝛclu
triſſe q̄ c ꝛpn̄ medii et ſuis denūate q̄ nō ſuis
ſonuida lib / q̄ſſ vo ꝛclu nūz q̄ nā q̄ ſ ſua o
poꝛtoc ꝛdigeꝛ cōe ortꝰ tz c cor vt dr̄ cſt
ꝛclu nūz q̄ nāiū / cū g vt dr̄ plō q̄ aīa cogr et
aīa ſdcs q̄ hūbꝫ io dicebat aīaꝫ cogr
q̄ vnit duabꝰ tribꝰ et q̄ tuꝰ vt aſſilēt oīb rebus
cogſcibꝫ ¶ Conſidera q̄ p̄ ſtis h cī q̄ alig
alii phaꝫ volēte ꝛſtigne nūq; aīe q̄ pte vtꝰ:
q̄ tō moty q̄ ſſ dicebat aīaꝫ c nūq; mouēte
ſcipſa nūq; q̄d q̄ maxīe cogūa cſt mouēte vo
ſe q̄ maxīe c tria ſoliq; cſt

¶ Offerūt aūt de p̄ris. ſtud c 3m̄ cī
p̄ tnc̄ / nō p ꝛcrit diuſte opio
phaꝫ laqueū de aīa q̄ ꝛcrent
diuſitate cogr q̄ ad p̄m̄ ꝛcr Differebat cī et
q̄ ad ſtiaꝫ p̄m̄ et q̄ ad nūq; q̄ vo ad ſtiaꝫ p̄m̄
3r differebat / nā q̄d poſuerit p̄m̄ ꝛcr c cōpa
lia / de q̄ nūo ſunt cmpe q̄ poſuit c cle c eſſe
p̄m̄ ꝛcr Alii poſuerūt p̄m̄ c ſpūma ſiue
i nūia ſiue plō poſuit ydeas Alii vo poſuerūt
i p̄m̄ c tm̄ cōia q̄ i cōia ſt maxīa poſuit ſt
ptes ſtis et diſſiles q̄ tm̄ Differebat 3o nūq;
q̄d poſuerit v̄ p̄m̄ q̄d plā / vt hūtꝰ c p̄ phꝰ
¶ Decdo ꝛcrent dīns p̄dcꝰ phaꝫ q̄ ad p̄m̄
nūe aduēdo q̄ diuſas opēs ¶ Quart p̄m̄
c xenocrātis Q dicebat aīaꝫ c igne ¶ a c ꝓpn̄
democriti q dicebat aīaꝫ c ꝓpn̄ q̄ dupliby cor
ruby et anthomis ¶ 3a c ap Anaxim q dicebat aīaꝫ
c tm̄ ſrim̄ ſmilitū puꝝ et ſpūm ¶ 4a ap c tlēs
aduerſt ſ. q̄ aīa cſt q̄d vtuꝰ y ſe motiua
¶ a c dyog q d aīaꝫ c aere ¶ 6a ap c cractin q
d aīaꝫ c vapore ¶ 7a op c q̄n adue q̄ aīa
nt a c q̄ ſba i nūia de nā celi oxby ¶ 8a ap cſt
ꝓpn̄ ypi q d aīaꝫ c aq ¶ 9a tm̄ 10 op cat
q̄ adue q̄ruerūt q dr̄ aīaꝫ c ſcipſe / illis cſt phꝰ
poſuit aīaꝫ c tm̄ p̄m̄ q̄ cq nūia ¶ Expdīs
ſert p p̄ op bꝰ phi q̄uerebat tlēs q̄ ꝛeſtigmuerit
aīaꝫ aie / aut p uiā moty a p uiā ſſ aut p uiā
ꝛcrī i p uiā cogūis ꝛtlē ¶ Inſert 2o q illi phi
comis q locuti ſūt de p̄ris ꝛcr locuti ſūt de aīa
ſſdāntes aīaꝫ c p̄m̄ ꝛcr Vn q poſuerit triū p̄m̄
poſuerit aīaꝫ c tm̄ v̄ p̄m̄ q ꝛcro poſuerit ſtis po
ſuerit aīaꝫ c plā ¶ Conſid cſt q̄ opioc p̄ p q̄ ygē
c cord max i cōia ſtile q p̄m̄ iuſte cōia ſo illi phi
aīaꝫ c igne dixerūt vt ſp ſpecialiꝰ ſiue i cōia
ꝛtlēt aīa et q̄ ſubtiliꝰ ſiue agiliꝰ a nobis me
uet ſ ad aīa ¶ Si q̄ ꝛcr h ꝛcr ſtis q̄ tlēs ſt
i nūia mūi cōis p̄m̄ ꝛci vltate dē npe diſtiē a q
ſt logꝑ de corpby clārby et de corpb i ꝛdi et obſc
ri log de corpby clārby a de corpby mixtis ſtis q
c i nūa et ſpūa ai cōis q̄d p̄ſtū exſtitū q̄ ex
motu ex ſitu vo ¶ a illa q i ſuſdicti loco collegim

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

mouet ꝯ ꝯ cula ꝯ cū mot⁹ cio ſit ꝙ ſe rem⁹ ꝙ ꝯ ſ.
13ª rō ē ꝟ plō nō deſcit diſſec ꝯ tic ꝯ
tui vnꝰ aīa & vꝰ ꝑt ypū q aīa poſſit ꝯ diuīt
vnizi cuiz ꝯ ꝙ ē ꝑᵐ q qlz actō et ꝑſec⁹ reg
vīt detiatū et diſpoſitū ꝑſcīe q actū actuaz
ſt ꝯ ꝓcīete ꝯ diſpoſito ¶ Conᵐ eſt q aīaz ītl
lect⁹ ꝑᵐ ſuū oꝑatiē ce ſeꝑatū a cor vt ꝫ dem
ſꝑt ītelligi ꝫ ſbīe orgⁿ et obīe ¶ Caz ē q ſbīe
ꝑᵐ plēs aīa rō eſt ſeꝑata a cor cū poſſit eē
vnitū cor ng ꝫ obīe cū poſſit eē ītē cōtra
ſꝫ orgⁿ ſui ī ſtruc dr ce ſeꝑata a cor q rō ydi
get ꝯſua ītelle orgno cōtra ¶ Caz tū ſuas op
cōes ꝯ cor vīt ſi qs ſuſtinē volūt opiōs plōs
ponit dicē ad ꝓ⁹ rōz · p · q ls cord nō ſit ꝙ aīa
orgⁿ ē tū ſꝑ cū ſbīe q vt dem ē aīa vnita
corpi nō poſſet ꝑt exīre ſuas opēs ſui cor ni ſit
ꝯ cor ¶ Coliᵈᵐ 2º ꝑᵐ q ſ⁹ aīa ꝯ tū attēdā
ſuū ꝯ vnīoē dicē ad rōz ¶ 1ª ꝑᵐ ē q cord ꝯ tali vni
one ꝑ magᵗ ꝙ aīa q cō ſcē ꝯſtituꝯ ſt magᵗ ꝙ
arte q cō ¶ 1ª ᵐ ē q ꝑ tles vnīꝫ ꝑt rēddi ī rō
oīᵐ motuū ꝙ rōz q ꝑte aīe ¶ 3ª ē q cord
ꝑᵐ aīa vnīᵗ dꝫ ce debite diſpoꝰ & orgnizatū
Vñ ꝑᵐ ꝯſtat ꝫ addūcē · p · ꝫ ꝑdcs rōes ꝫ ꝑlos
¶ Conſlᵐ q ī his q agūt ꝑᵐ nāz dei vnit
et diſpoꝰ oīa q requīt ad nāz ꝑfectā
cor vt poſſit debite q̄cē ſuas opēs diſpoit
g deꝫ et voluit q aīa ītē poſſ hīc motū
rerū v opēs ītās et ītel ꝫ ī reflexā ¶ Ethor
n nō ſꝑtē ī mal dīt a ſōia mlī et orgⁿ cēlo
q ꝑt reflecti ſup ſeꝑata et ꝑ g⁹ mouēi ꝯtra
v hīc opēs ſue ītelles tenē ¶ Si qs q⁹ velit
tenē ſuſtinē opīoz plōs ponit dicē ad 2ᵐ rāz
p · q rō q̄ aīa mō cuꝫ ꝑᵐ plōz ī q hēat opēs
cū tū ītelles ē nā ipsa aīa ī te ꝑfectū cū
ſit ī nūlis hō requīt ¶ Conᵐ q de aliq ſt nec
cio ¶ 2º ¶ Vñ dr et ī ſpāli de ſuſcepō 1º ꝙ
aīe dr iamt tū d⁹ cū ſp methaū q̄ ad mā
dctaꝫ de ꝙ aīa rō n dicebat aīaz vnizi cuiz
cor lapid ꝙ dicebat cū hīc dctaū cor vt q
opēibꝰ cuiꝰ ſuis habe ꝯ dē q̄ tū arg⁹

Alia aūt opīo ēdita ē de aīa v
illi ē ſ⁹ ᵐ hꝫ ꝛ ēt ⁊ q⁹ ꝑ ī mō opīaz
illaz q dicebat q aīa eēt arm⁹ qđā ꝫ
ſtic 1º addūcē vnā grīe ſ q aīa nō ē arm⁹
ſine q̄ oz ¶ 1º deſcēt ad opīoz ēmp ī nucſ
tigāt mouēde ꝫ cū ꝫ q̄cēs q⁹ ipē nō ī ducit
ī ꝑtē ¶ 1ª addūcē · 2ª ſ ī rōēs ī ſui ād
dēbꝫ ꝑt ꝑ dem opīoz ēt ꝑba ¶ Conſlᵐ ē
ē ād q̄ arm⁹ ſine ī q̄ꝑe a q̄ꝑe rēq q̄
poſſiū q̄ſtē ꝑᵐ d · g · et ⁊ ᵐ ſ ꝑtā q̄ꝑm
q̄polū ꝑᵐ motꝫ ī oz q̄ctāes et ꝑānes q rō
ſtāt ipā q̄ꝑa q ipā q̄polua Vñ rōe hoz q⁹
p · addūcē vnā grīe ſ · q aīa nō ē arm⁹ q ꝑt
q⁹ rōibꝰ Ozt ꝑᵐ ē q arm⁹ nō ē ī q̄dam
q̄pō a rō q̄poſtea ꝫ aīa nō ē q̄pō a rō q̄pō
g aīa nō ē arm⁹ Et ſ cōt illa q̄ ē rō q̄pō
a q̄poſitā ſꝫ q̄tꝫ ꝑtēs q̄poſitēs nō diſ
ꝫ aīa ē hꝫ vt ꝛ ꝑſſe ꝑz 2ª hꝫ ꝑᵐ p g vᵗ q

aīa ē rō q̄pō oz ¶ Ds ꝑᵐ ꝑᵐ cōſt q rō ad ꝑmā ꝑt
acripi 2º Vñ ꝙ q̄da tꝑa mēta cor q q̄pōm ī
gredīt ⁊ hūc q ꝑmō ſcīali ipa q̄pō ⁊ q cū
q̄poſitō ¶ ia bū ē rō 2º rō ād 1ª mā ut ī q̄pō
¶ 2º rō arm⁹ rō q̄mq⁹ mouē ꝫ q̄tinꝫ q ſe mo
uē g aīa rō eſt arm⁹ ¶ 3ª rō hūc q dr aīa ſn
tile ē aſſīgīe et rēdē rōēs q̄pās ꝫ hūc q ſt
arm⁹ nō ē ſmile ꝫ mīlū diſſīle aſſīgīe q̄pās ꝑtes
et q̄ctēs ipā aīe g aīa nō eſt arm⁹ ¶ 4ª rō ꝫ aīa
cēt arm⁹ ā cēt q̄po ꝑtēs cor ā cēt rō cor q mīſ
cor nō ꝑᵐ q q̄po ꝑtēs eſt mīlū nec mīn ꝯpa
aīa cū ſuis ꝑtib nō eſt nob mā ꝫ mīlū diſſīlis
g nec ꝛᵐ q dīuiſīs ꝑtib cor ſ ꝑt diuīſe mīxtōes
ꝫ g aīa cēt rō mīxtōis ſtāte q dīuiſīs ꝑtib
cor cēt cōne diuīſe aīe q eſt ī genꝰ ¶ Coliᵈ 2
ē q ꝑ · ī ſpāli deſtrūcdo ad oꝑ cōſq mor ꝫ cū ꝫ
q⁹ ¶ Suaz ꝑᵐ ē Vtꝫ aīa ē ipā arm⁹ ſine rō
mīxtōz ā ād a ¶ dicēt ꝑᵐ g cū diuīſe ſunt cor
mīxtōis ī cord cor ſtāt q ī cord ſt ꝑtēs aīe
ꝫ ſt ād a g cord aīa nō hebit rēz mīxtōis
cū aīa ꝑᵐ cōſq cēt rō mīxtōis ſuaſt ¶ q ē a
Vtꝫ arm⁹ ſine q cor ſt cū mīxtōis ī aīatis
ꝫ cōſq dicit ꝑᵐ ſ ꝙ aīa mīxta cōſt
aīatis cū aīa dicī ce arm⁹ illa ꝫ dicit 2ª q
dicit oꝑōs ſue q dr q cor cū q mīxtōis
orᵐ rēqꝛ vt patuit ꝑ ꝑcēs ¶ ꝙ ē Vtꝫ q cor
ſt arm⁹ q dr aīa an nō ꝫ cōſq dicit ꝑᵐ ſ
q idē erit cū ſuis ipā q dicebat cor cē cū cōſq
cōi q̄cēdīs ꝫ dicit 2ª ſ ꝙ q cor cū ſit arm⁹ ¶ Coliᵈᵐ ē ſmile
q · p · addūcē 2º rōēs q ꝑ q ꝑdm oꝑōs ē ꝑbs ¶ 1ª
ſi aīa nō eēt rō mīxtōis a q̄ſq rēqꝛ ſ ꝙ nec
tū a cor cor nō dīmēt q⁹ ē ꝫ ſenſū g ¶ 1ª rō ē ī
ꝫ aīa nō eēt rō q̄ſq et mīxtōis ꝙ ꝑtēs cor ſꝑāt
q deſtrūcto cor nō deſtrūit aīa hō cor aīaz ē ſᵐ g
ꝙ vīt q aīa ſt rō q̄ſq et mīxtōis rēqꝛ ī ſpāli arm⁹ ſſpēs

Racōabilꝰ eēt ſſtā ⁊ q⁹ ᵐ hꝫ ēt ꝛ q
p rēqꝛ oꝑ ānāp q dicē aīaz ꝙ ſe mō ꝑ hꝫ
q tꝛiſtāi grudē et tmē ſt q dā mō ꝑmē
do vnā grūe dūmxat q vꝰ ē tal Dr aīa ꝑ cui pāes
nō q ſe mō Dīa grūe ꝑt ꝛ ᵐ 2ª obꝫ ¶ Dr ꝙ ē tā
en ⁊ q̄ūt ꝙ ſe aīe nō grūt cor aut tot grūto
ꝑ grudē tſtāi q rēte pāes aīe grūt cor ⁊ tot grūdo
g mō nō quet ꝙ ſe ipi nīe ¶ 2ª rō ē ꝛ illa q ē rō et
pīᵐ mō ſ nō quet ꝙ ſe mō ꝑ aīa ē rō et pīᵐ motꝰ
cio g ꝑ nō quet ꝙ ſe mō ¶ 3ª rō ē ut nō ī mō ſit
ī cor ꝑ ꝑdcti mot vt grudē tmē et tſtāi nō ſt ī
aīa ꝑ magᵗ ab aīa g ꝑᵐ ꝑdcōs motꝰ aīa nō dī ꝙ
ſe mō ¶ 4ª rō nec ſtā ꝑdcī mō et pāes adē ꝙ
ī d⁹ilēt ille pāes debilitāt ꝫ orgnīa cōtra ſt
hꝫ vīs ītrīſecis ītellectꝰ et ſtīe ſt et cēbꝛioꝛ
g ꝑᵐ ꝑdcōs motꝰ aīa nō ꝫ dici nō ¶ Dro de
dctaꝫ ꝑcedēt ꝛᵐ ē ꝙ q̄da dr poſuerūt
aīaz ꝙ ſe mō et dicebat pāes et aꝑōs aīe cē
mō vꝫ tſtāi grudē et tmē ſt argūt ꝫ Cuiꝰ
quet mō ꝑ mō ꝫ aīe ꝙ ſe quet mō ut tſtāi ⁊ grū
dē g aīa ꝙ ſe mō ꝫ hꝫ rō ꝑᵐ Themiſtⁿ ꝑmot ī
duobꝰ ꝙ grudē et tſtāi nō ſt mō ꝙ dr ꝛ dato

g

ee respiracō quādā attrahēte aerē ¶ 4ᵒ q̄ pr̄p̄t fluc
ab ōīs q̄ aīā qp̄ō ex ēlē vt aīā cogēt q̄
frigidū pt ostē p calidū et hūidū p s̄corū vnū
opposito ostē p relīq̄

1 Et in toto ¶ Ista ē vltīa ɔ̄clō h⁹ t̄c⁹ In q̄ p.
repō opī. 1ᵉ q̄ dicebāt aīā eē ī ēlīs ⁊ ī toto
vniūso ɔ̄bʒ corībʒ ¶ Circa p⁹ ē q̄ sⁱ aīā eēt
ī ēlīs poni pōe q̄ mixta aīata dīo aīalia cōdeʒ
roe ipā elē dicūt aīalia q̄ ē f̄m ¶ 2ᵃ rō mcli⁹
vīr eē aīā q̄ est ī ēlīs sⁱ sit ī ōīb⁹ q̄ aīā q̄ ē ī mixtīs
q̄ aīā q̄ ē ī mixtis s̄ūt cū eē aīalia q̄ a forcīori
sⁱ aīā eēt ī ēlīs s̄ciēt cū eē aīalia ¶ 3ᵃ rō sⁱ aīā
eēt ī ēlīs et ī toto vniūso ā eēt vna et eadē ī ōīb⁹
corībʒ ā diūsoꝝ sōnū vō 2ᵐ q̄ aīā ē eiusdē rōīs
ī ōībʒ vt alīq̄ dicebāt nʒ p⁹ q̄ corp̄ ⁊ ī corp̄
nō pt aīā eē eiusdē rōīs nō ē g̃ aīā ī ēlīs et ī to
vniūso

12 Quoniā aūt cog̃scē ¶ Iste ē 3ᵘˢ t̄c⁹
h⁹ p⁹ lib̄ q̄ ɔ̄tʒ vīᵐ cōclōes In q̄ᵒ p mouet
duas dubōes de ipā aīā remo ōp. di-
ce̅t de ptibʒ aīe ¶ Prima dubiᵒ est Vtrū scitre q̄
cupisci mouē f̄m locū et cetē opacōes aīe sūt
ipī aīe f̄m sē totā Aut diūsis ptibʒ aīe ¶ 2ᵃ
dubiᵒ est Vtrū sit vnicū pīᵐ ipī vuēdi Aut
Vtrū sint plura ¶ Prima vō dūō soluēt alīq̄
dicētes q̄ p dīcē opacōes sūt ipī aīe f̄m diūsas
eiꝰ ptes possūt eī aīaꝝ eē ptes ⁊ diuisibilēs
ɔ̄ hīc op̄ destrūt. p. 3ᵇᵘˢ rōībʒ ¶ Circa p⁹ ē illā
mixta et diūsā nō p̄nt eē ī vno et eadē n̄ sit ad
q̄d ɔ̄tinet eū. Sʒ ī aīā nō repit̄ ad q̄d possit ɔ̄tī
diūsas ptes eiusdē s̄bales q̄ a. i. q̄d ɔ̄tinēs eēt
corp⁹ ā aīā nō corp⁹ tū corp⁹ mag̃ ɔ̄tinēt ab aīā
q̄ ɔ̄tinet sⁱ a eēt aīā Aut ī aīā q̄ ɔ̄tʒ eēt ptibilis
aūt nō Si 2ᵐ poni roē scdū eēt ip̄s Si p̄ᵐ
s̄eq̄r q̄ eēt p̄cedē ī infīᵐ ī ɔ̄tinēdo ¶ 2ᵃ rō q̄ tam
ī dubēnt est tal̃ si aīā eēt diuisibilis ī ples ptes
s̄eq̄r q̄ q̄tʒ opacō eiꝰ reqrēt detāiatā ptē corīs et
p q̄s ōīs opacō aīe eēt organica q̄ ē f̄m q̄ ɔ̄ celū in
suā opacōe nō detiat s̄ certū organū ¶ 3ᵃ rō q̄
tamē ī Vtrū aīā plātē ē tal̃ Nā ī plātis ⁊ ī aīalibʒ
īpfectis decisis repit̄ eadē aīā f̄m spēꝫ ī oībʒ pti-
bꝫ q̄ ī oībʒ ptibʒ eiusdē rōīs ē eēt ī eā q̄
ɔ̄tīebat toti an̄ decisiōē q̄ aīā nō diuisibilis ī ptēs
s̄bales ¶ Ex q̄ sē ī ad ptē duas nā pdicte opo-
nes sūt toti aīe sōle plē Sʒ nō f̄m diūsas
potēciarūs ¶ Cōsidm est h̄ p⁹ d. s. q̄ aīm eē
ptē pt ītelligi 3ᵉ Vno f̄m diuisionē s̄bale ita vʒ q̄
s̄ba aīe h̄ret ptē post ptē ¶ Alio f̄m diuīos ɔ̄tītiua
et ī istis duobʒ modis aīā nō ē ptibilis poti modo de
aīā h̄ est ī aīalibʒ pfectis ¶ 3ᵒ pt īte q̄ ptēs [illegible]
ptibus f̄m distīā potēciaꝝ hoc ē ī ples ptes potēs
Et h̄ 2ᵉ pt ītelligi Vno vʒ q̄ ipā aīā diuidāt ī
huiꝰ ptes ita q̄ oēs ptes potēs repiāt detīatā or-
ganū Aliq̄ vō nō Et isto mō dicitur opio alīq̄
dicēs aīaꝝ eē ptēs ¶ Consid⁹ q̄ p⁹ aīe pūt
ɔ̄sidī 2ᵉ Vno f̄m modū opiādi eaꝝ Et isto sᵗ tm̄ 3ᵉ
q̄a pōeꝝ. 3. vegetatiua sensitiua et itēlectiua q̄ pō vegetatiua opat
mediātibʒ q̄lītatibʒ actiuis ⁊ passiuis vtʒ ī nutrīō ⁊ aug-
p̄s vō sensitiua et sⁱ nō īdiget ī sua opacōe q̄lītatibʒ actiuis

ī duqʒ tū orgāo corīs q̄d qp̄ō ex ōīs Sʒ pō ītē̅ ītlā
ōīs ī dūqʒ ī sua opacōe q̄ sit sōīs ūt ī ptēb̄ Alio
mō ɔ̄sidē f̄m diūsā q̄a opacōm Et isto sit ⁊ q̄a
pō. 3. vegetatiua sensitiua mōt f̄m locū ⁊ itēlectiua de q̄bus
dībʒ ī vidēbit ¶ Con q̄ p. ī vidē aūt solūt
2ᵃˢ dūōs ɔ̄positū. d. q̄ aīā vegetatiua dr̄ eē pīᵐ ⁊ sīgm
vite nō tū ita q̄ ipā sit sōīs pīᵐ vite sē tacto dī
eē pīᵐ et sīgm s̄nsitiuis q̄ ī mota pō vegetatiua ītla
alia ī manēt et ōīa viuēcia ɔ̄rat ī h⁹ q̄ h̄nt pōm
vegetatiuā ē

¶ Et sic ē finis p̄mi de aīā vltīa die mēs
sept̄ānis 1813

A Ve qdē a prioribꝰ tradita sūt
Iste ē 2ᵘˢ de aīā q̄ diuīt ī duos
tractatꝰ In p⁹ p. detiat de aīā q̄ntū
ad eēntīā eiꝰ ¶ In 2ᵒ detiat de eā
q̄ntū ad eiꝰ ptes pōtēs et opacōes
Qui incipit ī Potēꝝ aūt aīe. Primꝰ tractatꝰ
ɔ̄tʒ x capl̄a. In p⁹ ē inuestigat diffinitōēs aīe et racōn ī h⁹ capl̄ᵃ lc. d. s.
aīe q̄ dē q̄ demūtātib⁹ ¶ In 2ᵒ aūt ē inuestigat diff̄
aīe q̄d incipit ibi Vt lē aūt manifestat et declāt ḡ-
dem diffinitōē ⁊ h⁹ ī 2ᵃ lc. d. s. In 3ᵉ ē q̄d incipit ī qm̄ aūt
ī ēlīs ¶ Inuestigat diffinitōēs s̄bales et ptēs ipī aīe q̄
dī pīᵐ demūtātīs f̄m diffōēs p istā Et h⁹ ī 3ᵃ lc. d. s.
In 4ᵒ ē q̄d incipit ī Vtrū aūt vnū q̄qꝫ ōrē quodī pīᵐ vi-
uedi f̄m diuīsā q̄a int̄ sē h̄nt ad alīꝫ et ad ī uīcē
et h⁹ ī x. lc. d. s. ¶ In p̄ntē facit duo p⁹ ōnit distōēs
ad inuestigandā diffōēꝫ ɔ̄pōꝫ aīe q̄ p⁹ est entis f̄m q̄
diuīt ī x. pdīm ¶ 2ᵘˢ ē s̄bē f̄m q̄ diuīt ī māꝫ formā ⁊ totūm
ɔ̄pōm Sīue int̄ sē dīstīt. Sīa m̄ nō ē h⁹ ad f̄m sē sī p⁹
tū formā aūt est f̄m q̄ ad ē ens actu Sʒ totū ɔ̄pō ē h⁹ ad
demūtātū q̄d ē ɔ̄pletū ¶ Inseq̄ 3ᵃ diuī q̄ est ipā actꝰ in
actu pīᵐ et ī actu 2ᵐ ¶ Quartū ē s̄baꝫ ¶ Secūdū ē corp⁹
q̄dā ī corp⁹ ¶ ¶ ē s̄baꝫ corp̄ q̄dā ē artif̄iciales q̄dā naturalis
¶ ē s̄baꝫ naturaliū q̄dā ē q̄ h̄ʒ vitā q̄dā ē q̄ nō h̄t vitā
¶ Scdo inuestigat diffōēꝫ aīe pō n̄. ɔ̄cōs Circa
¶ Prima. ɔ̄. erit ista q̄ aīā ē actꝰ Sīue ḡ tal̃ b
roē p. Qa aīā ē s̄ba ⁊ nō ē s̄ba ɔ̄pōta n̄ mā. ḡ est Aīā est actu
forā sīue actꝰ ɔ̄s q̄a p locū āsūpti diūē. ɔ̄⁹ Ans
Nā oē corp⁹ phicū ē s̄ba Sʒ oē corp⁹ h̄ns vitā ē corp⁹
phicū ḡ recte ē dicē q̄ oē corp⁹ h̄ns vitā sit s̄ba Sʒ oē
corp⁹ h̄ns vitā ɔ̄pō. q̄ cū q̄d vitā h̄nt. et ex eo p q̄d
h̄t corp⁹ .s. aīā ḡ aīā ē s̄ba ps s̄cda q̄ s̄ba nō ɔ̄pō n̄
q̄ s̄bis 1ᵒ q̄ q̄ ad vnā ptē .s. q̄ nō ē s̄ba ɔ̄pōta q̄
ē ps ɔ̄ponēs ipā s̄baꝫ h̄ntē vitā vt ɔ̄cessū ē ḡ nō
ē ipā ɔ̄pōm ¶ 2ᵒ ps p. s. q̄ aīā nō ē corp⁹ sīue mā. q̄
ē id p q̄d h̄ns vitā viuit. Sʒ corp⁹ nō ē h⁹ n̄ m̄. aliqꝫ c
oē h̄ns corp⁹ sīue m̄ viuet q̄d ē f̄m ¶ 2ᵃ ɔ̄clō ē q̄ aīā
ē actꝰ corīs h̄ntis vitā Nā id p q̄d h̄ns vitā viuit
ē actꝰ corīs h̄ntis vitā Sʒ aīā ē h⁹ vt dcm̄ ē ḡ aīā
ē actꝰ corīs h̄ntis vitā, nō q̄dē actu Qa ī q̄d h̄t vitā
ī actu ē totūm ɔ̄pōm Sʒ totū ɔ̄pōm nō dʒ poni ī diffōe s̄bē
ḡ aīā nō ē actꝰ corīs h̄ntis vitā ī actu ī ɔ̄ h⁹ Sʒ
ī q̄ ipō ¶ 2ᵒ īfert q̄ aīā sit forā cū sit s̄ba nō ē actꝰ
sē q̄fērꝫ forā Sʒ ē actꝰ sē forā s̄bal̃ f̄m q̄ ad sit
ens actu simī ¶ Con sidera q̄ nē ⁊ ptib⁹ eiusdē
Arg⁹ p⁹. Dē ī q̄d adueīt enti ī actu ē actꝰ ac-

Una aliqua forma sine accidentibus precedit formam substantialem in materia quo dicitur contra 2m, sed ex hoc non sequitur organicum et sic solus anima unitur corpori non organizato. ¶ Ad primum dicitur quod illud oportet precedere de dispositionibus extra dictum. ¶ Ad 2m dicitur quod licet anima sit forma simplex tamen eius partes dividi in partes. ¶ Ad 3m dicitur quod licet anima vegetativa tamen eius opera ut sunt digestio et sic requirit propter diversas operationes eius corpus bene complexionatum, ad quod requiritur complexionalitas et corpus [illegible] ne[cessari]o et per hoc patet solutio ad 2m. ¶ Ad ultimum dicitur quod in organicum per se fit in tempore precedente introductionem forme quod corruptum per actus in instanti introductionis in quo introducitur per actus novum organicum sed non anima. Et quod dicitur quod organicum non potest fieri in instanti verum est per se sed per accidens potest fieri in instanti suppositum organicum. ¶ Quarta questio. Utrum anima unitur corpori organico sine medio. Quod sic quia ipsa perfectio unitur immediate cum perfectibili sed anima est vera perfectio corporis organici ut patet eius forma substantialis. ¶ Contra hoc arguitur. Anima unitur mediante dispositione quod anima unitur mediante dispositionibus. ¶ Ad diverse forme tamen species non possunt uniri diversis partibus materie nisi sint diverse per accidentia, quod anima unitur materie mediante.

¶ Ad primum dicitur quod anima unitur medio quod in toto tempore precedente introductionis fuit dispositio per dispositiones quibus forma abicienda ut dictum est quod corrupta in inductionem forme et introducitur forma et dispositio per dispositiones quibus anima formam introducendam. ¶ Sed contra hoc arguitur. Aut anima in instanti introductionis unitur materie mediante aut non. Si 2m hoc propositum sed unitur materie immediate. Si primum quod unitur materie in dispositionibus. ¶ Dicendum quod non potest dici unde [illegible] uno per corruptionem cuiuslibet forme et sic non unde dicitur unde. ¶ Alio potest esse forme et dispositio precedentium formarum introducenda et instanti anima unitur materie unde quod in introductione anime corrumpuntur omnes forme et dispositiones precedentes et sic tunc continuantur alie dispositiones et anima in unum. ¶ Sed contra arguitur. In eodem instanti corrumpuntur precedentes dispositiones et introducuntur sequentes aut ita et falso. Si primum sequitur quod in eodem instanti erunt diverse forme simul in eodem. Si 2m tunc ut quia duo instantia mediant tempus sequitur quod erit dabile tempus in quo materia erit omnino sine forma. ¶ Dicendum quod in uno et eodem instanti tempus corrumpuntur per actus omnes precedentes dispositiones et introducuntur sequentes ut patet hoc sequitur quod in uno et eodem sunt diverse forme. Contra in quo instanti corrumpuntur dicitur sunt in corrumpi non sunt. Unde tunc in fieri ergo corruptum quod anima non est. Sed in instanti anima fuit. Sed hoc si anima introducitur quod anima est et in instanti antea non fuit. Et si queratur utrum in ultimo instanti in quo unius forma abicienda introducitur alia forma. Responsio est necesse supponere quod non est dabile primum et ultimum instans forme corrupte. Sed bene primum non esse eius. Est igitur [illegible] primum esse forme introducende. ¶ Ad 2m patet solutio per eam quod dictum sunt vero tamen considerando est quod anima formam esse pura consideratam in se uniri materie unde eius anima actu tamen si considerantur ex parte adultos eius gradus perfectionis si anima necessario intelligitur precedere partes anima dat esse dicit esse substantiale et corporis [illegible] sed [illegible] partes anima quod ad hoc quod est dare esse et esse substantiale. Sed tamen intelligitur precedere partes anima prius quod dat esse [illegible] ¶ Circa predicta quaeritur 2o. Utrum anima habeat differentiam per suum subiectum. ¶ Et arguitur primo quod non supponitur. Omnis forma quae habet subiectum est accidentis quod anima non habet subiectum. ¶ Probatio Arguitur contra propositum quia subiectum anime ponitur in diffinitione eius. Aut ponitur tamquam pars essentialis eius. Aut tamquam per additamentum. Non primum quia tunc corpus

non potest pars essentialis anime non 2m quia hoc est proprium accidentis differentiae per additamentum. ¶ Item addunt .d.s. [illegible] ¶ Responsio dicendum quod anima habet differentiam per suum subiectum quia illud quod non habet esse completum in se sed dependens habet differentiam per id a quo dependet et in eo accidentia habent differentiam per subiectum videlicet 7o metaphysice. Sed nulla forma materialis est quod completum in se. Complementum eius specie quod sit completum. Unde quaelibet forma diffinitur per id quod est extra essentiam eius videlicet per suum subiectum sed anima est forma materialis quod. ¶ Ad primum et 2m dicendum quod subiectum tamen duobus modis primo per eo quod per se subsistens dat stabilimentum essendi alteri et isto modo habet subiectum dicitur forma accidentis. Alio modo dicitur videlicet pars eius quod est susceptivum perfectionis sive substantialis sive accidentalis. Et isto non est contra quod quod habet subiectum sit forma accidentis. Sed tamen in proposito. ¶ Ad 2m dicitur quod anima differentia per suum subiectum non tamen per partem essentiae eius sed tamen per id quod est extra essentiam non dicitur tamen differentia per additamentum quia id dicitur differentia per additamentum dicitur id differentia per id alterius generis predicatum non mutatum est quia forma et materia sunt eiusdem generis. Sic tamen forma differentia per materiam non differentia per additamentum in largo modo. ¶ Secundo dubitatur. Utrum inter formas materiales sola anima rationalis sit per se subsistens. ¶ Arguitur primo quod non. Quia ipso supposito. Quia id quod est per se subsistens habet operationes quae sine corpore sed anima rationalis eius non intelligunt in medio fantasmatum non habet operationes ad se sine corpore quod. ¶ Probatio quia illud quod est per se subsistens dicitur a. primum hoc id quod est compositum sed anima rationalis non est hoc id sed magis id quod id est quod non est per se subsistens. ¶ Probatio Arguitur contra propositum per se habet intelligere ad intelligendum et sic habet [illegible] ad speciem sed intellectus apprehendit intelligibilia sine corpore quod aliquando apprehendit sibi sine corpore. Unde sic id quod habet operationes per se est per se subsistens sed anima rationalis habet operationes per se sine corpore ut probatum est quod est per se subsistens. ¶ Responsio dicendum quod sola anima rationalis inter formas materiales est per se subsistens. Quod sic patet quia solum id dicitur est per se subsistens quod habet propriam operationem per se sine corpore sed solum anima rationalis est huius inter formas materiales quod etc. ¶ Ad primum dicendum quod per se subsistere 2o. Uno modo subsistencia completa tamquam id quod completum in specie. Et isto anima rationalis non est per se subsistens. Alio modo dicitur per se subsistens subsistencia incompleta et isto anima rationalis est per se subsistens. Unde non contra quod predicta hoc ad esse accidentis hoc ad. ¶ Ad 2m dicitur quod licet operationes anime intellective ut dicere indigent corpore obiective non tamen subiective. ¶ Ad 3m dicitur quod principium est inter intellectum et speciem in hoc quod virtus quaedam est in potentia ad suum obiectum et tamen dispositio in hoc quod species suscipit specialiter cum quadam transmutatione corporali. Unde est quod excellens sensibile corrumpit sensum. Sed intellectus non suscipit intelligibilia cum quadam transmutatione corporali nisi forte per accidens ut sic non sequitur. ¶ Tercio dubitatur. Utrum dicitur hic vita quod hoc presupponit augmentum et decrementum. ¶ Et arguitur primo quod deo competit vita attribuitur videlicet 12o metaphysice et tamen in deo non est alimentum quod. ¶ In contrarium est per philosophum. ¶ Responsio dicendum quod dicitur duo quod est hic vita possumus loqui 2o. Uno modo in quantum et transmutatur sic hoc per locum per motum quia et isto modo hic vita dicitur id quod presupponit habet alimentum. Alio modo loqui possumus ubi et absolute et sic dicitur hic vita quod est aptum natum movere se ipsum aut motu intellectuali aut motu physico et isto procedebat dubium. ¶ Quarto dubitatur. Utrum in uno et eodem composito sint plures forme substantiales primum eius distincte. ¶ Et arguitur primo quod sic. Nam unius et eiusdem rei sunt plura predicata essentialia quod unius et eiusdem rei sunt plures forme substantiales patet quia quod predicata essentialia sumuntur a formis. ¶ Probatio Unum est actus eius videlicet per diffinitionem materiae. Sed materia prius non dicitur [illegible] nisi per aliquas formas, quod sed quod in [illegible] est forma eius ipsa

A ¶ Ex p̄dc̄is infert p. Vltimo Dicit vz q̄ cū aīa sit actꝰ corpor-
ris et p̄tes eiꝰ sint actꝰ p̄tiū et fora nō sepe ab eo cui
ē fora netio sz q̄ aīa nō p̄t separi a corꝑe vel aliq̄ p̄s eiꝰ vt a-
liq̄ p̄tes eiꝰ si nate ē hie p̄tes ¶ Con̄ p̄dc̄a ārīe
Dic Ar̄ p̄us nō ht notificari ꝑ posteriꝰ Et fora aut
[illegible] cū sit actꝰ et p̄tes aīe sit posteriores aīa
g° in q̄ p̄a aīa nō deꝫ notificari ꝑ formas actꝰ et ꝑ
p̄tes coīs aīati ¶ Rn̄. Si fora dolabre i mouet nō v-
mouet dolabri cū ht vitam q̄° fora dolab̄ nō ē sba
sue q̄ qd ē eiꝰ pz q̄n q̄ vt dictū ē ē sba q̄ mouet o
nō ē mot ad ii cū ¶ Ad p̄m d̄m q̄ p̄us p̄t notificari
ꝑ posteriꝰ q̄ ad nos vt dr h' d. s. lz nō q̄ ad nām Vn̄ q̄ for
actꝰ cū sit p̄quior ſs̄m q̄ fora sbal' ānt fora sbalis
notificari ꝑ a̅l̅r̅ et ꝑ q̄ q̄ obis et p̄tibꝰ ipīꝰ p̄oꝛ dencī
nō i ꝯgnīe ipīꝰ aīe io etiā ipā aīa notificari ꝑ p̄tes
eiꝰ ¶ Ad 2m D̄m q̄ dolabra p̄t capi 2r Vno° ablatiue q̄ ē
actꝰ coīs 2 ūm ē q̄ fora eiꝰ nō ē sba eiꝰ ¶ Alio° p̄t
q̄p̄i ꝯsiderari vt puta si dolabra eēt corꝑ natle q̄° tūc fora
b eiꝰ eēt sba eiꝰ ¶ Circa tex̄m dub̄ Vtꝝ aīa sit
sba coīs aīati hntis vitā i p̄ō ¶ Ar̄ q̄n. p̄ q̄d ht
p̄m vite ht vitā i actu. Et tale aīatum ht p̄m vite
s. aīaꝫ g° ht vitā i actu et ꝑ q̄ns aīa ē actꝰ coīs aīati
hntis vitā i actu ¶ In ꝯ̄m Ar̄ ꝑ p. huiꝰ ¶ Rn̄
D̄m q̄ aīa ē sba [illegible] coīs hntis vitā i p̄ō ¶ Pro cui
declaroe nōnd p̄° q̄ vita p̄t capi 2r Vno° ꝑ oē vivetis
sic dicitꝰ q̄ vive viventibꝰ est eē ¶ Alio° acti° vita ꝑ
op̄oe vitali sic dicitꝰ aliq̄s vivere q̄ mouꝫ se ip̄m Sequi-
tur q̄ ad p̄t hre vitā i p̄ō 2r Vno° actipdo vitā p̄°° 2e
q̄ qd nō dū ht aīaꝫ q̄d natū ē tn̄ hre dr vitā hre i p̄ō
Alio° acti° vitā 2°° et sic i nō dr hre vitā i p̄ō qd hꝫ
p̄m vite s. aīaꝫ et tn̄ nō actu op̄a ꝑ eam ¶ 2°
c nōnd' q̄ x dr ē p̄ō vt i ꝯdcis ach' Quedā ē i e
abitiēs aīaꝫ Alia ē nō abitiēs aīaꝫ lꝫ eiꝰ op̄oes
¶ 3° nōnd' q̄ dr ē p̄ō Quedā ē p̄ō q̄ est ꝯiūcta
actu Que s. sunt sub actu Alia ē disiūcta ab actu
q̄n s. actu nō ꝑficit ꝑ formā tn̄ de ꝑxio nata apta ē
ꝑfici ¶ Obꝰ suppositis d̄m est q̄ aīaꝫ eē sbam coīs hn-
tis vitā i p̄ō p̄t 2r itelligi ¶ Vno° acti° vitā 2°° 2e secūdē
¶ p°°° 2r ¶ Alio° de p̄ō ꝯiūcta actui ¶ Alio disiūcta Si
p̄° nō sic ꝯ gre Si 2°° sic aīa nō ē sba coīs hntis vi-
tam i p̄ō s i actu Et volunt Ar̄ dū q̄ q̄° pz p̄dc̄o

d Q Vonia at et i cīs ¶ Ista ē 3m c̄m q̄ ē
In q̄° p. volēs demōstrare diffiōez p̄dcāꝫ aīe po-
tēs ꝯues ꝑ p̄° est istm ¶ Q aīa ē coīs vi-
uētis actꝰ et fora ¶ Qui ꝯue ꝯ°. p. illa ecc ¶ ꝓd' qd ē
p̄m vivēdi ē coīs viuētis actꝰ et fora Sz aīa ē p̄m
vivēdi i hiis q̄ vivūt g° aīa ē coīs viuētꝫ actꝰ et
fora ꝯ° medie Mā ꝓ ꝑ q̄d dr aīata ab i aīatis
ē p̄m vi cū aīata dicāt a nō aīatis vivēdo lꝫ
aīata dicāt ab iaīatis ꝑ aīaꝫ g° aīa ē p̄m vivēdi
q̄d fuit ꝓbā ¶ Con̄ hac ꝯnez Ar̄ Qued fora
2° natis ē nā vtꝫ p. p̄ phicoꝝ Sz aīa nō ē nā vt d̄r h'
p. cū nā nō mouēat ad ꝯia loca aīa. n. mouꝫ ad ꝯia
loca Vt ista ꝑtꝫ g° aīa nō ē fora coīs viuētis
¶ P. p̄m ꝑfect' nō p̄t eē sine ꝑpa fora Sz aliq̄
p̄t viuētia sine aīa vtꝫ de corꝑe celesti et spūaꝫ ca-
turis g° ¶ Rn̄ p° aīe sit p̄m vivēdi ut ista ꝑ-
bāt et tn̄ nō sit coīs viuētis fora q° hoc ꝯis pla-

¶ Ad p̄m d̄m q̄ forāꝫ q̄lꝫ nāle cū mōꝫ p̄t itelligi dup-
Vno° q̄ sit p̄m motꝰ et q̄etis Et tc̄ q̄lꝫ fora nālis ē nā ¶ formā nālē cū ꝑpa mōꝫ p̄t i[illegible]
Alio° q̄ ap̄t ꝑ modū nē, Et tc̄ nō q̄lꝫ fora nālis ē nā Sz
nō mōꝫ ad ꝯia loca Sz dt̄ ad vm Aīa vō mouꝫ ad ꝯia
loca vt ad ſm [illegible] pz Vn̄ aīa nō dr nā 2°° ¶ Ad 2m
D̄m q̄ nō corꝑ viuit sine aīa formāli et i hec sine corꝑa
at celestia nō dr viue forma Sz forsitan effectiue q̄
mouet ab itellica ¶ Ad 3m d̄m q̄ x ē p̄m vivedi-
Quedā ē p̄° p̄° de q̄ est h' ad ꝓpōm Alr ē p̄m ꝯxim lꝫ q°
p°e sint p̄m vivēdi i mēcum corꝑo viuē ꝑ opoe vitali
Aīa tn̄ ē p̄m p̄° ē eī vtute p° opam ¶ 2m ꝯclu°
Tn̄ sit q̄tuor mōi vivēdi Vnꝰ ꝑ p̄te Aliꝰ ꝑ ſm Aliꝰ
ꝑ motū locā Aliꝰ ꝑ motū alimēti decremēti et augmēti
¶ Que q̄° ꝯ tali vōe Modꝰ vivēdi ē ſm q̄ue sunt
oēs ꝯdus vive Sz tn̄ sit ꝯm ꝯdus vive q̄° tn̄ sit ē
mōi vl ꝯ° hiis Mā iq̄bꝫ dā vive i uenit tn̄ aug-
detuꝫ et alia V s. plantis Inq̄bꝫ dā vō cū hiis inem-
ꝑꝰ in motu locali sic i aīalibꝫ ip̄fcis Aliꝰ vō iq̄bꝫ dā
inei motꝰ ſm locū sic i aīalibꝫ ꝑfcis q̄ mouet mō
ꝑgressiuo Inq̄bꝫ dā vō cū hiis inei itelꝰ s. i hoibꝫ
¶ Con̄ hac ꝯue sic ¶ p̄° Ar̄ Oīa sit ꝯia op°m
aīe vt ꝑ insitn deceat et s ꝯcipit s. aug̃ ſm motū
ſm locū Appetm et itꝰ g° ꝯs sit mōi vive dī et nō fu-
ꝯ ¶ Rn̄. Vbiꝫ est formāꝫ ē ē [illegible] mō lo° Sz i aīalibꝫ
ip̄fcis est formā° statim ip̄fcā cū i eis sit ſſꝰ g° i ip̄fcis
est mōꝫ locāl ꝯ ꝑ q̄ns ſm et mō locāl nō fuerut duo-
ꝑꝫ mōs p̄° ¶ Ad p̄m d̄m medo q̄uꝫ q̄. ꝑ. nō itedꝫ
dispiguē h' mōs vivēdi ſm diuisa ꝯia op°m aīe Sz ſm
duisos ꝯdus vive Vn̄ cū appetm nō facit aliq̄ di-
uisitate i ꝯdibꝫ viuētiū cū vbiq̄ sit ſſꝰ i sit appetitꝰ
sic q̄ appetm nō ꝯstituit mōm diuisū ab aliis ¶ Ad 2m
D̄m q̄ dux ē motꝰ locāl q̄dā est ip̄fcꝰ vz mōꝰ dilata-
tiōis aut ꝯstrctiōis et tal bn̄ iuenit i aīalibꝫ ip̄fcis-
Aliꝰ ē mōꝰ locāl ꝑfcꝰ vz. mōꝰ ꝑgressiꝰ et tl's ſm
reꝑit i aīalibꝫ ꝑfcis q q̄dē ꝯstituit aliū mōm vivēdi
disiūctū ab aliis nō aut p̄m ¶ 3m concl° Vege-
viuit Que ꝯ tali vōe Inq̄bꝫ ē vna p̄dcāꝫ ꝑ-
mōꝫ vi toka dr vive Sꝫ aīa vegeta sit hō q̄ dia-
hut i corꝑis p̄ōm ꝯdā et p̄m q̄ suscipiūt motū augmēti
et decremēti g° sic q̄ vegetā viuūt ¶ Con̄ hac ꝯuen
¶ Ar̄ q̄ vegetā nō sep augmēt vl decrescūt g° vegetā nō sep
viuūt ¶ Rn̄° d̄m q̄ vegetā nō ſm viuūt vt dt h' d. s.
dū augēt et decrescūt Sz tn̄ dū viuūt q̄ dū p̄nt
actipe nutrimētū ꝑ q̄d fit aug̃ ¶ Ex p̄dcā ꝯue isert
p. p° Q aīalꝫ tūn ꝑfcā q̄ ip̄fcā sibi et hoīes
viuūt q̄ i oibꝫ aīalibꝫ ē aīs mōꝫ vi cū i eis sit ſſꝰ
ꝯstatim ſſꝰ tactꝰ sine q̄ i eis nō est vita ¶ 2° isert
q̄ int' p̄dcos mōs vivēdi i mō q est ſm augmētū et decrēm
est p̄us ordie nō ꝯnaroīs q̄d sic pz Nā q̄n duo sic se
hnt q̄ vnū est ab alio sepable et nō ꝯt i q̄d ē sepable est
p̄us Sꝫ int' p̄dcos mōs vivēdi ille mōꝰ q sunt ſm p̄m
augmēti et alimēti p̄t separi ab aliis mōis vivēdi
et nō ꝯt lo° ceteꝛꝫ nā libꝫ Vl' ille mōꝰ reꝑit i plātis
vbi s. i q̄ nō aliꝰ mōꝰ vi reꝑit g° i mōꝰ ē p̄. ¶ Circa
p̄dcm̄ dub̄ ¶ P̄mo Vtꝝ p̄dca diffio aīe possit
demōn̄ri Et ¶ Ar̄ q̄n Illa q̄ qd ē nō p̄t dcri d'
eo cuiꝰ est vtꝫ 2° posteꝝ Sꝫ diffio i dicat q̄ qd ē g° diffio
nō p̄t dcri de eo cuiꝰ est s. de diffito ¶ Rn̄. in mēdm
demōn̄ois de [illegible] dcri cū mē' nō stret ꝯue Sed

F

g

¶ Ad 3m dm q̄ ad destructor obstat ꝑ destructo actuꝫ
vñ dicē ꝑos distinguꝫ ꝑ oſtn / ꝑt gradꝫ eoꝝ distinguꝫ
ꝫ actꝰ. Et ꝑ dicā vnig ꝑ ꝑt diuīſi actꝰ ꝙ
dispoſ actꝰ nō mīt destructor ꝑoꝫ. ¶ Dī q̄ nō ſ̄ dis
tructo actuꝫ ſm̄ dispoſitor ꝑoꝫ ꝑt ꝓbt ꝫ nō
nō ſ̄. ¶ Ad 2m dm q̄ ſm̄ ſm̄ ꝑt ꝫ 2m dīn ꝫ
gdā ſ̄ q ſpem ſm̄ſerūt ab aliq̄ ꝙd tōis ē et tlēs
ſcripſis dispſigūt ut ſtatō ꝑ dīns ꝫ tm̄s. Alie
ſ̄ ſm̄ q̄ ſpem ſm̄ſerūt ab aliq̄ extīo ad ꝙd oz:
dīne hīst et tlēs dispſigū nō ſcripſis nīſ ꝑ pn̄
ꝫ tm̄ ß ꝑ extm̄. ¶ Ad 4m dm q̄ ſ̄ ſtatō ē
ꝫ hīs q̄ ſm̄ſerūt ſpem ab extīo. ¶ ß cōclō
Nota ſ̄ mot ß lōm appet ſtatū nō dīnt
ꝫ cōd ꝙd dīnſis aīs ß cēs dſtrctiōs ſed
dīnt dīnſis ꝑtes ꝑōe oīd aīe. ¶ Ter ꝙ ſ̄
clūe ex dīc ꝑ. ꝑ. ꝑt. Vnig ꝑfectōis ē tri
una et ꝙa et ſtat ꝑfō cōis aīaꝝ ꝙ ſ̄ exi cū
uno aīato nō ē ni una aīa. ¶ Can ex hīs tam
una aīa cū ſt ſoꝝa ſtatis dat cē ſm̄. Cū ꝙ
ſ̄ uno et eodē cēnt plēs aīe, cēnt ꝫ plā cē ſm̄
et ꝑ grīs ꝙd tm̄ ꝙ nō cēt vn ſm̄. ß ꝙd
¶ Ad tī ꝫ ß. ꝑ. ex ꝑ dīn ꝫ dīnſis nōīnt
dīnſis aīas, ſ̄a vegē nōīne aīaꝝ vegē ni
vegēs ſpūs aīaꝝ ſ̄a ꝫ aīaꝝ ſtatū ut ſtā
ſ̄ hō bo. ¶ Con ꝑdcīs ꝙ ſ̄ ſc. Ar. ſtatō
do. s. In de ſpūs ſanctus ꝙd nō ꝑt cē ab extīo
et ſtatō ſ̄ aīa vegē et ab intīo ſ. a deo, q̄ aīa
tis ſ̄ſe et aīa ſonal ab extīo. ſ. a deo, q̄ aīa
ſonal et aīa vegē nō ſt una aīa ſ̄ hoīe ſ̄ ſbā
¶ ꝫ. ꝺ ꝙd ſt ſba ꝫ aīa nō ꝑt cē actus ꝫ a, ß aīa
ſ̄ ſtatō ꝫ ſtatō ex ſt ſba cū ſt ſoꝝa ſtalis cuꝝ q̄ ꝫ
hoīe ſt ſba aīa ſ̄ et nō ꝑō aīe ſ̄ ꝙd ꝑ
¶ ꝫ. Aīa ſ̄ ꝫ hoīe ſt nobis ex ſt ſtatō, ß
ſtatō nonīt ſoꝝa ſtalē q̄. ¶ ꝫ. ꝺ nō ꝑt cē
ſ̄ ſba corꝝ et corꝝ ß aīa ſtatō ē corꝝ ß
aīa ſ̄ corꝝ ꝫ hoīe q̄. ꝫ hoīe aīa ſ̄ et aīa
ſtatō ſ̄ dīnſe aīe. ¶ Ad ꝑm dm q̄ ꝫ aīa vegē
et aīa ſ̄ ꝫ aliis ab hoīe ſint ab intīo ſtatis hō
ſ̄ ſ̄ corꝝ ſtatō ꝙd ſ̄ ab extīo q̄ adnō aīa
ſtatō. ¶ Ad 2m dm q̄ aīa ſ̄ ꝫ hoīe ē ſba
nō ſtatis deſtructo ab aīa ſtatō. Et ꝑ ꝫ ꝑ ſolō ad
3m. ¶ Ad aliud dm q̄ aīa ſ̄ ꝫ hoīe ꝑt 2 ſi:
dīne. Uno q̄ ad eius ꝑōs ſ̄ ex corꝝ ß. Alio q̄
ad eius cēt ſ̄ ex corꝝ ß ſtatō et aīa ſtatō. Et
ſi dicā corꝝ et corꝝ dīnt plīt grīe ſi q̄ aīa
ſ̄ ꝫ hoīe ſt corꝝ ß et ꝫ bruto corꝝ ꝑ ꝫ ſtatō
et hō plus ex grīe dīnt. ¶ Dī q̄ eius aīe ſtatis
intellīa ex de hīs q̄ ſ̄ et ꝑ ſt collocatō ſ̄
ꝫ grīe nō aīa ſ̄ nō collocā ꝫ grīe ſ̄ ſt
ſoꝝa ꝑtis vñ nō ſ̄ ſ̄ h. d. s. ¶ ꝫ cōclō
Aīa ex acta eius ꝑhīci organi. ¶ Ter ꝙ ē ꝑ dſſō
ꝑtis aīe q̄. ꝑ. demōrat ꝑ 2m eius dſſōis ſtatis ſ̄ ſoc
Duoꝝ q̄ ꝫ ſtatō dicīt ad operari id ꝙd ē ꝑ ꝫ
ſoꝝa et acta ſ̄ 2 nō ē manig, ß aīa ē ꝑ
ꝑ ꝙ dicīt operari ad tī aīa ex cor ꝙ aīa ex
acta eius ꝑhīci, ß. ꝑ. ex aīa ē ꝑ ꝙ vinig mot
nī ſtatis nequeūt ꝑ loī et ſtatis ꝑ ex ē 2
dſſō aīe. ¶ Con hāt dſſis ſtatō. Ar. ſtatō dſ
ſ̄ nō ſ̄ si aīa ꝙ ē ſ̄ ſcus ꝑ aīa vegē
nō ē ꝑ ꝑ ſ̄ ſtatis aut ſ̄ ſtatis ꝙ ¶ ꝫ. ex dſſ
dīn ꝫ ꝑoꝫ, et ꝑtes dſſ ſ̄ ꝑ ꝑ dſſ ꝫ ſta
dſſō nō dīt ꝑ ꝑoꝫ nī dē ꝑ ex ꝑos q̄ ſtatō aīa
ꝙ ¶ Ad ꝑm ſm̄ q̄ ꝑm dſſio ꝑ ꝑonſtē ꝑte dīt
de aīa ſtatō ex ſuis et 2no dīt de aīa vegē et
ſ̄ſibꝫ. Vñ ſuſſit q̄ ꝑa tō ſ̄ aīe ſtatis ꝫ ß ꝑtem
aliis aīabꝫ. Et ꝫ dſſio tō ꝺ ꝑtē aīa ſtatō ſub
dſſō ſ̄ nīs ex nō ſ̄ ſ̄ ſ̄ ſ̄ ¶ Ad 2m
dm q̄ ꝑm nō ꝑt de dſſōe ꝙd ſ̄ et ꝑte dīn ꝺ.
¶ Expōca ꝺne ſ̄ ſtat ꝑ. 3a cōa. ¶ ꝫ. ꝑm
ē q̄ aīa ſt ſ̄ vt nō et ſpēs et nō vt ſtatō et mā
¶ 2m eſt q̄ aīa nō ē ſm̄ tot ꝑ. ē acta tōis
ꝑ ꝑcedē ꝺne ¶ 3m ē q̄ aīa ē ſtat nō ſ̄ ſtatis
ß ſtat orgō ꝑhīci vt ex dictis mānt. ¶ Circa
ꝑdām dubꝫ. ¶ Primo ſtat ꝑtes aīal ſ̄ ꝑfecti dīſp
uīnat, Et arꝫ q̄ ꝑ ille ꝑtes dcīpe vnīent
ſ̄ ꝫ ſtatō cēt aīa, ſ̄a aīa ſit ꝑm vnīcū. et
ꝑ grīs aīa dcīpo nē ſuſſet plēs aīe ꝙd ē ꝺ
3s ꝺne ¶ ꝫ. ſtat ex ille aīe nō grīm de nouo
ſtatē q̄ aīa ſ̄ ꝑtes grīs ē ꝑm ex ſtat ſoꝝa ſtalis
ex de gſtat ſ̄ dīnt. ¶ Dicēd ꝺ dubꝫ q̄ ꝑtes ꝑdā
aīalis vīnūt q̄ ſtatō ē ꝑm motꝰ ſ̄ aīa ꝑ
grīs vita ß ſ̄ ſ̄, aīal ꝑtibꝫ ē ꝑm motꝰ vtz ad
ſm̄ ꝺ. ¶ Ad ꝑm ſm̄ q̄ iſte plēs aīe ꝙcūſt ſ̄
ꝑō ſ̄ toto aīa dcīpōne ſ̄ ꝑō duo actꝰ ſ̄ qm̄ ſ̄ q̄
vnīcā actū dcīdunt ad actū ſ̄ dīnt nā ſ̄ ſ̄
plēs aīe ſ̄ actꝰ et ſoꝝa vīs nō ſ̄ ¶ Ad 2m dm
q̄ ꝑtibꝫ ill nō ſ̄ dīnt aīe ex ſ̄ q̄ una aīa dīnt
ꝫ plēs aīas ß ex ſ̄ plēs aīe ꝙtūtōs ſ̄ ꝑō reduc
rūt ad actū ꝑ ꝑos dcīpōs. Dīe ſi vidēs ſ̄ deletōs
illā totā aīa ſ̄ una ſoꝝa ſtal aliq̄ actus ß dīnt
ꝑs aliq̄ extendī et ſtatō ad totū ſ̄ ſ̄ plēs ſoꝝa ſtales
ſ̄ actū reducte ꝑ ꝑtes dīſpos

¶ Potenciaꝝ aīt aīe ſſte ē ad tēlīs
2 ¶ In q̄. ꝑ. dcīt ꝺ ꝑtibꝫ aīe ꝑtīt dcīat
de aīa ꝑm cōg cūg ꝑt. 18. mīſ ¶ In q̄ ē dc
mānt de dīone ꝑāt et ſ̄ ſ̄ ¶ In ꝰ de ordīe et ori
gīe coꝝ ſ̄. Quīa ſt vīq̄ ¶ In 3 ē dcīat ꝺ ꝑō
vegē ꝑm q̄ ē ꝑm ſtatō ꝰ. Circa ꝑm de alīmēto
¶ In ꝰ ē dcīt de opōbꝫ aīe vegē et coꝝ obīs ſ̄ dīn
ſt ¶ In ꝰ ē dcīat de ꝑō ſ̄ ꝑm ſuū ſcūm cūdē do
q̄ ē ſ̄ et q̄ ſ̄ ſt ē ꝑō ſ̄. Dcīatis ſt hīs ¶ In
ꝰ ē dcīat de ꝑō ſ̄ ꝑm ad actū cūdē ſ̄ dīnt
ad actū ſ̄. Dīnidēm ſt ¶ In ꝰ dcīat ꝺ ſ̄ ꝫ ſoī
ꝑō dīnt īnt ſ̄ ꝑa et ſoꝝa et īnt ſ̄ q̄ ꝑ et ꝑ
aīs ſ̄ dī. ſt ꝑm vīs ¶ In ꝰ ſ̄ ſ̄ ſ̄ ſ̄ ſ. de
colore oīs q̄ ē color ꝫ lumē et q̄ ꝺ ſ̄ ſ̄ ſ̄ ſ̄
vīſ ¶ In ꝰ de colore q̄ ē ad ſ̄ ſ̄ ſ̄ ſ̄ ſ̄
ſcopī calois ¶ In ꝰ de ſ̄ audīt. ſ. de ſono ab
ſ̄ Aīa ſt ꝑm de ſono ¶ In ꝰ de ſono ꝑm q̄ audīt
ſ̄ mūtā ab eo, ſ̄ ſacīū ſt ¶ In ꝰ dcīat de voce
ꝫ ē ſpēs ſoni ſ̄ ſ̄ ſt ē ſonꝰ ¶ In ꝰ ſ̄. ſ̄ ſ̄ olfactꝰ
abīe vꝫ de adorabli ſ̄ de adore ſt ¶ In ꝰ de adorabli
ꝑm q̄ ab eo mūtā olfactꝰ ſ̄ Et ſt olfactꝰ ¶ In ꝰ ſ̄
ſ̄ gustꝰ ſ. de gustabli ſ̄ gustabīe ſt ¶ In ꝰ dcīat
de ſ̄ tactꝰ ſ. de tangibli ſ̄ tangībe ſt ¶ In ꝰ ſ̄ dīn tac
tꝰ et gustꝰ ſ̄ dubīe ſt ¶ In ꝰ. ꝑ. dcīat ſ̄
ꝑm ꝑe et absolute ſ̄ ꝫ ſt alīs ¶ In q̄ ꝑm ſuīs ſ̄.
dcīat iſte liber ꝙ ſ̄

Ih̄s p̄o 1ª cap̄o

hui⁹ 2ⁱ tēp⁹ pot⁹ 3ⁿ⁹ gnēs q̄ps ꝑma est tm̄ sc̄ qs q̄a p̄ōz s. vcg̃ ꝓ⁹ ap⁹ pet⁹ gm̄ lohēs nat⁹ q̄ dell⁹ Hec g̃ 2ª cl⁹ tali vōc p. q̄ deduc̄ h̄ d. s. Nā po⁹ cū gm̄ yſas vōz adnull⁹ ad actū dyſtrict⁹ gm̄ dciones actuū et opā⁹ h̄z ālis opā⁹ aūc cū pt pm̄ cendi attbuā ci gm̄ ad ce Ql' g̃ talis opō attbuā ci gm̄ ce pcās nūale q̄ fuit pō vcg̃ Ut attbuā gm̄ ce pnūle q h⁹ ē vt attbuā ci gm̄ q ipa ſyſtrip⁹ ad obūs vt gm̄ q tend⁹ ī ipm̄ d ī p⁹ et h⁹ 2ª vt ſyſtripet tale obūs gm̄ ce pcās ī nale q pe ſuā pō tc⁹ vt gm̄ ce medi⁹ fuit nūale et ī nale et ſce pm̄ pō ſſm̄ Si 1ª h⁹ ē 2ª vt tend⁹ ī tale obūs gm̄ q ē ī tc⁹ tc⁹ 2ª fuit pō appē ut tē dit ī ipm̄ gm̄ ce q̄ hſt ī exec̄ 2ª fuit pō motia gm̄ lohīs Alī posſt ꝑ et elevio Alī pō dyſtrigi⁹ pcātq actq vō q obūa g̃ pō dyſtrigi⁹ p obūa h̄z pō gto ē vtior tanto ſſpicit obūs gm̄ vcg̃ vtriusq g̃ pō ale cū fuit vlēs dyſtrigi⁹ gm̄ vcg̃ obēat mag⁹ et mīg vlēs ꝙ tlēs vcg̃ ſc hūt ī q̄ntū⁹ dñi g̃ q̄ns ſ' grūa pōz Vltīa ſb' ſilētio ſce dcūt Nā aīs pō aut ſſpuit obūs q̄ ē tm̄ aūc vnitū ut ſſpuit obz q̄t nō gm̄ aūc ē vnitū Si p⁹ ſce ē pō gnāl Si 2ª h⁹ 2ª vt ſſpuit nō gm̄ 2ª vt ſſpuit ide obūs gm̄ q aptū natū est ſyſtripi ī eā gm̄ cōp plēc Aut gm̄ q tēdit ī ipm̄ obūs h⁹ p⁹ h⁹ ē 2ª vt ſſpuit ide obūs gm̄ q ē ſyſtrip⁹ le ſine q̄dēb⁹ nūlib⁹ et ſce ē pō ide⁹ Vt ī ſyſtrip⁹ cū q̄nib⁹ nūlib⁹ et ſuā pō ſſm̄ Si 1ª h⁹ 2ª vt tend⁹ ī ide obūs gm̄ ce q̄ hſt ī ſuſtēc 2ª fuit pō appē vt gm̄ ce q̄ hſt ī exec̄ 2ª fuit pō mo⁹ gm̄ lohīs

Con ꝑdcis ſ̄nē Ar⁹ ſ' tm̄ 3ⁿ⁹ ptes aūc ſ vcg̃ gm̄ fuit ī q̄ tm̄ ſ' 3ⁿ⁹ po⁹ cū pō dcūt ptes ale Ph̄s ſ' tm̄ 2ⁿ⁹ nūq vnedi vt ex ꝑdcis p̄z q̄ cū nūq m⁹ ſumāt gm̄ opōes vite ſc q̄ tm̄ exūt 2ⁿ⁹ po⁹ Ph̄s Aūa fuit ī⁹ aūa rōnīs ſōnās ñles mag⁹ appt̄at ꝺco ꝙ ī ꝺco ē vna pō q̄ ē ſua cōn q̄ ī aūa nō cūt plēs po⁹ Ph̄s ℞to vtq ē aliter tm̄ ē mag⁹ vna ꝙ aūa 3ⁿ⁹ ē aliter ex q̄ aūa vcg̃ q̄ q̄ cū ī aūa vcg̃ nō ſit q̄ q̄a p̄ōz ꝑ q̄ nec ī aūa ī⁹ cūt q̄a q̄a p̄ōz Ph̄s ſ' ꝑdcis p̄ōs ī aūa vtpō pō obūs vtz p. d. s. Inde pō. q. l. q̄ ſc q ſ' plā q̄a p̄ōz ēq q̄a Ph̄s Voluēs ē q̄dō pō aūc et tū vō cūcūt h⁹ q̄ Ph̄s q̄ ē tōc di cūcūt nō ē pō aūc ꝙ appetⁱ ē tōc oīs cūcūt q. aū oīs appet⁹ ſua ꝑfcōn q̄ appetⁱ nō ē vna pō q nō ſ' q̄a Ad p̄m d⁹ q̄ ptes ſ' ptes aūc vbicūq ſ' ptes p̄ōne q̄ tm̄ ſ' 3ⁿ⁹ q̄ ale vt volunt cē The ſ' ptes p̄oles de q̄b ē ad q̄ro⁹ q ſ' q̄a Et ſi q̄a q̄re ſ' tm̄ 3ⁿ⁹ aūc q tū q̄a q̄a p̄ōz cq̄d Ad⁹ gm̄ d. s. Inde q dubitet⁹ nūq ſunt gm̄ dubit tnte cē cōis aūa⁹ ꝺz tm̄ ē q cē q̄d tuēt ī nūcūbz Nā q̄d est cē nūle q ſunt aūa vcg̃ Illud ē cē pcās tm̄ ī nūle q est aūa ide Illud ē mēbo ſc hūs q ſunt aūa ſſm̄ Vt tm̄ 3ⁿ⁹ ſ' q̄ aūc pō vō dyſtrigi⁹ gm̄ dciōe actuū et abāt vū nō ē ſūe Ad 2ⁿ⁹ d⁹ nē q̄a q̄a nūq vnedi ſumāt gm̄ dubit⁹ q̄ et nō gm̄ opōes vite gm̄ q̄s ſumāt q̄a p̄ōz vt d⁹ d. s. Ad 3ⁿ⁹ d⁹ q aūa ide⁹ mag⁹ appt̄at ꝺco q ale ſōne ñles q ſit ꝑtingē ad nabi ſūe et alioq̄ſ. bñ tudūe q ale ſōne ñles ꝺz nō posſit ad cū ꝑtingē vanis et dubſis opōibz ꝑcedē⁹ a dubijs p⁹ Ad

ē⁹ d⁹ q reūis pribus ſ. q̄ pō ad cēa ſe extēdūt tūt q̄to vtq aliter tūto mag⁹ ē vnien ſcm q̄ ſit ſi ad rēāa ſe extendat Cū ī aūa ide⁹ ad plā ſe extendat obūc et ad aliena q̄ aūa vcg̃ ca vt nō ſ' Ad q⁹ d⁹ q nūc q pō obiat nō dyſtrigi⁹ q̄ nec aſpēs pō⁹ cū ī pō q dū nūlis posſit dni obiat dubſis tū vōibz Vt pō ide⁹ gm̄ q q̄a ad ſuū obūs nūle dū pō nūlis gm̄ vō q q̄a ſ' q̄ ſyſtripe q̄nc ſupnūles ī ſpm dū pō obiat Ad 6ⁿ⁹ d⁹ q valūtas aſſignāt ſub pō appē cū vō ſ' appet⁹ ide Ad vlt⁹ d⁹ q dub ē appet⁹ q̄a est appet⁹ nūlis et tales nō q̄ſtuit pāz nec q̄ precedebat Ad 2ⁿ⁹ Alig ē appetⁱ nāt q ſ' pōnā aſſignēm aut extāri q tāt dū pō nec Vt vō laborat ī eq Ad 2ª cocl°. ē q appetⁱ ī est alig nā hāt q̄nc q̄ 2ª vōibz Ad 3ª ē tm ī Nā aūa nālia hūt vīs gm̄ admig ſ. tractū bz rnciāz ī est ſſm̄ ī est delēc et t̄ſtūc et rnciāz ī est delēc et t̄ſtūc ī eo est gēpisce q̄ est appetⁱ delēbat q̄ de p⁹ ad vlt⁹ ſc q aliq aīāb⁹ q̄bz ī est ſſm̄ tract⁹ post appetⁱ Ad 2ª nō oīa aūa hūt ſſm̄ alimēti q dū ſſm̄ tract⁹ bz q̄bz ī est ſſm̄ alimēti his ī est q̄ncies et ſtēs ſtēs bz vēm ē q̄ncies et ſtēs ubi est delēc et vēm ē delēc ī est appetⁱ Circa hāt q̄nc gſdām est p⁹ q. q ꝑdcm q̄a p̄ōz ſciūtē q̄dā gſtāt Nam ī q̄busdā vcg̃ tm̄ vt ī plātis nāq̄bz at aīāb⁹ cū vcg̃ ē ſſm̄ et appetⁱ ſcī tāb⁹ aīāb⁹ nq̄bdā vō cū illā 3ª ē motⁱ gm̄ lohīs vt tāb⁹ aīāb⁹ ꝑfcīs nq̄bdā vō cū q̄bz q̄dā z ī ide⁹ vt tāb⁹ Circa cocl° Illa aūa q ē vltīa ordīe q̄nārīs ī clud⁹ vtute oīs a⁹ p̄ores Hāc q̄nc 2ª p. tali vōc dic⁹ est ī q̄nis ſcr ē ī ſōnīs q q̄nis ī ūāb⁹ bz posſit q̄a vz tetragōū ī clud ī ſt vtute p̄orē q̄nis ſ. tetragōū q̄ vltīa ſōna q̄lis ī clud ī ſt vtuat ſōnās p̄ores bz nō ſōnā Ex p̄dcis infert. p. vī corē q̄ plēs vz q nō est ponēda vna diſſiō aūc ſep̄ate q nō q̄t aūa⁹ ptica⁹ q ſ' cū nō ds poni vna vō cōis q̄nis ſep̄ata ab cis cū q̄ aūa ſt hēat vt q̄a q nō ds poni vna diſſiō aūc q ſep̄ ab aūa⁹ Circa ꝑdcm dub Vtz pō nō dyſtrigui p aūa Ar⁹ p⁹ q nō q p̄us nō hz dyſtrigui q posteā bz pocis cēt bz pō aūc ē p̄or aūa⁹ cū ſt q̄nc aūc q̄ pōt non hūt dyſtrigui p aūa Ph̄s dūm ſpēm ſunt q ad q̄d ē intūtiū rei cū ſt cēnis vtz q pōt bz aūs est q̄da extēsiō pōt q. Ph̄s q̄ria ase ī uitē maxime dyſtāt vtz ic. mēte q. ſi pōt dyſtrigui q̄ dyſtrictoz aūa⁹ ſc q̄ria nō ptinēt ad comūt pōz. q. ē q. p. q. mēte q. Ph̄s hō aſsing lap. ſ ſilēs int ſe dubit et tū ptinēt ad comūe pāz ſ. ide⁹ q. vt ſ Ph̄s corp̄le et ī corp̄le dubit pl⁹ q̄nc q̄ et tū nō cōmt dyſtrictoz pōz q. Ph̄s opāt⁹ et ſtrictiū ſt dyſtrictē pōt vt exp̄ſſe dcūt d. s. ide aūa ꝙ tū nō hūt aūa dyſtrictā q̄m ſpēs tū ſt hūt ſlē p̄ſoīs et ī p̄ſoīs q. Ph̄s Si dyſtrictoz pōz attendēt q̄m dione aūa⁹ ſc q̄nc q obiq nō exhibēt pō nō exſtēnt dyſtrictiē mt ſt q̄ē ē q̄m q. dato q ing ſcm cēt et vol⁹ ralor ad hoc pō vīsum ꝙ aud nō dyſtrictē mt ſt q. Ph̄s Visum pō ī hoc ꝙ pō vīsum ī asino dcūt ſſe cū ad dyſtrictoz ſl⁹

sequitur distinctio actuum et tamen non habent diversa obiecta utraque
enim respicit obiectum colorem quare ¶ Preterea actiua distinguntur
per comparationem ad obiecta sed potentie sunt actiue ~~et tamen non habent diversa obiecta~~
quare potentie distinguntur per obiecta et non per obiecta ¶ Preterea intellectus et voluntas
sunt potentie certe distincte et tamen non habent obiecta certe distincta
quia verum est quod est obiectum intellectus et bonum quod est obiectum voluntatis non
differunt realiter sed ratione tamen quare ¶ Respondeo dicendum ad dubium quod
potentie distingui per obiecta potest intelligi dupliciter ¶ Uno modo de distinctione
numerali potentiarum et specierum Si primo sic potentie distinguntur per comparationem
ad obiecta et non obiecta Si secundo hoc est secundum ¶ Uno modo de distinctione
numerali obiectorum ut formali Si primo sic potentie non distinguntur per obiecta
Si secundo hoc est secundum ¶ Uno modo de distinctione obiectorum specierum ut de dis-
tinctione ~~generum~~ generum Si primo sic potentie non distinguntur per
obiecta Si secundo hoc iterum secundum ¶ Uno modo de distinctione generum secundum spe-
ciem ut de distinctione generum secundum rationem generis cognoscibilis
Si primo sic potentie non distinguntur per obiecta Si secundo sic potentie habent
distingui per comparationem ad obiecta ¶ Et sic patet quod potentie secundum rationem eius ordinantur
ad actum sed actus potentiarum distinguuntur per obiecta quare et ipse potentie ¶ Potentia
... ad actum secundum principium si sit actus potentie passi-
ue ut sic finis si sit actus potentie actiue quare distinctio actuum
potentiarum sumitur ab obiectis ¶ **Pro maiori** declaratione capitulum quod
diversitas actuum potest attendi quadrupliciter ...
¶ Uno modo secundum fortitudinem et debilitatem sicut credere et opinari ¶ Secundo
secundum velocitatem et tarditatem ut currere et moveri ¶ Tertio secundum habitum
et priuationem ut quiete et moveri ¶ Quarto secundum repugnantiam
... eiusdem generis ut videre album videre nigrum ¶ Quinto secundum
repugnantiam diversorum generum sicut videre colorem et audire sonum
et sic de similibus Sed ... secundum diversitas actuum ...
... ¶ **Tunc ad rationes** ¶ **Ad primum** dicendum quod
potentie secundum esse procedunt ab anima tamen ab anima ... habent ...
... procedunt potentie et ipse ab eis sunt potentiarum distinctio
¶ **Ad 2m** dicendum quod distinctio specierum formarum que non habent de-
pendentiam ad aliquid sumitur ab ... tamen distinctio formarum que
... distinctio dicunt ordinem ad aliquid sumitur ab ...
quod ... sed ... potest ... ¶ **Ad 5m et 7m** patet
solutio ... ¶ **Ad 6m** dicendum quod contraria et opposita sunt due potentie
... ¶ ...
...
...
...
...
... et speculatiuum non distinguuntur ...
...
...
...
...
¶ **Ad 4m** dicendum quod potentie non distinguntur particulare existen-
tia obiectorum sed per habitudinem ... habent ad ipsa ...
... color et sonus ...
... ad colorem et auditus ad sonum ¶ **Ad 8m** dicendum
... potentia visiua ... eiusdem speciei et
... distinctio actuum ... distinctione obiectorum ... distinctio
specierum sicut albedo que est ... et ... eiusdem
speciei ... ¶ **Ad 9m**
¶ **Ad 10m** dicendum quod distinctio formarum obiectorum secundum rationes ...
ad diversas potentias ...
... voluntas ... sufficit
quod ... obiecta distinguuntur secundum rationes ... Sequitur

QUaeritur utrum ... ¶ ... 2m ...
... determinando de ordine potentiarum ... 3 ...
Quaeritur ¶ **Prima** conclusio est potentie anime habent ordinem
... ¶ Hec quod sic ... Utrum non ... sufficienter
... ordo prioris et posterioris sed ... potentiis non ... sufficienter
... est ordo ¶ Preterea ...
... non ... Sed ubi ... motiui ...
... et vegetatiui non tamen ...
... potentiis ...
... sufficienter ¶ **Contra** ... ¶ **Ar**gumentum ...
... ordinem prioris et posterioris
... ¶ ...
... non est ordo ¶ Preterea Si ... potentias ...
... dependentiam ad operationem alterius
... ¶ Preterea ...
... appetitiuum et motiuum ... ¶ **Pro solutione**
... ordo
... dependentia ... potentie ab alia secundo secundum ...
... ¶ Primo attendi ... ordo ... ordo ... et or-
do ... Secundo ... 3 ...
... ordo
... ordo ...
... respicit ...
... respicit
... ¶ **AD
primum dicendum** ... potentie ...
... sic
... ¶ **AD 2m**
dicendum ...
... ¶ **AD 3m dicendum**
... loquitur ...
... Motus secundum locum est ...
¶ **2a conclusio** ... determinandum ... de potentiis ...
... ¶ Hec quod ...
... Quia ... doctrina ...
... de potentiis ...
... ¶ **3a conclusio** ...
determinandum ... de obiectis et actibus ... de ipsis potentiis
Hec quod ... de potentiis ... Sed
... actus ...
... ¶ Et ... de potentiis ...
de obiectis ¶ ... de potentiis ...
... de obiectis ut
... ¶ **Circa** ... dubium ¶ **Primo** ... potentie
... distinguuntur ab eius ... ¶ **Et Ar**gumentum quod non ...
non distinguuntur ab eius ... quod ... potentie anime non distinguuntur ab
eius ... ¶ Preterea Augustinus ... ait quod mens ...
et voluntas sunt una ... anime quare ¶ **Dicendum ad Dubium**
quod ... distinguuntur ...
... et actus ... sunt
... actus ... de ...
potentie ... de ...
et eius potentie ... oportet ...
et ... ¶ **Tunc ad rationes** ¶ **Ad primum**
dicendum ... Et ... potentie ... ad actum ...
potentia ... ad actum ... ¶ **Ad 2m**
... dicendum ... et voluntas sunt una
... et ... una
... ¶ **2o Dubium** ... omnes potentie

h ale sint forme l'aia ¶ Et ar^r q oes opacoes
aie attribuunt toti gpo^o ... aie q^o vi q p^c aie
os q st pu^m ... opo^m sint forme i aia ¶ Dicend
biuit q no oes po^c ß so^m po^c ite^ue st forme i aia
q no oes opacoes aie st i aia sic i sbo lz oes at-
tribuunt aie tm pu^o et m est q oes po^c st i aia tm
i pu^o ß no tm i sbo Et p h^o p3 sol^o dubii ¶ R^o du^e
Utrum po^c aie fluat ab eius ecn^a ¶ Et ar^r q n
q i^a aq^o ad fluit e cn ß aia no e cn poz vtz
dyst^edo p aia quia cnz ... ¶ P^i qd fluit ab
a^o ... ß po^c aie st st cu ipa ... ¶ Di^r ad
dub^m q oes po^c aie fluunt ab eius ecn^a qd sic p3
q forma e cn gpo ponis ß aia e forma cn gpo
ponens st ipe po^c ¶ Ad p^m d^m q aia vtis e
cn uths ... poz et e cn efficiens ... no qd^e q
agit p transmutacoz reale ß p ... ale ¶
aia ·d·s· ... ·p·q·11· Et p hoc p3 solo ad 2^m

r^m · 3^m

l **Quare p^m de alimeto** ¶ ...
... p ... de opoibus aie
veg^ue p^m q anima e p^m ... pot q3
...·¶ **Prima** est p^us e deteiand' de po
veg^ua cu suis opoibus cu suis obis q de aliis ptibus
aie ¶ Hec q^o p^z tali roe, ... p^s e ...
p^o phor ß po veg^ua e ... vincibus ...
separa ab aliis ptibus ... no separa ab ea ... vt 3
... e q^o p^s ... e de aia veg^ua ... opoes st ang...
et nutric^o ¶ **Con** hac qne biuit ¶ Ar^r de poi-
bus p... est spc... ß po ite^ua e ... po quia ... est
pfectior ... p^us vt ce ... de po ite^ua ¶ P^i
... no pnt ce no est separa^le ab eis ... po
veg^ua aie po^c aie no pnt ce cu ... eis ...
sic ... ¶ **Ad p^m** d^m q ... e ordo
vz ordo ... et ne, q e q vz ordo ne ...
et ordo ne pfcois ... ordo ne
pfcois ... ordie ne ... aut ... ¶ **Ad**
n^o q^e **2^m** d^m q ad st dici separa^le ab a^o 2° Uno^o q alt^a
posset ce eo no ... separa^le a sbo Et
isto^o po quia^ua no est separa^lis ab aliis. Alio^o q ...
i aliis oibus ... aie ... aliis
... separa^le ... sic ... et
m isto^o po qua^ua e separa^lis ab aliis ¶ **Re^a conclu^o**
qua est opa^o po^c veg^ue et ptz ad pos veg^ua Hec
q^o p tali roe ... opa^o q ... oibus vincibus
ptz ad pos veg^ua ... quare ... oibus vincibus
et ... eis ... quare ... ad pos veg^ue
... veg^ua ... p^m q vinc p^o ... oibus
¶ **Expdca** qne ... p· v^m ... q ...
apus est vinctibus quare s' ... ¶ ...
p^o q i^o ... cu aliis ... q ... quia ... hit
lz a^o vt ista ... ¶ ... q ...
p^o esse p^m posse; ß p^m ... q ...
q^o ... est vinctibus appetere ... p^o ce p^m passe
... no pnt ... quando ... p^m ...
... e vinctibus ... tale ... est
vz quare ... p^m ... ¶ **Conclio^m** e h' p^m
d·s· et ·p· q ce ... e ... agit ...
pt ... ¶ Uno^o q st id ... directe agit
sic ... q ... e ... medium agit ¶ Alio^o q

st id q^d ad agit et st id ... agit ... sicut
... q medium ... ¶ P^o q^o ...
ite q ce ... est ... agens ... agit ¶ **Cont** n
... qne ... ¶ Ar^r Illa opa^o q est opa^o ne ... e opa^o
aie ... quia e opa^o aie vt ... quia no e opa^o
ne et p ... quare ... vincibus ¶ P^i ... opa^o qre
... no ... ad pos veg^ua ß qua ...
... q^o no ptz ad pos veg^ua ¶ P^i quare ... pueris
... quare ... vincibus ...
qd ... ¶ **Ad p^m** d^m q ... st accipi
2° Uno^o p^m q ... qd e ... et isto^o qua^o
e opa^o ... Alio^o vt ... deitatu
qd est aia et isto^o qua^o no est ... ¶ **Ad 2^m**
d^m q quia alio^o ... et alio^o ...
... quare ab ... quante ß ... hit
qua ... ¶ **Ad**
3^m d^m q ... quare vincens ... 3° p^m
... no ... ¶ ... sic ... no
... et ... aliu ... e ...
... ¶ ... excipiunt ... defcm ... pu^m
... frigida ¶ ... excipiunt ... et plate q
... sine ... ¶ In hiis ... spcies
... ale ... et ... disposito
vt d^r h d·s· lz q^o quare ... aibus vinc^bus
... 3° ... ¶ **Ra** o
cocl^o Aia e cn vinct^s vt forma ¶ Hec
q^o p^z 2° roe· p ... talis est ... vt
forma qd e ... e actu ß aia e
vinc^bus cn vt forma ... vinc^ua vinuit
ß vinc ... e esse q^o ... hit ce ¶ ... hic
e ... e actus ... forma eius qd e ipo^o ß aia e
actus ... vtz ... q^o aia e cn vinctis vt
forma ... satis declaratu est ¶ **2^a coclu^o** e p
Aia est cn vi^us vt finis ¶ Hec q^o p^z tali roe ...
opa^a ... fine ... et ... phor ß ... hiis ... fuit ...
... et ordinat ... fine ... et
... aia st forma ... finis eius ¶ ... dicu^r
finis et forma st diuisa ... ß aia e forma vinctorum
vt ... est q^o no est finis ¶ D^r q 2° e finis ... finis
finis ... et finis ... forma ...
... forma ... finis quia ...
... ¶ **Explac** qne ... p· v^m ... aia
no e p^m finis vinc^m ... ß ... istis ...
... p^a p^m ·p· ... ordinat ad ... pu^m
... ad fine ß aia ... st ... et
st ... ipa ... p ... q^o aia
... ordinat ad aliam
... ad fine ¶ **3^a cocl^o** Aia e cn vinc^m sic pu^m q
vn motu ¶ Hec q^o p^z tali roe ... forma ... ge- r
pu^m ... ß ... mo^o ... rebus vinc^bus
... ange et minui q^o aia e pu^m
vn motu ¶ Et ß dicu pu^m ... mo^o ... e phor
ß aia no e cn effic^o q^o no e pu^m vn mo^o ¶ D^m q pu^m
vn motu st accipi 2° Uno^o ... e pu^m ...
... mo^o et isto^o pu^m vn mo^o ... 2° phor
Alio^o ... e pu^m actuale mo^o sive tale st
forma sive ... et isto^o forma ... pu^m vn motu ¶ **Ex-**
pdcis ... v^m ... p ... e pu^m ...
... in h^o ... q opaces q attribuunt po^c veg^ue

ſt' actꝰ ab aũ qđ ptꝫ tali vŏe/ Ala aũ ẽ pn̄m̄ ẽ eã
vinctis coꝝ/vt qꝫb⁹ ſdctis ĝnbꝫ pꝫ ĝ ẽ pn̄m̄ apo⁹
cigđ Cũ ſ' apŏis ĝ attbuit pot̄ vŏg⁹ ſ' apŏis coꝝ
vinctis ſ' x ſ' apŏis nr̄ Con ꝑdcm coꝝ ſ' Ap⁹
vŏ p'ŏe empđ' clem ſ' cũ augnĩo⁹ ẽ dimiſ⁹ ĝ ſ' x
aũ nr̄o ẽ pn̄m̄ augn̄m⁹ et p gr̄ĩ apŏis pot̄ vŏg⁹ ab
ſ' ab aũ Hũ ꝑ qđ ĝ dcm ꝑ ſ' ſt pn̄m̄ ai⁹ ꝯ q ꝓcipiũt
ẽ ſcĩ vŏꝫ q ſt cnlib⁹ ẽ cũ colorib⁹ i rob⁹ mixtis ꝑ
int alia dcm pot̄ vŏꝫ vi⁹ augẽ et nũtri ĝ vi⁹ x pot̄
vgnis ẽ cũ augti ⁊ mđi et nr̄o aũ Adꝫ m̄ ꝯ
ſcĩ ſt p. destr⁹ apŏis cnhp x augn̄m̄ ſnſũ et de-
coſũ i aũtis ꝓcꝰ ab aũ et nr̄o relatis/ qđ ꝓꝫ Hũ
ſi ꝓcedt ab elect⁹ ſequẽ q i aĺb⁹ vinctis ſnmĩ
codẽ nr̄o ſnſũ et decoſũ et alie dr̄e posteris/ ſe-
quẽ ⁊ x ĩ gbus ccm̄ due dr̄e posteris ꝑn̄m̄ nũq dſ-
tricte/ eſtt os ꝑn̄m̄ nũq dſpicte ĝs ẽ nr̄o⁹ ꝑn̄m̄ nr̄os
i plãtis ſnſũ dũ rndix q lord⁹ eũ tenẽ/ ꝫ i hoĩb⁹
ſnſũ lord⁹ eũ celi/ et dũ empt⁹ i bnctis vŏ ĝn̄m̄ lor⁹
ſnſũ lacũ nr̄m̄/ Ho ẽ ẽ pn̄m̄ et cũ augnt⁹ ꝓ gr̄ĩ
elem ne tota ab iuicẽ ſtpcm̄/ hŏ at ẽſt aũ i rob⁹
vi⁹ ĝ aũ ẽ pn̄m̄ ꝑle augti et nr̄o elect⁹/ hꝫ tm̄ ad
augn̄m̄ ꝑtin⁹ gen̄alt Exĩ ꝑs q ꝓ Hꝫ ſalut
nr̄m̄ cnb ꝑ maiori declarõe ſtie ẽ ꝑ m⁹ d⁹ s⁹
i ꝑnt lr̄ĩ x dr̄e ꝓcis et ſnſũ et decoſũ/ et retro
et aũ/ dextũ et ſnĩſtꝝ i aĺb⁹ dſtrigũt ꝑn̄m̄ nũq
In aĺb⁹ vŏ dſtrigũt ꝓcẽ ſp⁹ que ad nos In itt nũq
qbus ſt detiate ꝓtes q ſt dcit⁹ pn̄m̄ aĺqꝫ motum
dſtrigũt ꝓdcẽ dr̄e ꝑn̄m̄ nũq ſcĩ i vnicſa cdi ne
ũre ſeruãt ĝuia et adei t̄nſfercẽa ſeruãt lex ia
3tẽ i vnicẽ ꝑn̄m̄ lor⁹ motũ et debitũ dſtrigũt
ſnſũ et decoſũ Hũ ſnſũ dũ ꝑs vñ vnicẽ alĩm̄
accipiũt decoſũ at ꝑs opt⁹ Hũ ſnpfluitẽ emit-
tũt nr̄m̄ et retro i aĺb⁹ detiã ꝑn̄m̄ ſnſũ/ ꝫ dextꝝ ⁊
ſnĩſtꝝ dcit⁹ pn̄m̄ tm̄ nr̄m̄ locale In hĩs vŏ i q-
bo nr̄o ẽſt detiatꝰ ꝑs dq̄ ꝙ ẽſt pn̄m̄ ſdre dr̄e nr̄o
dſtrigũt ꝑn̄m̄ nũq ꝫ ꝑ⁹ posteŏe q ad nos ſcĩ i rob⁹
i aũtis cadẽ colligno dr̄e cẽ et dextꝝ ⁊ ſnĩſtꝝ
hũ dt̄ d⁹ s⁹ ĩ loc Ad2m̄ m̄ x ꝫ i aĺb⁹ ſt cũ jn̄-
ſtru⁹ alĩm̄odi et mđ⁹ et hŏ tm̄ nr̄a ẽ cũ pn̄
dnig nr̄o p ẽ qꝫ i vnoq⁹ vinctẽ ꝑn̄m̄ nũq ẽ tenꝰ tig
et detiatꝰ nr̄o augt⁹ et maĝ⁹ ⁹ q đ ẽ cũ detiã⁹
maĝ⁹ et augt⁹ ẽ pn̄⁹ nr̄ augmđi/ ꝫ at ẽ nr̄a
et nr̄o aĺb⁹ I lam vŏs jnſtm̄ ꝓt extendi ſ' i ſnſtm̄
ſt nr̄a ĝbnn⁹ Expdcis ꝫ remot⁹ dnc⁹
apŏis Quarꝫ p' ẽſt ĥ attbuit apŏis pot̄ vŏg⁹
ꝓ⁹ clis i dnit ꝑn̄m̄ x lenitas dr̄e cũ mđo ſnſũ
et ĝuitꝰ decoſũ Ita nr̄o apŏis attbuit ꝑdcis apŏis
ſpl⁹ ugni tũ et nr̄o tenꝰ elect⁹

Voniam at cadẽ pŏ ſſtd ẽ x ẽ
d' ẽt⁹ Inq̄ p. pot 2as ĝnes ſuos ꝑd
ẽſt x ah⁹ o⁹ ẽ ĝn̄m̄ ẽ qđ ah⁹ Hcr ĝ ꝙ
rde 2m̄ ĥ Qꝫ p' ẽſt Hũ oẽ al⁹ decq̄ et mđo Ju
d qđ mđi/ ꝑ nr̄ mđo nr̄ i ĝn̄m̄ ĝ alĩm̄ ẽ ĝn̄ ci
i quo mđo Hũ oẽ ages ẽ ĝn̄m̄ porẽti Hũ ſcĩ
a ſcĩ nr̄o pot̄/ ꝑ al⁹ ꝑnt⁹ ab eo qđ alĩ nr̄o alto ab
eo qđ dycit/ ĝ Con hat ĝne Ar ꝑ rde
p Hũ alĩm̄ ẽ cũ augti ꝑ o⁹ x aptcat ſcĩ
aptari et p ĝ⁹ alĩ nr̄o ds cẽ ĝn̄m̄ ei qđ alit Hũ Ah²
ĥ p⁹ rdeq Hũ ad mđo ĩmedi vt pũ de albo ipa
hoĩ/ ĝ hũ ẽ p⁹ dicẽ x cũ mđo nr̄i ĩ ĝn̄ Adꝫ
d⁹ x ꝑn̄m̄ p. Alĩm̄ pt dũ ꝫ Vno cũ dcrctoꝝ
et ſcĩ ẽ ĝn̄m̄ et dapſle et qđ ah⁹ Alio ꝫ dt̄ alĩm̄
ꝑn̄m̄ x dcrctũ ẽſt ꝑn̄m̄ x ĝuti i ſbaꝝ aleti ⁊ ẽ ſcĩ
ei qđ alĩ Vn̄ vno⁹ ſcĩ ſti alĩ Alio a pio ĝne-

Sz con In ſbia atta ẽ ĝnctus/ ꝑ alĩm̄ ẽ ſba-
ĝ Dĩ x hꝫ i ĝne ſbe nõ ſt vã ĝnctus ſ'
t hꝫ ĝnctus largo⁹ ſnpta⁹ vs ꝓſeq⁹ expſſ⁹ Vtꝫ
x i ſba hꝫ nõ ſt ĝn̄⁹ ꝑn̄m̄ ſpãs ſbales i eo hꝫ
ẽſt ĝnctus ꝑn̄m̄ ſpãs acco⁹ ſcĩ ꝑs de clis Ad
2m̄ dm̄ x me⁹ ꝓpatũ ad v⁹ oẽm̄ax i x hꝫ rõ
alĩq⁹ oẽm̄i ẽ qđa⁹ ĝn̄m̄ ſcĩ ꝓallidũ albo ꝓpat⁹ dũ
nigꝫ/ nig⁹ vo ꝓpatũ dũ alb⁹ Vñ nõ ꝑ Pro
maiori declarõe ſtitde⁹ cpſnt 3⁹ gdreẽs q
regnãt ad hŏ x ad ẽſt alĩ Quarꝫ p' ẽſt x alĩ
vidẽ cẽ ĝn̄m̄ ei qđ alĩ ꝓ vŏes ſnp⁹ ſſtãs Ita
ẽ x nõ q̄q ĝn̄m̄ ſuſſt ad rõ alĩ ꝑ os x ſt de
illis ĝnũs q ~~augn̄m̄ ſuſcipiũt~~ x ꝓ i mđo/ qꝫ nn
t mđũ gũti i ſbaꝝ nutriti Ita gdreẽ ẽſt x ẽſt ex
itt ĝnũs q augm̄ ſuſcipiũt x ꝓ i mđo qꝫ ex alimto
ſt augn̄m̄ ⁊ ſ' ex igne nutr⁹ aqua ꝫ cõ 2a cõcl⁹ ẽſt x tres ſt'
ptes vege⁹ pot⁹ ſ' põ mt⁹ aug⁹ et gnã Hcr
ĝ ꝙ 2bꝰ rõdeꝫ q clauũt x ꝓho Quarꝫ p' ẽ hũ
alĩm̄ ẽ obiũ pot⁹ veg⁹ vel ẽſt obiũ ẽ ĩ x ẽ i põ
p ſe ad cor⁹ gnãt ⁊ ſtut põ nut⁹ et tale alĩ ẽ i
põ ad cor⁹ ĝnũ ⁊ ſtut põ aug⁹ vl' tle alĩ ẽ i põ ad
ſbaꝝ gnans et ſcĩ ſtut põ gnã P declacõe
hŏ ĝnus ꝓdcm ẽſt ꝑn̄m̄ d⁹ s⁹ In loc Qꝫ nt mđi ⁊ i q
ẽſt ꝓcipaꝝ vtũ ꝫ oẽ ꝓcipaꝝ vtã ẽſt nãm v
cũ ĝ cor⁹ qđ alĩ ẽ auctũ ꝫ alĩm̄ ẽ i põ ad⁹ qđ
alit ĝnti cũ i pn̄m̄ ex quo ĉlinq x alĩ i x ẽ nut
cõis obiũ ẽſt ad ĉſis i põ ad cor⁹ aĺqđ p ſe ⁊ nõ ꝑn̄m̄
actus Expdcõ vŏe infert p diffias aĺe nut⁹
vs x põ nut⁹ ẽſt pn̄⁹ nutroꝝ medit⁹ alt⁹ ſaluaꝝ
ſiũ ſuſtenꝫ Et li dicã alĩm̄ ẽ pn̄⁹ nutrĩs ĝ
nõ põ nut⁹ Dicẽd x i mđoe vt d⁹ h⁹ d⁹ s⁹ ſtit
3a vꝫ alita qđ alt⁹ quo alt⁹ et alẽ dr̄e ẽ 2a ſ ꝑn̄m̄
et ꝓxi⁹ Alẽs ꝑn̄m̄ ẽſt vpa aĩa Alẽs ꝓxi⁹ ẽ vpa aĩa
veg⁹ Illud vŏ qđ alt⁹ ẽſt cor⁹ hũs hoe nãm ꝫ id
quo alt⁹ i ſtru⁹ ẽſt alt⁹ Hcꝰ ꝑs x alĩm̄ et aĺa veg⁹
ſiue põ cig dmſt⁹ ſ' pn̄⁹ nutroꝝ cig 2us vŏ tm̄
ſ' 3⁹ apŏis po⁹ veg⁹ vs mđo qua ad ſaluã i ẽſt
rõdualis et augnt⁹ qua ad ꝓfect⁹ i ẽ ꝓfect⁹ ꝑn̄m̄
ẽſt et vtute et gnã p ẽm ad q i ſtrpõ ꝓfit ẽ⁹
alt ẽ et ꝓfectꝰ tradꝰ tuat ẽ ſ' tm̄ 3⁹ ꝑtes pŏ
veg⁹ cũ pŏ dſtrigũt p apŏes Exhoc ꝛõe ſſtẽ
ſt p. x mđ ꝑd cũs apŏes ẽſt ordo Hũ mđo ẽ p̄ma,
2a augn̄m̄ 3a vŏ et ꝓfiſſia ẽſt gnã Cuiꝫ rõ ẽ. p. x
mđos ad ſaluã ẽ ẽ p augn̄ vŏ ſuſtent debitũ ẽſt
et p gnãcm ꝓduat ſ' ſtit ꝫ nãm ẽ x os pt rem
hoe ẽ et ꝓſeruat i ẽ ẽ. ſ hoe ꝓſſit debitũ ẽſt
Et mđe ẽſt x hoat dcitã ẽſt⁹ mã possit gnãre
g mđ fidẽs apŏes ẽſt ordo 2o infert diffias aĺe
vege ẽſ x ẽ gnãta alt⁹ ſ filis ſ' ſpes Et li dicã
ſpũ aĺe veg⁹ ſt alie apŏes x gnãre vtz ex dcis q
ſt pores g ĩcrem diffias aĺa p gnãre Dicend

Alãſchi gnãt ẽ ĝn̄m̄ ad alt⁹

Hbe nõ ẽſt vã ĝnctus ſ largo ſ

hũt gnãs

Alẽs ẽ 2a

Diffia aĺe mđi

Consideranda autem sunt [illegible] in quibus per ordinem qualiter [illegible] reducitur de potentia ad actum [illegible] tres. **Prima** est quod anima [illegible] reducitur de potentia ad actum sciendi patiendo. Hec [illegible] [illegible] quia [illegible] oportet [illegible] dispositionem sed dum anima reducitur de potentia ad actum sciendi recipit aliquid [illegible]. **Pro declaracione** huius [illegible] advertendum est [illegible] [illegible] quod anima dicitur in potentia sciens [illegible] [illegible] habet [illegible] potentiam ad scientiam et sic ille dicitur de novo [illegible] scientiam qui habet [illegible] ad sciendum [illegible] anima dicitur in potentia ad scientiam quod habet in habitu scientiam non tamen actu considerat. **Consideranda** est quod [illegible] duo modi scientie dicuntur [illegible] ille qui est in potentia [illegible] non potest reduci ad actum sine exteriori agente [illegible] [illegible] ille [illegible] qui habet [illegible] ad scientiam et non habitu scientie reducitur ad actum per doctrinam aut [illegible] exteriorem [illegible] per acquisitionem doctrine. Ille autem qui habet habitum scientie potest [illegible] [illegible]. **Consideranda** est [illegible] [illegible] in potentia [illegible] reducitur ad actum sciendi [illegible] per doctrinam [illegible] [illegible] mutatio est [illegible] habitu. **Consideranda** est [illegible] [illegible] quod [illegible] est ignorantia [illegible] est ignorantia pure negationis [illegible] anima vitante non cognoscit [illegible] detinetur. Alia est ignorantia prave dispositionis ut qui anima detinetur [illegible] vitatis [illegible] [illegible] de ignorantia [illegible] reducitur ad scientiam [illegible] actu sciens non [illegible] mutatur de [illegible] habitu [illegible] acquirens scientiam [illegible] de ignorantia [illegible] reducitur ad scientiam ad actum [illegible] habitu mutatur. **Consideranda** [illegible] est passio [illegible] corruptiva [illegible] a patiente. Alia est passio perfectiva [illegible] a patiente [illegible] [illegible] qui reducitur de potentia ad actum sciendi patitur [illegible] passione perfectiva et non corruptiva [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] potentia ad actum [illegible] perfectivo [illegible] reducitur ad actum sciendi suscipiendo [illegible] [illegible] perfectiva. **Consideranda** est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **Consideranda** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **Consideranda** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **Ad hec** [illegible]

[illegible] ad album [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] acquirit scientiam vitatis [illegible] [illegible] reduci ad scientiam vitatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] acquirit scientiam et sit actu sciens [illegible] [illegible] [illegible] acquirit scientiam sine magistro [illegible] [illegible] **Ad** [illegible] [illegible] anima [illegible] in potentia sciens [illegible] actu sciens [illegible] [illegible] [illegible] actu [illegible] [illegible] in potentia reducitur ad actum a principio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **2ª consideracio** [illegible] anima reducitur de potentia sciendi de patiendo non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentia sciendi ad actum sciendi [illegible] [illegible] potentia sciendi ad actum [illegible] [illegible] anima reducitur de potentia sciendi [illegible] [illegible] **Pro declaracione** huius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **Consideracio** [illegible] [illegible] [illegible] **Consideracio** [illegible] [illegible] **Prima** [illegible] [illegible] **Dicendum** [illegible] [illegible] **Ad 2m** [illegible] [illegible] **Ad 2m** [illegible] [illegible] **2o dubium** [illegible] [illegible] **Ad dubium** [illegible] [illegible]

sit, quod breviter. Nam contrarium quod idem inditum. Sed lumen et tenebre
sunt contraria prima in modo quo privativo et habitus contrarium. Sed subiectum tenebre
est dyaphanum et subiectum lucis erit dyaphanum, et per consequens lumen erit
sicut est dyaphani. ¶ Quod si lumen esset corpus, oporteret quod illud
esset motum localiter, consequens est falsum. Quare lumen non est corpus. ¶ Pro
A huius sententie declaratione est advertendum quod antiqui philosophi di-
cebant quod lumen esset corpus, alii dicebant ipsum esse rem spiritua-
lem, alii autem dicebant ipsum esse claritatem coloris, alii vero
dicebant ipsum esse formam substantialem solis. ¶ Sed ista non sunt
vere opiniones sed cum patet quod si lumen esset natura spiritualis
non eveniret contraria expositio quia non est experientia quod lumen
non est natura spiritualis et quod virtutem nocte lucis in spiritu ... est
quia unius est spiritualem et subtiliori vero sensibus quod patet per hoc quod
parte obiecti non aliquando eveniunt sub visu formaliter quantitates in globo
coniunct in sphera tota [illegible] ... quod patet in hoc comu-
tationibus. Nam species visus est spiritualis ex non intrinsecis non
in solo visu est materia spiritualis sine natura. ¶ Pro quo
b notandum immo alias vocatur quam qualitas susceptibilis in quantum
est forma esse in re sicut est aqua in frigidatione. Sed modum
spiritualem est quam species recipiunt in organo sub proprio modo in
coloribus et non per modum naturalem. ¶ Secundo ista non sunt vera. Si lumen
non esset in claritate coloris sequeretur quod illa essent que lucent
de nocte quod est contra experientiam ut dictum est. ¶ Sed ultima sunt
sunt quod illa forma substantialis est per se sensibilis. Sed lumen per
se est sensibile, quare etc. ¶ Consequenter patet conclusio. ¶ Arguitur: lu-
men competit proprietates corporis, ergo est corpus. Sed lumen competunt
proprietates corporis ut patet in reverberatione, quare lumen est corpus.
c ¶ Dicendum quod reverberatio non competit lumini in se formaliter sed ratione
sui subiecti. Nam sicut aqua corpus reverberatur et revertitur ad lo-
cum a quo exierat, ita etiam et radius lucis reverberatur a
corpore opaco et reflectitur solum formaliter, sed ratione quedam proprie-
tas corporis ei competit. ¶ Verumtamen lumen sit qualitas ... circa
ipsius declarationem. ¶ Circa predicta dubitatur. Utrum lumen
requiratur ad videndum propter medium tantum et non propter colorem. ¶ Et arguitur
quod non. Sed obiectum ubi tenebris ista parte. Nam color non potest
movere dyaphanum sine lumine, quare sic ergo lumen requiritur propter colorem
et non propter medium tantum. ¶ Quod unius potentie est unum obiectum. Sed quod
lumen requiritur propter medium et propter colorem, ipsius visus essent duo
obiecta et sic visus non esset una potentia. ¶ Quod quod est in obscuro
videtur, et quod sit in lumine et non econtra; quod signum est quod lumen propter colo-
d rem. ¶ Ad dubium dicendum sit sententia quod lumen requiritur propter medium tantum
et non propter colorem. Cuius ratio est quia color est visibilis per se
ut dicit hic patet quod habet in se unde possit videri, et propter quod lumen
non requiritur propter colorem ut videatur. ¶ Ad primum ratio dicitur
primo quod color formaliter sui generis natus aptus natus est movere dyaphanum
in potentia tamen. ¶ Pro cuius declaratione advertendum est ut dicit hic ... quod
dicta est virtute perfecta et imperfecta. Nam forma quod est per
se virtutis in agendo non formaliter sed in ducendo suam plenitudinem susceptibili
sed etiam per dispositionem id quod propter eius susceptionem quod non potest
fieri sicut sit in parte virtutis. Cum quod virtus coloris in agendo est
perfecta virtute lucis quia color non est aliud quam lux quedam incorporata
obscurata ex admixtione corporis opaci, ideo non habet virtutem
ut faciat medium in actu dispositionem quod sit susceptivum coloris, quod
non potest facere lux pura. ¶ Ad 2m dicitur quod unius potentie potest
esse plura obiecta subordinata ita quod unum sit obiectum quod et quod
sit obiectum quo. Color autem dicitur obiectum quod et inde visus lumen
vero extrinsecum dicitur obiectum quo, unum non per se videtur. ¶ Ad 3m patet
solutio ex dictis. Nam quod aliquis in obscuro existens possit videre
ea que sunt in lumine hoc est quia lumen requiritur propter medium et non propter colorem.

Et si dicatur quod formalis actus alicuius requiritur propter obiectum, sed lumen est
actus formalis coloris, quare etc. ¶ Dicendum quod quod est lumen intrinsecum
intrinsecum et lumen extrinsecum quod includitur in colore. Lumen autem extrinsecum non
est actus formalis coloris, de quo dubium procedit, unde ratio nulla est.

e Est autem coloris susceptivum ¶ Iste
est quartum capitulum in quo probatur ostendens quod dyaphanum sit habet ad
colorem per 3 conclusiones. Dividitur. ¶ Prima est
dyaphanum est sine colore. ¶ Hec conclusio probatur tali ratione. Nam id quod
est susceptivum alicuius non habet ipsum. Cum in nobis susceptum quod habet. Sed
dyaphanum est susceptivum coloris ut patet ex dictis, patet quod dyaphanum
est sine colore. ¶ Ex hac inferetur primo quod dyaphanum
formaliter sic non est visibile quia ... visibile est formaliter colore, sed
dyaphanum non habet colorem, quare dyaphanum formaliter sic non est visibile.
¶ Iterum quod dyaphanum est actu tenebrosum quia dyaphanum
est aptum natum suscipere colorem et non habet iste colorem neque
lumen, quare dyaphanum est tenebrosum. ¶ 2a conclusio. Aliqua sunt
visibilia que videntur non formaliter in lumine sed in tenebris. ¶ Hec conclusio patet ad
sensum. Nam nocte lucerna ut sunt capita quorundam piscium et
F squamae et oculi quorundam animalium videntur in nocte quod
aliqua sunt visibilia que videntur in tenebris. ¶ Sed consequentia est quod talia
visibilia videntur in tenebris et in lumine sed in lumine videntur ut colorata
et in tenebris ut lucentia. Cuius ratio est quia in corpore quod talia habent
admixtione incorporatum lucidum ignis et dyaphanum aeris et aque
non est ... perfectum ... proportionem. Ideo videntur
in lumine et in tenebris et quia habent modicum de luce ideo per presentiam
maioris luminis talis lux absorbetur. Ideo in lumine sive in die non vi-
dentur ut lucentia sed ut colorata, quia est talis lux non potest mu-
tare dyaphanum sic colore ideo talia videntur in tenebris ut luc-
entia et non ut colorata. ¶ 3a conclusio. Color non potest videri
sine lumine. ¶ Hec conclusio probatur 2 ¶ Primo sic. Nam color de sui natura
est quod motivum dyaphani formaliter actu, sed non potest movere dyaphanum
in medio lumine, quare color non est visibilis sine lumine. ¶ Secundo probatur sic,
quia si ponatur visibile in medio supra visum non percipitur a visu. Nam
sensibile positum supra sensum non facit sensationem, quod signum
est quod color non potest videri sine lumine. ¶ 4a conclusio.
Si inter oculum videntem et rem visam esset vacuum non fieret
visio. ¶ Hec conclusio probatur tali ratione. Nam ad hoc quod fiat visio
oportet quod organum visus patiatur a visibili, sed non potest pati ali-
quid nisi per medium. Sed si esset vacuum non esset medium, quare si esset va-
cuum non esset visio. ¶ Ex quo patet falsitas opinionis Democriti
qui sua opinione fuit quod si inter rem visam et oculum esset va-
cuum quod posset aliquis formicam in celo videre per quantamcumque distantiam. ¶ 5a
conclusio. Aliqua sunt visibilia que videntur in tenebris non formaliter ut
lucentia sed etiam ut colorata, et que videntur in lumine non formaliter ut
colorata sed etiam ut lucentia. ¶ Hec conclusio patet ad sensum. Nam ignis
habet tantum de luce quod potest dyaphanum omnino facere in actu, quare ignis
videtur ut coloratum quia ignis non habet tam debile lumen quod a
presentia maioris obumbretur. Nam in lumine non formaliter ut coloratum
sed ut lucidum. ¶ Circa predicta dubitatur. Utrum color sit per se
obiectum visus. ¶ Et arguitur quod non. Nam per se obiectum alicuius potentie potest
per se movere ipsam. Sed color non potest per se movere visum, cum non
possit movere visum sine lumine ut expressum est quod etc. ¶ Quod
nichil potest percipi ab aliqua potentia quod non continetur sub suo obiecto. Sed visus
potest percipere quod non est coloratum ut tenebras et stellas quod etc.
¶ Dicendum breviter quod color est obiectum visus comprehendens sub
colore lucem lumen quod est actus formalis eius. ¶ Dicitur sic patet quod
quod est obiectum per se alicuius potentie sub ratione formali comprehendit
omnia que apta nata sunt comprehendi a tali potentia. Sed color est hoc

a sono. Q. **Prima** est quia ubi fit aer unus et continuus motus ab aliquo corpore solido et firmo. **2a** est quod in organo
auditus sit aer in hominem inclusus in quadam pellicula. **3a** est
quod talis aer sit immobilis. **Ex hiis** conclusionibus dicitur quod
impeditur ex opposito quia impedit talis immutatio. **Primum** est quod aer in
organo corrumpitur. **2m** quando illa pellicula circumdans aerem
corrumpitur vel leditur. **3m** est quando talis aer est motus. **Considerandum**
est ulterius secundum philosophum in textu quod due sunt differentie soni scilicet grave et acu-
tum. Sonus enim acutus est qui in pauco tempore multum movet
auditum. Sed sonus gravis est qui in multo tempore parum movet
auditum. Et si dicitur aliquis est sonus moderatus et circumflexus
quem fecere differentie non bene assignantur. Dicitur quod sonus circumflexus et
sonus moderatus continentur sub predictis sicut medii colores sub
extremis quia participat aliquid de sono acuto et de sono gravi
ut in musica boetii. Si dicitur ulterius sonus gravis et sonus
acutus sunt species soni quare acutum et grave non sunt differentie eius.
Dicitur quod acutum et grave possunt accipi 2 modis. Primo formaliter
et sic sunt differentie soni. Alio modo materialiter pro ipso sono qui est acutus
acutus vel pro illo qui est gravis et sic sunt species. **Considerandum**
ulterius quod acutum et grave non sunt idem quod tardum et velox quia
sonus non est idem quod motus quare differentie soni non sunt eedem cum
differentiis motus. Sed acutum et grave sunt differentie soni ut causatas
per velox et tardum sunt differentie motus quia textus quod sonus
causatur a motu ideo acutum et grave in sono sumuntur a veloci-
tate et tarditate motus. **Circa predicta** Dubitatur utrum
percutiens et percussum sint causa effectiva soni. Arguitur quod non quia sonus
generatur a fractione aeris. Sed corpora percutientia est causa activa huius
fractionis quare corpus percutiens generat active ad generationem soni.
Aut quia ad talem fractionem aeris requiritur quod corpus percussum
sit durum et firmum ideo frangit illum aerem resilientem ad quem
resilitiones corporis percussum generat active ideo corpus percussum
active ad generationem soni generat. **Ad rationem** dubii dicitur
quod licet corpus percussum passive generat ad fractiones aeris
active tamen generat ad predictas resilitiones que ad generationem soni
generant. **2o Dubitatur** utrum sonus sit proprium obiectum audi-
tus. **Et arguitur** quod non. Non enim sensibile commune est proprium obiectum alicuius
sensus. Sed sonus est sensibile commune. Probatur quia motus est sensibile
commune. Sed sonus est quidam motus aeris ut hic dicitur. Ergo sonus
est sensibile commune. Probatur illud quod immutat auditum est obiectum
auditus. Sed corpora percutientia sive sonantia immutant auditum
quare corpora percutientia sive sonantia est obiectum auditus et per consequens
non sonus. Cum tamen unius potentie sit unum obiectum. **Dicendum**
quod sonus sit proprium et per se obiectum auditus. Ad hoc patet quia nullum proprium
et per se obiectum alicuius potentie est sub eius ratione formali ut scientia eius
potentie apprehendunt. Ab eius ratione. Sed sonus est huiusmodi quare. **Ad primum**
dicitur quod sonus non est motus causaliter. Sed effective sequitur quia causatur
a motu et consequitur ipsum. **Ad 2m** dicitur quod corpora sonantia
immutant per accidens auditum et non per se. Unde rationes nulla.

Capitulum 12m

Vox autem et sonus Istud est capitulum 12m in
quo philosophus determinando de quadam specie soni scilicet de voce
ponit unam conclusionem scilicet quod vox est ex percussio aeris
respirati ab anima in hiis partibus ad arterias vocalem.
Hec conclusio ponit quantum ad singulas partes et primo de vox
sit reverberatio aeris et quod reverberatio aeris causatur
Sed omnis vox est sonus quare omnis vox causatur ex reverbe-
ratione aeris. Dicitur quod vox sit reverberatio aeris respirati
patet per 2bus partes. Patet primum. Est prima ratio quia animalia non possunt formare
vocem aspirando vel respirando nisi retineant aerem

quod sit quare est quod vox sit reverberatio aeris respirati. **2m** patet
est quod animalia non respirantia non possunt formare vocem quare
Dicitur quod vox sit reverberatio aeris respirati ab anima ad vocalem
arteriam patet. Nam sicut in sono ita in voce requiritur corpus
percussum. Sed vocalis arteria dicitur corpus percussum in generatione
vocis quare. **Ex hac** conclusione infertur quod inanimata non
possunt formare vocem. Infertur 2o quod animalia carentia pulmone
non possunt formare vocem. **Considerandum** est secundum philosophum in textu quod
aer respiratus est medium vocis cuius inspirationis organum
est vocalis arteria que est quedam vena procedens a pulmone
ad gutturis. **Contra** predictam conclusionem **Arguitur**
reverberatio est quidam motus sed vox non est motus quare vox non
est reverberatio aeris. **Item** si vox esset reverberatio aeris ab
anima sequitur quod instrumenta musicalia non formarent voces
quod est contra communem loquendi modum quare. **Item** respiratio est
motus animalium quare si vox est reverberatio aeris respirati sequitur
quod talis vox esset naturalis sive motus. **Ad primum** dicitur quod dicendo
quod vox est reverberatio est predicatio causalis et non essentialis.
Ad 2m dicitur quod instrumenta musicalia et alia inanimata dicuntur
formare vocem similitudinarie cum primo propter continuitatem soni cum 2o propter proportio-
nationem, cum 3o propter interruptionem non tamen dicuntur formare vocem
proprie. **Ad 3m** quod licet formare vocem in eis sit naturale animalibus
dicendum pro eius conservatione tamen formare hanc vel illam vocem
non est naturale animalibus. Unde non oportet quod quelibet vox sit naturalis animali.

de odore capitulum 13

De odore autem et de olphatu
Istud est 13m capitulum in quo philosophus determinans de obiecto
olfactus scilicet de odore ponit duas conclusiones quarum
Prima est quod nos habemus peiorem olfactum multis
animalibus. **Hec** quia philosophus tali ratione probat. Nam instrumentum debet esse proportionatum
eo natum sentibili. Sed sensibile olfactus scilicet odor causatur ex calido
et sicco quare instrumentum sive organum olfactus debet esse proportionatum calidis
et siccis scilicet ex calido et sicco. Sed cerebrum nostrum in quo consistit
instrumentum olfactus habet de calido et sicco et participat de
humido et frigido cum tamen cetera animalia habeant magis calidum
quare tamen cetera animalia comparatione maiori parte habent peiorem olfactum.
Ex quo infertur secundum philosophum quod difficile est determinare de o-
dorabili et speciebus eius. **Et si Arguitur** homo est perfectissimum animalium
quare habet perfectissimas operationes et per consequens perfectissima instrumenta. **Dicitur**
quod licet homo absolute et simpliciter loquendo sit perfectissimum animalium non tamen est
in genere quod ad aliquid sit perfectius homine quantum ad aliquid scilicet quantum ad for-
titudinem leo precedit hominem et linx quantum ad visum et sic de aliis.
2a conclusio quod species et differentie odoris nobis ignote sunt per 9
pactis ad dictas saporis. **Hec** quia philosophus tali ratione probat. Quandocumque aliqua
duo habent proportionem ad invicem unum est notius alio, et quod est
magis notum habet cognitum et notificat per id quod est notius. Sed
species saporis et odoris habent proportionem ad invicem cum olfactus
proportionem habeat ad gustum et species saporis sint nobis magis
manifeste quam ultimum quod species odoris nobis innotescunt per species
saporis. Dicitur autem species saporis sint nobis magis manifeste per-
pendimus habemus gustum certiorem certis animalibus quam species sapo-
ris sunt sub speciebus odoris. **Ex quo sequitur** quod homo est prudentissimum
animalium quia ex philosopho tactus accipitur quod aliqui sunt ingeniosi et
alii ingeniosi non sunt propter aliud. Philosophus. Unde illi qui sunt duri carne
ne carent ingenio bono et sunt inepti ad studia. Illi vero qui sunt
molles carne ingeniosissimi sunt ad studia et virtutes. Dicitur autem
illi qui habent bonum tactum habent perfecte bonitatem mentis. Patet primum quia tactus
est fundamentum aliorum sensuum. Cum 2o quia bonitas tactus sit bonitate
complexionis. **Et si arguitur** sensus visus est spiritualior et plus

mutac̃ gusti. ¶ Alio⁹ dr̃ nõ gustam⁹ qđ nõ pt bñ imu-
tac̃ gustũ ꝑ ꝓie. ¶ 3⁰ dr̃ nõ gustam⁹ qđ nõ pt ī
mutac̃ gusti cũ magꝭ dr̃ht⁹ hꝫ et bñ pt ī mutac̃
tũ modicũ. ¶ Consid⁹ est a gustũ ꝓpe non
gustam⁹ pt ītelligi 2⁰ Vno⁹ p̃ st et posterũ Alio⁹ p̃
actus et ꝑfectũ 3⁰ gustꝰ nõ ꝓpie nõ gustam⁹
ꝑ bñ 2⁰⁰. ¶ Ita con⁹ ista⁹ stue orgn̄ gustꝰ
nõ ē huiusmõi actu p⁹ stipũ nr̃ est tale qđ nõ possit
fieri huiusmõi. ¶ Ideo ꝑ ꝑ tale vocẽ ita sic̃ st hꝫ orgn̄
vsꝰ ad lumẽ ita sic hꝫ orgn̄ gustꝰ ad huiusmõi. Sed
orgn̄ vsꝰ nõ hꝫ ī st lumẽ ī qꝫ hꝫ ꝑ vñ ē sustẽ-
tiu⁹ colorꝭ ꝑ. Idem ꝑz a signo. Ita lingua exiũs
siccata aut valde humida nõ ꝑt sentire ꝑ vñ orgn̄
gustꝰ qđ est ī lingua nõ est actu huiusmõi. ¶ Unica
ꝑdicti dubⁱ ꝑ de specieb⁹ saporis. ¶ Dm q̃ saporũ
species saporis ā gustũ ī his visibꝫ. Dulcis et amarꝰ
tus stipꝫ qđ pinguis amarꝰ. Pontꝰ acutꝰ species
ꝑ ipse saporis. ¶ Quare species sic ꝑs sibi possit. Nam
tales species aut rectꝰ huꝫ. Pinguis aut medius. Si ꝑ⁹
sic ꝑ dulcis et amarꝰ. Si 2⁹ hꝫ 2⁹ ut hꝫ rectꝰ medius
ꝑ principales ut cꝫ dyssimilis. Si 2⁹ sic ē acutus. Si ꝑ⁹
et hꝫ 2⁹ ut tale me⁹ medium aut dulcis et acutus ut
me⁹ amarꝰ et acutus. Si ꝑ⁹ et hꝫ ē 2⁹ ut magꝭ accedꝭ
ad dulcẽ ꝙ ē pingue ut magꝭ accedꝭ ad acutũ ꝙ sic
ē austerꝰ. Si 2⁹ et hꝫ 2⁹ ut magꝭ accedꝭ ad acutũ et
sic ē salsus ut magꝭ accedꝭ ad amarꝰ ꝙ est pontꝰ
De gustu ī hꝫ de ꝑ⁹ et ꝑtacto inq̃ dyssimilib⁹ est
¶ 2⁹ dub⁹. Vtrũ saporꝭ sit ꝑ⁹ abñ gustꝰ. Et vi⁹
q̃ nõ. Nã ē qđ est nisi abñ dcꝫ pos nõ pt cẽ dcꝫ
altiꝰ pos. Sz saporꝭ ē qđa istꝰ obi ꝓpꝭ tactꝰ cũ
oẽ gustam⁹ sit tangꝰ et nõ cꝫ g̃ vñ q̃ saporꝭ nõ ē
abñ ꝓpꝭ gustꝰ. ¶ Ho abñ p̃ st 3⁹ dcꝫ pos non
propꝫ ab aqua alba põ cũ sentꝰ ꝑ⁹ dicꝫ ī qđ abnꝰ
sit a ꝑtũ natũ est propꝭ saporꝭ propꝫ a tactu g̃
¶ Ho. ē qđ gustꝰ ī mutat. est abñ cui sz hꝫ ꝓpꝭ saporꝭ
aliꝰ ī mutat gustũ g̃ est abñ cui et nõ saporꝭ.
¶ Dicẽd⁹ q̃ saporꝭ formãle stipꝫ vs ī q̃⁹ saporꝭ est
ē ꝑ⁹ et ꝑ⁹ abñ ꝓpꝭ gustꝰ qđ ꝑz ꝙ cnde tãc
qua ꝑbatꝰ est stipꝫ de abñ usus. ¶ Ad ꝑ⁹ ⁊ 2⁹
saporꝭ nõ ītimẽ ꝑb⁹ q̃ltatꝭ tangꝭ sic ī stipꝫ ī suo
stipiti nr̃ā gustꝰ ītimẽ stib tactu sic ī stipꝫ ī suo sti-
pite cõis lꝺo. Sz q̃ ad mad⁹ ꝑcedi. ¶ Ad 2⁹ ⁊ 3⁹
q̃ saporꝭ ꝑ⁹ et formãle nõ ꝓpꝭ a tactu sz ꝑ⁹ ē q̃
cnde q̃ltatꝭ tangꝭ. ¶ Ad vlt⁹ ⁊ 3⁹ q̃ stimulare
humiditatẽ sterne ītrat ad gustũ nõ at abnue vñ a cõi sc

Oe tangibili⁹ ãt ¶ stus ē 6⁹ ꝑ⁹
in q̃ ꝑ. dcit⁹ de ꝑ⁹ tactꝰ et de tangꝭ
ãt ꝓt 2⁹ ꝑ⁹ ꝙs ꝙ quos solent 2⁹ dubi-
tacões ostẽdi. ¶ Prima est de⁹ tactꝰ nõ ē unꝰ sꝫ
formãlis sz plures. ¶ Ad ꝑ⁹ dr̃ tali rõne. ꝙ nã unꝰ
sꝫ est unꝰ ītellectꝰ p se et ꝑ⁹ sz sꝫ tactꝰ nõ ē tã
unꝰ ꝙ se ꝑ⁹ cui abñ cuius sunt q̃⁹ q̃ltatꝭ tangꝭ s.
calidũ frigidũ humidũ siccũ. g̃ sic̃ ex tactꝰ nõ est
unꝰ sꝫ formãlis. ¶ Con hoc ꝙ ne sic. ¶ Ar² tudes
nõ est ꝑ⁹ unꝰ ītellectꝰ nã est ꝑ⁹ ꝙs et acutꝰ ī
magnꝰ et ꝙdꝰ lenitꝰ et asperitꝰ q̃ ꝑ⁹ dissimꝫ
cũ et tã audus ē unꝰ sꝫ hꝫ sic dissimꝫ ītellectꝰ
¶ Ho orgn̄ tactꝰ ē unꝰ qđ dr̃ cũ qđã necessꝫ ex-

tensus ꝙ to⁹ cor⁹ ꝙ musc⁹ cndã retis ossicꝰ ī media ꝑte
cor⁹ q̃litatũ tangꝭ g̃ tactꝰ ē unꝰ sꝫ cũ dissimꝫ se-
cũ ꝑ⁹ dissꝫ organa. ¶ Ho gustꝰ ē qđa tactꝰ ut ꝑz q̃
ē q̃ ꝑ⁹ tactꝰ nõ est unꝰ sꝫ formãlis sc̃hrẽ ⁊ gustꝰ nõ est
unꝰ sꝫ formãlis q̃ ē ꝑ⁹ cũ gustꝰ hꝫt ⁊ abñ ⁊ ꝑ⁹ saporẽ. ¶ Ho ī tactꝰ nõ est unꝰ sꝫ formãlis sc̃hrẽ ⁊
tũ gꝫ ut ꝑ⁹ extremes gustꝰ ꝑ⁹ ꝑz ꝙ phos g̃
¶ Ho Actus multiplicãtꝭ ad multiplicatꝰ suos ⁊ sibꝰ. Sz
abñ tactꝰ ē ⁊ formãlis g̃. ¶ Ad ꝑ⁹ Licꝫ hꝫ ꝑ⁹ nõ gtim
ꝙ diuꝫ gricꝰ soni hꝫt ad cor sibi ⁊ soni sibi ⁊ cor
formãli hꝫt ī mutac̃ ⁊ audꝰ ⁊ ⁊⁹ qualꝭ tangꝭ
nõ hꝫt ⁊ cor sibi ⁊ nõ est plus. ¶ Idem Ar⁹ soluit
doc⁹ s. Iulianꝰ. Ita plꝰ gricꝰ cẽ actꝰ sibi sine gnãs
ꝑ ītelligi 2⁹ Vno⁹ ⁊ sint plꝰ gricꝰ ꝑ⁹ et ꝑ⁹ ꝙ sic
ipsi colorꝭ aut sonꝰ nõ sꝫ plꝰ gricꝰ. Alio⁹ ⁊ sit
plꝰ 2ario ꝙ actꝰ una tñ ꝑ⁹ et ꝑ⁹ et ꝙđ ipsi soni
sibi et coloꝝ ꝑhit cẽ plꝰ gricꝰ. Quia at dr̃ ⁊ unꝰ
sꝫ est unꝰ gricꝰ tñ sed ꝑ⁹ ꝑ⁹ et cui mꝭ ⁊ q̃ltatꝭ
tangꝭ sunt diuꝫ gricꝰ ꝑ⁹ ꝑ⁹ tactꝰ io tactꝰ
nõ ꝑt cẽ unꝰ sꝫ formãlis. ¶ Sz con ꝑ⁹ solꝰ sic nõ actꝰ
abñ ⁊ sꝫ ē unꝰ abñ sibi tactꝰ ⁊ sꝫ formãlis ⁊ ⁊⁹ q̃ltatꝭ
tangꝭ sed actꝰ ē unꝰ abñ tactꝰ ⁊ ⁊⁹ q̃ltatꝭ tangꝭ
¶ Ad ꝑ⁹ Ratiõ dꝫ ⁊ subꝫ ⁊ q̃ltatꝭ tangꝭ cẽ unꝰ abñ tactꝰ
ideꝫ ⁊ indistinctꝰ sic põ ad actũ, et ꝙ nõ hꝫt unꝰ tactꝰ sibi
Alio actꝰ ꝑ⁹ ⁊ sba ⁊ est sibi actꝰ et ipse dcꝫ
q̃ltatꝭ hꝫt idẽ tactꝰ sibi. ¶ Con hãc solꝰ sic ar⁹
gica bia ponit sibi aliq̃ gricꝰ ꝑ⁹ ꝑ⁹ et ꝑ⁹ nõ
g̃ qualꝭ tangꝭ q̃ gricꝰ ad ī tactꝰ ⁊ tactꝰ sibi ⁊ ⁊⁹
gricꝰ et sic hꝫt ad tactꝰ sibi actꝰ ꝑ⁹ ⁊ ꝙ ¶ Ho
q̃ ꝑdcꝰ q̃ltatꝭ hꝫt ad gricꝰ ī motũ nõ tñ hꝫt ꝑ⁹
gricꝰ ⁊ ⁊⁹. ¶ Vel ⁊ ⁊⁹ sꝫ stinam medij q̃ ⁊ hꝫ dcꝫ q̃ltatꝭ
tactꝰ sub aq̃ gricꝰ lꝺo nõ tñ tactꝰ sibi ⁊ gricꝰ sibi ⁊
sibi altꝰ, cui nõ sunt ꝓ aq̃ una tactꝰ formãlis ī mutabꝭ
¶ Ad 2⁹ ⁊ 3⁹ q̃ ⁊ organꝰ tactꝰ ē unꝰ nãle ē tñ pla formãle
cuius nõ est ꝓ organꝰ tactꝰ cõstituꝫ ī me ꝑ⁹ cdẽ q̃l-
tatũ tangꝭ ut dcꝫ est ī obiectꝰ ꝑz diuꝫ ⁊ gricꝰ tactꝰ
sibi diuꝫ medius ꝑ⁹ cdẽs, nã g̃ nisi q̃ltatꝭ tangꝭ
sit diuꝫ ⁊ tactꝰ ⁊ hꝫt g̃ ⁊ ꝓ aq̃ organꝰ tactꝰ sic diuꝫ
medius ꝑ⁹ cdẽs et ꝑ⁹ quos ꝙ organꝰ nõ ē unꝰ ꝑ⁹ ꝑz ꝙ
¶ Ad 2⁹ ⁊ 3⁹ ne⁹ tegla vz ⁊ gustꝰ hꝫt unꝰ cdẽ abñ
formãle qđ nõ gtigit ī tactu io ⁊ nõ sic ꝑ⁹ ꝑz tm
tñ gustꝰ nõ sit tactꝰ cũ ut ꝙ declatũ est. ¶ Ad ⁊ ⁊⁹
dr̃ ⁊ sic tñ ꝙ sꝫ formãlis ⁊ actio ꝙs ī gricꝰ, put tñ plꝰ cẽ
ī spẽ. ¶ Ad vlt⁹ ⁊ 3⁹ ⁊ actus multiplicãtꝭ nãe ad
multiplicatos sibꝫ nõ sit spẽs unꝰ tactꝰ ē bñ unꝰ sꝫ
nãle et sibi. ē tñ plꝰ formãle et abñe. ¶ Ar⁹ con⁹
Cor nõ est organꝰ tactꝰ. ¶ Licꝫ ꝙ ꝑ⁹ 2⁹ ꝑ⁹ sic
sit hꝫt actꝰ ad ꝓsẽtia cor ad tactũ, sz actꝰ nõ ē organꝰ
ꝑ⁹ ꝙ cor nõ est organꝰ tactꝰ. ¶ Ho Iulianꝰ sꝫ
duo sꝫ formãle ꝺꝛpicti ut puta gustꝰ et tactꝰ ad
ꝑ⁹ stinam ⁊ gricꝰ cor. g̃ sꝫ est ⁊ cor nõ ē organꝰ
tactꝰ ꝙ ꝑ⁹ ꝑz ꝙ cor ē organꝰ tactꝰ ꝙ ꝑ⁹ ꝑz ꝙ sic gustꝰ ⁊
tactꝰ nõ cẽnt plꝰ tñ diuꝫ sessim sit diuꝫ
organa. ¶ Et si dica⁹ stinã ad tactũ cẽnꝫ sctiã
stinã tangꝭ g̃ vñ ⁊ cor ⁊ est organꝰ tactꝰ. ¶ Ad hoc
dr̃ ꝙ nẽ ꝙ cor nõ est. Qđ ꝑ aq̃ pellicula exteꝝ
dẽt sibi cnẽ stinã ad tactũ ⁊ pellicula stinã tangꝭ
et tñ ꝑ⁹ nõ cẽt ⁊ tal⁹ pellicula cẽt organꝰ tactꝰ

vñ hz ad tactū mans i mēk sēcā trāgle nō st q mō st
argn tacty

Ubicabit ät a3 ¶ Issus ē ix cl in
quo p detimdo de mē exīco spūs tacty
post 3es gnes ät ¶ Pma qt nt trages
et tactū cadt nīe exīcū ¶ Hec g p thi rōe llaz
ē trages aut ē ä aq aut ī aere qdaz dicn sēp nt
trages et tactū mediat hūditas aut aer ca aut
aquea q tū st glutes nō pt cē sine cal ibo g nt
trages et tactū cadt nīe exīcū. s. aut aer ä aqua
¶ ppt q aer medict qt nob mag mīaz ät aq tū
po ap slug ī aere gtimie io aer ē nūme p ppt nob
nob tū 2o q aer ē spūs ät aq ¶ Con gdam gnē
sic ¶ Az si int trages et tactū cadt medi st q ita
gibo cet pcedē inst quo ē p g q amb pz ꝑgla
p nē trāgit tactū si g nt trages et tactū cadt
nīe st g nīe et tactū cadt nīe et sic inst
pcedēt ¶ P si aq calda ponā sīe argn tacty int
pcipi a tactu vt ad sp pz g nt trages et tactū
nō tadt nīe ¶ P si int trages et tactū cet nīe
maz cet aer ät aq vt h minut p hz aer et aq nō
pnt cē medi tacty qt sic pz q nīe dcy sp nō
hz actu frāle rocz sui obi ß sic dyaph nō hz ac
tu rolorē ät lumie hz aer et aq hnt actu ät gl tes
trāgles q st frāle obm tacty g ¶ P nīe tacty
ē crno vt ī st cē detiatū qt ß crno nō ē aer aut
aq ß mixtū ex his g aer et aq nō st nīe tacty
¶ Ad pm q nt trages et tact tadt nīe exīe
pt de 2o Vel sco de cadby trāgb sicris at hūdis si
loqr de trāgb hūdis sic nt trages et tactū nō cadt
sēp nīe vt voluit Az si vo loqr de trāgtibo sic
nīs sic int trages et tactū cadt nīe exīe vt volut
g et p3 ꝑ3 sblo ¶ Ad 2m sic st Auzois q cor
mīa nō pnt pati ab elīs ni rōe dcy admixtois
cū elō st hnt vt locātia et cor mīa vt locata nr
elō pnt alterā ad st ī ire ni rōe dcy gl tes admix
te Ad qm qđ admixtoz aer et aq st ī po ¶ Sed
3o stanc nō pt stare sine trio vt h dt d g q cor
mīa st hnt ad elō rōe locātis sic vr elō st hz
ad a3 mīa est q vr elō pati ab a3 st hz
trās vr altīs g cor mīa pnt pati ab elīs dato ex
elō sint locātia tū 2o q elō ät ad alīa cor ꝑ
te st trāsō ß crno nō fit sine alterōe g pnt ad st
ire alīa ¶ Dm est 1o q elō pnt 2o ꝑ no
ät ad gl tes et pmes et ista cor mīa pnt pati ab
elīs et ista elō pnt alterāri ad st ire nr ut sic
elō hnt rocz locātis Ad no pnt ꝑ ät ad sias
frās sbales ās ꝑ equit ex rōe tadt ecclesis q
sic hnt rocz locātis ī cor mīa ab eis nō pnt pati
pm q hz cū cor pg locās st mag ꝑ stituō ät de
stitui lorati ¶ Dm 2o q hz aer et aq hēnt gl
tes trāgles ī actu ꝑpleto si pm cor sēbs ꝑdēt
si tū ꝑdēnt vt nē tacty st nō hnt as gl tes
trāgles ī actu ꝑpleto hz crno hēnt ī actu ī pleto
q ꝑato ad actū ꝑpleō hz rocz pō ¶ Ad m dcm
q crno dr cē nē et rōe et nīe vpō tacty aer
rō et ät dr cē nē exīe et nō gnīe et hz q alī
sbs ut puta sp vpō et audity hēnt nīe exīe
sic sp tacty tū diūsde sp tacty ī mutā alīa mō
ex alīs sp q ē nē exīe st et sēl ī mutt ät
sbs trāgēs et ī mutat tact vt dr ās alīa p cī
pcli st et sēl ī mutat elemēt et argn tacty ste
nō st ī alīs sten hā dyaph ī mutt a luē et
vpō ī mutatr ī mutat argn vpō ¶ Et
li dica ī mutō vpō et dyaph st ī sti q st
sēl ī mutā dyaph a luē et vpō a dyap et p
q nō st dr ī mutacōz vpō et tacty a sing
mediis ¶ Dm q p sēl pt dicē ordiē tpis tm ut
pt dicē ordiē tpis et calitē sit, sic sp vpō
et dyap qt ē nē cinis nō pt ī mutt sto ät
vltīo tacty et nē cig sēl ī mutt ¶ Expdas
mat sēt p q crno nō pt cē argn tactus
q st le posti s stipi nō ſuat sēsuaz q st q
crno nō st argn tacty ¶ 2a con argn tact
st ī pō ad gl tes trāgles p p dict st hz argn
vpō ad lūm aut tolorē ät ita argn tacty ad gl tes
trāgles ß argn vpō nō ht ī st actu lumie aut to
lorē q ät ¶ Si dica cē mixtū ht ī st gl tes
trāgles ß argn tacty ē cor mixtū cū st neu
q am pteus p to cor q hz ī st gl tes trāgles
¶ Dm q cor mixtū nō hz gl tes trāgles actu q
pleto ß pm ī actu ī ꝑpleto q hē rocz pō ad act
ꝑple vt s dr cs ¶ 3a con tacty ē non
pm vpō trāgles ß ī nō tmgles p q nō st
ē vpō vpōlib ß crno ī nplib vt p3 ī q tacty nō
sm ē trāgles ß ē trāgtib q de plūb ide Iudi
¶ Conclm tū est q ad rō tadle ad 2m sm p
vtā q pz hz de gl te tadli Alio q hz ad gl te
trāgle ē excellē nimiū et vtq ad trāgle pua
tē q aptū natū ē fice ī mutare tactū

Portet ät ¶ Sed ē vltm m de cala
lug p dctō de stipi ī cē post 3es gnes
ät ¶ Pma qt sēsus ē sipt sēz
sine mīa ¶ Her q p ex p crno et aer
sig ät anul sine mīa vz sine anzo g sēs
sipt sīn mīa ¶ Exq pt q sonne
rei sens ät alī st ī re sens et alī st ī sēsu
q st ī re gli sm cē mīle et ī sp g cē sēbale
sine dcēbale ¶ Con hōc gnē ¶ Az sic
ip ost vpō dcm cē sipt sp sine mīa
g sp nō est sipt sp sīn mīa postea ei
st mīlis pō ¶ P sp p excellēm sensū cor
vt p bat h p q o dr sp mīle sipit sp et
nō tenuē ¶ Ad pm q sens ē sipt sp
tetti sine mīa et sīn gdaz obz mīlib Alt sm
ei sens ab h et nīt, vt ista ī o hō pleb ß sēsus
nō est sipt sp sine gdaz obz mīlib lig
sipiat cas sine mīa Ite sēs sipit illas
spes sdm organa cēli sens ät sipt spes sīn
organo io nō est sle de sp et sens ¶ Ad m
negā q hz q hz excelle sbm corrūpat sp vz
corrūpt ꝑporcoz nīt organ sp et sensū non
tū ꝑ hoc oz q sens sipit ī sp sīn cē mīle
¶ 2a con organ sp corrūpi ꝑ excelle
sbm ¶ Hec g p tali rōe p hō oz nt organ
sp et sēsle cē ēpdū ꝑporcoz g dū est ꝑato
tarū p vpō organ de strū ß p excellēciam

ſſbꝰ dcm̃ talis ꝓporcõ corꝛ ꝯ ¶ Ex talí
rõe inſtit ex plante nõ hñt ſeſũ aĝ / ꝺ ſte pz
qz nõ hñt ſſm̃ tacty ꝯ nõ hñt ſſm̃ aĝ / Aũb pz
qz ad ſſm̃ tacty rcqr̃ dctiata ꝓporcõ vz medra
ad ꝓlcs tacty ſ plãte nõ hñt illã dctiatã ꝓpor
tõz ſiue ꝓplexiõis ꝯ ¶ Con ſdicta · ¶ Ad2m
ſte ſ ic ſt hꝫ ſtcz ad ſtellc ſta ſt hꝫ ſſm̃ ad ſtc
ſ ſtcz nõ nõ corꝛ ad ſ excellcãs ſtellig lib ſtd
ꝓfict ꝯ vi ex ſtenſo ꝓ excellcãa ſſbꝰ nõ corꝛ
¶ Ad3m ꝓpõ nõ corꝛpit ꝓ ſuã ſſm̃ actũ / ſic
nc ꝓfectle ꝓ ſuã ꝓfcõ ſ ſcale cſt ꝓfcta ꝓfectio
ipig ſſtꝰ ꝯ ¶ ſſ plãte patiũt aĝlicz tacty
ꝯ vſ ex hñt tactũ / cui ſſbꝰ aſſcnt ſ quada pati
et ſ dnõ cſt ¶ Adim̃ ſm̃ ex illa aor ẽ ꝓa ſi
bũ ſic dicat ſlic ꝓportois nõ at ſlic ẽ ydcp
tcnsis ſiue adẽcns nõ ſtcz ſuſtcp ſtellc
ſiue organo corꝑali ſtenſ at ſuſtcp nc or
gano cor̃li vñ nõ cſt ſlẽ ¶ Ad2m ſm̃ ex ſſm̃
ꝓfectle nõ corꝛpꝫ ꝓ ſt ꝓ ꝓfcõ ꝓfectꝰ ſ bũ pcz
actiꝰ / ſtenſ at corꝛpt ꝓ excellẽcã ſtenſũ ꝓ
actũ ſ ad corꝛptcꝰ ꝓporcõis ꝙ rcqr̃ mot̃ orgo
et ſcn ¶ Ad3m ſm̃ ex hꝰ plãte patiũt aĝlicz
tacty nõ tñ patiũt ab eis ſte ſſbꝰ a ſtenſ z nõ
oz ex hñt ſſm̃ ¶ Quel con lz aũ aũtia corꝛ
patiãt aĝlicz nõ tñ aũ patiãt aĝlicz tacty
alioq ſſtenſũ ſ aĝ tñ / ¶ ſſ pz hꝰ ꝙnis pz tali
rõe · p · ¶ Nã aũ ad data ꝙducta altiꝰ eũ ſint
tacty ſ nõ vñ paſſt alcazi ñ aĝlicz tacty ꝯ
patiãt ab eis eũ alicꝰ ſte ꝙdã pati ¶ pz pz
ad ſſm̃ ¶ Nã nec patiãt ab adorc eũ alñ patiãſ ſte
torẽ ꝯ aĝ aũta pati videñ ab alicꝰ ſſbis c
¶ Et lidicꝫ ꝙtq pati ab adorc hꝫ alſtcñ / ſ
nec nõ hꝫ alſtcñ ꝯ ¶ Dm̃ ex ꝙtq pati ab adorc
ꝙ ſcnſꝰ ꝯ ſſ hꝫ olſtcñ nõ at ſi pati ſimr
nec at nõ pati ꝓcnſꝰ nõ oz ex hñt al
ſtcñ ꝯ tra ꝓ lib de aĩa · Inuig ſ thõc · ſcis

Quod aũt nõ ſit ſcl?
¶ Hic tripꝫ z lib de aĩa
vbi · p · nccꝑ dctinc de põ
ſte ia ꝑ ꝓpacs ad ſſm̃ Anti
qui · n · p · nõ poſſcrt dñz
mt ſſm̃ et ſte ia · p · i nouis
ystõ opiõz aũt ſ quõ hꝫ
ſte nõ cẽ ſſm̃ hꝰ ſm̃ tcꝫm
et Albtũ z lib ſuꝑ i Sũ at 2bꝰ dñs / ſm̃ at
maĝnus ſuꝑ i de ꝓte at ſte ia ¶ Dim̃ at ſcte lib
2cꝰ tract ¶ In pm̃ tc ia o · p · q ſit q̃s ſſbꝰ ꝓtcꝰ oz pe
nc ſſm̃ ocz ¶ In 2m̃ o · t ſte nõ cẽ ſſm̃ ibi Sũ at
2bꝰ dñs ¶ In 3m̃ vo dctiat de põ ſte ia ſm̃ ſcz de
ſtibꝰ ꝓbꝰ · ſ · de ſte po · et ſte agẽte i de ꝓte at
aũ ¶ In 4m̃ vo dctiat de põ motiua i Sũ at aũa
¶ ſbꝰ tcia gtz z cꝛpã ¶ In pm̃ c o · t · p · q nõ ẽ ponẽs
aliq ſſbꝰ ꝓbꝰ ſit ꝙ · pdcs ¶ In 2m̃ c o · t · p · q nõc
cſt ponẽ aliq ſſm̃ cor̃ ſit ꝙ · pdcs ex hꝰ q ſſbꝰ ꝓci
pit ſt ſtentiã / i Sũ eũ ſtentiã ¶ In 3m̃ vo o · t cor̃
ex hꝰ q ſtenſꝰ nõ at ꝺiſtinxit int ſtenſ ꝓa ubi
Vnꝰ gdã ſſbꝰ ¶ In pm̃ c ponit ꝺnc gnes ꝺꝛ

Prima cſt iſta q nõ ẽ ponẽdꝰ aliq ſſbꝰ ꝓbꝰ ſit
ꝙ ſt ſic cnũatos ¶ Hic ꝺ ꝓbꝰ tali rõe · p · Nã aũa
lia ꝓſtã hñt omẽs ſſbꝰ ſ nõ hñt ñ q̃s ſſbꝰ exti
ꝛcs ꝯ ſit illos q̃s ſſbꝰ nõ cſt ponẽdꝰ aliq / ꝓbꝰ
Nã q̃s hꝫ ad orgn̄ ſſbꝰ ꝓ qđ nata ſt aĝ ſſbis
cogſci / ſit cogſcc aĩa ſtenſ q̃ nata ſt cogſci ꝓ ad
orgn̄ vtz ductiꝫ ꝓ ſingla organa ſſbꝰ ſ aũa
lia ꝓſtã hñt aũ orgna ſſbꝰ ꝯ ꝺ cogſcnt aĩa ſc
et ꝓ q̃s hñt omẽs ſſbꝰ Exq pz q tñ q ſt ſſbꝰ
extꝛcs et ꝓpꝛiꝰ ſ visꝰ audtꝰ olfactꝰ guſtꝰ
et tactꝰ / Quoz ſte pz ſoluꝫ ꝓpoſſ Nã ſtenſꝰ
ẽ qđ põ ꝓpoſſ q optꝰ nata ẽ mutari a ſtenſ
extiori vel ꝯ ſ mutatꝰ ꝓ mutatꝰ ſpiritꝰ z ſic
ẽ visꝰ vl mutatꝰ ꝓ mutatꝰ ſpiritꝰ z eũ mutatꝰ
ũh ex hꝰ 2ꝰ vl tal ſ mutatꝰ ñ tñs ẽ ſſbꝰ ex pte obi
vl ex pte orgni ꝓ ipm̃ hꝰ ẽ 2ꝰ vel tñs mutatꝰ
ꝓ motũ localẽ et ſte ẽ audtꝰ Nã obiũ cig ſ ſbꝰ
tñs mutatꝰ ꝓ motũ localẽ / vel ſit ꝓ alteracõz z ſte ẽ
olfactꝰ Nã odor ꝓ qđli tñs mutatꝰ tñs ſſudi ꝓ motũ
Si vo tal ſ mutatꝰ ſit ex pte orgni hꝰ ẽ 2ꝰ vel tñs
tale orgn̄ ẽ diſſimilꝫ ꝓ tꝰ cor̃ et ſte ẽ tactꝰ vt nã
ẽ dctiata pte tactꝰ z ẽ guſtꝰ Ex pdcis pz z clãe
clcꝫ ex viſꝰ ẽ ꝓpꝫ ſtenſꝰ mag ſ ſſbis z ẽ audtꝰ
z olfactꝰ x guſtꝰ ꝓ tactꝰ Con ꝓdcꝰ gnie
Arꝫ ſic ſt hꝫ ſtcz ad ſtellã ſta ſſbꝰ ad ſtenſ ſcd
ad ſtellã aũa ſtcia põ vnꝫ ſtcz ꝯ ad ſcrcdũ
aũa ſtenſ ſuſſt vnꝫ ſſbꝰ et nõ ſt q̃s ſſbꝰ exti
ꝛcs ¶ ſſ Bcnſꝰ nõ dinꝫ ꝙ guſtꝰ vt ſ ẽ ſ dnc
cſt ſ guſtꝰ ẽ ſtenſꝰ vꝙ tactꝰ ꝯ vt ẽ ¶ ſſ
ſſtenſꝰ extiꝛcs ſt ſuſtcp acrꝰ ſ ꝓ tã ſt aĝ
ſ gnie ꝺiſtincta ex q̃s ꝯ vt ex ſt ꝓ tã
ſ ſ ꝺiſtinctꝰ põz ſumꝫ a ꝺiſtinctꝰ obiect
Adpm̃ ſm̃ nc do quãz et ſili ſ qz ſtcz ẽ põ
ſpualis ſtenſꝰ vo cſt põ orgn̄ ſo hꝫ ponꝫ vnꝫ
ſtcz ad ſtellã aũa ſtcia nõ ꝓ hꝰ oz ex ponꝫ vnꝫ
ſſbꝰ ¶ Ad2m ſm̃ ex tactꝰ ſit 2ꝰ ꝓ 2ꝰ Vno ſ cꝛa ſ
ꝓ ſi põ q ſ mutatꝰ ſ mutatꝰ ſpiritꝰ et ſ mutatꝰ orgn̄
ni Et ꝙto guſtꝰ ꝺc ſſbꝰ ꝙtq tactꝰ z ſte tactꝰ
nõ ꝺiꝛ ꝓ ſſbꝰ Alioq acrꝰ tactꝰ ſ ſpali et ꝓ vz
ꝓ illa põ q optꝰ nata ẽ ſ mutari ſ mutatꝰ ſ ſili
ex pte orgn̄ qđ qđ orgn̄ ẽ diſſimilꝫ ꝓ tꝰ cor̃
Et ꝙto guſtꝰ nõ cſt ſſbꝰ ꝙtq tactꝰ ſ ꝺiꝛ cor̃
ꝙtꝰ ¶ Ad3m ſm̃ ex ſtenſꝰ extiꝛcs nõ ſt ſuſtcp
ꝓ ſe ꝓ aĩa acrꝰ ſ ſo ſt ſuſtcp ꝓ ꝺcꝛ q ad
ꝺiſtinctõe ſiuã ꝺiſtinctꝰ ſtenſus ¶ Quel con
Nõ cſt ponẽdꝰ a ſſbꝰ ꝓbꝰ ſit ſtenſ cor̃a ¶ Hec
ꝙ ꝓbꝰ tali rõe · p · ꝙd cogſci ab vno ſſbꝰ vt ꝓm̃
ſtenſ cuiꝰ nõ cogſci ꝓ ſe alicꝰ ſſbꝰ ſ ꝓm̃ ꝓ acrꝰ
ſ ſtenſ cor̃a ꝓ ſe cogſcit nõ ſo ab vno ſenſu
ſ a pluribꝰ vt ſ ꝺcclatũ cſt i 2ꝰ ꝙ ſtenſ cor̃a ſo
ſi ꝓm̃ aliꝰ ãcꝫ ſenſꝰ et ꝓ qđ nõ cſt ponẽdꝰ
a ſſbꝰ ꝓbꝰ ¶ Et ſi qđ ponit pluꝫ ſſbꝰ ex
tiꝛcs i aĩa ꝓpꝛiꝰ ꝓ ſtenſ ꝓa ¶ Ad 4m Nñ
ꝓm̃ · p · q vꝫ nõ hnic ẽ vt nos nõ latcãt cꝛa q
quã ſſbꝰ ꝓa q vꝫ ſi cor̃a diuſꝰ ſſbis vt mota
mãg ꝺo ſcgũt ꝛc

Quoniã aũt lenti? ſtũ ẽ 2m̃ cm
ſm̃ ꝓ · volcs gtudc ſit q ſſbꝰ extiꝛcs
ſſm̃ cꝛa cẽ ponẽdm̃ monet z ꝺnc

¶ Ōbz ꝑma ℓ Vtz visꝰ ꝓcipiat st vidℓ/
Et ¶ Arᵍ qꝰ nā hō ꝓtrit st vidℓ vt gꝰ sentit
st vidℓ sensꝰ visꝰ ↄt aᵒ ſſᵇᵘ ſi ꝑᵐ hiᵃ ſtetū
ſi 2ᵐ Aut ille alig ſſᵇ aut ſtetit colorℓ a ꝓpō
vidℓ ut ꝓcipit ꝓpō vidℓ ꝑᵐ colorℓ / hō ꝓt
dici 2ᵐ qꝛ vidℓ nō ℓ ū colorℓ ꝓcipℓ nō gꝰ ꝑt
st ꝓcipℓ ū ꝓcipiℓdo colorℓ / nᶜ ꝑᵐ ꝑs dici
qꝛ ſte vnig obi ſ colorig ℓnt duo ſſᵇ distincti
vt puta visꝰ ℓt ille alig ſſᵇ ¶ ℔ si alꝰ ſſᵇ
hō ꝓcipℓt colorℓ ℓt aᵒ ſſᵇ ꝓcipℓt ꝓpō videre
vℓl ille ſſᵇ ꝛ ꝓcipit ꝓpō vidℓ ꝓcipit st ſtetℓ
vt nō / nō ℓ dᵐ 2ᵐ qꝛ ſte ℓt ꝓcipꝰ tinſtᵐ /
℔ dicᵃ ꝑᵐ ſtℓ q ꝛ tali rℓ ſtandᵐ cadit ¶ nᵖ vꝫ
qꝛ visꝰ ꝓcipit st vidℓ ſtℓ ille aᵒ ſſᵇ ꝓcipit st
ſtetℓ ¶ ℔ eiadℓ pō ſt ꝓcipℓ colorℓ ℓt visꝰ
ꝓpō vt i mut hᵗ ꝑ ℔ maᵐ ℓſt qꝛ visꝰ ꝓcipit
colorℓ gꝰ visꝰ ꝓcipit ſua vſione ¶ In con
Arᵍ ꝑ vna nā nō vidℓ nᶜ color ℓt hūg colorℓ / ſed
visꝰ ſine vidℓ nō ſt colorℓ mg hūg colorℓ gꝰ visꝰ
nō videt ſuū vidℓ ¶ Ad hūc dubꝫ ꝑ addut
ꝛ ſolōs ꝺz ¶ Dma ſt qꝛ actio ꝓpꝫ visꝰ
2 qꝛ Quedā ꝺz ſſtℓs i mutrℓ ꝓpꝫ visꝰ ab qꝛ
tiōi ſtᵉnᵗi ℓt tali actℓ ꝺz vᵗ vᵗ ℓt color ut
ꝛſatū Ideꝛ ꝓpō actℓ visꝰ ꝓcipit st nidℓ Alia
ℓſt actio visꝰ q attᵇuᵗ ſui poſt i mutrℓ
actuale tqᵗᵐ vꝫ ꝓpℓ visꝰ iudicat de ꝓpꝛiℓ
visꝰ i ↄrgano ℓt ꝓtō nō ↄz qꝛ qtꝫ vᵗ ſtt
color vt coloratū / ℓt tali actℓ visꝰ ꝓcipit st vi
dℓ ℓt ꝑ hᵗ ꝓz ꝓlō ad rℓs adducta ¶ Alia ℓſt
ꝛol qꝛ hz vidℓ nō ſtt color ut coloratū tū i ꝓpō
vidℓ ℓſt ſtiᵈ colꝰ i tqᵗᵐ videꝫ ℓ qū colātꝫ qꝛ eo
qꝛ ↄrgnᵗᵐ visꝰ aptū natū ℓſt ſuſtipℓ ſſℓs colo
rꝫ ſine nūa ꝑ qđ ꝓpō vidℓ ſtt actꝰpi a nisu
¶ 3ª ſol. ℓſt ꝺem ℓ actꝰ visᵇᵘ ℓt actꝰ ꝓpꝫ vi
ſuꝫ ꝺem ſbō hz ꝺrūnt rℓs ſtℓ ꝺem ℓ actꝰ ſdm
ℓt ſdm actꝰ ℓt actꝰ audiℓs ℓt audibꝫ hz mūᵐ
ℓt qꝛ actio uᵇᵘ actᵇᵘ visꝰ gꝰ actꝰ ꝓpꝫ visꝰ
vt puta visꝰ actᵇᵘ ꝓpō vſui / ℓt ꝑ gnꝫ ↄiℓ
poſ ℓſt ꝓpꝛ viᵖˡᵉ ℓt ꝓpꝫ visoꝛ ℓſt at actꝰ ſtᵉnᵗ
ℓt ꝓpꝫ ſdm ſunt ꝺem ſbō ꝑ tali rℓs ℓt actio ꝙ
passio rū ſunt qđā motꝰ ſt ſbūe i ꝑacℓte gꝰ actꝰ
ꝓpō ſtᵉnᵗᵘ q ꝺr qđ actio ℓt actꝰ ꝓpō ſtᵉnᵗ ꝙ
ꝑſtt i ſſdam ꝑati vt ꝛ ꝺcm ℓ ſt ſbūe i uiſu ℓt
ille duo actꝰ ſt ꝺem ſbō ¶ Duc ℓt ꝛoes i ꝓmo
adducte ad mittℓt ꝑᵐ. ꝑ ¶ ℥ con. ꝑᵐ ſolōm
Arᵍ Illa ꝓ nūlis ꝑt rℓflℓrti ſuꝑ ſt ꝓpꝫ ℓt ſuꝑ ſuū
actū ℔ uiſꝰ ℓ ꝓ nūlis gꝰ uiſus nō ꝑt hℓ ℓ ꝛflℓxu
onℓ ſuꝑ ſt ꝓpꝫ ℓt ſuꝑ ſuū actū ſt ꝑ gꝫ uiſꝰ ū ſt
ꝓpℓ st nidℓ ns ꝑt ꝓpℓ ſtᵉnᵗ ¶ ꝑᵐ aᵒ qꝛ ↄt tᵐ
rflℓctro ſiℓt ꝑᵐ ſt tm ita qꝛ ſlꝫ ꝓs ℓ ſflℓctℓt
ſuꝑ ℞ ꝑtℓ vℓl ſiℓt ꝑᵐ ꝑtℓ ita qꝛ una ꝑs ℓ ſflℓc
tℓt ſuꝑ alia nō ꝑt ꝺci ꝑᵐ qꝛ ſte tm ſtmare i nu
ma ꝑtⁱᵃ nut i ꝑacto ¶ nō ꝑt ꝺci 2ᵐ qꝛ ſte idem
nō rflectℓt ſuꝑ ſt ꝓpꝫ ¶ ꝺm qꝛ visꝰ ℓt ghcio
ſbᵗ ꝑtⁱᵘˢ ꝑt gſtℓ 2ᵐ Vno ꝑtℓ ꝙ ut ℓ ſbᵗ ꝑtⁱᵘˢ
ꝺſtinctꝰ ā gℓnᵗ ℓt ↄſtō uiſus nulla actℓ ꝓpᵗ
st nidℓ Alioꝰ actꝰ visꝰ ꝙ ſbᵗ rℓi / nᵘˢ vꝫ cadℓs
i mutāᵇˡℓ q i mutā uiſꝰ i mutō ſbᵗ rℓis ℓt ↄſtō uiſꝰ
ꝓpit ſuū vidℓ qꝛ ꝓpꝫ rℓis ſbᵗ ℓ iudiciale ꝺ ꝓpⁱᵘˢ
ſenſibꝰ ſenſiū ꝑtⁱᵘˢ Quig rō ↄſt / ꝑ ſte ſt hz ↄtᵉn
tus ℓ ↄtendi ad rℓū ſtᵉnᵗᵘˢ ℓt ad hⁱᵘˢ ꝓpℓdℓs
actuſtᵉnᵗᵘˢ ad rℓtē / tm ſt hℓt ſbᵗ rℓis ad ſbᵗ ꝑtⁱᵘˢ
ℓt actℓs rℓq ꝺc ℞ nulla hⁱᵘˢ ꝑt tendℓ ad rℓtē
ū ſuſtat ꝑ ↄtuſtℓzℓa gꝰ nulla ſenſibꝰ ꝑt ꝓtigℓ
ad ſbᵗᵘᵐ rℓm ū medⁱᵘˢ ꝑtⁱᵘˢ ſenſibꝰ ℓt ꝑ gnꝫ
ſbᵗ rℓis hℓt ꝑtⁱᵘˢ ſtᵉnᵗᵘˢ ꝙ ſenſiū ¶ ℥
con ꝑdcm ſdm ſtℓ ¶ Arᵍ qꝛ ut hⁱᵘˢ ſᵖᵒ ℓ nō ℓ
alℓne poſ ℞ eiadℓ ꝓpℓ colorℓ ℓt actℓs uiſꝰ
℥ mᵘˢ qꝛ ſenſꝰ gnſtꝰ ℓ alia ꝓ aliꝰ gꝰ ſt
ꝙ nō ſdm ſbᵗ gnſtꝰ ꝓcipit ꝓpō vidℓ ℞ ū ꝓpℓ visꝰ
¶ Dm ꝙ ſenſꝰ gnſtꝰ q ꝓſꝫ ꝑtⁱᵘˢ ſt ꝙ ſenſꝰ
ſbō ℓt mā. ꝺℓnt hⁱ rℓs ſpℓm ſo rō nō ſt ¶ Sed
q̄a due ꝛoes i ꝓmo ꝺm videᵗ ꝙludℓ ꝙ uiſꝰ ꝓcipit
ſuū vidℓ ū actℓs vſiꝫ ℓ vt ꝺrſtiguℓ ū ſſtℓs rℓis
ſo ſoluℓꝺe ſt ¶ Ad ℎᵒ ℥ ꝑᵐ ꝙ aᵒ ſſᵇᵘ hō ℓt ꝓcipit
colorℓ ℓt aᵒ ſſᵇᵘ ut ꝑū ſſᵇᵘ rℓi ꝓcipit st vidℓ ℓt rℓ
ſſᵇᵘ rℓq nō ſſᵇᵘ ꝓcipit st rādℓ ℞ ℓ ꝓcipit ꝓz co
lorℓ nō ſbᵗ ℔ℓ colℓ ℞ ſbᵗ rℓ colℓ ū ꝙᵐ
ſenſꝰ ℓ hō ſt gℓns ꝙ vnig ſbᵗ nūl ſupti ſt
ples pō ℔ ꝺiuſtᵈ ſēnt rℓs ſoꝛales ¶ Ad 2ᵐ ꝑᵐ
ꝙ rſte ſſᵇᵘ q ꝓcipit vſꝰ ꝓcipit st ſtetℓ nᵉ ℓ ſte ꝺ
vſu qꝛ ſſᵇᵘ ille rℓis qui ꝺr rℓig nō rℓit ꝑdictᵒˢ ℞
rℓtrie gℓnis ℓt alteriꝫ ℽtutis ℽ ſit pō vſiuꝫ
¶ Ad 3ᵐ ꝑᵐ ſᵖᵒ ꝙ ꝺctis ¶ Exiltis inſert mente
vna gꝰ ꝑᵐ nō ↄtetꝰ ihᵒ ℓ ſᵘˢ ꝑt ſſᵇᵘ ℓxtℓriℓs nēᵐ
ℓſt ponℓ ſſᵇᵘ rℓm ¶ Hℓc gꝰ ꝙ tali rℓ nō al ꝓpꝫ
actℓs ſtᵉnᵗᵘˢ ℓxtℓriℓs ℞ nō ꝓpⁱᵘˢ alig actℓs
ꝑ aᵒ ſſᵇᵘ ℓxtℓriℓs vt ꝺcluℓ ℓſt gꝰ nēᵐ ℓ po
nℓ vᵐ aliū ſſᵇᵘ rℓis q hℓat i as actℓs ꝓpℓ ℓt
ꝺ ℓis iudiciℓ ¶ 2ª dubi. Vtz ſtᵉnᵗ ℓt ſtᵉnᵗᵘˢ ſit
gnℓ nᵉ ℓt ſit rℓq ¶ Et Arᵍ qnō nā ſtᵉnᵗ non
ꝺependℓt i ℓſſℓ a ſſᵇᵘ nℓt ℓℓ nᵉ g nomᵉ gꝰ vᵗ ꝙ
ſtᵉnᵗ ℓt ſſᵇᵘ nō ſit gnℓ nᵉ ſit rℓq ¶ Dm ꝑᵐ ꝙ
ꝙ ſtᵉnᵗ i actu ꝑᵐ rℓis ſſibilibꝰ ꝙ ꝺcm ℓt ſenſꝰ
i actu ſit ſtᵉ ℓt nō ſᵗ Cuig rō ↄſt ꝓ ſte ꝺ hz ↄten
tus ℓ actus ſbō ſᵗ ꝺcm ℓt ſbō ꝙ ſtᵉnᵗ i
actu ℓt ſbō i actu ſit ſtℓ ℓt ſit nō ſᵗ ℞ ſtᵉnᵗ i ꝓ
ℓt ſbō i ꝓ nō ſit gnℓ nᵉ ſit rℓq ℓt ꝙ hᵒ ꝑz ꝓlō ad
rℓs ꝺubi ¶ 3ª ꝺubᵒ Vtz hⁱ ℓt ℎ ℓſt ꝙ ā ſoⁱ
conſiſtℓt ſbᵗ ℓt alig i ſtᵉnᵗ ꝺcloⁱᵃ ſbᵗ ¶ Ad
hᵒ Rñ tū ꝑᵐ ꝙ ſᵗ gnᵗᵐ ſbᵗ rℓſpℓt i ꝺcbℓt ꝓz
rℓis ꝙ tℓt ſbᵗ rℓi ū qñ iſtℓ ſbᵗ rℓi rℓq ꝓz
rℓs rℓcuſꝫ ſbᵗ qñ vℓꝛo nō rℓq ꝓz ꝓlōᵐ
ſſℓrℓt ꝺclℓs rℓibꝰ ¶ Dubᵗ nᵘˢ ꝺrīᵐ ꝑ ℓt ꝺ ſ
Vtz Actio ſit ſbūe i ꝑacℓte ¶ Et Arᵍ ꝙ nō ſᵗ
ꝑſtio ℓſt ſbūe i ↄ ℓ ꝑſtio ℞ actō qđm ſine
i manℓs ſine tūſlℓs ℓſt ꝑſtio agℓntis gꝰ actio
ℓſt ſbūe i agℓte ¶ In qñ Arᵍ tali rℓe ꝺ ſ
Nam actio ℓſt qđā motꝰ gꝰ ſi actꝰ ℓſt ſbūe i
agℓte ſtgrℓ ꝙ onℓ agℓs i agℓdo moℓᵗ ℓt ſic
onℓ moℓs moℓ 2 Et ſic ꝙ ℓ actio qđm
i manℓs ℓt tāl ℓſt ſbūe i agℓte Alia ℓ tūſlℓs
ℓt tlℓs ꝑz ꝙ ꝙ ſidℓ Vno mālℓ ꝙ ↄ ℓſt rℓꝺuc
ad agℓte i paſſ ℓt ↄſtō actio ꝺr ſbūe i ꝑacℓte
ꝙ hz ꝑtā i rℓꝺuci ad agℓte ꝑ ſuā actōm ſuſtipi
i ꝑacℓte Alioꝰ actꝰ ſꝛalℓ ꝙ ipā i rℓꝺuctℓ actꝰ
ſoꝛℓ ℓt tlℓs actio ℓſt ſbūe i agℓte ℓt ꝑſtio cig
vt volunt Arᵍ ꝺubi / ℥ ꝛ con ℓ

h Unus quidem sensus. Iste est 3m capitulum huius tractatus in quo probat quod concludens sensum communem esse ponendum ad discernendum inter diversa sensibilia diversorum sensuum potest dividi in duas partes. Prima est
prima quod sensus exteriores non possunt ponere sensum communem ad discernendum inter sensibilia diversorum sensuum. Hec ergo pars talis
est. Nam nos percipimus differentiam et convenientiam sensibilium diversorum sensuum in quantum sensibilia sunt sed cognoscere sensibilia in quantum sensibilia
sunt pertinet ad sensum ergo percipere differentiam diversorum sensibilium
in quantum huiusmodi pertinet ad sensum, non autem ad sensum particularem
ergo pertinet ad sensum communem. Et autem discernere inter diversa
sensibilia diversorum sensuum non pertinet ad sensum particularem
exteriorem patet quia non pertinet ad unum sensum ut ad diversos. Nam per illum sensum quo cognoscit differentiam diversorum
sensuum sic nisi non cognoscit colorem et sonum per se
loco quod cognoscere diversa sensibilia seu discernere diversorum
sensuum non pertinet ad unum sensum particularem. Sic potest dici
2m quia unus homo cognoscit differentiam diversorum sensuum quod est
una potentia que illa diversa sensibilia cognoscit. Contra
hanc conclusionem. Arguitur. Nam discernere inter diversa sensibilia diversorum sensuum philosophus attribuit tactui quod ad discernendum inter
diversa sensibilia non est necessarium ponere sensum communem. Item sensus
particularis discernit inter diversa sensibilia ut patet nisi inter
nigredinem et albedinem et sonum inter acutum et grave quod
Item omnia sensibilia debite cognoscuntur per sensus exteriores quod
non est necessarium ponere sensum communem. Item intellectus dicitur
differentiam cognoscit inter sensibilia diversorum sensuum quod non est
necessarium etc. Item illa potentia que discernit inter diversa componit
et dividit sed componere et dividere pertinet ad intellectum et non
ad sensum ergo. Ad primum dicendum quod philosophus attribuit tactui discretionem diversorum sensuum inter sensibilia non pertinet sed pertinet
patet in quantum tactus est grossior sensuum ceteris sensibus etc.
i Ad 2m dicendum quod unus sensus exterior discernit inter diversa sensibilia sui generis obiecti ut voluit Aristoteles 2m tamen unus sensus
non discernit inter diversa sensibilia diversorum sensuum,
sic visus non potest differentiam inter colorem et sonum.
Ad 3m dicendum quod licet omnia sensibilia cognoscuntur a sensibus
exterioribus quantum ad obiecta non tamen cognoscuntur quantum ad genera
et differentiam eorum nisi a sensu communi. Ad 4m dicendum quod licet
cognoscit differentiam diversorum sensuum quantum ad quid est non autem
in quantum sensibilia sunt que hoc pertinet ad sensum communem ut dictum est.
Ad ultimum dicendum quod percipere differentiam ut generalia coloris
pertingit 2r uno modo affirmando aut negando et isto modo percipit
generalia et differentiam componit et dividit. Alio modo cognoscendo
tamen et isto modo non oportet quod ille qui cognoscit differentiam colorum
componat et dividat. 2a conclusio sensus communis ponens
differentiam inter sensibilia diversorum sensuum sic cognoscit diversa
sensibilia. Hec ergo pars talis est. Nam nullus potest ponere differentiam
inter aliqua nisi cognoscat illa que differunt differentiam eorum percipit
sed sensus communis percipit differentiam diversorum sensibilium ut patet precedente conclusione patet ergo sic quod sensus communis cognoscit diversa sensibilia.
Contra hanc conclusionem. Arguitur per talem rationem. Nam impossibile
est idem moveri contrariis motibus sed sensus in quantum idem non est
sic quod patitur et sensibilia diversorum sensuum sunt contraria
ergo sic quod impossibile est quod sensus communis cognoscit diversa sensibilia.
k Ad hoc videtur dicendum quod idem subiecto diversum tamen primum
contrariis motibus contrariis potest moveri sensus autem communis licet sit
unus subiecto est tamen plures per rationem ergo potest moveri diversis
motibus. Sed hanc rationem removet per. Nam licet idem
subiecto diversum tamen ratione possit moveri diversis motibus in quantum
non tamen in actu. Ideo aliter est dicendum primum per quod sensus communis
se habet ut punctus qui est centrum circuli quod quidem punctus
consideratur ut unum et ut duo. Ut unum in quantum ab eo procedunt
omnes linee ad circumferentiam. Ut duo vero in quantum est principium
plurium linearum et finis aliarum. Sic sensus communis consideratur
ut duo et ut unum. Ut unum in quantum est radix omnium sensuum exteriorum in quantum a sensu communi procedunt virtutes sensitive
ad organa exteriora. Et consideratur ut duo in quantum in multis
in diversis diversas in multitudines sensuum exteriorum l
unum non est in genere movetur sed motibus contrariis in quantum
est unum et tamen in multitudine per rationem. Circa predictam
dubitatur utrum sensus exterior sit perfectior sensu communi. Et
Arguitur quod sic. Nam movens est nobilius et perfectius moto
sed sensus exterior movet sensum communem ut ex dictis patet ergo
sensus exterior est perfectior. Dicendum primo per quod sensus communis est
simpliciter perfectior quam sensus exterior, tum primo quia in ambobus sensibus
percipit species sensibiles tum 2o quia est radix et fundamentum omnium
sensuum exteriorum. Sensus vero exterior dicitur perfectior secundum
quid et quantum ad aliquid in quantum sic habet movere sensum communem non tamen
est perfectior simpliciter. Et per hoc patet solutio. Ad rationem dubii etc.
2m dubium utrum preter sensum communem et sensus exteriores sit
ponendi alii sensus. Et videtur quod non. Nam sensus non depingunt
communia quantum ad primum sed sensus exteriores differunt sensus quantum ad quod sunt sensus
exteriores non est ponenda sensus communis ab eis distinctus.
Item fantasia et memoria differunt principaliter primi sensus
sed sensus communis sed sensus non distinguitur communia quantum ad primum ergo sensus
communis non est ponenda memoria nec fantasia. Dicendum quod
preter sensus exteriores ponuntur quattuor sensus interiores et sunt sensus
communis imaginativa que dicitur fantasia estimativa et extimativa
que dicitur cogitativa aut vis proprius homine et memoria etc.
Quod autem sic potest sufficienter sufficientia. Nam sensus est perceptivus sensibilium aut ergo est perceptivus specierum sensibilium intentionum aut
sensibilium intentionum que non percipiuntur a sensu exteriori sed primum quod
ipsum et hic est 2o. Vel talis sensus ordinatur ad recipiendum
tales species, et sic est sensus communis vel ad retinendum et
conservandum et sic est vis ymaginativa que dicitur thesaurus specierum
sensitivarum. Si 2m hoc est quod 2o vel ut ordinatur ad recipiendum illas intentiones et sic est extimativa in brutis et cogitativa in homine et non percipitur in hominibus. Vel ordinatur ad retinendum et
conservandum illas intentiones et sic est memoria. Et licet recipere et retinere in spiritualibus non pertinet ad diversas differentias potentias
tamen in corporalibus ad alias potentias pertinet recipere et ad alias retinere. Videmus enim quod illa que bene recipiunt male retinent
et e contra que bene retinent recipiunt male. Ad primum dicendum
quod licet sensus per differentias non distinguatur quantum ad primum sensus tamen per
possibilitatem et realitatem bene distinguuntur quantum ad primum ut in proposito.
Ad 2m dicendum quod memoria et fantasia differunt potentia primi
sensus non tamen realiter sed tamen differunt in quantum una potentia sunt
ab alia sed ab alia mediante alio ut dictum est.

2us tractatus

n Duabus differentiis. Iste est 2us tractatus in quo probat
quod intellectus non idem esse cum sensu. Et continet
3a capitula. In primo probat quod intellectus et sensus non
sunt idem cum fantasia et quod opinio et fantasia non sunt idem. In
2o quod fantasia non est aliquid potentiarum et ceterarum
quibus differunt ad esse unum ut philosophico quod est. In 3o
ostendit quod est fantasia et quod quid est motus. In primo
ponuntur due conclusiones quarum Prima est quod sensus

et ite nō st idem cū sentie ꝑ ꝓs hō ḡnḡ ꝑ
una vōc. p. q est talis sentie ꝙ aliq aiāl
sp nō pauciꝰ bō sepe et sentie nō st idem
2ª ꝓs cigl ꝑ 2dō vōl. p. ꝙ ꝓ est ghāt
rette et nō rette ite nō q̄ ꝑ veā sēaz
vocā prudēciā et vāz opiaz nō rette ꝑ 3ª. s.
ꝑ flā sēaz et ꝑ flāz opiaz ꝫ nō ghāt sentie
nō rte ß sp rte q̄ sp aiāl ꝑ sentie nō dicipit
ḡ ite et sētie nō st idē 1ª nō sētie ꝑ aliq
aiāl ite vō ual cat ḡ idē vt sup Coīa
ḡdam ḡne 2ª ꝓ vōl. mitigat opō ꝑ te tenu
Nā vtꝰ corpeā nō ꝑt agē i vtute i corpeā cū sp
agēs st nobiliꝰ et alcriꝰ passū ꝫ vtꝰ celestis agt
i vtute ite ḡ vtꝰ ite est vtꝰ cor ca ꝫ ꝑ ḡ ite
est qdā corpeā ḡ ite erit dē qz sentie ꝑ ḡna
ꝙ qñ ab aliq vnō id ꝙ qđ dirut vnanz idē ß
ite dirt a sentie ꝑ hō qz ite ꝙ dā i corpeā est
ḡ st vnoꝰ i corpeā ab ite relict qz ite erit
idem cū sentie 3ª aiāl apphēso siue radicō st
rādē cū sentie ß stet cogert tm corpeā ḡ ite erit
corpeā ḡ 4ª Aīal ꝓphēcs nā prudēcia i est aīa
libꝰ mōbꝰ vtꝰ ꝙphēme ꝫ sepe ꝙtꝰ ad plēcū
ḡ vt qz sepe nō ghāt pauciꝰ ß rarius aiāl 5ª
hīe sp nō dicipit cū ꝑ sentie stm ite nō dicipit
cū ꝑ sētie ḡ st nō ghāt nō rette sentie ḡ non
ghāt nō rette ite 6ª Adb ꝑ ḡ qz st ḡ celestis nō
agit i vtute ite cū ꝙ ß sp ꝙ a cū Vñ nō nō st
7ª Adz ḡ qz nō dimota stā reqrit ad reqrēdū sēs
silit ḡ ꝓcedis ꝑfect ꝙ est int actū et ꝑā vñ nō ez qz
tres ꝙ est corpeā inter st corpeā 8ª Adz ḡ qz
dēcia ghāt aīal qz sētie et sepe nō ez ꝑ sp ghāt
rōli dicte 9ª Adb ꝑticipat et se ghāt aiāl ghdā dēcia
i ꝑ ꝑ vñ cstimaz ꝙuidēt defuturis vtz desomnis
tis 10ª Adq ḡ qz ite ḡ ad cig ꝑ ꝓpōz nō dici
pā ꝑ cū ꝑ ite tā ḡ ad cig 2az ꝓpōz st dici
pit falsꝫ est diuidēdo aut ꝓponēdo 11ª Coīa
opō nō est cōdē cū sentia 12ª Hec ḡ 2az 3az vōbus ꝓ. quarz
ꝑ est ꝙ opō sētie ite sentia sē ꝑ ꝑ et ite
nō st idem ḡ opō et sentia nō st idē 13ª nō ē sen
tia sēcōz est i ꝓtate mea ß opiniāl nō ē i ꝓtate mea
sēp ꝫ vēz nō ꝙ gēn opinatū vez est falsū ḡ ꝑ
ex opōe sē i mente passio i appetitu ß ex sentia nō
sē ꝓ i appetu ḡ opō et sentia nō st idē 14ª Et si
dicat nō posß opiari ꝙ sentiat ḡ opō et sentia
nō st idem Dm nedū gnāz ꝙ sē nos nō possīo
ite in sēcōdo et tū ite nō est idē cū ꝑ nō nō posß
sūg opinari sine sentia et nō sē ꝙ opō st idē cū
sentia
cap 2 2 2 tractatus
Ecq̄ est ꝓ. dctiō de sentia ꝙ v ad alias ꝓās ḡ statu
ros ꝓt ez ḡnos i tendo vī cui ḡa
est ex sentia nō est ꝑ actu nec ꝑ nō Hec ḡne
ꝓbat. p. ḡnāliā tali vōc ꝙ. dez omēs sentiētes nō
sē ꝑ ꝑ i nō ꝙ ꝑ nō nec apparaz nec ꝑ sēsꝰ
actu ꝙ i sēpno nō est ꝑ actu 2ª ꝓbat. p. cōdē
ḡne i sēsū et ꝑ ex nō st i nō vna vōc Nā ꝑ
sēp i est aīāl ß sentia nō sēp ꝓpt aīāl ḡ sentia
nō est sēp sentiēs i nō Deīa ꝓbat cōdē ḡne ex ad
3ª ꝓtem vz ex sentia nō est ꝑ actu ex libꝰ. ꝓp

ma est tempꝰ i actu ꝓpt aliq nāz ß sentia nō ꝓpt
aliq nāz vt pū spaminig et retiā nāz i ꝑticl ḡ oē
Et si dicat nō nisi i est ꝑ eidem i est sentia vt ꝙ i
2º gressū est ḡ sē sentiēs ꝓpt aliq nāz i sentia
Dm ex 2ª est sentia ꝙ dā est i actu tota et ipsa ex tlib
bō ꝓpetes aliq nāz de q nō ē h ad ꝓpm 1ª una ē sen
tia detiata ꝙ hī detiatū ordinē et talis nō est di
liq nāz 1ª nō ꝑ ß sē ꝙ sē est vez ß vsiacs sentia
nō sēp sē vē ḡ 13ª nō ꝑ ꝑ m ē actū i iudiciū de re ß ꝓ
sentia nō ē actū iudiciū dicēdo hō est hoc ß dicēdo q
hoc appz nō est hō ḡ 14ª nō sentia mest dormire et actu
ḡ sentia nō est ꝑ actu Et si Aīal coīa illa sē
tia ē qdā pō velest pō sentiēdi ite aīal appetitꝰ a loco
mō ß mōbꝰ est ex sentia nō ē ite nec pō vegetā nec
mō nec ꝑm locū nec appetitꝰ ḡ est sensitꝰ Dm ex sensu est
corpi z nō i cāi vt se extendit ad aiāl ꝓpter interiores
et exteriores et ipsū bñ sentia ꝓtiet ad ꝑm cū sit ꝑ
interior vt ꝙ dicū est Nec accipit ꝓpe vz ꝓ pō qua aīal
ad apphendēdā detiata cū qualā detiacōe Et ipsa sentia
nō est ꝑ Coīa est sentia nō est ite nec
sētia Hec ḡ ꝓ vna vōc. p. Nā ite et ꝑ ꝑ vez
sētia ut ē hītz ꝙ dēmōs ordinē q sēp ē vez ꝑ sentia
nō est sēp vez ḡ sentia nō est ite in sētia 3ª
Coīa sentia nō est opō Hec ḡ 2az 3az vōbus. p.
Obiectꝰ est ad opiaz sē fides ß fides nō i est
aīal brutis ḡ nec opō ꝫ sentia i est aīal bru
tis ghāt ḡ sentia nō est opō 4ª nō est ad opiaz
vt dicū est sē fides fidē ait sē ꝙ suasio ad ꝓsuasū
sēa vō ḡ opō i meni ꝑ i his i ghāt i meni nō
ꝫ sentia nō est ꝑ i meni i aīal ḡ idē vt ꝙ Ex
dictis infert. p. vī rōnī s. ex sentia nō ē ḡ opō
ex ꝑ et opōe
cī vltī
Quoniam autē sentire ē vltī cī hī sētia
in ḡ. p. dctiō de sentia ḡ detiatē ꝓt vīa
ḡne dūtaxat ez sentia ē ḡdā motꝰ sēs
a ꝑ Hec ḡ ꝓ tali vōc nā ab eo qđ ē motꝰ ghāt
alū motū cū sit ad motūs mixtū vt s. ꝓhez vt ꝑ
nō a ꝑ ḡ a ꝑ ꝑ tactū ꝓt fieri motꝰ tali āt
motꝰ est sentia ḡ sentia ē motꝰ sēs a ꝑ actū
Nōd est hī ꝑ. p. sentia ē alū sēsabile cuius rō
est ꝙ ꝑ hī ß aīāl sentit vt i pauciꝰ dicipit tū aīāl
ꝑ a aīāl dicipit nec vt i pauciꝰ ß ut sepe et
magis cū ꝑ hō rōia ꝙ a fortiori sentia cū sentia
dicipit tū magis rectedat a radice dubitās ḡ sō
Ex parte aīāl sentie ez ḡ hī
ing. p. dctiat de ꝓte ite Et ghāt i sē. 6º
cap In ꝑ. p. dctiat de ite ꝓpt ꝑ ꝙ
aīāl ghāt i actu dctiōnis de obō cui ubi
tū ait sīgl ing nos qđā dubitāt circa ꝓcedēnia et
primū cui ubi Dubitāb est In ꝙ dctiat de ite
agente et ite i actu Quū ait sic nō In ꝙ dctiat
de opōibus ite i ꝓpriis i. In diuisiū qđ In ꝙ dctiat
de ite ꝑ ad ꝑm i hīdē ait sentire Impi cō
pō vna ḡ talis est ex ite ꝓpriis ē pō passiua vī
Hec ḡ ꝓ hī vōc. p. Nā sē se hī ꝑ ad sentire tra
se hī ite ad sentire ß ꝑ c pō passiua et sētie ē qdā
pati ḡ vt ex ē dēis ꝓ inter pōs ē pō passiua cōm
prēdo vz pati ꝓ ꝑtū recipere Exhīāc ḡne sentie

p. duo cont' ¶ Q3 p'm ost q ste nō ē ppm ꝙnatis
diuisat rep nullū vt alteq volucit dicq nō ost nā
i. ipō qr ī pō ad ād et ost reteptm ācm cōit 1o. ß ste
pōs ē pō ad aiā ste et ē deceptio 1ae q nō ē ppm
actu exellis ¶ 2m cont ost q ste nō ost affixus o:
grio q si cet affixo arga cōi cet ꝑ pm ꝙnatis
tōi q actu ācm poc orgnc nō sp attribuī ipi poc
ß ī toto ppm ex pō et orgno ¶ Pro declaroe
hī gnis ipsū ost ß p q diuisimode sensi dī pō
possia et ste ipe / Nam ß3 nō patet pō possiqpe
dicto pt hī pati pōne ipe dicto p actus cū ipt affixo
orgno cordi ¶ Et si dica Ad ste regū cogēs
sen ga ste pt pati p actus ad pōne orgnoq pēsui
et pōne ipe dicto ¶ Dm q ad pt ippcte ācm per
actus z ¶ Vno gdem ad q gūgi ci p ipt & ipo ste
pati pōne ipe dicto p actus v3 roc orgnoi et nō
rone ste ¶ Alio ad ippetit ācm p actus v3 roc ācm
exthi et nō possūt gredi q ste q pati pōne ipe
dicto ¶ Con pdcm gnez ¶ Az ꝙ ste ē ipō
mens ß m Aug ß nēs ptz ad pōs ēes aīe / q
ste ost ipa ee aīe et nō pō cig et p q nō ē pō /
¶ P hō quet cū anget et nā ī tellī ß angls dī ste
et nēs q et hō / q sic vdē vt s ¶ P v q pati pe
nās ß ste nō ost pō mīs vt gressū ē q ste no pa:
ti ¶ P q3 ē possīle ost corp le vt gre p ī 3o et ī
p d ecclo ß ste nō ost corp lis q nō ē possīs ¶ P
Agens ost ppt possū ß pō nege ia q ē iferior
pō ste ga pō actiā q a pcedēs pō ste ia erit pō
actiā ¶ Ad p dm q ste cū q nois Alis am
p eēs aīe q t in aīe Aug add ductu Alis am p
pō ste ia vt ippo Alis vero p hitu Cū dicis ste
ost pitty pnoz alis vero p ippatoe ipis ste vis nō
laborat ī reg ¶ Ad 2m 2m q q3 ely nō dr ste
cēs ß sp dī ste et volūtas ad denotā q ī eo nō
st nisi ille due pot et nō q3 ia egls dī ste nō
ost cēs ¶ Ad 3m dm q pati acm 3 ppm ſ p ac:
ceptoe acm forme cū ablatoe acm ad q ost ei pm nēs
vl ad ad qd hz ītellem ī chatās et ysto ille q ī sui
pati ¶ Alio dī pati nīs ppe ſ p ī ceptoe acm cū
ablatoe altis sine id altis st nīle sine st nēs et
ysto q sm dī pati qr ab eo ī mō ī sistēs ¶ 3o nō
dī pati tui ſ p q3 ī ceptoe acm sine tal ī ceptio
stat cū ablatoe altis sine nō et ysto ste ē q dam
pati et pō ste ia dī pō possūa Ad m ad p credebat
de pōne q dd p 1m et 2m cig modū et p ip p3 solu
¶ Ad 4m ¶ Ad 5m elit dm q p im ad cadē eba agēs
ē nobilis passo nō pō ste ia et pō rege nō ppinq
ad idem obiū, qr ste q ad obiū ß m roc vlem
entis ß pō rege ppinq ad dctiata ppe entis Vñ
hz pō rege st actiā et ste st pō pn gia cū ipe hor
te q pō rege st nobl pō ste ¶ Circa
dcm dī ī tap ste pōs st sba sepata ¶ Et vl q sic
nā sba ī mī dī sba sepata, cū gh tal st p se subsi:
tens ß ste pōs ost ī mīs q ost sba sepata ¶ Dm
p m d ī pnte loc q ī pōs ost ste ee sba sepata
qd ꝙbat tali roc / Nam h' hō ste q ī tell aq nō
fora ß nō ste aq nō fora ī pō ste ß q aq fora
opa nō ost sepatū ab eo q se q ste pōs nō ē sepata
ab hoie, ¶ Vel opteb dicē q h' hō nō ste aq nō

fora ¶ Q3 forsan d aīs ad ip q3 ste st sepatus
ab hoie vnī tū ipi mete ppe ī tell ß3 t sal nō cun:
ctat sdm eos q dato q ste pōs vnia hoi p spēz
ī tellās nō tū se q h' p m ste ī tligat q3 nag ē
ste ost qd ste et rd qd vnī aie p spem ī tellgās
ē qda ī tellām vñ ad hoc rō cet assignāda p qd hoc
hō fora ste ¶ Ad 2oz dubiū dm q3 z ad dr ī mle
vno l obiue et ysto ste nō ost ī mīs Alio orgnice
et ist et 1o nō ē ī mīs 3o ß m cē v3 qd nō ex ī
mīs nr ī qua nr ex Et ysto ste dr mīs q nō ī
Alē vo sepate st ī mīs 3o vñ nō o3 ex ste st sepa:
ta ab hoie pticulatim cū actus nō sepa a suo sbo ß pō
ī te ost actus vno aie q qdem aīa ost ī hoie q
et ipe ste cū ī hoie te 2m m h' 3v tractus

Quum aūt ling lā fiāt ¶ sbo ē m m h'
hoc sng p dcīo de obo ste pōs ponit
vitā q ē ¶ q ost tal dīa nō ītligūt
dicte ß replexe ¶ Hec q p tali roc p ist p
et p st ste nēs et gdite rei vt h' suppo ß ī oibus mīs
bus vno q qd ost a ab eo ro ost ¶ a ost magdo et
magīs esse et aqua et aq esse q se q gditis et
id cuius ē gditus s singulāret gditus cogīt dīu:
sis pōis ut ab eo diuīse cū q ste pt et p st et di:
recte gdite q3 mt nēm ost dicē q ste nō q3 pt q
dicē sm ia ß alia pō v3 visus ¶ Et ost fiāa possūt s:
dicē et replexe ītligi se p ex hrīs qr ip pō q ro:
pat vm alt rog ppa q ordīāe aut ropere nes:
sit q tios ropalm iq3at ß ste q3at vte ad sm
q q3at vtq3 Con q mīs pt rog dicī ānz mis
cog ex ß ste pot dicī nr vle et sm q ad vtq
¶ Ex hac ome inferē pm p q gditus rei mīs
ost p m obiū ste ¶ Hor cont pz tali roc ¶ a ste pt
et p st ste gdite nō ost gdite sepatū vt volucit pbri
q ste gditus exīte ī rebus mīlibus / z rd qd p st p
ī tell ab aq pō ost obiū cig q ī mīs q gditas aci
tal ē obiū ste ¶ Et si qra quo ste exit de pō
ad actū ī telli obiū ¶ Dm p q ste
hīs hitū stie vedūt ad actū ī tell dī vult q hz
spēs ītellās apt st qd ē 3 Antē ß dī ste nō dī
hz sciaz nō reducī ad actū dī vult ß regit vtq do:
ctās sine intr q ipm ste agētis sine ext vt
ipm magrm ¶ Con pdcm gnē ¶ Az pbādo q
fiāa dicē ītligit Rōbo alias phoz ī pte te:
nēdū ¶ Nā pō et actus st sm et supp vtz ī phō
mice q vle nō pt cogi ī mte et p q vle nō ost qd
ste ste ß sm ¶ P gditus sine nā vti ost ad qd
ste ß nā vti dr ste ost vtus sig st q cuius q ost
vtus sm ¶ P ī pō q p st ſ ſ ſ ſ ſ ſ ſ
ad ād obiū ī p st ſ ſ ſ ſ ſ ſ ſ
albedīs et nig nē hz nō p ß sm st ptes sbue vtis
q st p st ste se q sm p se ītligm ¶ Pō Az
pbādo q sm ntō ītligm ¶ Nō vle ost dī ste
sm dī sentī vtz ī 2o q st q sm nō ste ¶ P sic
se hī st ad sm ntm ste ad ītelli q p loca a tū sm:
roc ste se hī ste vt pū vle ad pm ntm p hz sm
vt pū sm ad ste hz vte ntō sentī q sm ntō
ste ¶ Pō Az ꝙ pbādo q gditus p ēn ost

A

Ad dī mle ut tū
3m

i Ad primum dicendum quod intellectus in actu est idem cum intellecto in actu non secundum substantiam sed secundum suam similitudinem quam suscipit intellectus intellectam quae est eadem cum intellectu non quidem essentialiter sed similitudine. Ad secundum dicendum quod species intellectus sunt quasi quaedam intellectae ut quae sunt quaedam de genere qualitatis et ipso sunt eorum rerum intellectarum; sed intellectus recipit intellectum ut dictum est et ideo suscipit intellectus formam tamen quo non aut similitudine omnia et tamen quod et per hoc patet solutio. Ad tertium.

k Dubitatur autem quis secundum tertium in quo per solutionem duarum dubitationum ponit duas quaestiones. Prima est utrum possibilis sit intellectus. Hec quia quare tali vice? Illa quae quod est in potentia ad intellectum suscipiendo sit intellectus; sed intellectus possibilis est in potentia ad intellecta suscipienda, cum sit tabula rasa in qua nihil est depictum; ergo sic intellectus possibilis est intellectus. Consequens hec quae Aristoteles probat. Nam agens et patiens habent ad invicem; sed intellectus possibilis cum sit simplex non videtur habere ad invicem cum re intellecta; ergo videtur quod intellectus possibilis non possit intelligere. Dicendum quod intellectus possibilis habet ad invicem in quo generatur cum aliis potentiis passivis quae communicant cum aliis in hoc quod est recipere. Secunda consequens utrum possibilis intellectus seipsum non per suam essentiam sed per speciem intellectam. Consequens hac quae Aristoteles manifestat. Sed intellectus est in actu. Sed intellectus possibilis non est in actu cum sit in potentia ad omnia intellecta; ergo intellectus possibilis non potest intelligi. Sed si intellectus possibilis intelligeret a seipso sequeretur quod idem esset movens et motum eodem et per consequens idem esset in actu et in potentia eiusdem quod est falsum. Ergo secundum hoc per intellectum intellectio non a re intellecta; ergo si intellectus possibilis intelligit seipsum movetur a seipso.

g Angelus cognoscit seipsum per suam essentiam; ergo pari ratione potest intellectus intelligere seipsum per suam essentiam in intellectu. Sed intellectus intelligit seipsum per speciem et intellectum seipsum uno actu et suam speciem et suum obiectum et alio et alio actu; non secundum quod in potentia est quod intellectus sit diversis actibus intellectualibus; nec secundum quod est eius dum intelligit per se vim intellectivam intelligit seipsum. Sed si per seipsum intellectus

l intellectus quod intellectus est sui ipsius per se. Ad primum dicendum et ad secundum quod ipsa non probant quod intellectus non intelligit seipsum per suam essentiam non autem quod non intelligit seipsum per speciem intellectam. Ad tertium dicendum nec ex parte quod intellectus angelicus est in actu sed intellectus in potentia et hoc sit similis quod adaequatum est in similis quod ad eas. Ad quartum dicendum quod dicendum primum per quod intellectus intelligit se et per unum intelligit et per unum obiectum diversis actibus sed in primo similiter quod uno actu cum illa intellectu. Cuius consequentia secundum quod intellectus et species intellectae sunt quasi quaedam res naturae sunt depicte. Et ipso aequaliter actu intellectus sit intellectus sua species et alio actu suum intellectum et seipsum. Aliis patet quod sunt in primo intellectu. Et ipso vero tertio actu omnia intelligit. Ad quartum dicendum nec probat quod species intellectae non semper sint in actu cum non omnia quae intellectus intelligens seipsum per speciem intellectam semper intelligit. Utrum autem non sequitur.

m Videtur autem quod intellectus primum quod secundum tertium in qua per dictionem de intellectu agente et de intellectu in actu ponit. Quoniam autem in omni natura est quod in intellectu potentia necesse est ponere intellectum agentem. Hec quare? Et hoc per et quod. Hoc sic illa in omni natura quod est in potentia per quod est in actu necesse et ponere quod ut non intelligere per quod est in potentia ad omnia quae sunt in quibus et ad actu quod sic habet ut ars ad artificiatum; per quod sit facere illa in actu, sed anima intellectiva secundum potentiam intellectivam est in actu quae est in potentia quod necesse est ponere in anima intellectiva potentiam per quam est in potentia ut anima intellectiva suscipiat quae dicitur intellectus possibilis et alia potentia per quam apta nata est facere illa intellectibilia in actu quae dicuntur quidem habitus ut dicitur. Sed quod ista ad videndum

colores requiritur lumen sed intellectus agens se habet ut lumen per ipsum ad intellectum quia ad intelligendum requiritur intellectus agens. Amplior declaratio est secundum primum quod quattuor sunt conditiones intellectus agentis. Quarum prima sunt eius intellectum potentia et agenti. Et ipsarum prima est utrum agens est separabilis. Secunda est quod intellectus agens est impassibilis. Tertia est quod intellectus agens est immixtus et non compositus ex diversis contrariis. Quarta quod intellectus agens secundum suam speciem est in actu. Et hoc conditiones intellectus agentis distinguunt a possibili intellectu quod secundum suam formam est in potentia. Has conditiones ponit per hoc et intellectui agenti tali ratione. Quia omne agens nobilius est et potentius passo; sed intellectus possibilis qui se habet ut patiens est separabilis et impassibilis et immixtus; ergo et intellectus possibilis sit in actu secundum suam formam potest quod agens est nobilius passo non secundum naturam sed secundum quod est in actu. Cum ergo intellectus agens se habeat ad intellectum possibilem sicut agens et patiens et cum intellectus possibilis sit in potentia sequitur quod intellectus agens est in actu. Considerandum est ulterius secundum primum quod tres sunt conditiones intellectus in actu per quas distinguitur intellectus in actu ab intellectu in potentia. Quarum prima est quod intellectus in actu est idem cum re intellecta non autem intellectus in potentia quod intellectum est non tamen sed principium a similitudine.

n Secunda conditio est quod intellectus in actu simul et ubi prius intellectus in potentia intellectus in potentia in uno et eodem quod non de potentia ad actum procedat intellectus in actu. Tertia conditio est quod intellectus in actu semper intellectus quod non competit intellectui in potentia. Ex predictis concluditur quod tertio est intellectus ergo intellectus agens intellectus possibilis intellectus in actu et intellectus in potentia. Considerandum est ulterius secundum primum quod duae sunt conditiones partis intellectivae in

o communi. Quarum prima est quod sola pars intellectiva est separabilis non quidem secundum esse in primo statu sed secundum operationem cum qua se delectatur est. Secunda conditio est quod sola est perpetua quod sola pars intellectiva in homine est perpetua et incorruptibilis perpetua duro apte post non apte cum tunc habeat principium. Et si dicatur postquam pars intellectiva separatur ab homine et in eo non est reminiscentia quod ut quod non possit separari. Dicendum quod reminiscentia non pertinet ad partem intellectivam sed pertinet ad eam secundum quod in corpore et hoc potest ad eundem modum reminiscendi. Consequens hac quae ponit

Aristoteles. Putaverunt autem quidam quod sufficit ad mutationem potentiae quod non necessario requiritur intellectus agens ad intellectum. Sed non est ponendus sed agens quod non debet poni intellectus agens propter quia per se hanc sed ad scientiam intellectus se habet intellectus ad intellecta. Sed agens se habet sicut lumen ut dicitur primo secundo hoc non requiritur ad videndum in primo modo secundum dicitur ut ex hoc dictis patet quod intellectus non requiritur intellectus agens. Sed ponitur intellectus agens eo esset aliqua operatio sed quod non potest aliquam operationem ut ut quod lucis per se ipsum esset operatio maxime esse illustrare phantasmata. Sed intellectus agens non illustrat phantasmata cum non agat in ea nec ad imprimit

p ergo. Ad primum dicendum quod putaverunt quidam sufficit ad mutationem potentiae dum obiectum sit in actu obiectum autem intellectus secundum eo quod habet ex natura non est actu intellectum secundum sui naturam sed sit actu intellectum per virtutem intellectus agentis. Unde non sequitur. Ad secundum similiter dicendum quod similiter secundum sui naturam actu sit immutatur secundum non potest sed agens sed intellectus secundum sui naturam non sit actu immutare intellectus non necessario per intellectus agens. Ad tertium dicendum quod intellectus se habet sicut lumen non omnibus modis similiter sed ad idem requiritur ad videndum lumen intellectus agens ad intellectum. Est dissimilitudo quod hoc lumen requiritur per medium et non per obiectum sed intellectus agens requiritur per obiectum et non per medium. Ad quartum dicendum quod intellectus agentis duplex est operatio. Prima est illustrare phantasmata. Secunda est ex phantasmatibus illustratis species intelligibiles abstrahere. Tertia est quod species intelligibiles abstractas imprimit intellectui possibili ad sic decipiendum, quod secundum ipsum se intelligens. Et dicitur dicere: sed intellectus agens non imprimit ad phantasmata quod non illustrat. Dicendum quod non illustrat phantasmata ad imprimendo phantasmatibus sed magis

ite⁹ ꝑ⁹ ad ꝑ⁹ cui oppos̄ ꝓ̄ hñ ꝯt vit⁹ et flit⁹ nō
ꝯt ꝑ⁹ ad p̄⁹ cui oppos̄ ¶ Circa ꝑdēm dub⁹ ꝑ⁹ m
dīm⁹ ſit ꝓ⁹ ite⁹ a nob ꝑ dīm⁹ ¶ Et vꝰ ꝑ ſic q
ex q̄ ḡne pn̄⁹ et cle⁹ deuenien⁹ i ḡgne pn̄⁹ vt
p⁹ phos ꝑ i dīm⁹ ꝯt pn̄⁹ et cle⁹ dīs ſic vt ē pn̄⁹
nūc et pn̄⁹ ē pn̄⁹ hinc q⁹ ſ ꝑ i dīm⁹ p⁹ ḡgſt²
a nob ꝑ dīm⁹ ¶ In cōn⁹ ꝑ hūc ꝓ⁹ ḡgſt a
nob ꝑ ꝓnc⁹ ß i dīm⁹ at ꝓnc⁹ dīm⁹ at hitū ḡ⁹
¶ Dm ꝓ⁹ p⁹ hñ ꝑ ad dū ꝓdīm⁹ hñ ad dū idē
fm actū ꝑ ꝯt dīm⁹ i ꝑ ſic ꝓ⁹ vt ꝓ⁹ hinc
dū idē fm actū ꝑ ꝯt dīm⁹ ꝯ⁹ ¶ dū idīm⁹
fm ſpēs et ꝑ⁹ duob⁹ mōb⁹ i dīm⁹ p⁹ cog⁹ anal
ꝑ dīm⁹ tū p⁹ p cogēs ḡnſa et i dctiōn ꝓcē ḡgne
dctiōn tū ꝑ ꝑ ope⁹ ite⁹ ꝓcē ꝑ ¶ dū ꝓdīm⁹ tū
fm actū ꝑ fm ꝑ⁹ dū ꝓdīm⁹ et ꝓ⁹ idē
nō ꝓ⁹ ḡgſt² ꝑ dīm⁹ vt voluit ꝛō i hū addūctō
¶ Ad ꝑ fm dū dm ꝑ i cognōc ſcē nō ſcīp p⁹ ḡgnēis
pn̄⁹ ß alīs ex ḡgne effectū⁹ deuenīs i cognē creā
et pn̄⁹ hꝫ i ꝯplemēto ſcē p̄cepti q ꝑ⁹ ad effm

¶ Idē² aūt lēm⁹ ¶ ſtud ē vlt⁹ fm ꝫ ite⁹
Inq⁹ p⁹ dctiōn de ꝑte ite⁹ p⁹ fm ad ffm pot
3⁹ ḡnūs Inſēdo 3⁹ com⁹ ¶ Pma cōn⁹
ꝯt vm Inter nō ab ite⁹ ¶ ller g⁹ p⁹ vōc p⁹ tli ꝑ ſe
hꝫ ſſm ad ꝓm⁹ Item ite⁹ ad ite⁹ ß ꝓm⁹ nō a ſſm g⁹
ite⁹ nō ab ite⁹ ¶ Cōn hāc ḡnē ar² ꝑ ſtē ite⁹ ē ac
tus exūs i ꝑ⁹ fm ex hꝫ vt⁹ i 3⁹ phas hꝫ ite⁹ nō ꝯt
actꝰ exūs i ꝑ⁹ alīs nō ꝯt ꝑ⁹ cū ꝯt mō ē nō mō ite⁹ ab ite⁹ ¶ ꝑ ꝓ motꝰ ſbīs ad a
mittēt ß ꝑ⁹ ite⁹ p i tellect⁹ nō amittit ſ magis
ꝑfic⁹ g⁹ ite⁹ nō ꝓnc⁹ neq mō ¶ Ad ꝑm dm q ar²
ꝯt motꝰ q̄dā ē motꝰ ꝑhīs et ꝑ ꝑ dīs q ē dc̄ſio i
ḡn⁹ Et ꝓ⁹ ite⁹ nō mō ab ite⁹ Alīs ē motꝰ nc ꝫ
vꝫ ē actꝰ cuius ꝓtī ꝑm q hꝫ Et ꝓ⁹ ite⁹ dc̄ mō
Et p q ꝑ ꝑ⁹ ad e⁹ ¶ 2ᵈ cōn⁹ Inter nō ꝯt ite⁹ ē
ni p fm⁹ ¶ ller g⁹ q tli vōc Iñ ſic ſt hꝫ ſenſꝰ ad ſt
vt vſus ad colorē ta ſt hꝫ i ite⁹ ad fm⁹ ß ſſm nō ꝯt
ſenteā ſine ſenſ⁹ nq vſꝰ ſt vidē ſine colore g⁹ ite⁹ nō
ꝯt ite⁹ ſine fm⁹ vꝫ gūtendo ſt ad fm⁹ ¶ Exq
neūo inſt² ſ neūo ꝯt i ſtīgēte fm⁹ ſpeculari ē
¶ Cōn ꝑdēm ḡnēz ¶ Ar² ꝑ Iñ ite⁹ ite⁹ nōlia q̄ſ
abſtracta a mā g⁹ ite⁹ ſtellēs nō ſcīp i dūcē fm⁹
¶ ꝑ ite⁹ ſtē dcīs et ꝑbās ſeparatis ß talia nō cndit
ſub fm⁹ g⁹ ¶ ꝑ Inter ꝯt i actu ꝑ ſſēs ite⁹ g⁹ ite⁹
alīs aḡnt ſt ſpēm ſtellem ꝑt ite⁹ ſine fm⁹ cū ite⁹
nūt aliud ſit ſ ite⁹ actu i ſōāri ꝑ ſſēs ſtellem ¶ Ad ꝑm
dm q hꝫ Iñia ſint abſtracta a mā ſbīs tīs rōi q i dm
tīs nō ſt abſtracta a mā ſbīs i a fm⁹ ¶ Ad ar²
dm q hꝫ ſbīs ſeparate actꝰ ite⁹ p fm⁹ alīs nō cndūt
ſub fm⁹ q ſt tū cndūt ſbīs eidem p actūs ſ p ſuos
effūs Vñ i nō nūt ad gelū ſ q ſbīs ſeparate nō ſt ites
q⁹ ad ordīs q⁹ ites i ſtīti ſtatu et a ꝑori ß p⁹ q⁹ ad q
ꝯt a posteriori ¶ Ad ar³ dm q ite⁹ ꝯt i actu p ſſēs
ſtellem actuāt⁹ exīstēs ideo nō ar² p ſſēs exīte i hitu
ſpēs ar² ite⁹ post actuālē ḡſidāc⁹ nō ꝯt i ſtate ß i
hitu ſp⁹ Vñ nō nūt ¶ 3ᵗ⁹ cōn⁹ Inter ꝑtrū et ſte⁹
ſpē nō ſt duc⁹ pos⁹ rōnīs dyſtīcte ß vōc tū ¶ ller g⁹
ꝑ⁹ chē tali vōc p Iñā i ite⁹ cū actꝰ v tū ex teſtōc

ad opus et ite⁹ ſine actꝰ ad vm abe ꝑtīnēt ad vlē gen⁹
g⁹ ſtibi⁹ ß ite⁹ ſpē ite⁹ vez ſine actꝰ v ſine exteſtōc
ad opus Iuxta vez ꝑtrū ite⁹ cū actꝰ g⁹ ite⁹ ſpē q ite⁹
ꝑtrū ꝓtīnēt ad vlē gen⁹ ꝑ ¶ Cōn hāc ḡnem ſic
¶ Ar² ꝑ⁹ diſtīgūt ꝑ obn ß obn ite⁹ ſpē ē vez obn at
ꝑtri ꝯt bo⁹ g⁹ vꝫ q ite⁹ ꝑtrū et ite⁹ ſpē ſt diuſe ꝑ
¶ ꝑ Hitus ꝑtrū et hitus ſpē ſſē diſtīgūt ꝑ dimiſſōne
ab⁹ g⁹ ite⁹ ſpē et ꝑtrū ſſē diſtīgūt ¶ Ad ꝑm
q vō ghs diſtīctō ab⁹ ſufft ad diſtīctōn ꝑ⁹ ß rēq
talia ab⁹ vō ꝑ⁹ ſt ſit diſtīctō ḡne nō q̄dē ḡne nat
aut ḡne loyto ß ḡne ḡſtibil⁹ vt ꝫ dctiōn ē ar²
Vez tū bo⁹ iſte gſidāt ꝯt ite⁹ obn ite⁹ ꝑtrū ß vez
extenſū ad opus dū obn ite⁹ ꝑtrū vez at abſolute
gſidāt dū obn ite⁹ ſpē ¶ Ad ar³ dm nc ḡnēz p
ꝑ diſtīctō ab⁹ rēq ad diſtīctōn ꝑ⁹ ꝫ ad diſtīctōn
hitū vt ꝛīa ꝫ dctiōn ꝯt Vñ vō nō ſc ¶ Exp̄dit⁹
hoc tm Inſert ꝑ ꝑ⁹ q vō ꝑt fieri ſtellēs ſine ſſ
ꝑ vt dcīs ꝯt ite⁹ vō ꝑt ite⁹ ſine fm⁹ fm⁹ fm⁹
ꝯt nō ſt ſine ſenſu g⁹ nō ꝑt fieri ſtellēs in me ꝑ
Exp̄dit ꝑ⁹ q fluxꝰ oppos̄ Iuxta q ar² q poſt actua
lē gſidāc⁹ ite⁹ ꝑt ite⁹ nō gūtendo ſt ad fm⁹ ꝫ
at ꝑ⁹ ē fluxꝰ ad ſſm ¶ Ad ille q hꝫ hitū ſtatꝰ poſt ac
tuālē gſidāc⁹ nō ꝑt actu ꝑ illos hitū ſt ledī argm
cōle vt ꝑ⁹ de frenetic⁹ g⁹ ſtīgm ꝯt mā⁹ q i gh⁹ del
leōe i q⁹ ſūt vez ſſē ¶ Inſert ꝫ⁹ q ite⁹ ē q̄dā⁹
aīa Cuius nō ꝯt q bia q ſt aut ſt ſen⁹ aut ite⁹ ß
i aīa ꝯt ſſē et ite⁹ ſſē ſit ꝯt q̄dā⁹ ſen⁹ et ite⁹ ꝯt
q̄dām⁹ ite⁹ cū ex ite⁹ et ite⁹ fiat q̄dā⁹ vm g⁹
aīa mīs ite⁹ ꝯt q̄dām⁹ aīa nō at ꝑ ꝓpter vt a
liq volueīt ß ꝑ oppoſitōne ¶ Interrit 3⁹ q ite⁹ nō
ꝯt idem q fm⁹ q ꝫ⁹ vꝫ ite⁹ ē gſtūc at ne
gnc ß hoc nō quc ꝫ⁹ fm⁹ ¶ Circa ꝑdēm dub⁹ ꝑ⁹
Vez ite⁹ mō codē mō abſtīc ſic ſſē a ſenſ ¶ Dm
breuit q nō q dū ſenſꝰ nō a ſenſ attendāt ꝫ ḡdo
nā ꝑ⁹ ſſēs apphēt ſenſ tē delectā et triſtā 2⁹ ex
tali apphēſōc delectā et triſtā 3⁹ ſſē ꝑtīnēt ad ſiſt
delect que fugit ſ ſit nor⁹ Inter at paſſiō apph:
hēdt ite⁹ q nete ꝑtīnēt aut fugit Item ſſē dū apph:
hēnt ſen⁹ nō ꝯt vez ß q dā⁹ affirmāt at negāt ite⁹
at vez affirmat at negat ¶ 2⁹ dub⁹ Vez ite⁹
ſtīgnt ꝑ abſtractōs a fm⁹ ¶ Et vꝫ q nō nā
ite⁹ i te⁹ g⁹ tūt ſt ad fm⁹ g⁹ ite⁹ nō ite⁹ abſtrāde
a fm⁹ ¶ ꝑ ſic ſt hꝫ ſſē vnus ad ſſm Item ſt hꝫ
ite⁹ ad fm⁹ vt geſſū ꝯt ß vnus nō ꝑt vidē colo:
rē abſtrāde a colore g⁹ ite⁹ nō ꝑt i te⁹ abſtrāde a fm⁹
¶ ꝑ nūt ꝑt ite⁹ ſine eo q⁹ cndit i diſſōc cui ſi nō
cndit i diſſōc nci alīs g⁹ ite⁹ nō ſt i te⁹ nc alīs
ſine mā ß mī ē p⁹ i diduāmis g⁹ ſt q ite⁹ nō ꝑt i te⁹
abſtr g dcōbo i diduā⁹ ar² nō abſtrāt ſt a fm⁹
¶ ꝑ di ite⁹ ite⁹ abſtrahī a fm⁹ ut abſtrē ꝓtīnēt
ad ite⁹ potēm at ite⁹ agēte nō ad ite⁹ poſtq cui
ſit vtrūq nō ad ite⁹ agēte cū cui ſit fm⁹ illa
et p quās nāq i cis ad i ꝑmīt q exīte ¶ Ad ꝑm
dū q ite⁹ i te⁹ et ḡtūc ſt ad ſtīm et abſtrāde g
ūtēdo q dem ite⁹ vlē ar² hꝫ ē i ſm⁹ abſtrēdo vez
ite⁹ ote nō ſtelligēdo ſm⁹ Exq ꝑ⁹ q ꝯt abſtrahī et q
ꝯt ſt gūtē ad fm⁹ ¶ Ad ar² dm q nō ē cōmoda
ſtīgēdo Iuxta rolorē ꝑ ē ad vnū i Inter fm⁹ ꝑ⁹ ad ite⁹

tra color p̄m sui nūz est p se nisi ꝑ sumtū p̄m st
nō st ite⁹ 3 ꝑtēa vel⁹ vtq; ite⁹ agētis vt 3 defa
est vñ nō est file ¶ Ad 3m Ad 3m q nūa sūptū ē p̄m t
dim⁹ nō at mīoris q̄ po⁹ t̄ effice rei xīs ¶ Ad 4m
Ad 4m q absūhe ꝑtz ad ite⁹ agēte i q̄ ab ꝑa sum ꝑ
ꝑtinēt ē gñ hūt ad ꝑtz effectū habilia vt ab ꝑte
possit abstrahi ꝑtes ite⁹ pūctūs i tellectui possi

Quoniam aūt aīa ¶ste ē x⁹ tr⁹ h
3 ⁹ Inq; p detiat de pō motiua et de ꝑte
pōz ad ꝑtz aīaz et ad st i mte Qui
gdē ghz 3 cī Inp⁹ detiat p de pō motiua i coi q
p̄m se In 2⁹ nō detiat de pō mo⁹ p̄m ad diuīsū aīalia
i q̄lia i In 3⁹ et⁹ q̄lū diuīse ꝑtes aīe ordinat⁹ mt
se i vegitle alt ¶ In 3⁹ 1 2⁹ ponit⁹ duc gnes
dz sensa est pōz q̄da st nōlis q̄da nō lis ¶ Ad
gne ꝑbat p 2⁹ nōlis ¶ Quarz p̄ est pō vege⁹ q
pō sen⁹ st poc aīe plus mī st de lis ꝑ pō i
tāl⁹ et grupl⁹ et tm nō ꝑhēdūt⁹ sb pdicīs diuīs
g st ifinītes ¶ 2a nō sūptū est q̄da pō aīe q tm
nō ꝑhen sb pdicīs g ¶ 3a nō vis appet⁹ stellā ē q̄da
pō aīe depicta ab alīs et tm nō gtme sb nichil
pdicz diuīsū cū nō diuidā⁹ i mōle et cōpl⁹ g
nō alīq st pōs aīe q st p̄a motiua aug⁹ et dēmocriti q
tm de illis i sēdis diuisio⁹ nīta fit nectro g ¶ Qa
con⁹ p̄m motu local s pō mo⁹ nō ē pō vege⁹
nis ꝑtēa nz ite⁹ Qz aīal nō st pō vege⁹ pz 2 nōlis
p ¶ Quarz p̄ est motu p̄m locū fēp fit p ad desidē
et ymaginatiū 3 ȳgīa et desideri sūe appetitu nō
q̄eunt⁹ pō vege⁹ g st p̄ nō p̄m localis nō ē
pō vege⁹ ¶ 2a nō est ad idem tā st pō vege⁹ est
motu local fēp ē p plāte moueri motu locali
cū tcis st pō vege⁹ q̄bus ē f⁹ g ¶ Et si dicā
Plante mouē⁹ sursū et deorsū et nd aliaz dīaz
pdicīs q mouet⁹ motu locali ¶ D⁹ q nō mouet⁹
motu locali p̄ssīuo de q est ad ꝑ⁹ Qz vo mo
locat nō st ꝑ⁹ p̄ tali rōne Nam 3 est aīal
aīali si g 3 cēt p̄m motu local sēp q alia
aīalia mouēt motu locali q̄d est flū 3 q tlē
p̄m nō st ite⁹ pz q̄ aut tale p̄m cēt ite⁹ p̄ce
tria aut spē⁹ nō p̄m q ite⁹ spē⁹ sm⁹ dsit cū spe
tria et nō cū dq agl⁹ q̄ 3 p̄m q st motu
local nec ite⁹ ꝑtium q aīalia bruta mouēt
motu locali q̄ccsso q̄d nō ī est ite⁹ ꝑtium ce
¶ Circa pdicta dubt⁹ Vtz appetitus ite⁹ q dic⁹
voluntas st pō dīa actib⁹ obiz nō ꝓuit p̄ spē
pōz vt i 2⁹ hitu est 3 actⁿ obiz appetitus vt bono
q st apphēsū a sensu g appet⁹ ite⁹ sensib⁹ nō
actⁿ dīa cū nō dīa q̄ n p bo⁹ apphēsū p
ite⁹ et p bo⁹ apphēsū a sēsu ¶ P Appetitus ite⁹
sē et ꝑ⁹ sēsz ad rem ad q̄ 3 res ad q̄ ē q̄da
sūe bo⁹ g ¶ D⁹ q appetitus ite⁹ et appetitus
spē⁹ st due pō spē distincte Cuius nō est q ꝑ
appe⁹ et pō apta nata mō⁹ a bono apphēsō
3 mā⁹ est q bo⁹ q̄d apphēsū ab ite⁹ aut mouet
appetit⁹ ad bo⁹ apphēsū a sēsu cū bo⁹ q̄d apphēsū
ab ite⁹ apphēsū sub rōe vnīs bo⁹ vl q̄d apphēsū
a sēsu apphēsū sb rōe ꝑticīs g st due pō distincte

Ad p̄m p̄m q nō accⁿ bono p̄m q appetc est
q st apphēsū a sēsu et ab ite⁹ 3 quet ei q nō st
mo⁹ appetitu nisi vt apphēsū ¶ Ad 2m p̄m q 3
res ex aīa st q̄da bo⁹ p̄ce i spūāli tm vo
luntas sīt⁹ ad i bo⁹ nō p̄m rōs ꝑticz 3 vtem
¶ Qo Dub⁹ Vtz appetitus ite⁹ dīuidat i sensale
et grupale ¶ Et vi q̄ appetitus dr grupl⁹ a
grupisto et sensib⁹ abstrahēdo 3 vo⁹ aīa q nu
piscis q nō ꝑtinet ad gn⁹ s vtutes ite⁹ nas
vt pudicīa q̄ a's ē appet⁹ ite⁹ grupl⁹ et
q appetc sensale ¶ D⁹ q appetitus ite⁹ nō st
dīuidi i sensale et grupl⁹ Cuius rō est q ea ꝑtz
dīuidi i sensale et grupl⁹ q tm nō dīuidat i
pās distinctas p̄m diuisionē ꝑtis sēsuāe q tm ne
st ille obō 3 appet⁹ ite⁹ ut pūa vo⁹ sēsit bo⁹
vle p̄m rōm eōdem cui q̄ st q nō dīui⁹ i diuisib
pōs p̄m diuisiōz vl bonī Hic nisi q vīsum colo
rē et obiue nō diuisibiliter spē q diuisīb⁹ et cū
coloris ¶ Ad 2um 3 dubū d⁹ q grupisto sit accipi 2ᵛ
nō put abic ist pōs aīe Et vtr bū i volūte
est grupl⁹ ¶ 2o accⁿ p apostoc aīe q st cū q̄dam
mutatiōe animi vt i ꝑ⁹ accⁿ et 2o⁹ nō est

Quoniam i lic pdcm ¶ studō 2ᵐ
cū Inq; p detiat de pō mo⁹ p̄ 2ᵐ ad dīui
sa aīalia p⁹ 2⁹ g nes q̄ ¶ Prima
ē q mō est motiua sui ipsius sīue sūptiua ¶ Hec
g st p⁹ 1 ā vī q ps ē motiua sui ipsius i q̄ ē appeti
tiua 3 appetitus nō est sīne sūptū g mō ē sui ipsius
motiua sīue sūptū ¶ Secūs declarat⁹ sīc⁹ q sūptū
st accipi 2ᵛ nō ꝑte q̄ut dispōnēs cōsūptū ꝑtis ite⁹
et ipsū nō accⁿ h Alio⁹ ut se extendat ad ite⁹ p̄m q
nō sūptū dr nīa i tellib⁹ et 1o⁹ accⁿ h ¶ Con⁹
pdcm sīc ¶ Ar 2i vī q q̄ cēt motiua sui ipsius p̄m q
3 sūptū⁹ et appetitiua sēsitiue q alia ipsum essent
motiua sui ipsius cū i eis st sūptū et appetc q̄ ē f⁹
g ¶ P hō monz sepiꝰ 3 mouz sepius mouet⁹ vē p̄i
vt stati ꝓbat q q̄dm rō nō est sūptū cū sūptū
nō dispōnat g ide vt s ¶ Ad p̄m p̄m q 2ᵉ ē sūp
tuosa vt sepius dēm est vs detiato et i detiato vez
est q i aīa i ꝑticz est sūptū i detiato nō at de
tiato de q̄ ē h ad ꝑ⁹ ¶ Ad 2um q ut dēm ē 2ᵉ
est sūptū q̄dm est i detiatū et tm nō ē rō Alia
ē sūptū detiatū Et ista ē 2ᵉ q̄da est sensibilis q flt
abstq; delibāōe et talis i cui⁹ i aīa vtuq; ꝑtēs
q aīa nō dr Alia est sūptū rōnal q̄z hō fieri
tū q̄dm delibāōe et discursū et talis rep̄i i hoib⁹
q dr nō ¶ Qa con⁹ hō nō monz sepius sīue rōe ¶ Hec
g est tali rōe ista 2ᵐ q̄ ps ē motiua sui ipsius i q̄ ē appe
tiua vt dēm est 3 appetc nō est sui sūptū sūptū at nō
hoc vocē nō Alia at nō est sīne rōne g ¶ Con hab
g nē ¶ Ar nūa st hō monz sepius aut i nō cēt spēs
aut ꝑticza nō p̄m q pari rōe ite⁹ spēs cēt p̄m
motu nō 2m cū talis nō dst cū alia p̄m q nō st
motu local ¶ D⁹ q 2ᵉ est nō q̄dm est spēs Alia vero
ꝑticza Nō spēs nō ē p̄m motu Nō at ꝑticza est 2ᵉ
Nō q̄dm ē alia vero ꝑticza Nō alia nō ē p̄m
motu locali bū at nō p̄ Circa pdcm dub⁹
Vtz nō et ite⁹ sīt due pō ¶ Et vi q̄ nō sīt

ht ymagia ad vri Jta sc hz vo ad ite^m hyma e po distincta q vri q vo distingui q ite^m ¶ P die sc hz vo ad s^m q recipit i brutis Jta sc ht vo ad ite^m q attrib angel̄ ꝗ vo et s^m sc po diuise cu plus dicat angelus et ho q ho et brutu ¶ D^m AD DUB^m q vo et ite^m vo designat cen^r ꝗ p^m vo s^m diuisi officia actiu Na vna et eade po ite^l s^m q sim^m aphis dicit e ite^{ua} d. ite^l s^m vo q cu qda discursu a noto ad ignotu ite^r vocat vo. Et q angels s^m sui na ite^t sim^a ite^l sn discursu ho vo ite^t discurre ab vno i al ꝗ ite^m appa angelis vo vo hoibz Et ꝗ est q angeli vocat itelli^gs hoies vero vocantur roales ¶ AD s^m d^m q sicut ite^{do} attedi s^m diuisi^e actuu no at s^m diuisi^e ecle poz i d^a ad 2^m

Vegetables que aiaz

ipse e vla^m et sng p dcia^{do} de ordie poz adiuicte p v^m ad co^r aiatu po^t quatuor q̄nes infendo x^{or} co^r ¶ Prima con est de vines q diu viuit necio est q heat aiaz veg^{ua} ¶ Hec q sit vce p Na oe vines q diu viuit vti alimeto ꝗ uti al^{to} ptz ad aiaz veg^{ua} g^o necio e q oe vines du viuit heat aiaz veg^{ua} ¶ p^o b^us q oe vines q diu viuit hz aug^m statu at decliue^m hz h^o no pt ghoe sine al^{to} q tpe aug^{ti} q q p^us de al^{to} quen^t i plus aliti q sufficiat ad restauracoz seu gseruacoz poz^{nis} mag^{nitudis} tpe statu aliq^{le} ꝗ tpe declinati min^s ¶ Cont^{ra} hat q̄ne sic ar^r Na deus viuit vt p^t p. ri. me^{ce} et tn i eo no est aia veg^{ua} g^o ¶ D^m q p lo^h de viue^{tibs} q̄natibz et corr^{bs} ¶ 2^a con^o no oe vines hz sensu ¶ Hec q sit 2^{bz} roibz ¶ Prima q p^o est na oe vines ht co^r reductu ad me^m pporcoz prima q̄ litatu vz plate q^o no oe vines hz s^m tactu q requirit orga^m tale dispositu et p q̄ns no oe vines ht s^m q ubi no e s^m tactu ibi nlls est s^m ¶ 2^a ro senss i mutui spiar a s^{bz} ꝗ plate p^m i mutoui in mutaoe reali g^o plate no hnt s^m hz plate sc co^r vincia g^o ¶ Con hat q̄ne ¶ Ar^r plate sc carecte s^{bz} q vi q sunt aialia pz ssla Quitz appetit dra eide appetit tuig est dra ^r Jt tuitz appet ro^{le} eide appetit ho ¶ D^m q sen^{le} pt accipi 2^r Vno pastle et isto plate sc sen^{les} i apte nate sentici hz ut sic sen^{le} no e dra aial Alio acti actie q̄t e aptu natu sētire et isto plate no sc sen^{les} Cu^t sen^{le} isto sic dra aial sc q plate no sc aialia ¶ 3^a con^o necio est q aia aialia hnt s^m ¶ Hec q̄ne sic p sp^a de aia^{bz} pgressi^s Na si aialia pgressiua no hrēt s^m sentire q no pnt q̄seq fine ad que na ordiauit et p q̄ns ee^{nt} frustra quis e s^m Cu na no agat frustra q agit pp fine ¶ p^o sequit q co^r aialis pgressiui e orgaiza^m et dispo^m pp mo^m vz pp mo^m vltis psequi^r al^{tu} alime^m p qd gserua^r i ee ꝗ h^o no posset fieri si no hrēt s^m q no discernerent corp^{ua} que eis obuiarēt et sic corp^{us} q̄ p q^s no p̄gerent ad fine ad que na [illegible] ordiat ¶ 2° pbat eunde q̄ne co^r de oibz aia^{bz} Na necio e q dra aial heat s^m tactu si debeat saluari q necio e q heant s^m p^o Aut q co^r aiali^m pnt i mutui q̄litatibz tangi^{bz} usq ad sua [illegible] corrupcoz g^o

necio est q heat s^m tactu ad discne^m q̄ueniencia a corp^{us} ¶ Ex quo infert s^m p q necio est q oia aialia heant gustu cu gustu sit qdam tactu ¶ Con hat q̄ne ¶ Ar^r Alia sc aialia in mo^{bi} q no e necio q aial heat s^m ad h^o q i manent i ee pp q̄seruacoz alimeti ¶ D^m q ila aialia hnt ois ad adiuctu aquo trahunt alime^m ¶ 4^a con^o Non oia aialia hnt oes s^{us} necio ¶ Hec q p^t pqti Noc q aialia pnt q̄ruari i ee ceteris sensibz no existētibz q no necio aia aialia hnt oms s^{us} ¶ Ex pdcis infert p x^{or} co^r Vna p^m q co^r aial no pt ee co^r simpx Cuius vo est q co^r aial ut dcm est dz ee reductu i media pporcoz qlitatu tangi^{bls} ꝗ ꝗ co^r simpx ht aiaz q̄lite s^m suphabu dancia Vt puta ig^s calidi^{te} et aq frigi^{te} g^o ¶ 2^m co^r Remoto s^m tactu necio est ola aialia mori q posito s^m tactu pt at et i moto i moue at ¶ 3^m co^r ꝗ s^m p excellecia s^{ibz} pt corrumpi ¶ 4^m co^r Alii s^{us} pt s^m tactu no reqrit^r q^m ad ee aial ꝗ p^m q^m ad bn ee ut patis de sc mai^{te} est ¶ Circa pdcm du^m Vtz p^o i co^rbz hntbz aiaz vege^{ua} sit vita ¶ Et vz q no Na corpus celeste hz aiaz a tn co^r celeste no viuit Cu vita sit opo aie ite^{ue} quo est i co^r celesti aut aie s^{ue} q̄ ceia no recipi^r cu no pt at Vel ceia aie ite^{ue} q paul e acelo tn celu no itelligat ¶ P^m In deo sume est uita et tn in deo no est co^r g^o no p^m i co^rbz hntbz aiaz e uita vl. ¶ D^m q uita pt capi 2^r Vno p o^e vitali q sc viuedz aie ad co^r p modu i hes^{nis} et i^{too} p^m i co^rbz hntbz vitam est aiaz e uita Alio acci^a uita p q̄atoe aeuis mouetis seipm Qua dni ci ad moz seipm dicit e viue et i^{too} no p^m i co^rbz hntbz vita aiaz e uita ¶ AD p^m d^m q celu no ht aiaz i hente p mod^m fore hz forsitan ht aiaz s^{ua} cognite pe motor assistit mot^t impedo aiaz p sba sepata Vn no oz q hēat aiaz ¶ AD 2^m d^m q d^s dr viue 2^{oo} no at p^{oo} dca e h ad p^{po} ¶ P cuius decla^{coe} q̄ d^m e p^m d s i p p q x^r e q̄th uite p^m q x^r ad dn^m moue seipm vo q^m ad formas p q̄ moz n^r q^m ad fine p que moz ꝗ p^m q^m ad executoz et isto^o plate mouent seipis et dnr moue i p^re tn ¶ 2^{oo} ad moz seipm no p^m q^m ad executoz motu ꝗ ceia q^m ad formas q no eci nar insixa ꝗ cu acquit p sua opoz fine tn pp h aq^t na^r hz i stu et i^{too} aialia mouet seipm et q p^fectis mouet seipa q plate ro p^fectis dn^r viue ¶ 3^{oo} ad moz seipm no p^m q^m ad executoz mo^m n^r p^m q^m ad forma q e p^{in} motu hz ceia q^m ad fine pp que sit motu q̄stitu^{do} s^r fine vz hn^r at i^m Et i^{too} ho dr mo^{re} seipm e q p^fecti moz seipm q alia aialia ro p^fectis dr viue ¶ 4° ad moz seipm no p^m q^m ad fidem 3^a ꝗ q^m ad oia q recipit ad mo^m nl accipies ab a^o Et isto^o d^s dr moue seipm q p^fectis moz seipm q tote carecte Tn oes carecte ac cipiut ad ab ap a^o Jlo d^s dr p^fectissie viue q ut pz 12° me^{te} me^{te} est sua vita Vnq i trit^e q tunq i cnit^e exis qui est bndcus i secla secloz Amen

¶ Et sic est finis 3^i de aia Anno dni [illegible] Jpso die Innocentii hora decima nona [illegible] et

[Margin notes:] dr^{ua} int vocez et itel · A · b · Sen^{le} est 2^r · Vita capi 2^r · F

Axima et forte incredi[bi]li

glā vnq illustriū iudicio me dignissi[m] arbitrer, Si dyale[c] cognito loyca dia dignitates et excellētias nō dico singlas aut paucas, ſ si mediocres his ī septis aut vocis ornatu possem exprimē, cū ars artiū et scīa scīaꝝ ab oīb⁹ municipā nob⁹ p scīedi ctāꝝ scīaꝝ ab ipso phoꝝ principe Azᵉ ī 2ᵒ pᵒ phīe /- aptissīe deriuāt. Quis nāqꝫ est hō qui origīē sue gīe aut qui sua p̄mia audeat enarrāe dotes p singlas, explicare ſnialiter, nisi forte ipse Azᵉˢ loycaꝝ sūmꝰ qui p̄mꝰ cum artificiosse diuīs ingenijs doctrinis p diuisiones diffias ī singlas tibit qm phantas p̄mi loci ī suis dialb⁹ alīs disputatiuis huiusmodi nō tm Vt 2ᵒ ethic. ysid⁹ ptinat ad ethicas picia redigerit tm utaꝫ celesti munere tm singlari dote tm diuina lucerne satis clare putatensi cuius misīa paucis qbꝰ demꝫ fulgoribꝰ clarebat ī signis auditoꝝ aīs vbdece exercitatis ipa qdem disciplina est adiscēdas vtaꝫ cās ducta qm vetes ita[c] diuerse eo q̄ rōnes disputā. Vt 8. de ciui. dei. Aug⁹ docet. Quicquid[m] vtaꝫ cās aut vite mālis veritas ipa qm[a] ī cum ad ethicā et phicā distinguēs ste ait In ph̄icis tm q̄rendi in eth[c] ordo vincēdi in loyca rte[c] rō vsus phicā aput grecos pius p̄ scrutatis ē tales melissus vnus ex septē illi sapientibꝰ Ethicam sētes adponēdas contigēdasse mōes p̄mꝰ ī stituit Loycaꝫ vō 6ᵒ parā plo subiunxit p qm discussis vtaꝫ mox p cās vim cepit rōnis ppe tatis est. Loyca si grece latīe cās dr. eo q̄ logos teste ysid⁹ apud grecos rōnē importat vt.

Non igit[ur] loycē dignitates et excellētias p̄mia aīs ministia aggratie valuit aut auditaꝝ respectibꝰ aut fere q̄ ego nō ab hac orde me posse excluss̄em nisi certos sic me coripere scīe ex ī mortalibꝰ ipis sufficiēt potuit gnē dere. Hec qdem tm sua q̄ certa scīaꝝ p̄ia probat Vt ipᵒ de phīo auditu magis claruisse aput Audit[or] ei 1ᵒ Azᵉˢ topicꝰ pᵒ Dyale[c] ē ingenua vera ad oīa methodus p̄ua via hui⁹ his Vt et phano ī suis disciplinaꝝ libris cum cō medat et aristhoīa disputatiues tali scīe diffinit Dya[c] et Ketho est q̄ ī manu hois pugno aptaꝫ et palma dispositi ubi ihesus iste descēdat ad dya[c] qdem ad discendas vtas aduersor. ethō ad illa q̄ nitī docendi fiendi ī ad scolas rōnis q̄ venit, Iste ingit[ur] precedit ipsos illa acquirit mirifficas studiosos h̄ aute sequētur et plos. Hec ille figurat q̄ ad ipsum ī meos pulchre vtaꝫ manu vigam te nētes qm certis stās iunior est, nec certa alīs pulchitudīe accepit n̄ p eam ad stitudie vigor[is] ornata sūt. Videꝫ cui singlos artificias sue scīa sine rō sine ordie log⁹ qbꝰ dya[c]

est annexa et scīe tam q̄ficiōe opi ni vt q̄ dicē vēlint peritꝰ ignorat ī hui q̄ nr̄ q̄ scīpos ītelligat necꝫ ad auditōes dicaꝫ doctrina alīq ītellect ē portant pp cui rō mira si rō[n] dr. atꝫ ītellectual' q rōe vti[t] ītellect discursu doctrina aq̄rente atꝫ disciplina.

Duplicata ut via opponēte ī vndēte designat q̄ vtaꝫ alterū venenosū ī rōe mortificat si dya[m] p̄nitus mundi ī cia[r] Oua ff Amb⁹ ī cepa ctra ī cepit / A dya[m] Augꝰ lubā nos duc Dr cui dya[m] a dia q̄d est duo et logos sermo q̄ duoꝝ sermo. Oppositē vt ī vndente Ho sp⁹ ut rōne ꝑ certa ī mone Teste ysid⁹ Aput grecos logos signat dya[m] qdem et layca sic dya ī logos vocabula grecā sc̄ī q latine ī p̄petuo sermocināte aīa vadit scīa, ī portat. Ex qbꝰ palaz ligit q loyce seu dya[c] dignitas aīs gtia nō sophist[ar] tm aut apparentibꝰ rōnibꝰ cōfingit ut inter bestiales opiū Senece fabula allegantes ī septis Mus cepit rodit / Mus ī silla g̃ sillaba cepit rodit, bz ī dignis gtia aīs doctrinis veris q̄bꝰ habitis q dēnostrāe disputarie audit ff sillas ī sophistar aīs apparentiū rōnū disputatiue dēt deꝰ Vt ī topicis et elenchis p̄ ora aīs posteriꝰ libris ipse p ysid⁹ Azᵉ princeps elegās sūde emonuit. Ipa naqꝫ ad tēl vtas ad excitatiues, ad obuiatiues et ad phīcas disciplinas et q̄d ille topicis p̄ ad excitatiues q̄dem vt vitas cognoscēdi quā topicis lumē tenuis claritē ondit Ad obuiatiues vt flatus ī pella aqm tenax auctē clepsidra abscidit fulgor Ad phīcas vō disciplinas ut ex certis scīis p ficī studet ex desp⁹ scintillas ignis et pyrites undi mixtio ardore excutiunt Hec qdem teste aristotio ad hui sīle ī ducta ē vt phanices celi[r] q̄ timua meditatiue cōficiat.

Si cū logica ista res puerile est et sp⁹ de apparentibus absq magno rōis discursu vt ad sua ex cursiue assert hui cuditissimi q ad illā sic dem sc̄ī habiles cognoscit nō dicit Aug⁹ tl⁹ ysidoꝰ ex omīs artes liberales nulle hoīe tēte p̄scripsū iudicet sc̄ī dya[m] q̄ pla cū disputa cifferat Si ī logica studiū absq utilitate q̄ tpis p duco est vt cupidi affirmāt q ad scīas lucrinas nō ff sic ꝑ ff ditiū summo desiderio aspirat vt qui in antiq̄ ad studia bonā tm digni risu p̄ficiscat finistra tm laborasse Azᵉ Auicenna et boē Alīq ī mā les ptissimi viri q̄ vita studio et scīptum vt ipa mortalibꝰ patefiēt mag ī ipte cuacuatā est. Vt si sancti cum gnēdo gtulā cū ysid⁹ et Alberto dicā q ipa est tocis dyalectica diffinidi q̄rendi et dyalectendi p q̄a habēs h̄ī subtilissimis disputatiōibꝰ vera secuit a falsis ignota p cognitū sic extruit ad lyis h̄ tm apparēt hoēs liberat curas dāpnat flatus dirimit luce ī morte ebuit et gtulatibꝰ felicitate nūciat h̄ p gtiā et in futū p gtiā qm nob⁹ tribuat deus p infinita scīa scīaꝝ AMEN.

Nota de artibus liberalibz

et p̄mo de ḡma^m et eig tractatibz

Ratiōe exordiū tractatoꝝ

nouerīe sūpx est Ad cuiꝰcūq; adū
tendū q ḡma^m dr a ḡma qđ ē hr̄
et vros scīa q̄i scīa de hīs et gscīt' de ydoma
tibz Vñ scīendū q ḡma^m docet ydoma ggr̄^m
et artificioſū cōe nacōibz nūtis q diuīſa
x^m ad lingnagia ꝺ̄ia olim fuerūt Vñ at̄ pro
cessit lingnaꝝ diuīſio satis pz ex h^o greci
yſid^r crīa h^o g ethio^s Uarrat diūsitate
lingnaꝝ exortam fuisse i ędificatōe turr
babilonem Nam qdam Nemroth dictus
superbia tumēs vt ꝑpto dr̄ūre posset turrim altissīam cōstruxit p̄
ostensō ē sue superbie eius lingnas diuīſit
et credⁱ deus prio cū lingua vnica erāt ydo
matū vero multitudo ꝑ^r ādās mūdū est nūo
filioꝝ q ꝓcesserūt a filiis noe Erāt^r g q a
filiis Noe processerūt gētes lxxiii Vel ḡ^m ādās
lxxii scz ab ipō sem xxvii Ab ipō cam xi
Ab ipō japhet xv Et totidem lingue diui
di repert Adūtendū tñ q tres st' lingue
p̄cipales cetisq; excellentiores s Hebraycam Grecam
et latīa Int̄ q̄s lingnas p̄ma fuit Hebraea ōi^m
lingnaꝝ mr̄ vocata Unde^r at Hebrei vocati
sunt hīs q̄q; int̄uctor credⁱ Moyses Quo
rūdā at et Caldeoꝝ hr̄ credūt ab Abrahām
tūcte fuisse Hebreoꝝ at q caldeoꝝ q syraꝝ
hr̄ et i mō et i sonis cōcordāt solūmō figur̄
et tractatibz discrepāt Egipciaꝝ vō hīs
ysis Regia magīstri Alī hūit Machi filia de
greca veniēs i egiptū repit et egipciis
tradidit Ucꝛ qđ q egipcii differentes hūt hīs
q̄dam s p Mgo q q̄dam p sacerdotibz 2^a
aut p̄cipue lingua dicī^r Greca Unde at Greca
rū vsū p̄mi phenices tenuerūt Ut tradit lu
canus Qui Cadmꝰ a genoris natꝰ Grecos p̄mo
i Greciā attulit scz xvii et postmodū alie hr̄
addite fuerūt Nam palamides de bello troya
no redies tres addidit Et symonides postmo
tres adiūxit Et tandē pytagoras Samius y
greciā p̄us fōrauit ut tradit Porcius Habet
at Grecia q̄q; hīs misticus q̄z Una dr̄ tchra
q̄ mortē designat Nam hīt p̄medⁱ sui telum
vt linea q mortis sig^r est Unde Iudices olim
hīs dra opponebat nouba illaꝝ q̄s effugi
volebāt 2^a hīa mistica dr̄ y greciā q designat
vitā humanā eo q sex tendit ad termīū hūe
vite hūane 3^a hīa mistica dr̄ thau q figuraꝝ
hīt dr̄ūre crucis De q dicī est in ezechielē per
anglicū Tāsi pmedⁱ vtūm et signa thau i fron
tibz virozꝝ gemētiū et dolentiū Rursus alie
due st' hr̄ mistice s q̄z una dr̄ Alpha q ylion
q dr̄ O Et ystas duas vēdicat s^c Xp̄^s Iux i Apoc
i^o Ego sū alpha q o p̄ncī et finis Omēs aute
hr̄ ip^t greciꝰ et ūba cōponūt q nūas fecerūt
Nam Alpha sig̃ficat vnū betha duo Tama

tria Delta q̄tuor et Uocāt crīa q omēs
hr̄ grece i capiūt vocīa sua a ꝓpria voce qua
hūt et desinūt i vocale Ut Alpha betha
et Adūtendū crīa q greci vocē hūt hīa b
qū ymo cius loco hūt hīa q dr̄ betha Ucꝛ
q latini q ꝓferūt b ipoꝝ vocāt betha Sed
greci talem hīa nūq ꝓferūt q strictus labius
nō ꝓferūt solebāt seu cōsueuerūt ꝑ laxus labi
is et dentibz cīa ꝓferūt Et ymō hīa b nō
pt ꝓferi q ymo sonū hr̄ b n stringāt labi
a muta i sonū hr̄ v ꝓnūtiatis Ulti adūte
dū q Alpha dēle^r apud greciꝰ ē p̄ma vocal et
tātū valet q^d A ꝑ si iung^r q̄busdā vocalibz
tūc mutat sonū suū et fit dyptongꝰ Et sic
dicendū est de epenthe hīa et de lotha q de omi
cro q oēs hr̄ mutāt sonū suū q̄n vocalibz q̄bus
dā adiūgūt^r V vero q̄n vocat apud^r grecos
dr̄ pura dyptongꝰ nec valet si cui iungat
omicro et ipsilo Rursus dicendū q iste q̄tuor
hr̄ thita phi chi psi nō hūt apud latinos
et loco ipōz plures hīas scribimꝰ Nam pro
tetha scribimus ch pro ph psi p phi
scribimus ph pro chi ch Uocāt q greci aliqbus
hīs latinis q nō hūt c nec q ꝑ loco ip̄oz
scribūt hīa crippa Notandum q hīa epenthe
hoc nomē apud grecos accepit eo q q̄tū
loci tenet i alphabeto ipōz Et eiusdē loci
i Alphabeto mō accepit Hīa penthe grece dr̄
est q q̄nq; latine Ulti nōdū q greci hūt
duo i q̄z vnū dr̄ sta et alīud dr̄ yota Et
hūt sonū satis ꝓsimū Iuba tñ dicūt q ista
est dyptongꝰ et yota ꝑ^a vocal et breuis s
Habet ei duplex o q̄z vnū dr̄ omicro Et
aliud othomegā Et hūt sonū eiusdē Dicūt tñ
thor q omicro est ꝑ^a vocal i othomegā
est dyptongꝰ Uñ omicro i parum o Otho
megā i magn O Rursus p̄ma^m aduertendū
q tercia lingua p̄cipue dr̄ latina q̄ plures
dicūt et quadruplicē Quedā cū est p̄posita Que
dam Romana Quedā mixta Quedā ꝓpria
Omēs tñ st' una lingua ꝑ amō p̄nūciandi
talis dra est orta Nam diuīſe nationes diuīsiones
de p̄nūciat esto cīa q omēs lingue hūt habe
at Uir dicit q gētes orientales ubi cōiter
formāt i gutture Hebrei et syri Occi
dētales at formāt ūba in dētibz Ut vtales i
et hispani Gentes mediterranee ūba for
mant in palato Ut greci et asiani Et tali ergo
varietate p̄nūciandi dra ꝑdē oriri potuit

Sed inquiēs q̄s hīs latinis uicit Refert ysi
dorꝰ q adysta narrator maxis q nympha cum
nūciis hīs latinis p̄mo tradidit y tuscis que
cum nūciis alio nōie nicostrates vocata est
Ucꝛ q̄dem q xviii hīs exhibuit postmodū
vero alie hr̄ addite st' Uñ ꝑ^s dicte q scripte hr̄
fuerūt iste A b c d e f g i l m n o p v s
t v postmodū h k ꝑ nota aspiratōis addita
est Unde p̄ce nō hīt ꝑ aspiratōis nota vocē
hīz cetera g latini i p̄cessu tpis tenuerūt loco

cuig vetis scribebat c. Hac i hrz q hebrei no hnt nec greci ꝑ solu latinu. Cumsi Salustiq ludimagi puis hrz. k. aduenerit, loco cuig vetis scribebat. c. q. Et sic vacua a qbusda nota. Insup et tpe augusti. x hra adiecta est. Et postremo tpe Augusti eiusdem latini a grecis hris duas mutuati sut. y. greci. q. z. propt' vocu greca melius scribenda. Pus autem ait loco. z. scribebat duo ss. Et loco ipsius y. greci scribebat i. Latini uero ꝑ aputatis ex viginti tribus hris Alphabetu latinoz costare dinoscit. Cumsus gnalis cuiusq; tuc temporis. Usus enim legis q quada varietas sillabarum latinarum tunc fuisset a qda vetustate romanoz q nouiter a latinis et exinde latinis nouit tale accepit. Hostre aut gnatis plures fuerut prisci scriptores, sicut Donatus, Peisianus et alii plurimi. alii sunt qs magis placet. Omnis quidem primo composuit. Cui successerut Aristarchus, Scipho, Archiloyc, Symonides, Calophanes, Astlepiades, Varro. Quintus Cicero. Omerus. Phetides. Et tandem thezeris. Cetim uersus ysidoꝛ q horaciꝰ primus scripserit sub foliis malueꝛ. Et hinc natum tabulas. Postmodum aut greci cum stilo ficto cera scribere ceperunt. Vnde in sententia quadam romana dicit. Vertimus vomere cera. Cera mucro neq; arcmo esse potest. Vero cines tiuitanenses, memphitis coctas papiras inuenerut. Vnde lucanus. Confecta fibula memphitis creta papiro. Et q; hoc successu reges pergameni vsu pgamenu po dederunt. Unde panchaie sacerdotu. Et postremo Romani nichilominus politissimis po insisterunt. Cetim caput romanos timulos primus libros apposuit. Et Marcus Varro grande bibliotheca primus condidit. Et postea pollio hic bibliotheca rome primus publicauit. Et deinde Galteꝛ. Et Omeꝛ greci scribere ceperut. Quibus Marcus Thenerius et Varro latini successerut.

ex in rom cum stilo
to scripserit

Item de loyca et eius Auctoribus et Sectoribus

Est ysidoꝛ li. z. ethiꝯ. Loyca e rona scia
q; disputat querendo. vera cum falsis
aut vite moribus vtilia ipa sint.

Et de loyca a logos qd est sino co ex cui sermone ratiocinatio ostit. Alio crca nocie dyam vocat co ex disputatio ex duoꝯ unde ghia. Hac aut scia s. dyam primo inuenit plato q floruit anthegoricis postmodum eius discipulis porphirio floruit ysagogis. Et hoc sophismatibus Augustin ꝑ enigmatibus Aristo qd libꝰ plenus scripsit de hac scia s. dyam vt libꝰ pharmacias q; quo agit de thesis libꝰ priorꝯ. In quo agit de ordine tioꝯ ad scia qua. libꝰ posꝯ. In quo agit de sillogismis. libꝰ topicoꝯ. In quo agit de locis. libꝰ elenchoꝯ. In quo agit de fallaciis libꝰ postioꝯ. In quo agit de demostrationibus Augustino crca loycam scripsit. Vtile adtendu q dyam dicat Aristo aream scia sciaꝝ sine q nulla scia ꝑfecte scit. Vii ysidoꝛ li. 2. Dyam e disciplina ad disserendas res apta tradita. Et dicit Richardus ihc exceptionis gnam et cone disserendi. Et hinc dicis nota e. Alio q; nomine sit dicit loyca tres hit ptes. Quas sic cosidet de thesis de qstionibus et de argumentis. Vii Argumentoꝯ est sbm loyce co ex qua hoc loyca cosiderat ad argumentationem reducunt. Argumentum aut quidam est formalis. Vt sillogismus q; tz tribus constat formis retentis. Informa aut tria tenet qui quatuor et octonis qdoꝯ secundat. Alia e argumentio malis q; tz solio gnatio tuig sit cone q; sunt thoris. Rursus i dyam quidam sophismata dicit. Solubilia nominat qui nominat sit. Et q; desimili solunt rone. Sophismatis co ex falsis fingit scripta. Vtile loyca est quidam ars q; docet obligationum p quam docet hoc ptinet vnde et ipe sortistoꝛ. Positoꝯ ab impositione. Hec aut sia et singla speculatiua tractatus digest. Sunt aut scie sufficerat ex dyam docet vera a falsa discernere. Hortet arguce fallacias cuitie

ſuci pinit cupta ponc ptis huig i q ponit i mes
ondetes & nō ſt ponē vnā ſtamā ·· Cap'l 2'm
Cap'l 3'm
Ng ondi' gs ſt ordo diredor? Qf ponē ptes
ſtras nō dure pari ad fidē catho'n ſi tñ q
nō adella reduc' mag' vi' et cōm fidē & p fide
Cap'l 3'm Qt ſine hmodio fidei dire pos
ſug nos nō i telligē postea de ptali'te formeta
Cap'l 4'm In quo ponit vocs ondetes &
ponē vnā ſtamā i ql, gpo' repugt coē i exn
te ſb ſcēmeto Cap'l 5'm In q ponit vnes
argnetes vitate fore ſpali' repugnī cm mi i
gente ſb ſcēmeto Cap'l 6'm In q ponit vocs
ondetes & ponē vnā ſtamā i pugt ſtracois
paſſioi et morti coēs i ipm et alijs q dunt
de eius coe Cap' 7'm In q ponit vocs & po
nē vnā ſtamā i gpoito g tradent ſtatu aug
Cap' 8'm In q ponit vocs ūles argnetes ausi
ue & nō ſt dare vnā ſtamā i gpo'to Cap'l 9'm
In q vocs dutetes ad ipo'le ponetes vnā ſtam
i gpo'to Cap' 10'm In q ponit ondes p ijs
vi' ondi & nō ſt vna ſtam i gpoito

Tradet notica in vti

de diredis cū poſtea ſtali di
cor? rogm' ab ite' huiō meli
rapiūt / Eſt n h' ordo add ſte
di & ſt nob ꝑgte notu g ſiſa mg
cū g' ordo doct'ne g ſormē ordini nob indito
ūlr' redd' doctrina ſtrictior ſtendē ꝓbē i hoc
tractatu vt i ꝓhēio dyalg nō cognicionis ondē
ſm' mō nob ūlr' indutū & ſt terēdū de gd ab
ſōr? Utrū aut qd ondē & ponē vnā ſtam
ſb ale i ql gpo' repugnat fidei catho' & cor? toi
ffides aut catho'n et ſcripturā ſuē / ſp ſaltē aucte
tradita / vt credētes i x'm mediatore dei & hoi'm
p mitū paſſois ꝙ ſalu ſtamq Si g' x's & me
dicus nr' nos vō ſug egrotos p ipm ſaluādi & max
repugt fidei xane / et euelit fidē catho'n ꝑh &
gloſicatiōn ca q tenet cum de xp'o nō mediatōe
et medico / et g dicit hijs q tredig de statu hoi'm
egrotor? Cū g' ꝑm' q ſdā ponē vna ſormā gdi
cut paſſioi & et cius gente ſb ſcēmeto et re
pugt ſtatui aug ꝑm & p originale effecit &
ut pdicit ad gloiā ſt vera & illa ſiūa poſito vnā
ſormā cū dictorū vir ſcripturā ſacrā et fidē ortg
cete Vt i argnedo vitet diſcursū tractatū pn
te hor nō diſpoſuig ordinare vt ꝓmo i tercio
cius g ſſtat i tribus / q p' ponit q dā pambu
la ad ꝓpm et addunt vocs p ijs vide ondi & po
nē vnā ſormā i pugt hijs q tenet cum de coe
& gente i ſepulch' et de xp'o gente ſb ſcēmeto
Addūt et vocs et ille p quas gclu' poſtea pdcas
negie auas i ſtri ab originali pcto q pt ad
cog tercias q ut & i ſtudi' q dicit b ſtudi
ſpcog q pt ad cog gloſicatōg

Registr̃ libroꝝ de aīa incipit feliciter p̄ de A

Abstr acto est duplex .18. c.
Actiua diuisa eiusdem quis p̄t actiue appetitiu
nō p̄t esse i eode subō .18. g
Actiuū sine p actiuis dr̃ dupl⁹ .7 12. v. 17. m.
Actiuus nattriplicari ad nattriplicabile sbi quō ītē
Actiuus ad aliud est 2⁹ .1A. v.
Actiua manet i mortuo nō cadē mō sicut spec A t
Actiua gsistit ad p gḡoꝝ sbe quō ītē 2. o.
Actio est duplex 18. c Actiua est mortua A t
Actio quō sbīe esse i paciente 16. g
Actiū dr̃ nattriplex 10. e In actiu ad dr̃ 2⁹ .11. e
Actiū dupl⁹ s. p nauigiū & sagittā 13. i
Albū dupl⁹ simplex 3. m. tantū & igne 2 .18. o
Alens e duplex .11. v.
Alimētū qualis est gen⁹ ei qd alit 11. v.
Alimēti tres sunt gradus 11. x.
Altitudo est duplex .12. h.
Aīa vegetalis dupl⁹ est gsidēs vel p̄m⁹ motus cum vt p̄m⁹
vegetē .1. d.
Aīa dr̃ esse liber de aīa .1. g
Aīa dupl⁹ cōsidēs 1. k. 2. v
Aīa quō gestit sepam 1. m.
Aīe passiones 2. p.
Aīe cōsideratio pertinet ad naīlē 2. q.
Aīa dr̃ esse primū omnium p̄m⁹ actus physici 3. f
Aīa nō mot⁹ per se 3. l. n. q. d. f.
Aīa nō est magnitudo .g. v.
Aīa nō est numerus .g. t
Aīa nō est armonia .q. b.
Aīa nō est nūs .7. f.
Aīa nō est gestus excellentiꝰ .q. h.
Aīa nō est diuisibilis i ptes .g. k.
Aīa esse ptes essentiales ītē .6. l.
Aīa est actus .6. b.
Aīa i actus cuius hūdis vnus .6. c
Aīe queruntur appetitus nīe q quō .6. c.
Aīa est esse actus et pōt diuisis respectibus .6. e
Aīa est actus p̄m⁹ .6. f
Aīa esse separatū a corpe quō ītē .6. i.
Aīa esse vlens aut potens quō ītē .6. i.
In aīa separata remanet nāles aptitudo ad p̄m⁹
corpus .6. i. A. l.
Aīa est simplex p̄m⁹ esse diuisibilis tripl⁹ modꝰ
Aīa vegetalis sola inest plantis nīles est p se subsistens .A. q.
Aīa est sua .A. v.
Aīa hīe vitam i pōt quō ītē .8. c.
Aīa est tō i toto et tō i qlibet parte .8. h.
Aīa vegetalis & sensibilis quō se i nālibus .9. o.
Aīa q est vltima via gressibilis quō i studit i se
omnes alias potes .9. c.
Aīa et esse pōt distinguī realiter .10. i.
Aīalia omnia habent sensum .20. c.
Angelus quō dr̃ ītē .18. x
Appetitus est duplex .9. b.
Appetitus i est diuisus aīalis .9. c
Appetitus ītellectiuus & appetitus sensitiuus est duplex potentia esse
Attoni puluis est extra & magis moti .2. c. 3. k.
duplex 20. p.
Audibus nr i immutat a sono tres gradus resonantie .13. o
Augmētū sensus et decrescit procedit ab aīa tota et non i elementis .11. v.

Bentitudo est duplex .g. q. 1. 20. i.
Bonū i est possessū est obm ītellectus practici
bonum vtile laudabile & honorabile dicit comē. i. b.
bonum vtile et bonum laudabile .i. h.

Calū hīe aīa quō ītē 21. f.
Cerebro nō i est ad partum i actu B sed
in potentia .x. t.
Cogitativa vis pertinet ad ptes sensitiue aīe & alio nōie
dicit vim .12. q.
Cognitio est duplex s. declarata et gressiua 1. 1. 3. e
Cognitio duplex .f. qz e & ex est 1. m.
Aīa cognoscit sensum et quō .1. m.
Color est visibile p se .12. t.
Color nō pt videri sine lūe .13. f.
Color est primum obm visus .13. g
Coloris diuersi propre grossitie duplicē .1A. 1.
Compositio est duplex .19. b. 3. h.
Contrapassio recta est duplex .20. i.
Consideratio de aīa pertinet ad naīlē .2. q.
Cōtinuū e duplex .6. e
Cōtinuus duplex sunt .10. f.
Cōtrarietates primes ee aīe sbi sine quibus 2⁹
ītellectus .14. l.
Corporeitas est duplex .A. t.
Corpus alatum duplex .A. t.
Corpa celestia qualia dr̃ vinci .8. e.

Decus quō vinci dr̃ 21. f.
Dyaphonum ex sit .12. t.
Dyaphonia est sine tolore .13. e. 2. s.
Difficile i qua nō pōt ma est ffi sufficiens
Difficile est nattriplex .2. s. .8. h. 9. q.
difficilis ptes sunt dupl⁹ .2. v.
difficili aliqd p additionem quō ītē .A. p.
pena sit difficilis p pugnis .8. a
diuisibile aut i diuisibile dr̃ 3⁹ 20. c
dolabra duplex sunt .8. a.

Electron quō grauis .13. n.
Elementū vel pars ab alio .14. p.
Elementa dr̃ gsidāre punt 14. p.
Eius spēs dr̃ ad esse dupl⁹ .i. d.
Encea tripl⁹ gsidāre punt .3. g.
Eius gratia apprehendi sit i ītellectu diuinū adpetibile et
hūanū 18. c.
Esse diuinum est eternum omnia nālia agunt .10. m.

Fantasia actus 2⁹ .8. 1. 1A. o. 20. s. t.
Fantasia et opinio differunt 1A. o.
Fantasia nō est sensus .1A. p.
Fluxus et motiuus sui ipsius sine fantasia 20. s.
Finis est duplex .10. p.
Fortia est magis nālis q mīs .2. t.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

Sperā nālis nō hr cē pst · z · n ·
Sperā sbalis et sperā actōlis drūt · ʌ · 8 ·
Sermones sbales plures cē vnis rei sp̄t dup̄
ī tellegi · ʌ · t ·
Sperma nāle cē nāz quō rē · 8 · e ·
Sperāz alia p̄sta alia ip̄sta · 8 · i ·
Sperme simplicis sī ī dup̄ dīā · 9 · m ·
Spēcē rei sp̄l̄is alt̄ sī ī re alt̄ ī ss̄e · 19 · v ·

Generatio est pō nāe vocē · 10 · m ·
Generatio ē duplex · 10 · n ·
Rō de generatōe ī pticā z quīcz · 10 · n ·
Generatio triplex accipit · 11 · c ·
Gustus cē tactu · 2 · rē · 18 · f ·
Gustabile ād dr triplex · 18 · g ·
Gustū pcipe nō gustabile dup̄ · rē sp̄t · 19 · g ·
Gustus sine sapozis spēs sī septe · 19 · h ·
Gustus alīus ḡt̄ est sapor · 19 · i ·

Habitus est duplex · 19 · h ·
Hō grāt habz quō rē · ʌ · t ·
Homo est p̄fectissī nāliū absolute sī aqueducto
nō tū q̄ ad alīq̄ · 18 · t ·
Homo est pudentissī nat · 18 · v ·

Ignis est ī nālissī corpoz quō rē · z · i ·
Ignorātia est dup̄ · 12 · h ·
Inte nō est motꝰ · 2 · v ·
Ima opacio rei appellat · g · ti · 2 · v ·
Inter et ss̄ quali quemdā · z quō dr · ʌ · q ·
Ex rebus · z rebus fit v̄ quō rē · 11 · g · 19 · i ·
Inter abstr alt̄ · ab hoc ḡt · 19 · 5 ·
Inter · z ss̄ drūt · 16 · b · 1ʌ · 11 ·
Inter ligā descripc cū ctī stellis aqīs nō · 1ʌ · o ·
Inter possibile est pō passiā · 1ʌ · t ·
Inter duissimode dr pō passiā · 1ʌ · v ·
Inter dr q̄m modis · 18 · x ·
Inter polos nō est sba sepata · 18 · y ·
Intelligibiles spēs nō rē sī est d q ād rē · 18 · h ·
Intelligibiles spēs duplex sūt · 19 · i ·
Inte possibile est rē · 19 · t ·
Inter polos quō intelligit sempiū · 19 · k · l ·
Inter mī est mīs q̄l ad ozonē cē tri mūl q̄l ad
essentiā · 18 · l ·
Inter et spēs intelligit z ydeā · 18 · l ·
Inter agens nāle est · 18 · m ·
Inter agentis q̄tuor sī q dicēdus · 18 · n ·
Inter actu et rē · pō dūt · 18 · n ·
Inter est duplex · 18 · n ·
Intellectiua pō quō cōpabit et ppetua · n ·
rē post · 19 · o / 19 · t ·
Inter agentis triplex est opacio · 19 · p ·
Inter agens qualis sit hūus · 19 · q ·
Inter agens hr illustrāc similitudīa · 19 · s ·
Inter agens quale sit sepabile · 19 · s ·
Inter q̄le sit anichila · b et q̄le nō · 19 · t ·
Inter quēlibet rē p finitas nō at rē · 19 · t ·
Inter agēs quō cū vnis rebus habz quō nō
19 · v · Inter agēs dr māt · ī mūl · q̄ nō · 19 · x ·
Inter sī tres due opacis · 19 · a ·
Inter et nō sī idem realiter dūt · rē · 19 · b ·
Inter sit rē nālis quō rē · 19 · b ·
Interpretō rei quō est ī alīa et quō ex alīis · 19 · b ·
Inter quō descripc cū sī rebus · 19 · d ·
Inter nō sit rē nisi p similitudīa · 20 · g ·
Inter pētes et rei speculatiuā dūt · rē tri · 20 · h ·
Inter est quodā aīāl · 20 · k · // 20 · m ·
Inter intelligit p abstractōe a similitudīb //
Inter et ī racio dūt · 20 · x ·

Lumen grāt hoīem quō rē · sī t ·
Longitudo alīus ḡpō ex duabz pticis · z · g ·
Lux lumē radij splendor quō dr · 12 · v ·
Alīs sī actu lucida · ḡdam dyaphona ḡdam opaca
12 · v · Lumē nō est corpo · 12 · x / 13 · a ·
Lumē requi p medīū trā · 13 · d · g ·
Lumē dicī cē duplex · 13 · d ·

Materia sp̄t triplex ḡsīderi · 2 · v ·
Mā dicī multa dup̄ · ʌ · m ·
Materie ḡpetatōs quō ḡueniūt nāe · b · e ·
Māle at ī māle dicī z · 18 · z ·
Mā signata est pricī · ī diuidualis · 20 · m ·
Medīū sensꝰ z duplex · s · rēcū et cēncū · 1ɛ · e ·
Mortuo animalis · sī actiua nō calc mīo ɓss
ʌ · t ·
Motus est duplex · s · g · st · ɛ · p actū · 3 · l ·
Aīa nō mouet p se · 3 · l · n ·
Alīq̄ dicī mouēti triplex · 3 · m ·
Motus ex · sī ss̄ · 3 · m · // 3 · n ·
Motus gnāt actū vnicuiq̄ cōnio q̄ gnāt cē ///
Motū esse loco quō rē · 8 · o ·
Motus est duplex · 8 · o / 8 · x / 9 · g / 20 · g ·
Mouēs motū est duplex · 6 · e ·
Motus localis est duplex · 8 · f / 10 · h ·
Pricī vel motꝰ accipit z · 10 · q ·
Immutatio nālis et spāl quō dūt · 13 · b ·
Motus est duplex · 20 · g ·
Pricī motꝰ localis dr pō motū · 20 · n ·
Nichil est motuū sui ipsīus sī sumtā · 20 · s ·

Natura actī duplex · 10 · n / 8 · e ·
Nā sine q dicitur rez quō rē · 18 · t ·
Nobilitas duplex · 1 · d ·
Nūs actī duplex · 12 · v ·
Nutriri dr ād duplex · 11 · b ·
Nutrimis ī strumētū est duplex · 11 · c ·

Obiecta sensꝰ sī sīa · 12 · m ·
Obā plura sunt cē vnis potēcie z quō 15 · d ·
Obūs rei quid sit · 18 · b ·
Odoris duplex et spēs sī nob ignote · 1ɛ · v ·
Odoris spēs sī dulce et amarū · 1ɛ · a ·
Odor est ḡpī obūs olfactus · 18 · b ·
Odoris medī sī acr et aq · 18 · c ·
Olfactū percipit nātis animalibz hemo · 1ɛ · t ·
Operario aīe dup̄ sit ī dupē cōe · 2 · o / ʌ · q ·
Opacio attribuī vnicuiq̄ cōnio q̄ hr cē · 9 · e ·
Opacio est duplex · 11 · c ·

Ordo ꝓpr ꝓpꝫ aīe 10 · g ·
Ordo duplex ſ. gḡnꝫ et nūe 10 · l
Ordgma quō aī int̄ductōnē aīe tranſgnit̄ ꝑ accūs · A · l ·

Partes rei ſſbles ſ' dupt̄es 2 · v ·
ptes diſſimilares ſ' dupt̄es · 2 · v ·
ptes nūe ſ' duplices 8 · l · q · b
ptes nūles amuloſi deciſe quō vīuē dīm 9 · x
ptes āeum toti ſ' duplices 18 · d ·
paſſoes aīe 2 · p ptīe ēe alaz 3ī tē 6 · l ·
paſſio eſt duplex · 12 · i
pati acīt thelī 18 · x ·
Pedeſtrebule eſt dupx · 8 · l ·
perpetuꝫ eſt duplex · 19 · t 11 · s ·
poſitōnū dēē ſ. ſurſū & deorſū ſ' diſtinguit̄
potenc aīe duplic pīnt gſidāri 6 · l ·
Aīa dr̄ pō et actꝰ diūſe thi rſpōdēt · 6 · c ·
pō eſt dupt̄ · 8 · b · c ·
potent aīe diſtinguit̄ · 8 · m ·
pō diſtīgui ꝑ obā qūdā tē 2ī 10 · c ·
potencie quō pcedit obā · 10 · f ·
potē hūt ordinē · 10 · g ·
patenc ītellēc ſōm ſ' ſbīne i aīa · 10 · k ·
A's dr̄ ipō ad ſtrām 2ī · 12 · h ·
ſſbs dr̄ ipō ad ſſbile duplic 12 · m
potenc vnig quō pūt ēe plūra oba 13 · d ·
primū eſt duplex · 18 · f
positus duplex · i · d ·
pīncī vīuēdi 2 duplex 8 · c
pīncī vīs motꝫ acīt duplic · 10 · q ·
propetates aīe quō gueniūt 6 · c ·
prudēcia ꝙpetit aliqui duplic 1A · o ·
pūcty idem ſit ſplūri ut vī et vt duo quō
itellig · 1A · h ·

Qualitatis tangibilium ēe vī ſtūs tāc dupt̄
itelligī · 14 · l ·
Quidditas ſiue quid eſt poteſt ꝙpari ad
duo · 18 · d · c ·

Racio eſt duplex · 20 · v ·
Racio et itās dīcūt rōc thi 21 · x ·
Res nūles diūſimode coſtdēt mēm phicā et
mathī · 2 · t ·
Reuerentia quō ꝙpetit hūm 13 · c ·

Stipe ꝙpetit aliqui dupm 1A · o
Sapoꝛis ſpēs ſ' ſpēte · 14 · h
Sapor eſt ꝓpriꝰ obīm guſtꝰ · 14 · i ·
Sensibile eſt duplex · 21 · b ·
Sensile excellēs corrūpit ſſm quō itē · 14 · s ·
Sensile i actu et ſſ i actu quō quō ſ' ſunt et
quō nō 16 · f ·
Sensibilia aliq̄ gīa corrūpūt ſſm & aliq̄ iſerūt
dealbatiōnē ſſibo · 16 · f ·
Sensꝰ diūſimode cogſcūt a ſſibs exteriorib
et ſſu ſui 1A · i ·
Sensile ꝓpt et ſſile ꝑ accūs quō dīcūt 12 · p ·
Ad ſensile ꝑ accūs duo gdūcōs rtqrūt 12 · q ·
Sensile hoc dr̄ qđ pt ſentiri q̄ſm nō abſūdū
aplurib⁹ thi ſenſib⁹ 12 · r ·
Sensile eſt duplex ſ. actū & paſſm 12 · r
Sensile ad dr̄ i actu duplr 13 · i
Sensitiu et itās hūt & dīcūt et quō A · q ·
Sensꝰ aīa aialia hūt 21 · c ·
Sensꝰ diūſimē dr̄ pō paſſā · 1A · v
Sensꝰ ē dupx 1A · r
Sensꝰ et itās dīcūt · 1A · n · Sensꝰ ē i pō ad ſſile 2ī 12 · m ·
Sensꝰ ē ſuſceptiu ſſez ſine mā 14 · r · s ·
Sensꝰ ſemp cū actu et pō quō itē 11 · s
Sensꝰ ē i pō dupr tē · h 11 · o
Sensꝰ cū ſim rōne quō itē · 12 · n ·
Sensꝰ qñ ſit deſtrūpi et qñ nō 12 · q ·
Sensꝰ cōis ḡīa ponit̄ 1A · h · 12 ·
Sensꝰ cōis ſit motꝰ ḡtiꝰ diuſis motib⁹ 1A //
Sensꝰ cōis ē ſim ꝓſtiōne ad ſſa exteriora · 1A · l ·
Sit ſſa exteriora ponūt q̄ttꝫ ſit ſtiones · 1A · m ·
Sepabile ſit cū duplex · 10 · l ·
Singlaria quō itelligūt · 18 · a
Singlia ſ' oba ſſa 12 · m ·
Sonꝰ q̄ttꝫ eſt i actu quō i pō 13 · h ·
Ad quācꝫ ſoni tn rtqrūt · 13 · k ·
Ad bām ſoni ḡtuor gdūcōs rtqrūt · 13 · k ·
Soni due ſ' dīcūt / 18 · o ·
Stetuꝫ et ſine ſoni pūt 2ī acīpi · 18 · o ·
Sue ſit m̄ affectꝰ a ſanq · 18 · p ·
Sonꝰ et ḡtt̄ obīm audītꝰ · 18 · q · 20 · h ·
Stelle ſeparate quō ſ' itellēc ḡtt ad coꝛp q̄dtēb //
Stelle ſeparate ſ' nob i mānte 18 · d ·
Aīa eſt ſba · A · v ·
Sbe nō eſt vera ḡrictꝫ · 11 · v ·
Subſiſtē add p ſt duplr itē · A · q ·
Subiū thelbis eſt duplex · A · p
Sera de aīa eſt nobil⁹ & ꝓpꝫ aliq̄bus itē · i · a · d ·
Spacꝫ ēē de eo qđ nō ē quō itē · 1 · c
Spēs duplex ſtūt 6 · a
Aliqs dr̄ ſpēs i pō 2ī · 12 · h ·
Quoꝫ ē ſpēs coꝛp ē ſſ quō dīcūt 12 · o
Species quō gtinēt ſub gue · 10 · h
Stelle q̄ttꝫ nō hūt mūle calꝛis vidrī 13 · g

Actus eſt fūdamētū aliuꝫ ſempliū 12 · v ·
Actꝰ orḡn quid ſit 14 · n ·
Actꝰ duplr ꝙdāri ſit · 16 · b
gustꝰ cū tactu ſit itelligi 2ī 12 · f
Tangibilia q̄libet vī cū ſtūs tāc duplr
itelligī · 14 · l ·
Aīe duplr dīcī nō tangle · 14 · q ·
Tactilitꝰ eſt tplex · 8 · l ·

Uacuū nō eſt inī actū i rem viſam 13 · f ·
Uirtus paſſiū et impſſiū ārꝫ agētis quō
dīcūt 13 · d · Videnꝫ aq̄ itebris 13 · c · f
Uiſus duplex eſt actio 16 · c ·
Actus vī viſibls et viſꝰ idem ē · 16 · d ·
Uita duplex · A · x · 21 · f · 8 · b
Vite q̄duplex eſt genꝰ 21 · f
Uiuēdi pūcīm eſt duplex 8 · c ·
Modi viuēdi ſūt ḡtuor · 8 · c

Quatuor dñi vinc ptes mal' dcrisi · g · v ·
Vite di modi sumat' p[ro] dnis & hus vinc
gñi · g · b ·
Vinc nrio hñt actu vocat[iu] · 21 · A ·
Vte duplex sibi · 2 · n · 12 · o ·
If Vle est quadruplex · 2 · n ·
Via et semita quo differt · 12 · m ·
Vte et semite quo intelligunt p vte[m] 20 · m ·
Vinitas scte de actu · 1 · c · f ·
Vinitas est duplex · 14 · m ·
Vnu p[ro] vte[m] a p[ro] cum gñi differt · A · t ·
Voluntas apprehendit sub ro appe[tu] · g · b ·
Vox est verberatio aeris · 18 · c ·
Vtilitas sepe de actu · 1 · h ·

Video quid sit · 3 · g ·

Laus deo · 3 · n ·

Explicit liber i libros de actu collatus p
fratrem · Io · B · Ct · Anno · 1 · 8 · 1 · 4 · in vo die
sci Albani i Alsfeldia explet[us]

d' phia et eius dep[re]hensione et usu

Cum phia studie amor est / ß illa nō
est sapia / q stulta studet sequi / cuius
est stia actibus et dyabolic[a] ro doctina seducere
que amor nō phia ß mortis via est
Quesco i ut tosequar gentiles vera phia
floruisse Subiungit i xani qui sapiam p[ro]
mittit et si phie studio i tendat quo g[ra]
gradi opporteat ubales et instructores nō ex
ex gradi morales Nam poetes et deū ste sin
dios studie vacavit / x difficultatibus mālibus
bonos mores p[ro]misit Vñ poetes ad rectu
gēdos mōes vniūsum phias appellauit
Vt testat[ur] b Augn · 8 · de ci dei · c · 3 · Et scō
cōm Iouinianū i suis epistis cp · 60 · Quid i
q[uo]d david de manu hostis exterrit gladiū et
golie caput gl[ad]io mucrone truncauit Vt di
i[n] Reg · 17 · Hor sīdem phi gentiles deos e
rant / tm dicut x phi suis doctrinis mi
los mores pperasset / sc[ī] david goliam
gigante superasse / dicit i phia somnia
ee doctrinā / dūmodo q[uo]dam superstitiosa abradam
Vñ Ieron ubi sup[ra] Quid mq[uam] miz si sapias
studeat / sp vemustate eloq[uen]tia ornata ipsius
cum fratre cupio Nam q[uo]d i ea mortuū
est y dolatria et voluptate p[ro]strato et va
do / Et tñ ex ea vnicuios generos duo
deo sabaoth / bngz natu cumulat exepla de
sacis doctoribus qui vsi sūt phia ad utilitate
ecclie / sci g sequat qui vera phiam exhibet d
fetes phos dicta i utilia fore / Si ei nō
credat saltē sacto scōmo credidit Nullū ei
tēpus apparet / quo cum gentis deū colligē
et sue proxīo vtilis applicāre Vñ bēn ad hunc
ep[u]m · 19 · Non mireris ex crebe mēi sermonis studiis
quibus apta intelligē / in quo cū pōto bos cibū
terit / cuius leporē / cyconia lacertū tēpe di
cat / multis doctrinis speciebus ee / q[uo]d sapies i[n]
primis q[uo]d bōm est / et ipa primis et reprobat q[uo]d
malum est / et illud item tollit q[uo]d alios i sterit
Quinq[ue] i sue eloqa quibusdam phos deos stu
biosa / et mito laudabiliora sint / vtilitatem
tñ depmeda Vñ ysti · 23 · Cubeste sydon ait
mare / Hec quo ubo grece p[ro]mozy post primū
pn sydone inq[uam] signū stabilitas posteaq[uam] lege
i mari audt vita gentiliū Cubeste ergo sydon
ait mare / q[uo]d ex vita gentilium / redempti
vita sub lege posita / Atq[ue] ex actibus sectarū
redemptū vtri religiosa / coat q[uo]d accio q[uo]d
dī / dū illi cōa primitie deo seruat ap i sp
ceptis audiūt / et ipi cōa vite deo restituit
i quibus nequaq[uam] maiores legabiles astringūt
pnā id Ad rō · 2 · Gentes cū q legēs nō hñt
q legis sūt facit Quic omia ideo allega
ta sūt / co ex deū phos gentiliū nō sūt q[uo]d p
nicia / q[uo]d p[ro]fecit sepiꝰ i vemudt / Et si mala
sterende et laudatoris m̄ flagella tulerint
coat ex[em]plo redarguūdt Bi p crīna scelestate
ea fere gradiūg q[uo]d p tēpus voluptate gestu
rūt / spūs ergo malis i strumīs nō ex imi
tatione marcūt ß q[uo]d poeta ea pp deū fuisse
da sūt / q ipsi pp i mē vanitate p[ro]fecerūt
Vñ Augn i de ci dei li · 4 · c · 18 · postq[uam] ro
manoꝝ acta magistri narrat / gelasius / ex si ro
manis primitie tūene glia tñ sterendi
nos poetis q[uo]d ea Vñ Crisp si[n]e om̄ in
ani sue Excogitate mq[uam] gretes i[n] phos
acta / et tūt secretis ex to supplicio pēs dep
ni / co ex legēs duūas tūs gradiūg / q[uo]d
dabis attenti / pz quod philosoph[us] doctina vtil
esse / pz q[uo]d euclatum gentilibus phis i sert
plantes Vt tangit Augn · 8 · de ci dei c · 18 ·
Nempe gentiles i fideles gentiliū testimonis
allicūt · quibus q[uo]d sue scripture nō egerant
illi tñ expt qui ad sūt gentiles absq[ue] testi
mio gentiliū credi / credidit Vñ Iulianus
apostata volēs subuīte cōa dei int[er]dixit
filiis gallilee / poetas atq[ue] phos legē
discipulos / Moueat cū i[n]pios natura gen
neri legis sancte testimonia Concludamus
itaq[ue] gentiliū deū vere sapie p[ro]fecisse

De dignitate et utilitate phie

Tempe deus est phia vere sapie glo
est cui phi vere i hesūt / co ex teste
deū ad hallel cp · 93 · A sapia inq[uam] mūdi
reprendet i legio / iustitia et pietas / q nullus
putat bōm / nisi qd honestū est / Qui vero

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

nr̄ fortūe deceri pt manib⁹ Cuiꝰ hꝰ pterea
est vō posse prio mpi O. gr̄ xp̄us est sapie
amor cuiꝰ studio nil occurrit pferēdū cuiꝰ
adeptio ullo pt prio cōperi sdō pū. 11. dē
Quid pdest stulto hec diuicias cū sapiam
emē vō possēt posset Renēca nil sapia me-
lius cuiꝰ rei amor philia est de qua tulli
hꝰ 2. de offi. cꝰ 1. Quid cū est pter deos
optabilius quid pstantius aut melius aut homi
digius sapia qua philos uocāt Vō ē inqt a-
liud philia pter studiū sapie cuiꝰ nomē adi
pisci vō mēs hīs quoꝝ stulta vita est Vr
sium vō decebat ārē philū appellari i vita vi-
cīet honestū Vr Agellius hꝰ 10. Abhorrabile
mēt fuit apud phos nobiles q vitā igno-
biles seu degeres appellāt philū Ner ī mi-
to qr phos seu philū nomē scīm est de q philia
loquēs tulli ī tus. quib⁹ hꝰ 2. cꝰ 3. philia
inqt medē animis ī mos sollicitudines
detrahit a expeditatib⁹ liberat pellit
timores Et ibīm Ad hec cp̄. 18. h inqt
geta est et stepmi vō spt quīmo apud
pessos honor est Et Augꝰ 22. de ci. dei
cꝰ 22. philia inqt est sapia dōm dei est et
auxiliū cōm misteriōs hui vite de q hꝰ Apu-
leius ī hꝰ de deo socte ī fine hui inqt co-
mittunt omia hostilia Vbi cos subiit oīa
adūsa sinunt Ea q ppe adiutre demerunt
ad inferos et astendit cilla nonignit fs
acceptus est rabidum tūsuit nr̄ detentꝰ
est ad lothophagos accessit nr̄ ē mansit
Cyrenes audiuit nr̄ accessit nr̄ cīm aliud
ī code vite omera docet q sep comite
uolunt ee prudētia qua poetica uitu mi-
nerua nuncupant unde gr̄ sapia amā-
bilis est q adipiscēdi sacrē solet Renēca
ste ipius aut amor ut sepe dixi philia est
de qua tulli ī tus. quib⁹ hꝰ q philia inqt ē
vite dux ēuitū ī dagatiē tuentē loquēd
mgra moꝝ et disciplie Nam ipa ē lex
vite Vt inqt ibīm ad hec cp̄. 38. ppha ē stu-
diū gratū dabile dūnlo beato via ste qa nil
pdest philosophari nisi finis sit adq ppo
vite bte Vr refert Augꝰ hꝰ 3. simond s.
moc 18. de q̄dam pho johāne qui cū int-
rogarē q̄re philosopharē Rndit ipe ut bñ
vita ea hoc corpꝰ exigit ē tra. strage finis
phie honesta vita p quā vita bta ꝑcipi adi-
pisci ibīm cp̄. 33. ppe scribis scribe ut
dū scribis legaris aia ad mōs et recedā
rubiem effici Ille ē phi vō mēt appellāi
q̄t finis vō est contēto mor Vr politꝰ
hꝰ 3. cꝰ 9. loquēs de philis ste aut insipis

mq̄ fuit ymago vtutis et vtiā ī veniss in
nob qui vtutis ymaginē teneāt Quis eni
umbras vtutū ī dubit quib⁹ videmꝰ floruisse
getules Quis themistoclē delectari ffron-
tonis fruitate Catonē cētū scōs ffabriciū fi-
dem pudicitiā scipiōs benignitatē vbi
Carthāis pritatem Turi pudicitē imitē Hi
cīi laudabiles uri quasi q̄dam sector suoꝝ
sydera splendidant illustrātes tpa sua Qs
q̄ sapiā aucti vō cōstituet q̄ quo laudē et
alīm bonoꝝ gnā fiat ō

TRACTATVS FEVDORVM AVTHORE GVIDONE PANCIROLO RHEGIENSI I.V.D. AC PROFESSORE VESPERTINÆ LECTIONIS PRIMARIO IN SCHOLA PATAVINA, prælectus ab eodem privatim in vrbe tiam Scholarium Germanorum A° Salutis M. D. LXIIII. prælectus 8. Junij.

DE FEVDORVM ORIGINE. PARS PRIMA.

1. Quia[m] vti pestissimam partem [et] principium, de tractu
2. [et] ortu. Prima n. vti originem ingenerata, nec ipsa
var plura genera potuisse. Quare de fundis alteri, operae pre-
tium esse, prius ipsam feudorum originem inspiciamus.
3. FEVDORVM ORIGINEM aliqui a Vasallis Romanor.
Pontif. Imperatum. Budaeus in L. Hermog. ff. De exact. tribu.
Provinciales esse in Senatoris alimoniam dabant.
4. Sed a Romulo ipso fundum initium repetit Zasius in l. 2.
ff. Varias. n. De orig. Iur. Cum n. Romulus [et] optima
vtil. Comitem Senatores, legisset, eos Patres appellauit: Vt
patrimo offerio, humiliores in fidem curamq; suam susciperent.
Alios etiam potentes regis Patronos nuncupatos, quibus qui
miliores, clientes. Clientes dictos, quos nunc subditos, inter
quos quidem necessitudinis iura [et] vtilitates, vt nos mutua be-
neficentia deuinxerunt. Patroni n. oppressis clientib.
& indigentibus in omnibus patrocinabantur. Contra. Clientes
Patronos honore prosequebantur, & in bonorum fidelis,
assistentiq; ante animo [et] propriis facultatib. opem ferebant.
Vt in 2. lib. ab Vrbe condita Dyonis. Halycarnass. Plutarch.
6. in Romulo. & Gell. lib. 5. docent. Ita, qui Vasallus fo-
dus fit, Domini filiam nuptum locare debet. Spreuld. in tit.
De fund. S. quiam. Vers. & not. Hostiens. in sum. sua, de
manumiss. Erbas. S. a. 1. col. prin. Dominium affirmare non
debet, aliaquin feudum amittit, l. 1. in f. De vasal. qui
con. constit. Lothar. feud. alioqui. lib. & Gl. notat in f. Item
Dominum comitare debet, aut loco sui aliam aequum bonum
mittere, aut dimidium fructuum feudalium Domino soluere,
aliaquin feudum perdit. l. 1. S. similiter. De capit. Conra.
c. 1. S. firmiter. De prohib. feud. alien. per Friedr. & ibi Bald.
& alij. Qui Seniores, quem Clientes patronum orabant, hono-
rabat. Item pueritiam, Dno, etiam non interpellatis,
modo aliis puerilibus sciat, auxilium ferre debet, aliaquin
feudi iure cadit. l. 1. in pr. S. 1. & 2. Item si Dns l. 1.
S. item. Si de feud. fratr. contro. inter dom. & agnat. l. 1. S. fin.
De eo qui mentis. fra. Dns. l. 1. in fi. De minor. fili. pater.
10. Item, interpellatus tamen Dns in iustis bellis negligit, l. 1. S. illud.
De prohib. feud. alien. per Friedr. Quod tamen hoc pertinet,
quem dum Clientes patronis in rem militarib. subministra-
11. bant. Iniustos Dni hostium inferre non debet, nemini
vis familiarem, vt fert quantum per vis repellere. Joh.
12. de Imo. Cons. 7. Cuman. cons. 151. Quod ita proprijs
impensis seruare tenetur, arg. l. sine vitio. ff. De oper. libertor.
Spreuld. in tit. De fid. in. S. quiam. Vers. 2. Bal. in l. 1.
ad fi. princip. Vers. sua gloria formas, De Capitan. qui Cur.
13. Comitis. Item si Dns sit inops & bellis oppressus, cum

Ad quos Vasallus Dominio transire vt.

14. Vasallus prõmus hũiare debet, sed non ad mensa eorũ
liberarii, quia ipse bonis cedendo se liberare potest,
nisi forte debita ꝛc. Vasallum & contracta fũisse
Alũerolt & Praepos Alexandr. in c. p. J. liem, si de fend.
inter Dom & agnat. contro. fuer. arg. l. prior tamen. ff.
filiam. ff. De admin. matr. ad Gordiat. post. l. Prouinciales. C.
de Dignitat. Gl. in v. grauing. 17. q. Vlr. Et licet Gricius
teneat. Bocr. in l. adimunta. ff. Imp. C. De liber. agnos.
15. Contraria tn opinio est magis cois. Aliud praeterea
memorabile Vinũlũs inter Patronum & Clientem
Romulus instituit, ne Patronus in Clientem aut Cliens
in Patronum testimonium dicere cogeretur, vt in Romulo
16. Plutarcho) memorat. quod & hodie inter Dom & Vasallu
17. obseruatur. Hũc additum est, ne Dominum in lis Vasallo
Vocet. Alex. in 6. q. habetur. ff. de in lis vocan. Gl. in v. j.
ad fin. De mil. Vasal. qui Contra. est. Speculat. in tit. De fin.
§. Quoniam. Vers. 16. quaer. vbi quidam tenet. Jaz. in l. Si
18. non fortem. 26. §. Liberto. ff. de Condict. indeb. Sed nec fama
sam actionem dt Dom Vasallu inferre debet, d. v. j.
19. ad fin. Vbi Alũer. & Praepos. Sterat aũe quod bonũ
consilio, nec vtilis sibi aduersi narratũ? q. Dno in
vita aut numero, damnum afferat, aũe alio affectu,
vel honorem amittat; quod si negauerit, impetret & Dno
mentiatur. Dno iustus ex causis bellum gerenti aũe se
defendenti adest. Nos Dni diuisos suis viribus vnire
nabit, vinũs seruata non pendere, nec aliud communicat,
qd in Dni iniuriam aũe grauamen redundet.
20. Contra, cum Patronus Clientem timi tenetur, ita
& Dominus Vasallum, alioquin fũdi properatus ad
amittes. §. Cont. ons, vbi Gl. Alũer. Bald. & alij.
Hic finit Lec. & C. Quamuis Dnus prop fend. fructũ. Alex.
in cons. 15. Quia. Sed Dnus fend. habet. 5. Aret. in cons. 13.
21. Item olim Clientes patroni aũe coenam exhibebant, aũe
Sportulas dabant? Hodie beneficium aũe fructus.
22. Coena si exhibebat, recta coena vocabat, si ad coenam
mensam non exhibebant, pro coena cum dastretij cha-
bantur, quos summa ad 25. nostros asses sub solidos as-
cendebat. Aurelius Rufus. in lib. De asse. 5. greg. 26.
23. Quod vix credere possum, cum dastretij, quos ego vidi,
vix assem aureum valeant, aut paulo plus excedere.
24. Togatis etiam & Assectis, qui se comitati fuerant,
recta Coena non Sportula dabat, ita dicta, quod in
25. Sportulis aũe offerrentur. Aurelius Rufus. Sed recta
Coena maioris erat impensae & liberalitatis. Vnde Martialis:
Promissa nec nobis Sportula, recta data est.

26. Magna circa Lauis erat, qui plures Comites habuisse, Ut
in Lib. ab Urb. Cond. Dionis. Halyarn. refert, qui mox ipsam
27 Italiam peruagabat. Siquidem App. Claudium cum
quing militib. Comitem Romam migrasse, Valerij tradit.
28. Posteriorib. Utro Romana Reip. Epis priam retinas nationis
et Senatorio ordini, patronos sib. adoptari consuetudinem,
qs Dyonis vocabant, Ut in Romulo plenius. scribit.
29. Prima q. Vasallos origo à Romulo desumenda videtur, pr,
qui non ora in antiquis patronis, et hodie in Deis obseruata
30. bant, Vnde qs nunc barbara vocab. Vasallos dicimus, Dominos Patro-
cinia Comitis vocant. possidens, et Dominos patronos Comites Vasallos dicta
31. Alter Comitis Beneficiarij nomen fuit. Abijs Beneficiarijs
32. Comitum instituti, Libertorum obsequia et officia
33. flagitasse videntur, ad qd respexisse Ulpianus in L. Hi
34. Hi Patr. π. De his qui debent. vel officiales. Item
etiam Comitis nomen fuit; quibus patrocinium Aduocati,
in L. Rom non veniam. C. de Iudic.
35. Et ipsi Patroni sunt Aduocati Patronum suum vocant, qd
eadem fide et obseruantia Comitib. obseruingant. qua
Veteres patronum tuebantur.
36. Caeterum Feuda ipsa sub Friderico Barbarossa
Sub Alexand. Secundo et Constantino Magno Seculi
tradebantur, Ut ex Lege Feudali in Libro illo libro,
37. quem de rapi et militia edidit, operose. Siquidem
in Alexand. Longobardy scribit, et de hostib. recepta
sum, limitaneis Ducibus & militib. donabat, Ita Ut
eorum essent, si heredes eorum militarent, nec
Vnq ad priuatos pertinerent, dicens, attentius eos
militaturos, si eriam sua praedia desenderent.
38. Limitanei ann appellant Milites, qui limites
Imperij tuebant, l. 2. §. pro limitaneis. C. de Offic.
39 Praef. Pret. Afr. Et agri Limitanei sunt vocati,
de quib. in l. in agris. ff. Si quis agrum. etc. de rei.
40. Si priuatus aut transferre non potuerat, sine ea
feuda alienari. C. l. de prohib. feud. alien. per Friderc.
41. Sed ante Alexandrum ad milites tantum ea praedia
42. transmitti poterant, et postea etiam Constantinus Magnus,
Ut milites sibi remunerare, ad heredes transire voluit,
Ut Author est Pomponius Laetus in Constantino. Prius
(inquit) et veteres consuetudines Tribunis, Praefectis
Comitib & Ducibus, qui pro agendo Imperio constituti
rant, dabant agri Limitanei, Ut ex posteris eorum
domicilium esset, parentes vocabant i. habitatores.

Sed Constantinus Imperator adeptus sanxit, ut agri tributa
ut munerationes, domos tributarios, villas, oppida,
& ab vniuersum omnium contributa omnia ad Fiscum
transirent. Vnde militis sibi magis obnoxios & deditos
redderet. quod forte fortuna L. 2. C. de fundis limitr.
43. lib. XI. Inde Ciuitates, Comitatus, Vrbes, [Diuitias] & Diuis.
44. dabant [illegible] conferunt, & alios priuatos villas, oppida sua
vocata. 45 Talaudier in stationes ad Fluuios Rhenum,
nam ad finitimos fundos extendit, & militiae vocum
Fiscum. Cathari Ut in L. frontem vnic. de Fisci priuil. tr.
Delegat. 3°. & in L. omnimodo de Imperat. C. de Proff. trib. mem.
46. & in L. final. C. de Fisci priuil. Quamq; ad militiam nouum ad
aliud se extendit, & ad stabulationes officia portent, ut apparet
ex probatis L. ijs quidem, Cognitionis mil. pec. Vel non.
lib. 12 & quid. alibi erant, & Vrbi Poltrum,
47. alter quae non, Ut ibidem, de q. sic vbi alias plura dicemus.
48. Sed militiam non potuerat extendere fundum, sed alimenta non sol,
49. juxta L. j. de probib. fund. alien. per Fiscum. Item, non sumebat
50. in fundo Fiscus extraneus, ut in militia. Post Constantinum
Vbi alij Principes passim vetuerunt priuatis personis fundos
emendos reuocarunt, & idem priuatis Fiscus in Ecclesia
51. fundum, qui propria tamen nomine ab alijs emb. plenius dicemus
sum conferendum. Siquidem alia bona quandoq; alienari
possunt, L. j. & vlt. ad exhib. ff. de quae a Fiscus fuerit manum
Fiscus aut non possumus, L. j. de probib. fundi alien. per fiscum.
Alia bona ad Fiscum transeuntia, L. si postumus ff. de
statuliber. Fiscus ad filios tantum primo nec fratres, deinde
sumimas, L. j. de Fiscus fund. Aut alios Agnatos, qui a
52. Fisco vasallo exsumendum. Itaq; idem diuersum
ab alijs bonis nam habuerunt, a Fiscus fundorum ad
alienum, quo allodialia vocant, transeuntium arguitur non liceat,
Fiscus. in L. Fiscus vendi. de Fisci bon. ff. de Fiscus Fiscus.
53. Sed Francisci Comitatus libertate Fiscus. Gothis 2 vsq. q°. Fundi
a Gallis Fiscus defendit, Ducatu, Comitatu & Baronia
arbitrio Regis administratas, Fiscus suis, quos quandoq;
reuocari potuerit, nec ad Fiscus transeuntibus nunc,
1154. Primus Hugo Capetus, ad Comitiandos Fiscus animos,
quibus quia, nullo Fiscus, Gallia Regnum occupauerat,
temporarias alienationes fecit perpetuas, & vobis Ut
ad Fiscus transeuntes, dum tamen militis, nobis
55. essent, Cui rei auctor fuisse, quod Vasallorum nomen
Gallicum fuit, Hugo Capeto, qui Gallico sermone
Gallice Gesta scribit, Vasallum pro nouo
amore Inchoationis pone & necessario Fiscus. Pro Fiscus
fuit, quod fuerit in L. j. de his quae fund. dar. fuis.
56. Cum Cyro Fiscus in Italiam Barbaris, primo Fiscus
Fiscus Gothis, postremo Longobardis, Romanos, Fiscus
non habuerunt, fundi proprii Fiscus vagabam.

57. Primus Ph. Decretorum Gregorius fidei status formatq; in
58. scripta redegit &c. Dr forma 22. q. 5. Isias Otto
Franken Consuetudines Oberti ch Otto & Gerardus
59. Cagapisa Mediolanenses in scripta redegerunt, nullo
tamen ordine seruato. Oberti ad Anselmum filium
scribit, ut in x.j. Dr sed cogent. qui magnus Scholasticus
60. Gerardi & Lotharii Sacerdotis Gabriel, Florentinus
Friderici Augusti tempore, qui anno 1052.
Imperatus est Clericus, cuj scripturam scripsit sunt
Constitutiones fundorum. Ut patet in 8 quaest. Dr Con-
stitutiones rectissime. Ch Oberto ipsi Friderici nepotem.
Item Lotharius in postea Friderici Junior Bononiam misit
61. Legum professoribus, ut illa sub magnis Juris titulis
disponerent. Illi in Dict. Pacis tres libros Constitutionum,
62. Caesaris Frederici postea scripserunt, ex multis ex quib. sunt
duodecim Variis Codicis titulis inseruerunt. Ut Statu.
Cassa C. ch 5. 5. titulus. Auth. ex Friderici. C. com
de succession. Auth. Item nulla consuetas, & auth. Item
63. Feudis & auth. Statutum C. ch Hugo. & Che. Dalia
& prima vanitas fuerunt. Item postremo Theodosius
Episcopus ora illa Lotharii Conradi Henrici & Friderici ij,
Legis, quae reprobantes appellant, in Unum Codicem,
qui Liber Feudorum ch. & post Authentica statuit &
determinat Collationum tenuit. Ut vetus Codicis ch in
d. auth. Cassa. Ch 5. 5. titulus.
64. Authentica autem Constitutiones ipsi a posteriorum
rum Conditores in nullas partes sunt digestae, a pos-
teriores tamen in nonnullas partes sectae sunt, qs Collationes,
Quidi Titulos aggregationes, Incipio in Verabalo, Verum
Item pro Studium. Alio, Explicit. & Finida, Unus Ultima
Authentica, partium, Primam Collationem Studium Verum.
65. Dorum aut Studium a porta Ravennate, patria Bononiensis,
trecentis annum Domini. 1150. Bononiae, & qui publicum
scripsit, Summo a Cumbo ocho Sabbatis fuit, & decessit Ao 1168.
66. Sed quia nonnullae Rubricae irregulariter ordinem vitiaverant,
non nihil vas ponebam, Antonius de Prato Cretensis, Bononiensis, | : fol. ad. S. 66. a. p. 246. :
nullo addito, sed superflua resecto, Codicem reformavit
maior ch in omnem non parochiam redegit, & in septem partes
67. tractatus & 47. titulos digessit. Postremo Bartholomeus Bara-
terius Placentinus, qui hic publice docuerat, ex Decretis Senatus
Senator superat, quidem libros in breviorem compendium
redegit & Philippo Duci Mediolani donavit, & ibi in
eius bibliotheca conservatur, sed nunc in Urbem advectus est.

Primus est Feudorum liber in tres partes.
Prima extenditur usq ad tit. Dr feud. agent. & hic finis primi
libri incipit & extenditur usq ad tit. Dr 56. in fol. ad. finem libri.

ab Italo, unus j. ff. in libro. 3 Mediolanensis.

† Mediolanensis ac.

In q̃ nullig Cæsareꝰ Constitutio ponit, & pauca etiam in primo libro, & tertio libro, quem Interpretes dicũt suppleri ad d. tit. In quib. facit. Et plurimũ Imperator jura renouauit & corrigit ad Rᵗᵘᵐ. De palæstrinen.

De fridᵒ etiam Summi Pontifices scripserunt, Vt Innoc. III. Gregor. VI. Alexand. III. Honorij III. Gregorij VIII. Innocᵗ III. Alex. IIII. & Vrbani IIII. Et Cæsarib. Conradꝰ I. Henricꝰ II. Lotharius II. Fridericꝰ I. Henricus VI. & Fridericꝰ II.

Alter vacuum multis sunt interpretati, Aut materiam in Compendium, quod Summam Vocauerũt, redigendo, aut Glossas maiores Commentaria reddendo.

Glossas primi Bulgarꝰ & Pylius, deinde Hugolinꝰ & Conradinꝰ, Simon Vincentij & Jacobꝰ Carbonensis filij scripserunt. Sed Vbertus Jacobꝰ Columbinus Cremensis, Nicolaus Perusinus, adeo illas plenasse Glossas dicitur, Vt post eum nemo in eas Glossas scribere ausus fuerit.

Summas in Codice primus Pylius scripsit, quas postea idem Jacob. Columbinus complexus est. Alias deinde Joannes Faselli Pisanus, Odofredus, Rolandinus Joannes Blanasius, Johannes Blanus, Gassendius, Johannes Lector, Martinus Sylimanni, Jacob. de Arena, Jacob. de Ravenna, Hostiensis, qui suo idem quod Pylius scripsit, Petrus Vrsul & Jacob. Archidiaconus de Brollo Veronensis Summas scripserunt.

Plenioraꝝ vero Commentaria in Codicem libros ediderunt, primo Jacob. Aurelianensis, mox Petrus Corbinus, Jacob. de Boviniano. Sed qui maxime fregerunt, tres, Andr. de Isern. Ulricus Petri nepos Henrici Laudensis. Bald. qui Commentarium in Codicem edidit, cum annis 47. professus fuisse, Jacob. Albiarotus Patauinus & Praepositus Alexandrinus, Albarotti Compellator.

Inter Glossatores primum locum Jacob. Colombinus tenet; Inter Summistas Jacob. Archidiaconus; Inter antiquos Interpretes Jacobus a Boherio, et Jacobus Albiarottus.

Johannes etiam Baptista Caccialupus Tit. de negotiis gestis explicuit. Mars. etiam de Affl. in Codice scripsit. Alij posteriores Jason. scripsit, quod non nullos Codicis libros. præmissis primum Institutionibus tantum non interpretatus. Ad eundem modum etiam scripsit Claudius de Seyssello Gallus. primum Tit. de Appellationibus.

Scripsorib. xò annis nobilem de studiis tractandum
Udalricum Zasium Germanum compositum, mq ornis Prodidit *
ipse Erasmus esse. (Petrus Agunensis. Petrus Rebuffus &
alij nè de iis memoriae mandandis. Satis esse, celebriores
nominasse.

Postremo videamus. An liceat studiosum Viri
Legis fieri? Non esse dubium, Verborius, Con-
rado. Brietio & alijs. Constitutiones referunt, studia
Viri & labores, quia spectant ad munus L. condendae
&c. l. j. ff de Constit. l. final. C. de LL. & quod
principi. Instit. de Jur. nat. gentil. &c.

Sed dubium est, Vtrum illa, Caesaris authoritate studia
nuncupentur, sed sola Deum ad Generis opinionem ni-
timur? Et Argid. Bellamer. in Cons. 48 & Hostiens.
in tit. De immunit. Eccles. §. In quantum. in XL. fi. X. de Ju-
dicijs. Negandum de Viris L. studiosis videri, sed
ex illis tamen quidam Legis periti, nullam tamen legis
scientiam adquirentes habebant. Idem sentit Anton. de Prato
Veteri, in Speculo. titul. de. Contrarium tamen tenet in
Speculo. Guter. de Veter. in 3. quaest. & Florent. in 3. q. Lucae.
Bald. & Alexand. de Imola, Jas. & Rasius, qui sunt
non opinionem tuentur &c. Et meritò. quia, etiam ab
illis memoria publica in Lyceo Gymnasijs eorum, Viri
Legis studia habere eborum. arg. l. Sed Imm. §. diligenter aequo
ff de aqu. quotidian. Consentiendo in Viri L. st. Ver-
um pro eis probabilior videtur, Vt nullus Viri, qui pro Legis
non habentur, quia ob aliam tam non ipse doctus, nisi
quod Legis praemissam cognitionem, alias nullam non
habitus Legum praestaret. Idem sentit Jano de Barbis
in c. j. in 8. Ult. Qui studia. Jurisp. Alber. post Jacob.
de Ravenn. in l. ch. gb. col. in. Vt. collatis. non. ff. de Lib.
Leg. in Dictionario in XL. studium, Card. Florent. Joh.
Andr. Anton. de Centra. & Abb. in c. ij. de Cand. Host.
in r. j. in XL. Dispositionem, de jun. Fris. Vadr. Bab.
in r. j. de stud. colg.

II. Imperator Friderici
totum librum non praetendo, Vt an Ordinarij ad Artes
Cassa. C. de S. S. Eccles. R. S. dixi.

III. Doctori illustri tantum de Consuetudine Scripsisse,
Eadem eorum opinionem. Idem gl. Bart. Jas. & alij in L. de
H. de LL. Sed Oberto de Genuen. Viri illustris
testatum tam fuisse de Consuetudine, quam in Exemplo
videbimus. Et in r. j. de stud. Colg. Rabis in Comm. Ergo
ei standum est, & pro Legis tam Scientia Consentit. Bal.

Proclamus est tractatus de origine feudorum, qui ante-
rito a vobis requisitus debet. Nam non solum in Italia
verum & in Gallia, maxime q̃ in Germania in fere
quasi vsu est. Hinc ante ordinem in dominos &
feuda ibo. Primo dominos vel originem feudorum.
Secundo diuisionem quandam premittam. Tertio
ordinem vel totam rem in breuem quandam tractabo.
Postremo constitutionis ipsius interpretem vel ad-
ditionem ad primum. Primo igitur de dominis vel
vt in l. j. ff. de orig. iur. quos varios exempla sunt ff
Aristo. j. digest. t. 7. Vult n. Plato diuersi, quod nullum re-
rum initium quia ab eterno pro ipsis ortum & principio.
Duplex ante tractat origo fuit mundi.
Primam ordinem tradit deus Christianus Virg. Psalm &
Isaias in l. 2. in Ps. varias. ff. de orig. iur. qui originem
a Romulo deducunt, Romulus n. primus rex Roma-
norum, post conditam Urbem, 100. senatores adegit qui
infimos suos nominauit & hos Optimates. Patres
nos appellauit. Subditos aut homines, Clientes appel-
lauit. Et ad mutuam conseruandam familiaritatem
iura quedam tulerunt. j. ff. vt patronus defendere
& tueri clientem. Clientes vero virtutem patronum.
Facto fœdere & Clientes patronis amore prosequerentur
patronos, patres clientes. Et sicut patronis vetitum,
ad ferendum filiam patroni. Quare consentire,
vt clientes vel adscendi solerent ad alterius patroni.
Vltro seruire, vt patroni cum Clientum testimonium
ferret, nec Clientes aduersus patronum. Plautus lib. ij.
Gell. cap. 5. Plutarch. in Romulo. Eadem fere ea
iura inter dominum feudi & vasallum viguere. Dicit n.
feudi tenere tuteri vasallum, l. j. quale pactum feudi. cum
Nec vasally debent intentare famosa actionem dominum &
l. j. de vasal. mil. qui contra est. Credidere ne
plures, q̃ vasally non possit dominum feudi in his vocare,
sunt contra. l. G. in l. j. de vasal. milit. Alex. in l.
feudi ff. de in ius vocan. quem in optimo dammatarse,
Jas. in l. si non potuit, ff. eodem, ff. de condit. indeb.
Sic vasally non valet renuntiare ad obtinendo feudum dum,
non tamen regulariter fecit, tenet. l. j. de vasal. qui con-
stituit. Sic non tenet quidam solutionem alienam
pro eo, tamen si eo non fecit primam scilicet
nisi cum. Gloss. in tit. de feud. ff. Ga nota. l. j.
de rapt. Cassa. l. j. de probe: feud alienan. per fidei.
Sic dominus non tenet ferre testimonium de vasallum
contra. l. j. de testi. sic si fecit, si ea sunt ille in ob-
mitto si ignorant.

Sed barbari vocaverunt patronum dominum suum, ut
eorum vere vasallum. Sed tamen illud raro
vel in vita. Nec patroni olim suis clientib. feuda
dabant, sed res suas tantummodo tradebant ministris
qui propria ad manum habuere valeat cetera. Dicti
clientes dabant quartalem quotannis vel 25. solidos
ad denariatum numerum boni stabiles. Horum patroni,
quos aut defuncto nullus clientes, cum non nullum
sine patrono sit ch tidi:
Fridericus vult in hac tractat Lotharij Imperij in Liber Feudo
ch militia Graecis & ch dubitat ramo ad Alexand. Imp.
Cum in magnitudine labor longo, ostia impidum Roma:
Impp. in limitib. exercitu constituebant, qui vocabant
barones pro imperio. Illa aut predia q vocabant prin-
cipes exercitu. Volunt Alexand. Imp. eorum ostia
& ad generales expeditiones, nisi quum vocarent, si
vocarent simul una militarem pro imperio.
Consentiunt aut permissa vocandi ad suum stipendium
tunc quia non militarem exercitum. Lamprid.
in Alexand. l. 2. C. ch feudis subtilius.
Hodie aut illa ipsa praedia vocant Feuda,
Alij: praedia limitanea appellarunt. l. in agris
ff. ch augur. vocandum. l. 2. §. ch limitib. C. ch ag. ff.
Agri. Inde duces Primates qui praerant militib.
& Duratos alias dr. Comites vero qui praerant
vasallis, qui erant in pago adigido. Marchiones vo
a Marka, quod ex nomine antiqui Germani limitem
Marcham vocarunt. Nostrad. Salij, & sic per
pere corruptorum scribendum dicit sum Duratos Co-
mitatus; dr. Francisq aut lib. 2. cap. 5. Fridericum
vocatum a Gallis vocatur, qui solebant feudum nomi-
dum quod ad vitam. Item feuda non idem hic
habemus & religiosa res: l. si pactum ff. ch locatio.
Alicui res vas suas arbitrium dns tradat jure.
Quicquid ex re & arbitrio recedum suum. l. in re
mandata. C. mandat. Feuda alienare non jus
r. j. Do privil. fund. aer. per fisc. r. j. Do summ. fund.
C. j. Do rei summ. fund. Olim non feuda habebant
nisi hic. Nam per consuetudinem tantum vocan-
bant. Unde etiam dicit vasi feudorum. N l. ij.
§. j. ff. ch orig. jd.

Duo ante praesentes Iurisconsulti Consultationes
fundum collegerunt, quorum alter Operis Graeci
post Brunsigilium Consultationis fundus est. In
reg. fund. j. in Vsib. fundo obtulit eas Fraternis Iunior
imperator, qui eas Romanum misit. Iurisconsulti
ante Romanum Constantinum in templum D. Petri
& eas Consultationes per C. Iustinianum dispersas
Vt in Auth. Cassa, C. de SS. Auth. Statuimus C. de Epis.
audient. Odoser. in auth. Cassa, C. de SS. Vbi enim
Vere reperiet eas Consultationes in proprium corpus
quum Primus Collationis notavit. Auth. ne Ec-
clesiae in q. Collationes, sed ante ipsum dominum
admisit. Pugnat ante eas in tres libros. j. Re Agend.
fund. 2. Extimavit ad hoc. Quib. nec fund. annexa. Ex
Tertio libro Continet eas Consultationes Imperator &
Vocant.

Auctor Hugolinus a Porta Ravenn.
annuit Dni 1168. Martinus a Brach qui Lipsiae
in Gordiani Imp. rectum collegit, & eum Imperatorem obtulit
qui eas approbavit, ut Vbi. Bartolomeus collegit
in practica Compendium, quem reliqui eas materiam
fundorum & illud obtulit Philippo Duci
Burgundiae: qui tunc hodie non extat. Per fundi
Bonas eas Consultationes, & Hermanum j. Alexand. &
Imperatores ante Hermann 2. & 3. Lothar, Friderici
j. & j. Multi ante eorum Interpretes Iurisconsul-
tationum eas ex reliquis ad eas modos. Hi n.
Summulas confecerunt: Alii vero Glossas, Alii
vero Lectiones Commentaria confecerunt.

Primum Summulas & contexuerunt Placentinus, qui
eam primum Provinciam intravit, & postmodum
eas ante Imperator ante.

Et Primus Glossatores Bulgarus, Martinus S.
eas ante superavit Jacob. Columbinus. Nam Ulpianus
ante nemo voluit Glossam confecisse in ea brevem
fundorum.

Tertio Interpretes, Auctor. de Ulpian. qui Thesaurus
confecit est. Jacob. Andreae. Petrus. Hispanus &
Bald. Jac. Plotius qui dum fuit ad j. lib. fund.
Laudensis tractatum edidit Zasius, item Carolus
Martinus Lucensis. Brixiensis tractatum edidit.
Hi simul qui scripserunt in tractatum fundorum
Etam. n. Consultationes & idcirco dicunt Ius fundorum.

Sed dubitatur An hae consuetudines habeant vim Legis [illegible] Hostiens. & Areti de Bart. volunt eas non habere vim Legis, Sed tamen verior horum est opinio, quod habeant vim Legis. Probatur primo per l. de quibus ff. de legibus et quae sequuntur. Quia longissimo tempore observata sunt vim legis habent. Secundo recepta fuerunt a Frederico Imp. qui eas confirmavit. Ultimo. Eruditi Iurisconsulti allegant consuetudinem feudorum [illegible] Bart. in l. de quibus ff. de LL. [illegible] [illegible] Philibertus prescribit formam feudorum [illegible] formam [illegible]

Alciatus [illegible] in praefatione feudorum [illegible] formam [illegible] feudum apud I.C.tos novum [illegible] l. [illegible] ff. de leg. 3o. l. [illegible] ff. de leg. [illegible] C. de [illegible] Sed [illegible] [illegible] nullam [illegible] definitionem [illegible] feudorum, quia Alexand. Imp. primum feudum introduxit, qui longo post intervallo post I.C.tos [illegible]. [illegible] in [illegible] annis [illegible] [illegible] Palatinis. l. 2. C. de Castrens. [illegible] l. [illegible] C. [illegible] militia [illegible] lib. 10. [illegible] militibus [illegible] ad [illegible] heredibus [illegible] in feudo [illegible] l. Ult. C. de pignor. l. [illegible] C. de [illegible] l. [illegible] ff. de lega. 2. l. [illegible] ff. de lega. 3o.

LOCO EVIDENTIALIUM QUAERO

Primo. Quid sit Feudum.

Secundo. Unde dicatur.

Tertio. Quotuplex sit.

Quarto. Qui feudum constituant.

Quinto. Quo feudum constituatur.

Sexto. Quo[illegible] sit inter vasallos & Dnum.

Ultimo. Quo feudum amittatur.

Redeundo ad primum.

FEUDUM est beneficium quod ex benevolentia ita datur alicui, ut proprietas quidem rei immobilis beneficiatae penes dantem remaneat, usufructus vero illius rei ad accipientem transeat.

Bonificium est beneficium. Latè n. patet pro bona
bellum, vt in l. vlt. C. de Constitut. principū.
Dicitur esse, de bonis obtenta, quia si primæ speciem
& non sit gratuitum, non est feudum. Bal. in
l. heres, C. de herres. ead. Dicitur esse
res immobilis, quia tm in rab. immobilib. feuda
consistit, e. i. in fi. de feud. cognitio. Annuus
cui valebit in feudum dari pot, d. e. i. in f. de
feud. reg. Bust. in l. tabulæ nulli in pr. C. de SS. Eccles.
In q. l. notandæ pactus vt accessio cedat, a quo
fundus est a Constantino, & assignatus ijs qui
Consentaneos ei alienat essent. l. i. C. de annon.
Civilib. lib. xi. l. i. C. de feudum vel Constan. ex lib.
Ponit in definitione proprietas pro eminente dominio,
Duplex est dominium directum, Directum &
Vtile. Directum est quod non refertur ad alterum
Vtile aut quod refertur ad Superiorem, Ponit pro
Substantia, vt pro Vtili dominio. Bar. in l. si quis
§. omnia. De arg. fals. Vasally. vt se defendebant
pro q. superiores eos tribebant. l. si mandatus §. si
quid. ff. de fact. l. negat ff. de inj. in fin. de fur.
Domini pro seruitijs pro nascitis successionib. l.
ex facto §. fi. ff. ad Trebellia.
Dicitur esse ad seruiendū, ex feudum sit vnius
personæ, cæ. in Auth. Insuper in fi. C. de SS. Eccles.
stat. Et de ad discessum emphyteuta, in q.
solutis tantum annua pensio. Bar. l. p. Jas. n. 50.
C. de fil. emphyteu. Auth. si quas. C. de SS. Eccles.
Bal. Feudum dicit esse gratuitum.

Secundo. Feudum dicit a fide.

e. i. in fi. Per quos feuda confe.
Vnde qui feudum capit, fidelis dicitur. Si
aut dns conuenirat cum Vasallo. Vt si non esset debi-
lis, illa conuentio non valeret, quia pugnat cum bo-
nis moribus. l. Conuen. De pac. Cod. lib. l. si vnus §.
antè ora ff. de pac. Dicit fidelis, quia non
subditus sicus se nam Principes appellant. Alibi dicit
Vasally. in tit. De vasal. qui cui vend. a Valla. de mani-
fran. lib. 2 reg. 9. pars Cœlitis Vide illud in Vocabula
Gallica, quod fuit magnum studium. Alibi dicitur
Fœdarary in tit. de mil. Vasal. Jas. pater a Gaulla

I. offic. Nam sr dcns Dno. Alibi Cives limitr
gsbnt nr Latinu Vocabulum, r. j. in pr. ff. pr. dam.
fnd. Bald. in l. Herma. De quæsto. Alit dr Val.
uasor, quæ stans ad valuas Dnj, r. j. ff. vi. j.
Alij vrdm nam vocant Confœdratum l. vlt. C. blatt.
Nihil vt nrq nitat, nrq curfectra. Quæ opnio vaj nr,
Nam confœderati erant Spmulatores & munij, qui gren.
bant off. rum Carnifex & Vocabum opnens. l. vlt.
Pa. ro. damnato.

TERTIO: multa tradum hic
Diuisionis.

Prima: Fradum duplex est: Aliud Regale vel Regium
Aliud non regale vel privatum. Regale oportet
vt capiat a principe & sacros annos cum dignitatum,
in q numero sunt Regnum, Principat, Ducatus, Marchio,
natus, Comitatus & Baronatus. Hoc n. non videtur sic
publicum sine publicum? Nam tempore feby Principum
non sunt Principes. Cum n. Imperatores, feby Vocabant
Principes Electores. Bob. ab Exo. in Rub. De Ro.
obligc. G. in Clement. j. De Regal. in vs. 7 nota.
Regnum sedet se non principat sacros & Civitatis, r.
Gothor. 6. q. 3. in decretis. Non transactum Concessio
fuit de regalia in Vasallum, nisi expresso de
ijs dicat. Nec vt cosa regalia in vasallum, nisi
ex pacto dicto ab Illustri. Principe nobilissimo
fuerint. Bal. l. 2. C. de Sacrosd. de ag. l. à pro-
Curat. C. mandat. Bruno. in c. j. ff. Civitas sine regal.
Principia dicit sunt Regalia. Cuiusmodi nulli sunt
Nam hic legitimanch, Notarius creandi, tradendi
crigendi. Commenia Regalia sunt, Bonor
publicatio, hic Vectigalium, piscandi, & angaria &c.
Non Regale fradum est, quod non habet annexam
dignitatem, etiamsi à Principe concedat.

Ex practicis quæritur
An Cæsar urbis Imperij alienare possit?
G. in l. sed cum C. de Lc. timur, q possit alienare,
Cuius Contrarium pnium habemus hic legis, & sunt multi
pnilegiati. l. multa C. de bonis q. lib. l. pen. C. de
donatio. inter vir. & vxo. & C. de Sacrosanct Eccles.
Arnold. n. Gunterus, Stadianus, Nicolaus Cusanus in
filiolum sedis transtulerunt Philippum transtulit.
Contrariam tenuit alia G. in Auth. Quod oport. Episcop.
Bar. l. prohibemus, S. plane. Quod vide ante Clem.

r. Intellectu. Dr Iurei vnij. r. Liuia nullam, Dr Iureiñ. in 6. Sed ibi non potuit alienari, qz Iura aut res non alienabilia. Sed tñ in Iur Dñi videbimus, quòd non possit fieri. Curiatus Imperij alienare quo ad directum dominium, Sed quo ad vtile dominium alienare pt. l. Iam in fundum. Alex. in l. primum Quamvis Dr Libr. Dr possid. & Bald. ibidem. Ego tñ credo, quòd cum Imperator moriatur Aquilegiam iuror se non alienaturum oppida Imperij. Dr idem patet, q non pt dare Curiatus in feudum. Quia Iur quæ sunt alienatio. S. alienatio. Anch. Dr tot. titul. de alien.

Secunda Diuisio.

Aliud res Fructum reditum & pensum, & res tale fructum dpr, qd Dno Imperatori &c, & in aliqua talem in bello seruitium. Aliud Conditionale, dpr qd imperator certum onus vasallo, vt ad aliud non teneatur, puta vt seruiat Dno in merita, vel vt capitulet Capuam, r. l. Dr feud. quaed. & Dr Iur ad seruitia non teneri; ar grandonus recuperavit pos. vt ibi Alexand. declarat. Possunt & nouæ Contractu toll, & vetus rem fundi vna mutuo pt. l. j. S. si mutuum ff. de pignor. l. pacta conuenta. Dr Glos. magn.

Tertia Diuisio.

Aliud res Paternum seu antiquum, aliud Nouum. Paternum res quod a patre meo vel ab alio ascendente meo pueru fuit. Nouum quod a me in repta. Paternum ad eos tm descendentes in infinitum transmittit r. l. Dr nō pares. feud. Nouum vero mq ad fratrem aut patruum, aut ad alios collaterales transmittit. Item Nouum non probat, nisi per pares Curiæ, vel Comitatus. Paternum vero probat per quoscunq r. l. j. Qui testes sunt necessarij ad probandum hereditatem. Item in nouo feudo nouæ necessaria res hereditarium r. hi. idem. l. j. Quib. mo. feud. confer. In paterno autem tm remouit huiusmodi successura, q pares citra annum & diem post mortem Dñi vel vasalli. r. l. Dr feud. Mansio. r. l. S. pretterea ff. Dr glos feud. alio. per Bald.

Est autem duplex successura

Propria successura est rei quæ datur in futurum in possessionem. Impropria q fit duobus, qz Dñs dimittit se aliquem inuestiturum & fit ei signo, vel libri tradito annulo, vel impresso pileo r. l. j. Quid sit successura. Bald. in l. pe. C. q. modo. Dr res dicun-

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Feudum in dubio antiquum presumit.

si à Vasallo possideatur, alias non. C. r. j. §. j. in xb. nouum. j. Dec. Curtis. frater.

Non est praetermittendum, quod si in dubio feudum de feudo nouo fuerat petitum, illud antiquum esse non debere. C. r. j. de Vasal. decre. extra. Bal. ad leg. 15. ff.

Carta diuisa Feudorum est.

Aliud est Ligium quando Princeps contra omnes homines nullo excepto fidelitatem habet. Aliud Juramentum non suscipere, nisi ab eo qui superiorem non agnoscit. Et per hoc Juramentum persona subdita et Principi. Vt enim bona non fidelia (quae alio dicta vocant) ad rei subjectionem subjiciat. Specula. in tit. de feud. ni. §. quia non. 17. effic. Aliud est dicere, nunquam quod non Principes à subditis exigere solent, quod ab Augusto Caesare originem habuit, Siquidem Dion lib. 53. refert, Octauium Patricium tribunum plebis ipsum primum ex Augusti verba iurasse, deinde id alios fecisse quod exegisse.

Aliud est feudum non ligium, cum Juramentum alium excepto praestat.

Sed hic dubitatur: Si esset Vasallus qui à diuersis Dominis diuersa feuda habuerit, qui autem duo Dominij belligerarent inter se, cui Duo debuerit Vasallus suppetias ferre?

Exemplum huius quaestionis est in Duce Ferrariensi, qui habet feudum unum à Papa, Alterum verò ab Imperatore. Specula. in tit. de feud. §. quia ex. effic. g. Vasally debet ipsi seruire primo Duo a quo accepit feudum. Secundo verò Duo de quo seruire et operam tenetur per subscriptum. arg. l. 5. quis ex gra. ff. si vero ad hyspania. Vbi Sorbg. ob. Dnus opem ferre tenetur. Contrarium vult Bald. l. j. §. nam C. de raed. tollen. g. primo tantum Duo opem ferre tenetur. Quia praesumitur fidem seruare operae alterius contra eum facere. Et quod Vidar comprobat in r. j. Iter tenet Bay. Ad Contrarium §. Si vero Rp. quia homo non habere Dominum plures, sed unum alio priorem, cui debet Vasallo.

Dicit aut Ligium, quia homo ligat & personam et bona Vasallus subjicit.

Quinta est Feudorum Divisio.

Aliud est Librorum seu Tractatuum, quod nullam dubitationem habet, arg. l. bon. ff. Comparat. Si Servus Vendito. Transeamus ad duo, quæ feudum se habentia, primo non de Domo præsens, Secundo si quem servitia Dominus impedias, videri, dubitetur. C. j. j. Quib. mod. feud. amitta. Nam si Vasallus non esset, non posset Vasalli feudum. Joh. Andr. in addito. ad Speculat. de Instrum. in pr. col. Aliud est, Non Librorum, quos Dno servitutem debet, de quo j. dixerunt.

Sexta Feudorum Divisio est.

Aliud est Indivisibilium ut Regnum, Principatus, Ducatus, &c. de est quod dator Jurisdictionem. Nam Jurisdictio non dividit. C. j. §. præterea ff. de probib. feud. alie. per Fried. Vide de Consuetudine in aliud obscurè. Aliud est Divisibilium, quod inter filios successores dividi potest. Ut regulariter alia feuda Jurisdictione carentia. &c.

QVARTO LOCO; QVI FEVDVM DARE POSSVNT?

De quo duo tit. in Usib. feudor. reperiuntur. Antiquitus nullus hunc feudum dare nisi qui superiorem non agnoscebat. Hodie vero saltem qui superiorem non agnoscit, dare feudum quod si amittatur dignitatem, Ut sunt Principes, Duces &c. C. j. j. de feud. Marsh. C. j. j. Quis dare. Marsh. Alia vero feuda dari ab eis, qui liberam habent rerum suarum administrationem. C. j. §. olim. ff. de quæ fund. Item feminæ & minores 25. annis ac impubes feudum antiquum dare possunt, non aut novum. Nam sed dare novum, non donare, quod minori non licet. C. j. §. j. ff. de quæ fund. Sic etiam Tutor rem solitam in feudum dare potest, alias non. Nam est, quia dare novum feudum est donare, quod minori non licet. C. de. C. si maior factus sum. Sic etiam Prælatus feudi non concedere potest, nam solitam in feudum dare. C. j. j. si de feud. fac. contr. C. j. in fi. Ext. de feud.

QVINTO LOCO; QVOMODO FEVDVM CONSTITVATVR?

Tribus autem modis acquiritur feudum, Primo Contractu,

Sacr. prescriptione. & Tertio Successione.
Primus modus acquirendi Contractu, cum Dns ẽ vendo
dat feudum. tum aquis ac Investitura. C. j. C.
quid sit investitura. Et tum si Dns non servaverit
conductum. Vasallus potest agere Actione Rei
Vendicationis contra quemlibet possessorem. L. j.
& 2. ff. si ager vectigal. Q. in Rub. ff. de rei Vend.
Si vero promissio facta sit cum stipulatione sine In-
vestitura. Tum agere pot Vasallus adversus Dnum
actione ex stipulatu. C. j. ĩ. De vasal. qui Contra. l.
Si vero Investitura facta sit annexa. & promissio
quoq; verbis. Tibi Comiti. et Vasallo adversus Dnum
Conducto ex merito. & Dns compelli pot ad pres-
standum feudum. DD. in C. j. ĩ. De Capitu. qui Cu. Vas.
L. stipulatio non dividit. & Celsus ff. De V. O. oblige.
C. j. S. si fuerit ĩ Fide sua. contra.

SECUNDUS MODUS ACQUIRENDI VEL CONSTITUENDI FEUDUM.

Secundo feudum acquiritur Prescriptione. Si n.
Vasallus tenuerit rem per 30 annos, & Dno servi-
erit, tum acquirit feudum. C. j. S. si quis per
30 annos. C. De fe. fud. sua. contra.

ULTIMUS MODUS.

Feudum acquiritur Successione. C. j. ĩ. De succes. feud.
Nec dr. filios de feudo aquabiliter succedere. licet inæqua-
liter à patre instituti sint. Idem dicendum n. prout ab
Intestato vocantur. Et sane Utrque ex filio primum
ceu Successit suo rem filio. C. j. ĩ. De succes. feud.
Sic neutiquam succedit frater cum filio fratris pre-
mortui. C. j. S. j. ĩ. De succes. feud. Intelligen-
dum tamen ese in feudo paterno, non aut in reliquis
feudis. Et in summa, Ors descendentes masculi
succedunt, qui sunt proximiores ille mortuo, N. ex
fide communibus. d. C. j. VS si. j. De succes. feud.
Femina aut non succedunt, nisi illud nominatim
in feudo ex pressum sit. C. j. S. penult. ĩ. lit. o. j. C. j.
S. si filia. ĩ. qui sunt de. pots. C. j. S.
Si aut femina feudum accepit pro se & hæredib.
tum tractandum ese, quod tam femine quam masculi
succedant. C. j. ĩ. De feu. femina.

SEXTO LOCO, QVÆ IVRA SINT INTER DOMINVM ET INTER VASALLVM.

Vasally tenẽs reuerent & parent hitegritatem, C. in r. vñ. per q̃s fac mutuo tit. Deinde tenẽs Vasally ꝑstare rationabilem iuramentũ fidelitatis, r. j. ff. de no. for. feud. Tenẽs ꝑ Dnõ conuentari ad bellum & no ꝑ ei assistere & pugnare, nec nũm obseruare r. j. §. j. & 2. Hic finit lex. Vasally tamen gratiose volentes a bello defendere poss. Bar. in l. si quis in gra. in ff. & in l. si mariti ff ad Syllana. Cum seruare Dnm ꝑstare in seruitio, tenet tenẽs ire opem ferre, & venire ad bellum prout ꝑstari mos obseruat in ꝑ bellatur r. j. §. Similiter ff. de Capit. Contra. r. j. §. firmiter, ff. de feud. feud. alienan. Si Dnus non vult nec potest iter suscipere, tenet de Dnm conuentari, aut alium cum Dno mittere, alias perderet de domicham portum feudi Vsus anni, r. j. hoc fin. l. Cum Dns reductus ad paupertatem, tenet de Vasally redimere Bar. l. alienata §. Ingalvo ff de lib. ag. Dubra si stipem conferre ad redimendam filiam Dni, Syger. in lic. de feud. §. quid. Et sic summatim Vasally non de offendere Dnm nec ei nuq̃ nocere, Hostiens. in Sum. de Immun. Eccles. in §. j. in fi.

Contra istum ꝑ. Dns Vasallo obligatus esse videtur nec ei nocere Vnde quæsit, q̃ non rogat Dns Vasallũ conuenire in bellum. Dns n. non de insidiari Vasallo, & tenet q̃ dato q̃d non insidias Vasallo, de quacunq. Vasally primar feudo. Sic et Dns primar directo Dnio, si non detexerit insidias nisi Vasallo r. j. Qual Dns etiam prop. priu.

VLTIMO LOCO: QVIBVS MODIS FEVDVM AMITTITVR.

Dns q̃ multo tres titulj ꝑ. vsq̃ pertinũt, primus dicit ita inseri. bũnt, Feud. non fit amitt. Ultimus vero quo finem pri. Cau. de. amitt.

Prima causa esse ꝑpl quam Vasally amittit multam esse. Si negauerit feudum r. j. §. Vasall. j. & j. j. de feud. Contra c. j. in fi. j. de L. Contra.

Secunda si mach. Vsus finem feudo Vel mach. tractauerit subdere, & alienare à Dno ꝑuerso Dno non rehiq̃ere, feudum primar feudo, Auct. r. j. §. quinimo, j. j. Dns ꝑa. Tertia cum de felonia, q̃ Dno seniori insidiatus, tenet n. aut rogat filium suum tradere Dno. Quæritur an de hoc ff. Nam non potest de alio filium suum ꝑsequi, & ꝑ mortem ꝑsequi et de ea ultimum supplicium, tunc tenet Dns filium liberare. L. si miles, §. de ꝑsentem. ff. de re mili.

amittit ꝑna a se rejecta

aut rem à se ejectam. r. j. s. respon. ff. de furt. actio. per totam.

Quarta. Si Vasallus Vendens fundum, qd ritualiter dum vixit, non possedit alicui Vendidit, prohibet Utrò non. r. j. Qui nunc constitutus Lotha. r. j. De anno. fund. Rupti.

Quinta. Si intra annum & diem post mortem Domi Feudi non præmisit notum Investituram. r. j. De fund. alter. per totam.

Sexta. Si interpellatus petenti à Dno Vno non obtempe, venit. r. j. s. j. Qui fur. pri. cad.

Septima. Si assumendi Dnm ad rem Vxoris Vnde plus in capillo mammæ & rem sororis in domo Dni habi, tenta cum fatebitur. In capillo mammæ. j. remedium unjsta. Si aut non fatebatur rem Dni, tum Vasallus non pœnitet Vlo supplicio. r. j. s. de predictis. s. j. s. Rursus s. ij. Quia fur. pri. cad. r. j. j. qua tacitus sat respon. r. j. j. qui. no. fud.

Octava. Si torrentes Dni in Vrbis sportas. r. j. j. Qui. no. fud.

Nona. Si Dnm criminaliter accusaverit & testimonium ad rem dixerit, & nulla subsistentia rei & negotii, & malitia reperta r. j. s. simili. De consuet. reg. fud. r. j. s. Item. Et fur. pri. Cad. Et de quantitate offensum in Dni commissum privat Vasallo tradit. r. j. s. pœnitis. Quia fur. pri. Cad. Et ibidem

Decima. Si St Dnm patrocinaly furem. r. j. s. Illud s. q. fur. pri. cad. Undecima. Si fraudulenter & inuste & malitiose aduersus Dnm sententiam tulerit. r. j. s. Qua fur. pri. Cad. Et de quantitate offensum in Dni commissum privat Vasallo fundo. r. j. s. predictis. Quia fur. pri. Cad. r. j. In quib. cad. fud.

Duodecima. Si quidam ex dilectum commissum, qui ei bona non, sed pignorare, Vasallo radit fundo, sed fructum non claudit, & non redit ad Dnm, sed ad filios Vasalli. Ista maxime causis s. veritatis. In quib. fud. quod. ad Dnm. Nec in ff. ch intend. Krabeja. Et de ejectum dicuntur Dni proprie directo dominio. Et si. Dni dilectum commisserit, qui quod, nequa, sed pignorare contulit, tunc fundi dimittit, &c. Item dicendum de minore non debet, cuius ad Vasallum, sed dicitur ad filios Vel proximum Agnatum. DD. in d. r. j. Qualiter feudum amitta. c. j. s. pro j. Et de fud. fur. col. r. j. Quia lud Dely dicunt de pri. Ecc.

TERTIA PARS HUIVS TRACTATVS.
quæ continet explicationem omnium titulorum in vsib. feudorum, secundum ordinem in corpore positum.

Explicatis euidentiabus, religiosum nos statim ad ipsas feudorum appellationes accedamus. Consuetudo aut feudorum in libros duos diuisa erat, libri autem tantum duo reperiuntur. Vterque n. in certos scribendi labores, & interpretum certorum librum vocatum, sed appellationem libri non pro alicuius voluminis unius, sed ipsorum totorum librorum, vt libri duo volumina in plures partes diuidantur. qui liber vocantur, ob eam vterque certis depromptis librorum scripsisse existimantur. Quod appellationem libri non vnius pro alio voluminis prodeat per l. libros. ff. de lega. 3°. & per illos Cuiacium libros. Quamuis aut lib. 4. Oratius Institutio scribit quod adhuc libri vocabuli sunt, vt testatur Dionysium Halicarnassæum, Strabo in 13. Viator, postquam suum laborem absolui, rem in 12a inuenit tabellam suis scriptis in q̃ ea nullibi ita comperisse legit. vt mos fuit olim, sic simili ratione nos Lector rationabiliter agere. Cui rei assentior q̃q Strabo in 2. Georg. Virgil. scribit illa verba. Sed nos Immensum spatiis &c. quamuis sequitur Aristot. in Rhet. de lega. j°. Quo in loco aut nihil libri erant appellandi debuisse, sed breuiter agendo. Sic diuisa nra pars, tum elegantia ne vt Vlpianus libro totum propositum quis absoluat, cum etiam asseruandæ Plinii & Vitruuii. Sic aut nimis longa ne materia, tum deinde pro secundum Politoris arbitrium, quod videro libros in iuris compilatione, pro tractatuum numero habitum de lib. in tres libros diuisse, vt ff. de lega. j°. & ij°. & iij°.

LIBER PRIMVS FEVDORVM.

Primus aut Liber de Consuetudinib. feudorum diuidit in 38. titulos. Totidem aut in libro sexto Institutionum, ad tit. 19. indicando, vt testatur Festus Pompeius. Hos titulos nos notare Rubricas, idcirco quod rubro colore scribi solent, Antiqui tamen Rubricam pro lege posuisse videmus, l. 2. §. Nonnumquam ff. de interd.

TITVLVS PRIMVS DE HIS QVI FEVDVM DARE POSSVNT.

Ventamus nunc ad tit. j. Sportulam, quem Author orditur

à personis dignioribꝫ, & reverendis. prestandꝫ
Quarum ratio est, quia si persone graduate conferuntur
ecclie, ignorantur, l. hi qui ff. de cadibꝫ. adde l. j. & 2.
& de alb scribꝫ. Vbi dignioribꝫ præferuntur alijs l. si
grauj. ff. de ritꝫ. & vbi Inst. de Sꝫ. na. jon. & C.
Insuper cum sit. Dicitur quòd fundi dotales, dicuntur
dotales tres partes. In prima declaratur quòd fundi dotales
dotem præstant ad ff. de rei vendicatione. In 2ª parte
quòd fundi comparati, & donati nuptiarum, vsq;
ad ff. soluto matrimonio est aut. Ultima quòd fundi dotales
tenentur declarare. Dicit primo parte non mouet agendi
actio. Nec tenetur actor dotem probare. In bello
seruitij & familiares præponuntur in retributionibꝫ
qui dignores sunt remunerari. Videamus an quod
dicit Victor sit in principio. Secundum ant vero quod
dicit de ecclesijs primitus dabant fundos quos dicunt Comites
Marchiones & Duces ecclesiam fuisse. Alij vero fundos
non petebant dare, possent omnibꝫ remanentibus esse
quia habebant tantum curam administrationis.
ff. per quæ personas. Ecce ista sunt differentia
inter nostram tit. & illum ita nominatim.
Dicta distinctionis, Hoc habetur de bonis ecclesiæ
quia solum in fundis dotalibꝫ. Infra vero de bonis ecclesiæ
non habetur. Hoc dicit Victor. Quod Archi-
episcopus, Episcopus & Prelati ecclesiarum fundum
dare possunt, si ecclesiæ sit consuetudo. Quia
hoc nusquam scribitur, an possunt in fundis dotalibꝫ res
ecclesiæ? Res ecclesiæ alienare non licet,
Nam tempore Actoris personæ ecclesiæ res suas
pauperrimas fecerunt. Hadrianus primus imperator
vis prædia concessit in vsum fructuarium. Et episcopi
& ecclesiæ sunt tm administratores præsentium non
quorum in eis proprietatem habent. Vide de rebꝫ eccles.
non alienandis. C. hoc autem nullo C. de Episcopis & Cleri.
Hoc in contrarium sic arguitur, ergo res solitas in
fundis dotalibꝫ possunt. Nam non alienantur, qꝫ
directum communium manet apud dantem. Quod
Auctor Victor Consuetudinem, Non in fundis dotalibꝫ
sunt. Nobilis etiam familiares & Marchio & Comes,
fundum absolutum in fundis dotalibꝫ possidet, &
quia illud emptum. Regis valet asserere, quia quod
ab ecclesia emptum fundum. Minores valent asserere. Omnes
Notat hic primo Archiepiscopus & Episcopus, Nam quia habet

Præmissa Confirmatione datur ei Coronatio Vladimiro
nimirum II. Celebre am Civitati præpositus
fuit in Ecclesiasticis negotiis Vnus Episcopus, quo Imp
Negrata nomen repræsentabat Cùm ostenderet prin-
cipatus Recognoscendum esse, quod ad Ciborum pertinet,
Ciram scabere. Nobilis pro Papa Verbis Arrodij, St
Chrysmarib & Ignorib. r Stetoto 6. 9. 3. Latinus
Speculator ab Enibolonsis: Sporibor, Confi-
dero. Vide ad Antistites translatum regni, quod
illorum præcipue nitendis sit, pregis sibi remittere
Vitam explorarent. De his sunt Protopapæ,
Vbi Sacerdotes sunt vero 78 dispensatorum r Pa-
nondi 28 dijunctis. Qui vero Vniversis Episcopis
præsse Archiepiscopi dr, r Stetoto 6. 9. 3. De Episcopis
Concyclotum apud Nic Syl. in 8. Alb in X. Ibm
Episcop. ff. de minoribus & honorib. Præpositi de
qui præsedignior Ecclesiæ & primi Capituli sui Collegiatæ,
r quamvis, De Ab. sig. in Decretalib. Quod ante fit de
de Episcopis magis vide de Pontifice & patriarcha dicendo.
Quod minori ligi, nulli magis maiori reverendæ,
l. Barbarius ff. de off. Prior. Adde. nihil mag. Ide de SS. Ordi-
Eorum de personis dum fundatur, fol antiquitus solebat
dari in fundum, tum postea illud tandem sine Consensu
Capituli, Vel sine Alia solemnitate r. 2. Decretal. in
Decretalib. in Ab. libero. Reperio hanc ante olim
quatuor Patriarchas, 1. Alexandrinum, 2 Constan-
tinopolitanum 3. Antiochenum, & 4. Romanum.
Imperator, Turcas regem vidit, Vt Episcopi Romanum
Summus Pontifex appellarent. Abbas de qui præsse
Cœnobio, Primus ante dim Cœnobia fundavit Basi-
lius Magnus, cum vicinæ plurosq Christianos Virtus
in desertis. Monachi ante Sedes Cœnobia Confer-
mantur. Nunc ante Monachi dicipor, quibus non
tria Vota deligentes sortiuntur Castitatem, Paupertatem
& Sanctitatem. Abbas sive pietatem S. Empetus
Abus. De nonnullis & aliis.

Sed his quibusnam, quæ restat, Vetusta
Consuetudine intelligam mihi dicendum dari,
De principib, quæ sit illa longa ordinatio
In qua Scriptores fuere quatuor opiniones. Prima
opinio est antiqui Glossatoris, quod requiratur
in quibusdam Statutis 100. annorum l. 9. in fi. de l. seq.
ff. de aq. pluvia. Vt data sit vis in facultate.

l. Vb. in
fi. ff. de
Vsu. seq.

Secunda opinio est Azonis, quod tantum requirat Spatium 30 annorum, & Lineal. Repetita. Nam in tanto spatio fundum presc. &c. Contra. Tertia fuit opinio Jacobi, qui requirit spatium 40 annorum, quia in tanto tpis spatio vas transfertur presumitur Adelh. Glas autoris C. de SS. Eccles. Ulpiana opinio est Bald. qui dicebat, & fundum fuerit damnosum Ecclesiae & datur in fundum. Tunc procedit prima opinionum. Facit Glis vel Ecclesia sub hac verba habere spatium 40 annorum & primum. Ita dicit Vero tertiam est Ulpiani opinionem. Ergo aut indistincte stat prima opinionum de l. 1. ff. de aq. Ad Ecclesia conjungendo est spatium 100 annorum. Nec obstat illud textus de Scriptura. Nam quod. Illud non est in Scriptione, quam Ecclesia sub sua bulla & tradam, Nec aut sic layci de Consuetudine, quae semper alienabilis.

Replicando aut oppono contra dictum nrm. Nec Ecclesia non potest Abbas in fundum dare, ut. f. — sit. quod Abbas non. Hinc videtur textus quod Ecclesia non est nec. quod solus sunt in fundum dari, S. Ecclesia, Auth. de nec. Eccles. quod dic nec. quod non solum in fundum dari. Secundo oppono contra dictum nrm, dat. quamvis &c. de contra. Ergo Ecclesia non potest Spiritualis, quae in fundum dare nequit. Idem illud Capitulum. Item de. N. sunt dicendum. Decies sic in tabul. nre. Vel vis solita dari in fundum. Nec etiam Ecclesia possit dare in fundum, locum dicunt, fundum non possum dare. Item dum quod alienetur, & ad nostrum. &c. de nec. in Ecclesia. Cod. in fin. 12 q. 2. Duodo pro Ecclesia non dare in fundum Vel Hypinar, quod petentis

Tertio oppono contra dictum nrm de r. j. ff. de Hab. sed. alio. pro Ecclesia. Et ante presidium aliis illam ipsam rem quam quis in fundum accipiendi dare. r. q. S. Ecclesia q. quales olim fuerunt. Et nunc sunt Consules. Nunc. Animadvertendum tamen est, quod Vasalli non sunt Vasalli prioris domini, sed in subsidium Et ei Unitas & inseparat. q. in primo Dig. notorum pote. Gl. in l. de arrestio. in X. debet. ff. de diversis de tempo. r. si clerici, S. j. Decretal. Contra. Bar. in l. si quis alius. S. penult. ff. de Libr. agnos. r. j. S. sicut. j. de l. Contra. Nunc ante nec Curi Vasalli fundum in

feudum dare pot. Quia Normannis Siculorum
feudum esse transiens, r. j. d. si vero j. Quia
sed, Contra dicitur ergo, Res propria non tra-
ditur in feudum dare possunt, sed ergo Ecclesia con-
suetudines habet sunt in feudum dari. r. j. Ec
Imperat. ff. Abbe. Et dum mala sunt res spectans
ad animas, quia datur ut salutem dari in feudum
non pot, g. in r. graecus. In dubium, Ut
Ubi in Graeca est alienum Vrgeret, sum res
Ecclesia est modo in feudum dari possent, sed
nostram, Nota. Ecclis. non dicimus. Sed dicit
opus esse submittat se ut conservetur Ecclis, & Colle-
gium si minimum Ecclesia esset privilegiata. g.
in simia. 12. q. 2. dic.

Ad d. Quia Vidimus

Ostendit in tres partes. In prima ostendit
an clerici ad arma admittant in subsidium Sarracenorum.
Secundo in Ostendit an. Tertio in Ostendit
Quo quod. An sacerdotibus collatoralibus. Dicit ergo
arbitrio Dni cum feudum vinorum potuissent, Simile de Pario
postea instituere sed ut apud Vasallos per annum similis locutionis
manerent, Deinde ut darent liberis, & posterorum
successionem, cui contradicit ne Unum ex filiis
quem pater eligeret feudum transiret, & tum simile
fuit servitutio, sui simile alienationi libertorum.
Deinde addictum filii, ut ad filios pertineret.
Postremo Conradus statuit. s. Vasallis nostris ut
ad Nepotes transiret, & fratres fratri in feudo pa-
terno succederent, Statuit vero feudum ad
fratrem non transire, Unde differentia est inter bona
libera & feudalia, Nam libera aliam ex aliis quibus
sta transmittuntur ad ceteros collaterales propinquos usq ad
10 gradum. d. Ut. Instituit. De successionibus regular.
In Castrensib. tamen non succedit nisi ad quintum gra-
dum, c. j. ff. de succes. Ecclesiast. In multis vero
feudis nunquam admittuntur collaterales. Quod
autem dr in feudo paterno fratrem admitti, intelli-
gitur ut in feudo paterno fratrem admittit, secundo
gitur ut in feudo paterno fratrem admittit, secundo
Unde feuda ratione quorum in agnatione, similiter
antiq Solonem omnia bona immittebant, ut in
Solone refert Plutarchus. Et inter filios fratrem
Unius consanguinei succedere in feudo paterno,
cum ex ea ratione ex una latere conjunctus est,

S. Alexandrum Straul.

Vnus ad S. Alexandrum Straul, Vbi duo Duces & Marchiones non vnorum feuda, alios in feudum vnorum feudum. Nisi vasalli exercitu Cesaris venirent sine, vel feudum amorirent, sed in eo non esse instrumentum, quia de S. esse videtur, quia non fuit scriptum feud. in f. c. j. de feud. simul cal. non amittere. Quo tempore, Vbi nulla facta feudi renouatio.

AD TITVLVM SECVNDVM LIBRI PRIMI DE VSIB. ET VSVFRVCTIBVS FEVDALIB.

De feudo Gelardia & Castaldia.

Olim vir tit. a principe simpliciter non erat, sed continuabat vsq ad 2do. Cui mo. feud. amitte. idq obtinebat primo primis titulis in duobus. Item, quod vsq continuatio. Dicit Paul. in l. j. in prin. de prin. Vbi dicit aut de tit. in duas partes. In prima declarat an feudum Guardie vel Castaldie renouari possit, secunda quid hiis de vsufructu. Caterum statutum Ducis Comitis Marchionis de maioribus castra custodiendi vel tuitionis solitos fuisse, quod officium vulgo Longobardice, nunc Italice Guardia appellatur, quandoq eram bonor. administrationem his committebant, quod Latini Auctores vulgo Castaldie vocabant, quod officium ad tantum durabat, sicut olim in Romano registrato. obseruabat. Vnde in alio Vnde. Si pater. Dicit principe & temp. alie. & pridie ff. de feriis, & olim hii in hoc officio vsebant, feuda pro meritis capiendo. quod ibi habet. Ante lapso anno & finito officio feuda Guardie & Castaldie reuocari pos. Debitum fuit, quia feuda sunt perpetua, & ad filios transeunt, Item Remunerationes non reuocant, l. Alii, lex ff. de donatio. Contrarium tamen hic dicit, In finito anno reuocari posse. Patet ex, Cuius vsufructus datur datur & assignatur, l. finale C. de bonis & Cler. finito regio officio pro quo datus, & ipsum feudum reuocat. Nec obstat quod dicit, Quia hic probatur in vero feudo, sic vere loquimur de feudo improprio. Idem dicit, de Capitaneo, Aduocato, Scriba, aut similib. dic. Renouato vero feudo precium quod pro eo Dnus accepit, restituere non tenet, Quia contractus ex fide non solute, & empti dum tantum recte dicit anni emolumenta, Quas tamen si ab alienatore reuocatum fuit restituit

Contractus patat. l. q. s minor. §. penul. ff. de minor.
Ex aut Improprio feudum, 1°. Quia pro armis
mutat; 11°. Quia ob cert. offic. remuneratione
conceditur, cum Vndum feudum nullam inducat relat
ad officium. c. j. ni fi. J. de Capitu. quib. Ad. Vas.
111 Quia pro feudo perdita pro antiq, quod non
est in Vno feudo, quia gratuitum est.

Tit. Si Vnus.

Ad tit. Si Vnus. Actum fuit vasallus Casualem
plures annos continentes a Domino, N feudum resti-
tuere, exercere, illud feudum esse sum proprium,
& antiquum. Cujus cui incumbat onus probandi?
Videbat incumbere Dno Actori. Quia quis agit probare
debet, l. 2. ff. de pba. §. Comodat. Instit. de interd.
Rō. tamen hic, ad Vasallum pertinere id. Ratio
est, Quia, qui habet presumptionem ꝙ sit, semper
probare tenet, Con. Glo. in d. l. 2. ff. de pba.
Constabat aut Casualem feudum illud Casualdio
tenuisse, Vndo non presumit feudum illud esse
esse proprium, ne antiquum. Sed vere, si ostenderet
se esse Actorem, Vel Casualem Dni, & fuisse in pos-
sessione, tum ei Dns probare debuisset, §. Item si
Vasallus, si de Instit. feud. Contra. §. Ult. j. hic. 26. di
de Iuncta. nisi de. C. Va. hic oria.
Debet aut Cujus et Actor probare feudum esse antiquum
per partes Curiae. j. Comunalitos, Vel per breue testatum,
§. 2. Instrumentum publicum, quod scripsit Notarius.
Dicit aut breue, quod sit remunerativa probatio,
Instrumenta n. esse probationes. c. j. §. j. ff. Quod si
Iudex. Breue in Curia allegat ꝙ pro se, plene, nota
allegat et rem gestam, qui mutat. arti. ꝙ. l. fina. C. de
Fidei. fis. debito. lib. 10. l. j. C. de Actor. pub. lib. 10. ff.

Ad Tit. Qui Successores feudum
dare teneantur.

Hic tit. ꝙ. est repetitio: Quia a variis feudorum
Constitutionibus ipse allegat, arbitror, Vndo multa in his
reperta, et pene repetita sed minus. Loquitur aut
hic tit. primo de personis habilibus, antiquum de Laicis
pramittendum. Haereticus à datum quod tpo possit
amari. §. pone autem, Inquisit. de Inhib. Feudis. Li.
C. Ut ons actio. ad heres. Primaly Vnus Successorem
obligare nequit, ro temporis. ꝙ ipse fidelis ꝺ morietur
s. 2. de hic. primitus. & s. 2. de frat.

contractis. Quod ḡs suo administratoꝛ hꝫ fructꝰ
suos, pro tuncꝫ. Bal. in l. imperatorum n°. 6
C. de re. l. rubrum C. de S. ecclꝫ.

Casus. Prelatꝰ vicinus vasallo qui pro rebus,
quas tenet feudum vult deferre ad prelatum in dubio
litum, alij, idem feudum vendere, inferius monꝫ
prelatꝰ, pro dominum vasallꝰ suus pro suis usibꝫ,
modo fidelis vasallus sibi feudum à nouo
prelato confirmari. Queritꝫ an prelatꝰ te-
neatur? Dubium fuit r. j. de solutio. in Clementi.
Vbi simpliciter dicit se tenere debita, a clericis ꝛ̄ia
pro ecclesia. Contrarium tamen dicendꝫ,
Ratio est, Quia nemo pr̄ obligare successorem suum
illij administrationꝫ. l. r. c. de pactis. l. r. c.
de rei. vend. per tota. Nec obstat r. j. de solutio:
Quia illud procedit, Vbi contractum est cum abbate,
pro temporalitate ecclesie. Dico tamen casu. tenetꝫ
successor confirmare feudum suum vasallo,
primo, si prior vasallus vicinus de consuetudine, se
cundo in prestationem fidei mihi vel alteri, Tertio,
si vicinus accipit prelatus qui recognoscit, vasallum primo
mortuus esset. Sed quero an idem sit in laicis ꝛ
si Rex non esset, per r. j. Quia successor suus tenus. Vi
non pr̄ dari feudum. qd ab alio tenet. Item, esset
si bonus mortuus, & de re vicinitis dispensat, l. fin.
C. de pac. Contrarium tamen ter dicendꝫ, & ratio
est, Quia quilibet (vt dixi) de nouum feudum in
prejudicium obligare pot. Nec obstat prima ro
dubitandi, Quia si contingit priori dare feudum
vicinus, sed hoc datum esse post mortem primi vasalli,
Nec obstat 2ª ratio dubitandi, Quia ab pr̄ res alienari
dari, Vel dic ea disponi ro vicinus rebus illa re,
sed hoc ratio res futura non dum post mortem vasalli,
Ergo dic ea fuisse, Quia rector disponit in id tempus
quod futurum, futurum esse.

Ad tit. iiii. Si de Investitura feudi controuersia fuerit

Hic tit. differt a tit° ff. de contr. apud per hoc.
Quia ibi expon̄t, quis debeat iudicium feudum qd
controuertit, hic vero, quis probare teneatur, &
quid probandum sit. Alij sunt tit. de contu. inter d. &
vasal. si de homag. inter d. & vasal. his oriat, quod
quoniam ab hoc tit°. differens arbitror, Vnde primum

librum feudorum à variis compilatum feudista arbor
tor, & plura libri superflua relicta feudist.
Dicitur hic tit. in 4 partes, In 1ª Expressè, quando
probet nondum feudum. In 2ª, quando antiquum,
ibi: Cum aut, In 3ª Quis probet, si Dns citet feuda
rium. Vno modo Vasallus asserat alio. ibi: Item si
Vasallus. In 4ª aqua de probando tumultu,
ibi: Si quis de mento.
Pramittendum primò. Quinq; sunt probandi gradus,
prima per testes, Secunda per instrumenta. Tertia
per statuta, consuetudines, Quarta per sacramentu.
Quinta per rei aspectum. Bal. in rubr. C. de fide. n. 6.
Vnde versus. Vox, Scriptura, Signum, nomen, confessio
Vicis. Aliqn vnus quis plures probat, & alter plu
res contra vnum vel vnu. Sed pro vno quis probatis plu
ribus vide, r. 2. Dd. probare. in Rubrica. Aliqn
quis non probat quod petit probare, & Reus absolvit,
l. qui arrogare C. de rebus l. 2. C. de probat. Aliqn
Reus fatetur intentata, & tunc vi defert Juramentu
in supplementum probationis, p. glo. Dd. Innoc. in
Rubrica. & in l. In bonæ fidei. C. de rei vind. Bal.
Innoc.

Secundo principaliter.

Dispositio fit pro sacramento accipiendo. & sacramentu
& de confessis vel fact. Si rogo vasallu quendam
feudum vendisse, negat quis Dns, petit.
Cui incumbat onus probandi &. In quatuor casu
distinguitur. Primus. Aliqn Vasallus per pactu
conventu, aut per breve tractatum probat intentum
& obtinet. Secundo. Aliqn non probat sed confitetur
se tenere Dno non petenti, tenuisse Vasallo dat defensio
ne & juramentum, quod non est de jure dicendum, quia
Reus non probante Rectus absolvit, l. qui arrogare
C. de rebus. & Commodum, subdit. Dd. Interd. Inter
Vltimus Reus defert Juramentum, Vnde hoc principium
est in feudis. Tertius, Aliqn Vasallus non
probat nec potest, & Dnus proprio tantum juris
jurando absolvit. Quartus. Aliqn Vasallus
se aliud feudum à Dno, de quo non grauit, &
ex nihil probante Dno nullo prestito juramento, ab
solvit. Quod autem hic juramentu dictum sit, intellige
DD, si aliqua contra positionem fit presumptio,
non suspecta, vide. & Sacramentu. Dd. Consuet. rei. feud.

Ad. & Cum aut.

Si agnatus defuncti Vasalli. Vide in feudo succedere

tanq̃ antiquo / qđ medium Domꝰ rector contendit, quatenꝰ
quis probare tenetur? aut quis probandus sit? ℣.
Certum est si per patrem Curie aut per predecessorem
Vasalli probaverit cum debuerit? Quod sumit
de alijs terris probandi legitimi modi. Primus, si
dederit se habere pactum scripti, Valet sine cancellario
rio dicitur, per hoc probari feudum antiquum,
imo alias una parte probata, non statim probatur
alia de iure ff. l. quis solet in pr. ff. de usufr. 2.
Secus si probaverit agnatus se pro parte feudi, q
sine cancellario ad se pertinere, aliud predicto
per assignationem recepisse, debet tamen Vasallo
matter per reiam jurare. Tertius, si agnatus
defuncti tantummodo probaverit feudum de antiquum,
tunc non 12 sacramentales sufficiunt, sed sacramentales
n. in supplementum probationis debent? sicut Cor, Quod
sine feudorum prestigijs 12. sacramentales testes
adhibentur. Et si sumi, qui sacramento vendere Verum qđ
Vasallo juravit.

Ad 5. Item si Vasallus.

Si Vasallus dixerit se tenere castrum pro feudo,
Dns autem tenere pro custodia asserat, sine dicat
probare debet, restituendo Dno, nisi Vasallus domum
sibi feudum datum fuisse vel aliquando pro
feudata habuerit. Unde sine probatione non est dubium
debere probationem Domino, sed potius Exceptio.
Nemo enim probationem instituitur alia probatio ad
mittit. Sic Cuio Vero, Auth. de testib.

Ad Vers. si quis de Manso.

Mansum est quantum aliqui quis uno anno colere
pro suo boum. r. j. de transit. in Narratiuo.
Si quis ager adscript mansum in principio, & ibi sunt
omnia reperiuntur, Cuniculigo instrumenta, nemora,
nemudina & similia q̃ adiacent predicto, q arua di-
cat esse de pertinen Vasallo, quis probabit? Di
sine Cor Vnde ito predicto instrumenta non debent
Emptori, l. 2. in fi. De fun. in fine. Belga. l. fund.
ff. de rudibus actio, imp. Hoc in negotiis
ex Consuetudine in feudo colligere, Alciat in. Dnus, si
in Curia aliquid reservauit, & tunc ea Vasallo
dare poterit, sunt ipsi non debent. Sicut sibi
nihil reservauit, & tunc instrumenta debent Va-
sallo, si possidet & vendere alias non.

Non interpretor Instrumenta allodiorum, Vt
DD: sed Instrumenta, Quia alias non reciperet
ppr ad istas quæstiones. Sed de Iure Cor. nihil
dicitur nec allodio reddit agro feudali. Ita
Vero q feuda vasally in feudo ipsius sunt. l. Si
vasallus. j. Hic finis Lex.

Ad §. Vlt.

Vasallus feudum habebat, alij debit rem ei irrumpebat,
itidem in feudum, quod per. r. Inferidum. j. si de feud.
contro. fuit. Quæritur an Instrumenta libraria Dicto Vasallo
qui primo Vasallo Vinum obtinendum ad Instrumentum
spectarent. Et Verè sunt libraria mortuo non pertinere,
sed ad Dnm Vel alium agnatum, ad quem reuertitur
feudum. Quia vasallo Iure damni, vasallus & his
accessoriis. l. Lex Iulia ff. de pignori.

AD TIT. V. QVIBVS MODIS FEVDVM AMITTITVR.

Ijdem casus reperiuntur in tit. j. Qui b. me. fud. amitt.
vbi pro familia vide. & in tit. Quo fun. pri. rad.
præbet damnum ibi adquirit, q si non reperiuntur,
Ifiam ad tit. citando in. 3. partes. j. Committit fidy,
ii. qui de arbitrio feudum amittere, ibi, si n. Vsq;
iij. Hic de contrahi Vel contrahi, ibi, si libellum.
Præmittendum nec, Bona libera amitti quadruplici
modis. Delicto, vbi aula vt ciuitas amittitur,
l. j. in pr. ff. de bo. damna. Contractu. vbi quis
rem suam alienat, s. per traditionem. Instit. De
rer. diuis. Testato. Per donatum rem subtracto,
l. j. ff. Pro donatio. Item l. rem rer. in fi. De bello. j.
Vltimo, si pereant. Istam modis amittere
feudum, sed hec est differentia, Quod Vasallus,
qui de Dno, ad rem feudalem reuertet, si vero
contra alios, tum deuoluit ad agnatos, si nec
antiquum feudum, c. j. de illo qui retrah. dra. Dny,
Vt summatim cum Cynaro. Et quidem modus ratio
filius reuocandi per. actio donatio reuocandi, tunc
ab ingrato, ijsdem modis feudum ad Dnm reuertet.
r. j. j. quæ sint pri. rad. in Vbo, ingratus, Sunt aut
j. q. rer. per quas feudum a patre reuocandum per, De
quib. in s. Iulianus quas tangit, Bart. Nimis de appel.
reqrus. G. In alienationis etiam Vasallus amittit

fruchtum, sed ad Agnatos deuolui, ff. de Bon. q. Dr. succes. tui. Sed non ad filios secundos, l. j. th agna. simile de q Pur. in l. j. ff. de interd. & relegat. Item vbi quis alienato vasallo fructum non per: si ad certum tempus illud arrendauit, alias dic mittens per, l. j. De vasal. qui con. consu. Costa. Pur. in c. 1 a gito, ff. de aq. pl. arcen.

Hic da punctum, Quando ad textum q singulis, pertinent. Duo in primis, Vasallo opum non tribui, priuabere ne fructu. Ex vbi dicere non priuari, Quia non alteri opum fuerit tempore, nisi fratri & filio. Pur. in c. vt Deus, ff. de test. & vl. ne. S. in pr. q. ff. de fructum ad Dum pertinet, Ratio ista, Quia ob id ipsum fructum datum est, Vnde vasallo fidem non praestanti fructu priuandus est. Simile est Deus opum suum dabat, l. j. S. amisorum, S. vxorem aut liberos, ff. ad legem. Ex quo opum suum alterat declarat S. sequenti, in de l. j. Item de tamen salutem Dni negligit praestare vasallo. G. in c. si ad morbum. Pe. Alcina. sed. pa. Leuter alterat sit in Feudo. Mortuum tamen vel grauiter vulnerauit, Ne salutis suae non sit Dno vasallo defuisse pot. Sed dubium est, an reum militem probanti Dno adhuc vasallo debeat. Ex. Communicit, q Dno vtilitas pugnantium debeatur non opum suum, si alio in bellum mittat.

Venio ad

S. Item si fidelis.

Vasallo habuit opum tum Vxor Domini, sum dubio rapito pretenuit est, l. quamuis 39. in fi. C. de adult. Sed praeter hoc fructum quoq amittit. Nam si tentauerit pudicitiam Dnae, quo casu reum eam ordinum petere pot, l. j. ff. de rei. ord. nimi. in pr. Ibi de sent. qd cogitationis poenam nemo meruit, sui passus, l. cogitationis, ff. de pae. Quia vasallo praeter cogitationem erit perpetrare delictum, tanquam nonam inuenire, si cum Dni filia aut sorore ex filio nuru vel sorore, modo in eis domo maneat, commutemus, q casu mox amittam in dimidia conuertam poter multat. S. Item si quis filia, Inscript. Tit. pub. sed. Si vero fr. eorum Dni sororem debitam duxerit ea tum sub eis habitabit non est, fructu non primae vasallo.

Venio ad S. similiter.

Vasallo aggressus Dnum amittit fructum, Sed non tum Vxor ei rapito petit, l. 1 q. quo non tuto. C. de Sicar.

Item si in custodiam Vb. fuit ipse Dñus Ulricus Vxorem
impetendam fecerit, feudum amittit. Idem si Dñus
V. Vxorem suam l. j. ff. Rer. amotar. l. adulter.
C. de rapt. virg. Sed ex hoc Cor. ex hac
iniuria ipse ordinem plures, l. Ult. ff. de minor.
Item si Vasallo Dni fem. aut filius interfecerit
feudum amittit. Vnio ad

§. Aut si Librum.

Libellum Graec. emphyteuticum Vocant, pro q. annua
pensione pluris, S. adm. instrum. Dr Londorp.
Et premissendum est, Quod Vasallus feudum suum
inconsulto Dno alienare potuisse. v. j. Quid hodie si
ex gratia alienatio. Postea instituitur, Vt Vsq
ad diem diem pertinet in emphyteuticis Vel pignoris
dari possit, studio nullo modo alienari. Dr Brunn.
ad. pro fisc. Et si alienavit pro parte alienata ad
Agnatos deuolui, S. Hoc ita, Dr Lemm. Sam. r. j. Si
Vasal. qui ex. conse. Lotha. Ad fidem Vt secundum
non mentir, r. j. Dr Agra. Contrarium tamen
videtur esse, Vt in feudum feudum dari, S. Sterza
Dr Carpz. Contra. Si rogo esse dominium penes
alienatum, sed feudum tempore sing. S. mortuum
ad Dñm, sed iudex ordinarium esse, Vt in nulla parte
alienare possit, et ad agnatos deuolui, Vt dixi.

Vnio ad §. Rursus.

Dal. feudum in emphyteusim Vt pignus in vendita parte.
postea mutuo sibi sum prob. Et, quod ad Dnum
remedia, Et reuocato mox dantis, reuocabit et hic
antipimitis. l. j. C. si pignus pignor. dabit fer.
Sed fer. S. ita ordinatis, Vbi feudum iudicio vendatur,
natus, Vnio ad

§. praeterea.

Agnatus consentiens alienationi feudi, illud amittit,
Idem in fidei praemissis, l. Gloss C. de fideicom.
et notata. C. Sum. S. Vendidit. ff. Quib. mo. ususfr.
solui. Ad l. Cum. §. Cum ff de reg. 2. Quia ibi
fideicommissarius tantum possis interfuit alienationi,
non consentire aut.

Vnio ad §. Item si furiosus.

Dñs tractus arrogatus feudum vendit, Quer parte
et sibi minime hodierno, postea Vsq alienauit

feudum, ad Dñm reuertit, qz rex nullum. Si rex
retinendum, feudum postea dñi. S. stirpa Duaq.
gl. Dr prohib. fud. alio. per fict. Si vero feudum rex
antiquum, ad fratrem dñi defuncti feudum. S. thor
gwz. Dr simile. fud. Vnde ad

S. Item si quis

Vbi quis rapuit, quo feudum non adimatur. Si quis
habet feudum in Curia Dñi, Vel vbi Dñs de iurisdic-
tione, Rex aut Curia habet prudiorum Vniuer-
sitas, Vbi Dñs Iurisdictionem. gl. r. rem Petr Holy
Ex. de re iudicia. Sed hodie Vasal hic. S. Curia nisi
feudum alienari pot. Dicitur aut ex appellar
Iurisdictio. Detrahendum terram rex, quod in rapi
tiby. S. Vasally nec hodie pñs bonum feudum
dare potest, sic illud in Curia Domini habentis plus
alios remissa in feudum dantis. gl. proprium Duaq.
gl. Dr prohib. fud. alio. per fictam.

Ad Tit. VI. Episcopum Vel Abbatem Vel Abbatissam Vel alium plures feudum habere non posse.

Non omnia hic dic. Sed contenuer tex. rem pro
rebus, Quod. patet ex gnō. dic. Item Episcopy.
Illa. n. dicitur Item ex Contemnatrix, Bar. in l. j.
ff. Dr pñbria. Dr hic dic, nā visum rex. S. in 2to.
pñ fud. de. pos. Et idem ibi glossa dicta hic
reperienda non sunt.
Prohibet hic dic. in tres partes, In prima ex pone
An res Ecclesiae in feudum dari possint. V. II. An fe
minae in feudo succedant; ibi, Quia etiam. III.
Quid in mutuo. ibi, mutuo.
Premitto, Titulum aliqn accipi pro indi
cio, pro rubrica, aliqn pro Contractu,
ex q transfert in alium dominium, C. christina,
C. de hered. fugit. prohibi. Vnde dic hic. pro cau
sam, pro domino, Aliqn pro Ecclesiae superdotis
reperit, r. Sentent. 72. distinct. Quae Vrbanus
secundus qui vixit circa Annum Dñi 1088 statuit
q. Imperator, in Synodo C in feudum dare
aut alienare prohibuit. Quod dementum rex in r.
alienationis, 12. q. 2. Hic rex illo Vrbano, qui Christ.,
anno apud Clarum mentum in Gallijs ad resistendum
Barbarum armauit, & 30000 milites sibi Christ

Berea libera

Et in his duob. capitulis ita a Do interlegis. Cum tamen feudo
primar. mutas, qñ inopz esse inde abnedus erit. Simile dicendum
in primo Capitulo. r. notis. De hinc patrono. Et in Clemo. sexto
in fine. r. posteriorem. De Cler. ad gradum. Ex hoc tex. infer.
filia Regis primogenito nuptura, remanebit interim posses.
et tamen Comitis, sic francigena sit feudum. Vel dicimus ad tempus
durantibus in eo duabus summis.

Ad Tit. VII. De Nā Feudi.

Declarandi est hic tit. ut d. cap. 1. n. 8. Ubi fuit. de pos. solum
notandum, ipsorum fuerit, quod expresse in capitulis fuerit,
Nam Longobardi cognitum.

Ad Tit. VIII. De Successione Feudi.

Diuiditur in tres partes. I. ipsorum, q ordinem observandum
in feudo sumendum. II. An agnati, agnatum possit
feudo succedere. ibi, Hoc quoq. III. An filia
succedat in feudo, ibi filia vero.

Premitto. Patrem disponendo pro nostrum
suam stipulari posse. l. quoniam. ff. de Verbor.
obliga. Et si alteri nemo stipulari. pot. Gaiens
Inst. de inutil. stipula. l. stipulationes. C. eod.
ff. eod. obliga.

Successio an feudi dicatur
ex ordine Capitis, qde alia bona hereditaria,
r. j. j. de nā succ. feud. r. j. j. An agnat. dicat
rectus primus Liberi succedunt defuncto. §. j. Inst.
de hered. q ab intestato. defu. & his non existentib.
proximiores Agnati. §. j. Inst. eod. de legit. agna.
succ. Idem ut in feudis. Notandum tamen
est, in hac successione feud. contrariam rationem. scilicet
tantum defuncti patris subire, Primus est, de
successione descendentis agnati. §. Cum filio. Inst. eod.
de hered. q ab intestato. Secundo Vocatur
de hereditate patris, alias vero filio in bonis
defuncti patris, nunq succedere. sed pro simplici
succedere. §. vel legitimum. Inst. de hered. q ab intestato.
Pater in l. prox. patrem. C. eod. legitim. hereditab.
His ita premissis. Quero an filia nunc masculo
succedat. Et negat Secundarius. Nō. ne. Usum
est. Sed dubium est, An filij masculi vos ad
mittant. Et videtur non admitti, nisi
primogenitura sint nati in Regno. Do q. Sic. in
l. Nemo pot. in pr. ff. de legat. j°. II. Contrarium
expressum negatur communiter. Glo. in l. j.
§. appareat. ff. de adim. legat. Bal. in l. j. ff.
de orig. iur. Sed dicitur. quod in plures feudis
ipse stipes nunc. quia dicitur. Vel q Vng. tenetur
dicere. Secundarius.

Ex his locis colligunt Gaiska. Jo. Andreas et Lara. Jason. Ia. Cagnol. de feudis. Ioannes Petrus de Ponte.

III° Dubitum fuit, quia ex persona heredis Corti. tio obligationis mutuanda non rex, l. 2. §. Ex his ff. de Cl. obligt. Sed tamen decidit. Ors filius emancipatus succedere. Quia ors naturali Domino solvere possunt, & ita interrege plures Vasallos habere, l. q. in fi. ff. de liber. legt. Ad primam rationem contrariam Porter Quia Regnum dividi non potest, sed ter mihi, plures Vasallis, Vivus Domini augent. Ad 2. rndo. Quia in re adeo minuenda saepius plures fuerunt, & sed dicit, Vt asseritur Vinius in solidum vivebat, Nego eius pugnandi pro Domino. Ad 3 Rp. Non licet dividere fundum, non tamen mutatio obligatio, sed tantum multiplicatur. Drogrecher Vltra & quero. An liberi in stirpes succedant vel filij defuncti in locum patris succedat, & dicitur sibere. Ad illud quod proximo adducebatur pro contra. Rndo. Ad illud quod proximo adducebatur in pr. §. si plures. §. proponi, Quia illud in collatoribus. Sperg in decisionibus. Sed dubium est. An pater Vni filio totum fundum relinquere possit Vel plus quam alij? & decidit non posse. Quia ex contractu his fundi liberis quaesitum fuit, Vnde his quaesitum auferri non potest, l. id quod notat. ff. de reg. ju. Ad illud quod patet plus Vni filio relinquere posse quam alteri, l. pretii ff. de inoff. testa. l. pupillus. §. quoniam ff. de inoff. testa. Quia illud procedit in bonis liberis, non autem in fundo. Potuit tamen pater relinquendo Vni filio ex liberalitate onerare ne quid ex fundo petat. & si filius hereditatem amplexus sit, patris voluntati repugnare non potest. d. l. permittit. l. 1. §. si quis C. de rei Vxo. actio. l. 1. cum dotem. §. si pater ff. Solu. ma.

Venio ad §. Hoc quod

Et ego. Dubito fundum rem tratro nato quod possum §. spectabat Durat. q. Ex pbis. fundi alteri per fideicommissum patrem suum alimentare, & sine prolis nostrum esse, potero ne partem alimentatam revocare? & videtur quod possum, Quia hic erat mihi effectum fundi ex contractu, quando fundum quarebat datum fuit Ad illud, quod quilibet potest res suas disponere l. 1. §§. Vlt. actio ff. si quis a parente fuerit. Quia illud procedit in bonis liberis. Sed contra est, quod

-fruḉm alienatum ad Dnm reuertat. & non ad Alienatig subalnat. nsq; ; ; . j . Dr probi. fruḉ alr. pruḉ. d. vle. l. q. fit pri. Cad. br. admitt. OO fr̃ solue; illa terra vgit in fruḉ non; Vel ih. nullum agnatum superuixisse; Quod diminationem non caret. & forte br. d. ab illis Iurib. non rigit. Sed qd si mus frater fratri suo fruḉm a Dno confirmare curet, an id possit? Vg. non posse. Quia nihil fratri (vt dixi) his q̃ fruḉm fuerat, non potuit tamen mutuo fruḉm; sed agnato frater, l. fratio. ff. si de fruḉ. Contra. simile de fr. de. admisso, l. vle. d. sin aut. C. rei via de vlga. l. Stating flore. d. Cornuti solet, ff. de Iu. fis. Agnati vtro vsq; ad q. gradum Vel secundum ad 7 gradum mutuam fruḉm; Sed Gdus vsq; in infinitum; Iulian Cornu opinio de qua. d. dixi. Sed q̃riam eam nũ. Latig reperiat, Dr sumus. sba. de. pare referam.

Venio ad ff. filia vero,

Dr ibi nũ dictum est. d. in. d. hoc unũ. f. qui fruḉ. de qus. d. qũm alienet. f. Epistola. vt Aliba. Quare non reperio, Item quod contra. in VS. In alio de fruḉ Vsum est. f. in. d. j. qui fruḉ. de. qus. et denuḉ. f. Dr fruḉ. Mar. in ff. Vndr nec ibi aliud reperiendi. Solum adde fruḉm nouum mortuo fratre superstiti, apprendere; si uiuere in solidum datum fuerit, l. Ora, datur. d. duob. ff. mutuis. Sat. in l. si mihi & Titio ff. de verb. obliga.

AD TIT. QVI SVCCESSORES TENE ANTVR.

Gbaldi. Verbum confirmari, Dr q̃ visum est. f. Qui successores. fruḉ. de. tenet. Vnde fit aliud non est reperiendum, Solum sciendum est; Consuetudines Lombardie, hoc fit. sic mutatis. ter in lib. 2. Longobard. de. tit. 8. Qualiter heres Precario. teneat. l. 2. f, inspice. Perneates, Dr Iacob.

Leges Lom. Gbardor.

AD TIT. X. DE CONTENTIONE INTER DOMINVM ET FIDELEM DE INVESTITVRA FEVDI.

Dicto dictum est in tit. Si de hereditate fruḉ. contra. de. Videbimus f. si de hereditate inter Dom. Nam alicui in vno alienatum datur, quod in alio retabitur non fuit, nec aut non gerit, multa ibi superflua.

Diuidit tit. de tit. 65 ad tit. De contentione inter eos & Dnm in tres partes. Primo ostendit quas testes ad probandum hereditatem idonei sint.

Et quod

11. Quid agendum sit si testes non adsint. Vbi Inopia
Vltimo genit regulam. Vbi Iuramentum. C
Quero an ores testes debeant sint ad probandum tradem
et Vindicabe ores introges omnios homes admitti. l. j. ff. de
testib. II. DD expressum Vide r. j. ff. de aue. j. Quid
sit Iuramentu. et in c. j. in fi. Cu testes ad probandu. Iures
non am C Contrariu tamen dicitur. Nam in
fidei sponsalibus esse. Vt patres Curias. j. Conradalli.
testi non admittu ferunt. Ad l. j. de testib. Quia proximi
in alijs negotijs non in fidei. Ad r. j. ff. de aue. Rsp.
Duplr esse. alios testes admitti. Vbi patres non reperiunt.
Vel fuit dubiu esse. illum testem legitime Idoneu. j. part.
et Conradallu. Ad r. j. Cu testes. Rsp. quod proximi
in propagando fidei gaudent. ad illud n. ores debent
sunt. In Vsu tamen non est. Vt singuli patres admittant
in testes. et ores fatent si Conradalli non reperiantur.
quibuscunq idonei testes esse. Intelligendum tamen est.
Attamen semper numerum ores probandi. ff. Com.
modum. Inspice. de probatis. l. Cu antiquis. C. de rebus.

Venio ad Vers. Inopia.

et ego. quod si nulli appareant probationes et de vita
vere Reus statim absolvendus. l. l. Cu antiquis. C. de
rebus. Presumpsi tamen esse in fidei. Vt licet Actor
non probet. semper possessori. adde 12. testib. Sacramentu
tubib. Iuramentu deferre. et sortem et pactor Dni Cum
clamitis. Quod intelligendum est. Vbi aliqua est suspitio.
Contra possidentem. ff. Sacramenta. De consuet. vel. fact.
Fuit tunc inter Longobardos inductus Vsus Iurandi tubor
12. testib. et hinc Sanctitio vere plus esse. a quo tu
Inspitibus Purgatio Canonica vocat. Inq. c. j. et ibi.
De purgat. Canc. Erat et tunc alia purgatio q Vulgus
dicebat. Cum quis primelo se subijciebat. Vt his suum probet.
et plenum ad duellum aduersarij prouocabat. et ea pugna
omnibus imponebat. in tit. purga. Vulg. Sed Nud
testium non requirebat. Si Vasallu Actor dicitur
fuerit. et de facto guerrarum cum Duce habuerit. Dicit
non velle adducere testes Sacramentales. Sed satis esse si
probet. et per Vasallu si negetur. Vel Actorem se fuisse sacer.
dotem. et ad ultimu presentiu esse. Secus vero si Actor
Vel Custodem se fuisse neget. Quia tunc Duci probare in.
net. Si item Vasallu. ff. de Iudic. fend. Vbi de verbum
d. fuit Dux.

Purgatio Canonica Sacramenta 12 testiu.

Ad Tit. XI. De pignori dato vel quo ius rissit.

Primo ad §. Semel ista, quem obligat pro tut. aperte ob dissimulat, sed interest consentiat cui §. mox fit. Praemittendum est aut venditam pignus a arbitrio. Cautionem dari l. pluribus. Arbitrio. H. Habet cui per quem Creditor, ea pro se vult emptio obligatum pignus possidere, & a quo pignus possidentem illud vendicare. l. si rem Venditor, ff. de emptio: Semel pro pignus Vendere, & obligatio sanctum. l. si venumdedit, in pr. ff. eo. sed alio l. 2. C. debitis. Vend. pign. Ultro pignus eum potest in platum a principe, l. ult C. de pd. dot. instrum. Ibi principe.

Quid ibi fundum pro appretiare, illum volo uero, ut l. si rem alienam, §. ult ff. eo pignora actio. Tu solutis ab initio quia pignus dat in fundum, sed dominus postea fundum in fundum commutatum fuisse, quaeritur quis per pignora debeat? Et Pomponius, si Titio pecuniam eius probaret, Celsus non posse, quia tam possidet tanquam pignus, non ut fundum, & ideo si fundum ex dono, tu probare debes, si vero adoptivus, tu fundum pro pignore tuo comparasse. Tunc ergo tuum probare, quod pro pignore fundum acceperis. Ulpianus proponit §. Item Celsus. §. de ex. hereditatis fund. confic. Quaestionem non est, sed nam in [illegible] fundis non usu capiuntur l. 3. ff. qui testes sint rogandi. Primo ad

§. Insuper.

Pro d. ex §. de fun. Quaest. & ad ea ibi dicta sunt ut retro.

Ad Tit. XII. De contentione inter me & Dom. de portione fundi fratris mei declinet.

Totus iste dividitur in duas partes, in 1. de dolo malo & casu pignoris. In 2. de re qui non possidet ibi, si vero.

Habebam fundum cum frater, quod dixit, ille denegavit, volo ut pro parte fundum & dico fundum illud patrimonium esse, unde Deus. Quis probabit? si ego partem fundi possidet, vel semel possedi, ut postea abiimam, tamen Deus probaret, quod si non feci, ut ego luderetur, deciderit, sed ita oportet, ut ego vel possidam, vel si non possidam probem, Deus autem non luret, nec lucrando ut nocendum fundum eiam in alia parte, & non sit fratris mei, mihi damnum inferunt. Sed quid hoc de §. si in §. rem autem, si de pudicitia. Sed ea ibi dicta sunt, ut supra dixi.

AD TIT. XIII. DE ALIENATIONE FEUDI.

Hic tit. diuidit in quatuor partes, In 1. opponit, Quo feudum possit alienari. II. In quem, vel. sub quo. III. Quis sit effectus alienationis, libi, hic, multis. Vltimo de successione Mortuo alienatis dignitatis. vbi. Item in feudo.

Premittit. Alienationem alienatoris Vnitur cum alterius per quem transfert dominium in alienum. l. 1. in fi. C. de fun. dot. Vnde aliam per emphyteusin vis alienare, & alienatus, Arg. l. Pr. ad. sen. ne alie. Emphyteusis aut est per quem exacto dominio retento. Vbi in eiusdem transfert. Vt aliquam pensionem accipiat. Directum aut est Dominium, quod super, aut nunc agnoscit. Vbi quod agnoscit. Per. in l. seq. vbi. & Ias. Hic. Et de emphyteusi, de qua Tit. Epitome Feudi quod est plantatum. Quia dum scientes agere in dispar. damnum Vt inserius plantis prestationes reddantur.

Liberum feudum Vocant, potest, quia libere Vel hereditarium ad emphyteusin vsufructuariam vaquirit DD. in l. 1. C. de fu. fe. emphy. Habent hoc ius de iure emphyteusis. Primum, Quia non sunt ita pressi per determinatum, emphyteuta vero emphyteusis cadit, l. 2. C. de fu. fe. emphy. Secundum est, Nam si Dns non interpel, tantum, sic dum emphyteuta alienauit, illud amittit. l. vlt. C. de fu. fe. emphyteu.

Hoc ita premisso. Distinguitur, tria hic fuisse in feudo cognosco, Antiquum, quo feudum alienari in totum alienatus poterat, v. g. Eual. dum feud. Secundo, quod de expresso, sine vsu ad dominicum, & pro emphyteusi in alienata terra, Vltimum est, quod Orlean. Iura corrigit, quod feudum nullo modo alienari pot, Et quod est amplius, non dicere pleniori. g. Do prohi. feud. alie. per Lodo. Lothar. & f. de prohi. feud. alie. per Fred. Istam sedem premittit, Vt vsually feudum quod habet alias in pactum dare possit. §. 1. g. quod dim feud. alie. per. Hactenus Dns Bart. per hoc dicit in emphyteusi vsq. ad dominicum partem feudum dare posse. Sed, Quia vltra directum Dominium Dominus possessor, scilicet ius merum alienare non videtur. Et sic XX li. feudum alienet, per quia parte detrahit amittit, & non Vtru. v. g. Do Vasal. Qui sic contrahit. Lothar. Et ita etiam intelligit v. g. Do prohi. feud. alie. per Fred. Sed quia de per d. n. in 5. Autem Collatio. §. Cum. nec. feud. amit. Super hoc amplius non est insistendum.

Venio ad §. Inde potest.

Quero an vasallus mutuum in emphyteosin convertendo
dare potuerit. Vel quare. ℣. Et videbatur quod
quia habet vim in contractum transferre posse. Imo in ter-
ris contentis privilegium de Interessa. l. vlt. C. de
Iure emph. Contrarium tn hic decidit, et videt
ur, Quia minus firmum fundum habuerit, qui libellario per
manentii dominium dominicum. Preterea in pecu-
nia non fit alienatio fundi, et ex hoc videtur quod
adeliberare in contractum. Nam illud debitum in
obligatione. Et in fundo. Vbi fundum dotis inter
fere nemo, Quia sine usu ad 100. annos et tem
dotis. G. l. Ramus fundus. I. de Vsufr.

Venio ad §. Est quæstionis.

Alienavi intra dimidiam partem, vt olim poteram, Vel
vt hodie. Dedi mutuum transferendo in fundum Istius,
postea mutuor eum pecu, an fundum recuperare ad
Dominium. Decidit recurrere. Ratio est, Quia non
possum plus iuris in alium transferre quam ipse habeat
l. Nemo plus iuris, ff. de reg. iur. Item soluto matrimonio
soluitur et hic argumentis, l. Sit. C. de pig. pig. dat. sit.
l. lex vetat. ff. de pignor. l. Sunt quidam qui putant
tractu Barr. in l. diem, ff. de reg. fal. Sed tempus confun-
dit Duy alienationem, etiam vasallo sum fundum recuperato,
fundum ad eum non reuertit. Idem est si agnato
premortuo, qui erat in fundo successit, et fundum dotalem
fecerit, sine cautela in fideicommissa etc. familiam
alienare prohibito. l. cum ita, l. pen. §. pater ff. de
lega. 2°.

Obligandum est ex §. Nonnum legendis ad philum
tantum referri. Nam regula, quod retinet ad extraneum
meus referat. l. seruus, ff. de verb. sig. ©
Sed duo sunt casus, quib. seruus profilijs acquirit,
primus est in l. 1ª pauo, §. vlt. ff. ad Tertullia.
Secundus est in fundo.

Venio ad §. Item in fundo.

Vbi dr, olim Imperatum, Marito natum cum Baronata
ad filios transferri non patuisse, Sed hodie vt alia
fundo transferuntur. Pecunia conuertitur in eos pro quib.
quidem. Dr his ob. Et originem Dotium et mentionem
dicens §. in pecuniarib. Habemus tamen scripsum
fundo dotis stabilem, quod dicit vsufructum, et pro-
hibet §. de probib. alien. per fideic. Et ad l. 69

nisi ad primogenitos reperiunt N Regna dividi,
& Vnde dubitat, si Rex relinquat Hæredem ex
primogenito, & secundo casu genitum Vtrum rex Reg.
succedat N Ber. credidit Gerundo genitos posse.
l. post cons. C. de legit. hered. Otho Cæsar dixit
rem prælio decernere, & bis Regnis abdicauit, Vt sibi
autem magis reseruaret rem, N nepos succedat, Cassiod.
l. maximum dubitatur, C. de liber. præt. Bar. l. 15 pœ
ff. de ang. fund. n°. 27.
Dubitatur primum, an superstes filius centum, pater vagum
possiderat, debeat præferri, qui primo natus est,
scilicet pater Rex filio &c. Vt per opinio recipit a Bar.
Quod is præferatur qui postea pater Rex factus est, nam
est l. Senator C. de dilecta. lib. 11. Theodosius edixit
qui centum pater Rex filio natus est, præferetur, Cum
Tiraquello in tracta. de lu. Chuphyllus 31. q. Summus Vtri
dignitates, N Imperatoris & Pontificis ad hæredes
non transeunt, sed relationem referuntur. per Vmm.
ra Lelium, de relatio.

Ad tit. XIIII. de feudo Marchiæ Vt Ducatus Vt Comitatus

Hic tit. §. Ad possessorem est, in §. Quia, & §. Ber quod C.
feud. da. poss. & in tex. de feudis fact. Diuiditur tam
in tres partes, In 1ª explicat dictum quod continet
in 1. feud. tit. In 2ª de Capitaneis explicat in
minorib. feudis filios succedere, in VIIª. ibi, si duo
declarat nobis feudi non esse successionem. de quib. ord.
iuris. §. adhuc videndum est.

Ad tit. XV. An Maritus succedat Vxori in Beneficio

Hic tit. diuidit in 3. partes, In 1ª declarat, An
paritas Vxori in feudo succedat. In 2ª An filij
in feudo materno succedant, ibi, Et si ipsa. In
3ª determinant Barbatia, ibi, Ther dicimus.
Permittit. Mulierem posse feudum tenere,
quod tamen improprie feudum est, vt l. de fœd. femine.
Vt si feudum proficia in dotem detur non pœ,
vel alios militet. de donat. inter. §. quod dicimus. feu
alienat. Pro se XV militem feudum in dotem dare pœ
vt l. de fundo dotal. quem fol. cum. & nunquam. ubi
pœna rapsus est. quia est humanus mod.
Militem militem feudum in dotem dare, mortua

rē sine liberis, an maritus in fundo succedat, & videbat succedere. l. j. ff. Vnde vir & uxor. Vbi mortuo uxor sine progenie defuncta succedit socer & filius. Sed nō nepotib. Sed maritus debet liberatis uxoris sine liberis defuncta. Ergo & fundū. Contrarium tamen dicitur. Ratio rei est duplex. Prima, quia fundum nō fit alienum, nec ad extraneos transmittit, ff. De succes. sund. Secunda est, quia soluto matrimonio soluitur & lex antiqua. l. vni. C. si pignus pignor. dat. Sed moriens uxor nō suis fundi amittit, ergo illud in maritū transferri nō fit. Non obstant contraria. Illa procedūt in bonis liberis: secus in fundis.

Venio ad §. Et si ipsa

Et ego. An filij in feminas fundo succedunt? Et videtur non succedere. Quia ei non sunt agnati. Cum mulier familiam suam caput sit & finis. l. primo digestis nō fit. l. familiae in fi. ff. de verb. sig. Vnde nec dicimus ibi mulierem, mater & filij succedebant, nisi & Orfitiana & Tertullliana alter ad alterius successionem ad mittebat, inquit. De Tertullliae & Orfit. in pr. Hic tamen dicitur in fundo paterno filios succedere. Sed his sententiis & constitutum, licet sententia varia gentium succedere videat, quia tamen magnū, & his non extraneas feminas admittunt. ff. De succ. sund. Natus vero ad matris fundum non aspirare, §. Natus si de fund. fun. ego. Liberi alioqui & matri succedunt. §. Nec illorum, inquit. De orficia.

ADTIT. XVI. De fundis datis minimis Valentinianus quid iuris sit.

Venio ad §. Hoc dicimus

In fundorum peg. tit. De fund. da. minui. Valentinianus. Ex. pleri fundum minimis valuaperit. datum. l. Vasallus datis, quandoquidem, postea venierat. Quod sodem cer. rationi rei. Valentinianus fundum vendicatur, §. De nō fun. §. vlt. Qui fund. da. poss. Vbi de hoc late d. fuit.

ADTIT. XVII. QVIBVS MODIS FERDVM AMITTATVR.

De hoc §§. s. dictum. Quo. mo. fund. amitta. Hic vero adiecisse §. non expressit, quo fundum amittit, si quis cessationem. Exercitium Domini ad minus diuturnum & frequenter manifestauerit. Ovid. Pro. dicor vocor. r. De forma ff. q. s. Addit alium casum quo fundum amittit, si vasallus rem Dni minuit

so vnd inserirt, Gl. in l. Liberi C. de testam. hasta. Et si vasus ad familias suas restituendi. Et sic G. & DD. sentiunt. Senior autem sic pro Domino arripit, s. r. pro re quia res honorandi, sine dubio semetipsum erues. l. semper ff. de minor. & honor. Alia §. opposita facere

AD TIT. XVIII. APUD QUEM VEL QUOS CONTROVERSIA FEUDI DEFINIATUR.

Dividit in 3. partes. I explorat quid sit, si cum vasallo agere contendant, II. quid si Dns cum vasallo, vbi, si vero, III. Quae alium ratione mere feudali alienare, vbi, si aliquis.

Pro I. notandum est, In bonis Liberis litigandi fit, vbi Nemo dominium habet. l. 2. C. de liberis. Et ita dicit est, quod dixi supra. Quod Actor sequitur forum Rei. l. Ubi. C. Ubi in rem actio. In feudis enim dispar dum est. Aliqui n. Imperator cum vasallo contendit de feudo, Et pares curiae sit adhibitae. Sin minus curiae pares. Comvasalli. §. si quis contra. Pro parte Consil. Aliqui inter se de feudo vasalli contendunt, Et Dnus, & subtrahat Imperator. §. Pro Lotha. Contra. in pr. Aliqui minores vasalli inter se feudo contendunt, Et subtrahat Dns. §. fraud. Pro prob. alia. quod per fidei. Et per ea quae aliquem Dnum Electum fidei esse comperta. r. Verum. Pro fo. Comper. Exp. Aliqui Dns cum vasallo contendit, quando ex alienatione feudi dominium esse, ex aliis vasallum esse vendicat. Et pares curiae subtrahat. §. pen. Pro prob. alia. per fidei. Aliqui non consulat vasallum alienum esse. Et tum Ordinarius iudex. Vel Arbiter subtrahat. §. 1. Pro l. Contra. A Dominis enim pendi. ad eorum Superiorem appellat. r. Vbi. Quo casu inter, G. Item si Dns Cesarem inter vasallum subtrahat, & pares curiae inter Dominum & vasallum.

Venio ad Verb. Si aliquis.

Si quis alienaverit feudum & sine verbo modum sui, Dominum a posteriori feudum vendicare, qd error sibi jura antiq. Quod si n. feudum alienare nō pō n. s. Spalin. Sed. d. n.

AD CONSTITVTIONES FEVDALES
Dñi Lotharij Imp. quas ait Iuniam sedi Petri in Ciuitate Romana conscripsit obseruandas.

Hinc generalis inscriptio. Postquam premissa sunt fundorum Constitutiones, dominum Lotharij de subijcienda antiquum vsum fundorum in omnib. reuelante, quod rex no pater, quod sapius ait, Iaminus, quod verbum denotat nouum his temporibus. Hic in c. 2. de rebus Hic Lotharij Vide ibi, qui Regnum Caroli magni et Ludouici filio, et Bernhardo sororio Gothorum, Anno Domini 825. Romanum pontif. Sed ego arbitror eo Lotharium scribere, qui anno 1126 imperauit, Nam ludouico olim feuda arbitrio Dni retinere potuisse, nec ad descendentes transmitti solita. Primum vero Conradum, qui ante Lotharium Romanum imperauit, Index. sic, Vt ad filios et Nepotes feuda transmittere, et ad fratres etiam filiorum transmittenda. S. de quib. S. qui feud. dat. poss. Quem Lotharij rem dixerunt, Nemem ad patruum feuda deuolui ante intellig. non posse, quod is Lotharius fratrem Caroli Regem qui ante Conradum imperauit, his addendum, praesidium nostr. Imperatorem esse Lotharium, qui alias Feudorum Constitutiones tulit, ff. de pro hic. feud. acq. per Lotharium. Et illas Constitutiones vendidisse Anno 1127. quando Lotharius Lombardy imperauit, et Homo suis feudum dedit. Vnde Cassio in ff. de testibus Reprehendum nostr. Honorium 2. aut Innocentium 2. qui Lotharium Lotharij Imperatorem. non aut Lu[dou]icum. Cum Lotharius imperante Friderico non scripserit Lotharij aut Constitutiones quarum sit mentio de Feudorum vsu ad tit. Quemadmod. feud. ad fil. pert. Et quia longo Vsu prouinciarum sunt Constitutiones scripte, ratihabite, Ita in Sententijs et verbis Vbi notatur, sunt Contrarij et verbis vbi probatur nostra. Copiosius in ff. C. de Const. et oratio. Principis. Per. Sub hac Constitutione quidem contenta praefatio, qua sunt Lotharij Constitutiones obseruandae. Romuli

LIX. Si quis miles

Subijcit, Expresse aut, sed Constitutionis hoc in de Feudorum feudum, et culpa, Cum ob Vasalli culpam Dominus feudum amittit, Vasalli vero militis Vxorem, Filios ob aliam causam feuda non amittere, nisi vt hi qui feudum accipiebant pro Duo militibus erant. Quod ante dic. Ipsorum Bruno Volatum, Filios, Illud vero nomen a Bruno ab ave,

aũr gõd Crcij arbitror a Brenno Saxonũm Duce, inditum fuisse, a quo priam porta Rhomi Brenna dte.

Venio ad L. Si quis milex.

Secundum eh olim fructũm arbitrio Domini remoti, restituisse, nec ad heredes transmittebat. Sed hodie contrarium obtinet, Vt ad filios & nepotes, & fratrum filios transeant. Addit hic Lotharius, Vt nemo nesciat fratris filio, ad patruum hereditate posse. Dr ad d. n. in S. & qz ſ. qui fund. du. sub. Ch. Sing. Bellonius pecus sumit. Dictum esse circa ſ. de jur. fisci. Dubium aũt hic erat, Quia Asinelmetus depraehendit non intendit in facto, l. Dr nã servus fund. Sed illud obstat, qz fructũm depraehensio quia adsensum tantum semper noctũm est. &c.

AD TIT. XX. DE BENEFICIO FRATRIS & qualiter fratres in hereditatem fratris succedat.

Diuisio fit in duas partes, 1. primit regulam, 11. Quattuor Exceptiones, ibi, nisi per industriam. Regula est, fructum nouum ad Collatrales non transire. Dr qd d. n. in S. & qz, ſ. Cui ſ. d. p. S. vl. Dr ser. fer. S. si duo ſ. Dr fru. Merch. Vt idem reum esse in alijs omnis q̃ argumentum à duob. nisi ex libertate statuto principis angustiauerint, l. Vni. C. si libum ab imperat. lib. 10, Excipiunt aũt p. casus, quib. fructum nouum deprehendi fratris sui pro ad suã superstitem fratrum pertinet. Primus est, si duo fratres fundum communem, Vt ad fratrem transeat Fabba n. Lagrim dam Contractũ. l. 1. S. si communem de pro. Secundus fit casus, si non pervenia Vtilitas fratris alteri sine non tantum fructum mouet, Tunc si fratres simul habi, habuerint, & duo ex eis perierint, fructus pronatũ eius pro ad superstitem pertinet. Et hoc casu fait Vt paras pro Vno fratre habuerit. Alias vero bona coniuncta, coia non sunt, l. eum patrem C. rem Vtilitas hab. Vtilitas redditus fuerint, de ibi daly. declarat. Hoc aut fructum quod omne impropriis fructum est, Dum proprio fructus de hereditate. 1. 1. ſ. Dr fru. do. Tertius casus est, si fratres simul habitant, & eorum alter proprio quidem aere, sed Vtilitas non, frater Domino fructum emit, Tunc praemortui portio ad superstitem venit. Vltimus est casus, si duo fratres fructum Dno in hereditate, sua regia & armis, Tunc fructi acquisiti portio ad alterum fratrem

Superstitem transijt. Quod ad exemplū l. 2. C. de Sacrosanct. Eccl. Imperium & Victoriæ, Vbi militis defendi in exercitu hereditas ad eum ab intestato ut filii commilitonis pertinet. Hoc quod Pater Patriæ illud, In bello Regis augustissimi, quod hoc pacis in exercitu.

AD TIT. XXI. DE FEVDO SINE CVLPA NON AMITTENDO

Gumaduerlus Regem Conradi Lotharij contra mauit. in S. Be gr. Q. fuit da poss. V. filij, Utpos. de fratris filij Amadam in fundo, Dr hoc dicit Ioannes, V. patruus succedere, Non ex in alio loc antiquum consilium, potuerunt n. olim minores Vasalli feudo priuari, ff. Vle. C. Qui fund. da. poss. Et Dn nā feud. Et Dr feud. da. nimi. Valdasso. Ita forte rationem, Quia pri- uilegia gnīng reuocant, l. Lūng ff. de Senatu. Vl Lothar. nouissi, V. sine causa feudum Vasallo non auferat. Et ratio est, quia retinetur priuilegium si feudum rem pacto con- stem si reuocari nō pot. l. quidsmurl. ff. de dolo ad exhib. Causam aut cur feudo priuandy sit Vasally quing Et Dr. pbem. q. Qui leg. sint necessa. ad probam. ingrat. Cum alias duo testes sufficiant, l. Vbi numery ff. de bellis. Dr Alph. Vasalli parens litigans, V. s. Vsfrmy, Et dr in ff. pon. q. Et probat. alia. per text. Vbi parens non adsint ad Ordina- rium iudicem recurrat. q. Dr contra. feud. Et bene notat. Negatur regula Scientia, Quia ipse hoc lex aliquem non priuat, nisi sit diserta. l. Lūng. s. sed Valeny C. in Vb. priuat. C. de S.S. eccl. Item nisi l. Vlat. Vbo nox, statim, Vl similiter, Bar. & l. Imfrabem, ff. de ad. fis.

AD TIT. XXII. QVO TEMPORE MILES INVESTITVRA PETERE DEBEAT.

Diuidit in 3. partes. I. exponit, Quo tpō miles hanc petere tenet. II. Anne Viuente agnus feudum a Dño alienare possit. Ibi. Et quis. III. An committens culpam Iuris postquam priuandus sit. ibi. Semine.

Notanter ad primam legem, Et gloss. An necessaria feudi patenti cuiq; sit reuocanda. Et Respondet, mortuo domino ad eius heredem intra annum Et mensem debet petendam, Et idem mortuo Vasallo, qui heres fuerit debet, Et ratio est, quia cum feudum ad heredes non dicatur nisi confirmatione opus fuit. Item cum sua, manente heredes non asseratur, nisi fuit Et denuo hae- res, Et si intra predictum spatium hastilura petita non fuerit, feudum si ex ea antiquum, ad proximum Ag- natum deuoluitur, Sed contra opinatur, Et ita notatur, exhibit filius ad Patrem reuertit. q. Si Vasally. Si de feud. suo. contra. Sed gl. Iuxta l. ex s. praeterea si quis q. Dr probat. alia. per text. Vbi dr intra annum & diem

prosundam nō tunc fuerat, & non nunc fuit. Solum
aliter interpretor. Legem nostram loquī in militē; legem
contrariam loquī de alijs vasallis, quia solitio manca
est, quia nihil vbiq; pro vasallo accipit. Preterea cum
excipiat infans dicatur hic ibi de vasallis quī non militant.
Secunda est falsa, tum l. ab alia corrigi, quia tota non
est. Quia mutanda est legem correctio, l. sanimus C.
de testa. Porro ibi dicis pro tempore accipit. & intelligit
tempus nunc, secundum legem Longarj, ad quem se ibi
dicit referit. Nunc fit dubitatio tot dierum est, de
illo manet quī statim sequit annum intra quem petenda
erat hereditatem, Bar. in l. cum hostes, ff. de re. Hoc
nunc ita dicam tenendum est. l. vbi lex ff. de reg. Iu.
Excipiunt ab hac reg. aliqui casus, quib. excusat vasallus
quī nisi annum & nunc fuerat hereditatem non petit.
Primus est, si vasallo cum Domino mors intercurrerit.
Secundus est, si vasallo capitali inimicitias exercet. Ita sum
Capitaneus inimicitias, ob quas mors timetur. G. in l. liter
ff. de arbitris. Tertius est casus, si heres vasalli sit
infans, l. e. imperator d. ss. stercora si quis. ff. de probib.
alie. per testem. Licet actus infans pro minore exceptionis
accipiat, l. si infans, C. de Iu. delibe. Infantia vero
dni nunq; prescriptionem patitur. ff. per quos fiat hered.
in prin. Quartus excipit, si Dns sit infamis i. dere
damnatus. e. excommunicatus, 11. q. 3. Et ita est non tenetur
pos, quia in textu agunt infamia pro infantia. Sed ego
arbitror, si ob crimen causam Dns fuit infamis vasallum
non excusari, si hereditatem non petierit. Quintus ex-
cipit casus absentie, si vasallus reipub. causa abest,
vel Dns, ex quarum quidem causa. Hi casus ex regula ad alios
similes extenduntur, e. vh. ff. per totta. Non est pretermittendum,
diem utilem per procuratorem hereditatem posse peti.
ff. sed vtrum, ff. per quos fiat hered.

Hi ad Cast. Antiq.

Venio ad l. si quis.

Dnus non potest fraudem vicinitatis vasallo, nisi ipse con-
sentiat in alienum petere alienare, quod si fecerit dicitur
deminutam amittit, 11. q. Quali. Dom. pro. sua. priu.
Vbi nadum penas quas vasallus patitur. In casum ante
mortis vasalli fraudem rectus alienat, 11 d. e. s. quia
fuit tutus. & habere ut s. morte, si de fund. feu. Etio.
Primum ne feudum detineat dominus in alienum Dominatum
transferre pos. ff. de nadum, & l. Comma. ff. Herres Dei
rata. De prec. alie. per tutel. Vnde non subdit ipsis tuis
vt in alienum transferre possint.

Vnio ad L. Sanctimus.

Vbi dispar est Dominium non potest Vasallum sine causa feudo spoliare. Et si causa esto dicat, Pares Curiae rogabuntur, qui se Vasallum condemnabunt, ubi ad Caesarem appellabit, ad quem intra 6. hebdomadas Venient, quod tempus postea appellanti, intra quod se Caesari offerre debet, sed iste tot ibi tempus interveniens, & a judice a quo appellavit arbitrio pendet. l. fin. C. de appella. i. dum sit Romae. Et appellat. Hic certum tempus statutum est sex hebdomadarum, Aliud est tempus 10. dierum intra quos appellandum est, a tempore quo condemnatus latam sententiam esse scivit. Add hodie l. de appello. Tertium est tempus Unius anni, & ex causa biennij intra quod appellans finivit & prosequi appellationem tenetur. Auth. ei qui. C. de appel. Dum Vno appellatio pendet, Vasallus possessionem relinet, quo mortuo pendente appellatione nihil est innovandum. Feud. lib. Mihil innovetur.

AD TIT. XXIII. DE CONTENTIONE INTER DOMINUM ET VASALLUM DE INVESTITURA FEUDI.

Dividit hic tit. in duas partes, In j. declarat q. Vasallus possidet, In ij. an Dominus, Vbi, Vasallus possidet & Dns feudum petat, magis se vult manutenere, quia Actoritas probari non potest, l. Actor. C. de probat. Vasallus Jurat, si putaverit, & tuta Confirmatio si hoc fecerit Curiae, arg. l. Regas ff. de Vsu. fruct. Si Vbi Dns possidet, et Vasallus se manutenere velit, id per pares Curiae probare debet, alias Veritas per Dominum munitur, & Dominus Jurat. Feud. de hoc d. v. §. Si de manut. contra. & in tit. De esten. inter de C. fidel. & videbis j. tit. §.

AD TIT. XXIIII. QUEMADMODUM FEUDUM AD FILIAM PERTINEAT.

Dividit in duas partes, In j. ponit regulam. In ij. & ij. regni duas causas. ubi, Titius Mortuo Vasallo sine filijs masculis, reliquit filiam non emancipatam, Et ratio est, Quia praegnans non potest, vide v. §. Qui feud. da. pot. & sic hoc erit. Liber in bonis libertis non filio succedat. §. j. Instit. De hereditat. q. ab intestato. datur. De q. re j. Liber. De adem. feud. Objicitur a reg. duo casus. Primus Si filius praemia feudum redimeat, Secundo est, si Dnus in gratiis memoriam filio feudum dederit. Nam tunc non revocat feudum a parentib. j. Agnatis filiae, nec dum nabit filiae ad restituendum. Sed contra hoc est. §.

preterea §. qui. mo. feud. amit. r. j. Dr alienat. feud.
Vbi feudum in prædictorum 4 quatuor filium dari non
pot. Solum contra DD: Sum tibi me loqui in feudo
nouo, Contraria, de antiquo.

AD TIT. XXV. QVIBVS MODIS FEVDVM CONSTITVI POTEST.

Premitto feudum acquiri, hereditura. s. per vrā tra-
ditionē, vt j. r. j. quod sit hereditar. Item Barrasius,
j. de feud. cognit. Item prescriptionem, tex. & ibi glo. s.
j. si de feud. contro. fuit. inter Do. de alia. Item de
liero Vasalli. tex. & ibi vasally relpon. j. no.
Per ista premissa, queritur, Dominus dare petit vni
Vasallo, quæ res improprie hereditura, transeat hæ-
reditarium, libendo. Nunquid in eis possessionem, dicit se
tenuit predicta, donec mortuus est, an filij succedant in
feudo? de verbis succedere lecta r. j. §. de succes. feud.
Secundo, Quia tenuit possessionem Domino scienter et
patienter, l. 2. Cod de acqu. amit. possess. Contrarium
tamen sic dicendum feudum ad filios non transire. Quia
vera hereditura non intercedit, q in rerum traditionem
consistit, sed de rebus abstractis. de hoc in feudis nō
specialē. Non obstat r. j. de sic. feud. Quia ibi feudum
erat antiquum, sic notatur. Non obstat d. l. 2. C. de
acqui. possess. Quia illa vim obtinet in bonis libertis.
Si tamen coram pari. Curiæ Duis Vasallo ingratus, et
eat in possessionem, hoc pro vera hereditura habetur,
& feudum ad filios transit. r. j. in pr. j. de consue. feu.
Item si in instrumento dicitur sic. Vasally nequodcunque
possessionem, id verus hereditario acquisitum. Quia
instrumentum et partes cuius acquisierunt. r. j. §. pro-
terea, Quod sic hereditar. Tertio, si per annum
Vasallus scienter et patienter Domino in possessionem sic,
vt is de feudo hereditum transiret, illud ad hæredes
transit. §. sin aut aliquis j. tit°. j.

Vnde ad §. Si Dominus.

Dr q dimedium ante n°. §. Qui sacrileg. finem. & in tit°
Contra. et Abba.

AD TIT. XXVI. SI DE INVESTITVRA INTER DOMINVM ET VASALLVM LIS ORIATVR.

Diuidit in tres partes. 1. declarat quod genus proba-
tionis sufficiendum sit, si Vasally dicat se habere de feudo con-
tendat. 11. Quid iuris si rem Clerico, ibi. In Clericum
Vlt°. Quid si non hereditario dni sibi rem tradat, ibi. si quis.

Quarto. Vasally contendat sibi feudum conferri a suo
superiori, negat Dominus. Quo probabit? Ex dispositione
iuris sunt 4. casus. Primus est, cum dicunt pro-
bationes, & tunc possessor iuramentum defertur, suo
vel Vasally, suo Dno feudi? vel d. n. §. Dr contra. inter
Do. & milit?, si de iure. sed contra. sic. Et idem est
in reliquis Dominorum. Secundo casus est, Vbi
testes adsunt, et tunc nomina dicti secundum tres, modo
iurent, quos nominabit Testis sub iuramento tradit?,
& postea eos. Cde testib. Sed hi testes, parvae Curiae
istae debent, aliquos ipsis absentib. etiam & clericos
admittuntur. Tertius est casus, si testes testes,
sed reprobari valent, tum a Comite l. eo qui in loco
iurisdictionem ge, aut a pop? l. vic negligentes ad repe-
rendum sunt compellendi. primo n. Glandi, hoc l.
obtinet, Vbi Bal. an. 9. C. de epis. & Cler. Et denuo Caplis
pignorib. ad dimidium reprendi. l. si. qui Vbi Gl. C de
testib. In primis aut inferior negat, quem superiorem
esse admittendo, quia ita ordo iudiciorum postulat. l.
unum C. de iudi. sed. Quartus est casus, cum testes a
nullum negant Veritatem dicere, tunc Vasally cum Dno
Consorum adiens a quo feudi controversia dirimitur. Quod
si Vasally ad Consorem non negotiat, sed dixerit se iterum
vel numquam nisi tunc expectabit per annum. Et in
tertium in possessione contumacia. Sed si intra annum
ad Consorem non iuverit, Domini sacramento contro-
versia dirimitur. Nec obstat §. Et §. quo tunc nisi
Vbi Vasally sex hebdomadas ge ad Consorem adeat.
Quia Feudy DD illud tempus dat, & appellans prosequi
appellationem negligat, sed hic omnis ad veram appel-
lationem expeditionem datur. Ego vero credo contrarium
hoc dicere qui a primum sententia appellat id tempus
sibi, intra quod testes ad dirimendam Veritatem compellere
Item aut ad primordium Vasalli negotiationem introducitur
sit, qui de testib. suis probare non negavit, Quo tunc
possideat, non nisi iuramento, sed Domini, Causa di-
rimitur. Venio ad §. In dubio.

Ubi ad probandum Vasalli feudum dos testes, nisi
eum ex pares non sine admittunt. Quia coram paribus
proceres feuda dare non solent, & Lairi feudum.

Venio ad §. Si quis.

Sed quid heres, si eum Dns feudi Vasally de feudo contendat?
& disputat. Nam aut duo possident, & alter Vasally

per dies festos Intentionem suam probare debeat, Quo non probante, Dñus rem XII. sacramentalib. suis ab obligatur. Si vero Dominus per suum juramentum deferatur. Et ei juranti Dñus condemnabitur. Quod si mutet juret, possessor absolvitur. Si vero Vasallus per annum possedit feudum, & Dñus intra annum, absolvitur.

AD TIT. XXVII. DE FEUDO DATO IN VICEM LEGIS COMMISSORIÆ REPROBANDO.

Premitte, Pactum legis Commissoriæ esse, si Venditor tibi fundum, ne pactum fecero, Nisi intra certum diem solveris, res venditæ sit immota. l. 5. ff. de l. Comm. Et de Lex Commissoria, Quia emptorem non solvente ad diem praefinitum res mihi in commissum. l. Dominium sine traditione ad Venditorem revertitur. l. Commissa ff. de publica. Illud pactum in pignoribus rei improbatum, Nam si mutuo a te centum porissem, Nisi intra annum non solvero pignus sit tuum. Est Commutatio damnata. l. 5. & vlt. C. de pac. pign. Et ratio est, Quia praemia usurarum debitorum facile pro modica praemia pignus Creditori nunchorum. Ab uno tempore posse contractum pignus pariri hinc, Nisi illud sit Creditoris. l. 4. tit. ff. de pign. actio. Sine de pariter post, Nisi pignus ipso facto sit emptum Creditori. l. Si fundus ff. de pign. actio.

Hoc ita premisso. Mutuo tibi a te pecuniam dedi tibi fundum in pignus ea apposita pacto, Nisi intra annum non solvero debitum pignus sit tuum fundum. Id pactum duplici ratione est improbatum. Prima est, Quia quum adhuc dum pariri non possimus Nisi directum pignoris dominium sit tuum. Ne non possem Nisi fundum in te transferre. Cum quod ei prohibetur alii Creditori consentire per quod permittitur ad illud. l. oratio ff. de Spons. Secunda est ratio. Quia fundum de re quia tuum, non mea cum eo, de Usu necessitate annexo. Et ideo Legis Commissoriæ pactum in feudis improbatur.

Ad §. Si quis investivit alium.

Hic potest Controversia, quæ fuit inter Plurimos de Mediolanensis Jurisperitos, quib. erant Communes. Probant Plurimi, Vicarius Vasallo suo non consentit a Domino feudum alii vendi. Contra Mediolanenses etiam ipso dissentiente id posse sine mortem frivolam pro Plurimis fert. Quia de re quæ futura est nemo potest ad nec pertinet disponere non possum. l. si ita scriptum 1. §. 1°. ff. de legat. 2°.

Secundo. Captando mortis Votum non est includendum, l. 14. C. de pac. Quod indicauit, si feudum Vicinus Vasallo alij dari posset. Tertio, Dn Sarracenus Vicinus [illegible] Sarracenus disponi non pot. r. 2. Dn Corneus sibi [illegible] Decretalis.

Contrà, Dnus Anchioranus sib. est r. 1. §. Qui Sarracenus. tenuit. Secundo l. si tres filij in pr. ff de legat. 1°. Et hæc opinio tanq; Vltima Videtur magis. G. Nic. l. qui filium, ff ad Trebellia. DD. tamen fuerunt de sententia Vtranq; opinionem tenuerunt, Aut. n. Dominus pure feudum concedit, et ipso Vasallo de facto non potest. Et ita practicat prima opinio. Aut feudum dat post mortem Vasalli, si alteri disponit, Et hoc potest. Et ita practicat Vltima opinio. Non obstat d. l. si ita scriptum, §. 1°. Et hic dicit tempore q̃ debet feudum, dum directum dominium habebat, ibi nullum his fuit dispositis. Non obstat quod votum Capiendæ mortis includat, Cum id semper non obseruat, Vt patet in eo qui post mortem promittit, l. Vlt. C. Vt actiones ab hæred. &c. inter. Non obstat r. 2. Dn Castrens. Quia ibi Sarracenus ius non Et in Sarracenio, sed tantum Et administrator, nec post mortem alicui de his habitum erat, sed ita Videtur iuriam pure Vicinus Vasallo alteri feudum dare potest. Cum res alienas vendi pot, l. rem alienam. C. de Actionem empti. sed illud est in præiudicium Vendentis, non Vt Venditio subsistat effectum.

AD TIT. XXVIII. DE VSVRA MEDIOLA. NEXSIVM SECVNDVM QVOSDAM.

Cum à Titio mutuatus pecuniam dedit ei feudum pro pignore, et usq; mortis est. Cum Vero filij Titij Creditoris, feudum triginta annos possedissent, nomine vasalli Cui debitoris Villa pignus libero. filius Titij dicebat, Jure feudi se feudum possidere. Videtur quod hæc tenenda sit contra consuetudinem. Et distinguendum est inter tres casus. 1°. Aliqñ enim Creditor fatetur se pignus minus 30 annis possedisse, et hanc feudum præbere debet, Ita notatur glos. l. 6. De pig. dato feudo. 11. Aliqñ non negat pignus datum fuisse, sed Vasallus tenuit feudum per 30. annos possidet, et dum præscripsit non aliud ei Iuramentum datur, Ita prandit. §. Si quis per 30. annos. §. Si de feud. Contum. feud. inter Do. III. Aliqñ fatetur Creditor se pignus habuisse, sed illud dicit se per annos 30 possedisse, et illud sibi in feudum non recognitum fuisse, et hoc ei Iuramentum cum 12. Sacramentalib. defendere velit &c, et ita feudatarius Mediolanensis laudauerunt.

ſ. tanq̃ Arbitri pronũciarũnt. Laudũm. n. arbitris ſuũ ſententia &c. r. ſ. Dr Contra. inter vaſa l. & Quibus. Nec obſtat quòd pignus non preſcribat, l. per Creditores C. de pignorat. actio. Quia Creditor non dicit. p. tanq̃ pignus ſed N. fundum poſſediſſe. Filio Dõ Creditoris non iurante, iurabit Heres debitoris, qui ſi nec ipſe iurat, ſolum Creditoris huiuſmodi negat, Et hoc procedit, niſi 30. annis ſcripta interrupta fuerit, & per ſolam Citationem interrumpit, & oportet N. per alios 10. Vel 30. annos Creditor poſſidear, l. ſicut C. de ſcript. 30. annor. Preſcribit. xx. 10 Vel 20 annis per Litis Conteſtationem interrumpit, & oportet N. per alios 10 Vel 20 annos vtr poſſidear, l. fin. Bar. l. Cum notiſſimi, C. de ſcript. 30. annor. Et hoc Litis Conteſtatio aliũ miraculum effectum habet, Quia non ſolum ſcripturam interrumpit, ſed actionem perpetuat. l. reſcripſit N. non nisi per 40 annos amplius preſcribat. G. z. d. l. Cum notiſſimi, & probat l. vlt. C. de ſcript. 30. & l. j. §. expoſitis, C. de annal. except. Bar. in l. ult. ff. de no. per ſuum fact. Jaſ. in §. poſtea, Inſtit. Practic. nu. 110. Quia verò post annos 30 in habitor pignus bonum vendere, colligitur per id ſpecialem habitationem non ſtare, quo minus pignus vendat, & poſſit Gl. tenet Bar. in d. l. Cum notiſſimi, §. Nec huic. C. de ſcript. 30. to quo. Et hanc ſtat Curiæ opinio.

LIBER SECVNDVS.

AD TIT. I. DE FEVDI COGNITIONE.

Feudorum, Feudorq; Conſuetudines non ab Obertõ noſtri voluit, ſed ab alijs ſito ordine nouiſſimo ſummum. Obertus vero ab Otto ſequentes libros compoſuit, quorum primus de tit. completur, & extendit vſq; ad tit. In quo. quod feud. amitti. nullam, ſeqm Caſaream continet. Fuit autem Obertus Mediolanenſis, N. patre J. quo fuit pri. Cad. in pr. & Fridericus Eduardi vixit, N. patre J. §. j. per quã ſeruitus. Gerardum verò Calapriſtum nihil ſcripſiſſe opinor, Sed alios tantum opiniones quandoq; referunt.

Tit. in duas partes diuiſit, J. premittit prefatio, Secundo reponit in quib. vnb. feudum conſiſtat, ibi, Primo. Præmittit autem nos triplex Iuris Romanorũ, Longobar, dorum, Cgilad Sodir ubique in diſſuetudinem, & feudorum Conſuetudines. Et feudis aut primo inſpicimus quid partium ſit. l. ſemper in ſtipulationib. ff. de reg. Id. Si id non apparuit, feudorum Conſuetudo obſeruabit, quæ in his libris continetur, l. de quib. ff. de lib. Si nos ibi inuenias, ad Jus Ciuile remittit, deinde ad ſimilia Conſue-

[illegible] ... passa ad similia feris cõs. Postremo per allegata probabimus. l. non possumus. ff. de lib.

Venio ad §. Sciendum.

Feudum in rebus soli tantum consistit, quia alias aliud tibi esset Dominus, siquidem nobilia vel constituuntur, aut perueniunt. Nobilia tamen ut animalia cum pleno in feudum dari possunt, quos estimant, & extincto feudo eorum pretium Domino restituit, ut per Bal. ad leg. ult. §. quis dicit. C. de serui. nup. Nobis tamen feudum rex Camera, seu fiscus constituit, ut annua pensio vasallo prestet, vel rex Camera, seu terra ut certa feudi; ut vini, vel alia quantitas vasallo prestet. Nam hec inter immobilia computat, sed istud feudum, nec rex certo dantes nec acquirentis ad heredes transit, l. j. in fi. ff. de iur. Cod. Si tamen in anni principio vasallo moriat, cuius anni pensionem ad heredem transmittet. l. in singulos. ff. de annu. leg. Item si, de duo nihil, vno anno collegat, aut si grauem eum animo oppressit, quamquid infirmi vel terre seruet, crudelitate solueret vel gat. Vasallo nihil plus. l. j. in fi. Do predia nobis feudi. Postremo subjicitur, feudum aut superficiem, aut superficiem acquirit. De quib. ordinem ei suum remittere. Reprimit priorem proscriptio. & dubitatum, sed illa possitum fuerunt superficiem & sub superficiem plantari. Vnde ille tantum nec nominem quid feudum acquirit.

ADDIT. II. QVID SIT INVESTITVRA.

Diuiditur in quinq; partes. I. primo quid sit investitura, & eorum qui ei fieri debeat. II. Quo probatur Dominus vasallo possessionem, ibi, Sed vasallo, & primo. III. Quo probatur vasallo possessionem, ibi, dicto vasallo. IIII. Quo probatur si Dominus parere non debeat, ibi, & an investitura. V. Quo casu portet non valet feudum, apposita probatur, ibi, Item. Ad euidentiam premittendum est, feudum principaliter non necessario exigere. Nam rex &c. ut ibi per doctores ad hoc notata: in quo etiam omnes opinionem scripturam esse necessariam, l. j. DD. C. de fid. instr. Secundo premitto dici, quem requiri investituram, propriam et abusiuam. Propria est rem rei tradere, & ei cuius interest, transferendum vltro in acquirentem, hic. ff. de acquirend. poss. Do res. dari. l. in traditionibus. C. de pac. Item operatur ut ad filios feudum transmittatur, l. j. §. Quia. non. feud. confir. ipso. de dicit investitura (vt dicimus nostri) à Vasto, dicit ut homo qui Vestitus vidit dicit se vestitum, ita qui possessionem acquirit. Impropria vero

Investitura est, quam Dnus verbo Vasallum se investisse dicit, & si an nullam Vel Hastam, Vel quid simile tradit, et inducta est & simplo Arrha. Unde simul arra perfecte Traditionis actum facit. ff. de empt. & vend. Nec ob hoc Investitura, Unde sic multos effectus. In primis, Quia ante sam Investituram Dnus valide pacto nudo rem pulcritus à promissionis detrahere potest. l. Iuris gentium. §. Ego nuda. ff. de pac. Item vere Investitura quam impugnata interveniente. Dominium amplius Contractu perditum non potest. Unde vim irradiare nisi Litis aestimatio obtinet. l. j. in f. De no. op. Item sic. Secundum de effectum, Quia licet alias qui pactum promittit, presumitur quod interesse debitoris liberare, l. Si pactum ne dumtaxat in pr. de R. C. Cod. ff. de pac. obligat. Tamen Dnus facta per Investituram promissione secundum dicta compellit, et si facta, sq. si de fund. Quin. inter Dn. & agnat. Textus, per quem Investitura Vasallo in tradendi postea promissionem fundi data est intellecta. Dig. in l. j. de reg. Iur. in. 6. Quarto, si in Conspectu rei sit, Ut eam possessionem in Vasallum transferre, & vim veri Investituram obtineat, l. j. de Conspic. rei. sed. Quod & Caveum tradito operatur, l. Claudio. ff. de Usurp. empt. per. l. qui vero. §. si per Vindicationem. ff. de acquir. poss. Ubi vero in Conspectu rei non fit per Investituram, nec dominium in Vasallum transfert, nec tandem ad filios transire potest. d. l. j. Cui. nec. sed. Christi. per. Tria ergo in fundis interesse videmus. I. ipsa fundi traditio, II. Investitura per Signum facta. Qua pro rei promissionis Confirmatio. III. est ipsa rei traditio q. propria Investitura dicit.

His ita ad videndum promissa, Quero, quid sit Investitura? Et Respondeo proprie Investituram esse possessionis traditionem, Imperatoriè Utrum, cum Dominus Vasallo Hastam Vel aliud Instrumentum tradit, & se rem suam tradere dicit, quod coram duob. ad minimum pariter fieri debet, Qz Unus testis nihil probaret, l. Hostiarandi, C. de testib. Coram aliis quam pariter facta non valet, Solvunt ita no. de j. Cum haereditas fidei statis facta. Et ex Scillis patet, sum tit. de rebus fundis legat.

Venio ad §. Si vinum.

Supra Visum est absentia Investitura facta, Dominus ad tradendum possessionem posset compelli. Quero Dnus fundum mihi vendasset, annuo mihi tradito, & Verbo me in eum transmitto, nudo pacto, ut possessionem tradat. Ergo ille se quoq; promisisse, Quomodo probabo? Respondeo per testes Curiae, aut publicum Instrumentum, a pariter confirmatum, l. j. in quo Partes me testib. sunt arrogati, Ubi rem. n. tam varia opinionum in hoc loco non reperiuntur. Nullo vo Instrumento confecto, si possessionem se tradere

dixerat, talibus sacrosanctis scripturis. f. Evangelijs
se ministratum ignorare dixerit sum compellendi. Quod
si forsitan dicat, Datur alterius curiae persona producere, quae de
firmitate. Dno iuramentum deferat, & illa vel testes re-
spondet, vel Actor iuramentum deferre, & sic iuramento
stetur. Quod autem dictum est de iuramento per sacras
scripturas facto, id corporale iuramentum dicitur, & maio-
ris roboris est, q̃ aliud iuramentum simplex. l. hi. alterius C.
de minor. se maiorum. dixerit. Si vero persona Curiae Vrbitalo
steam, sed & alia ea eam dicere noluit, sed Dominus eos
non compulit, tunc & testes admittuntur, quia si non
ostenderit, ad iuramentum est veniendum. Si vero Dnus persa
adhuc audiendum non compulit, viam ad Superiorem reperit, po-
terit. c. j. si de iudic. inter. Ubi diffusius de hoc dictum.
Sed Vt persona Curiae idonea testes non sit, tunc Dno animo
lux. l. 3. ff. de testib. Item. q. Dnus eis imperat. l. Idoneos
ff. de testib. Sed in iudicis praecipuae est, Nisi Valeat ei
exceptione maiores reprimantur. Sed vera artissima
tantum amicitia coniuncti reprobantur, non alij maiores
amici. Vt tradit a Dd. in d. l. 3. ff. de testi. Pariter dicas Dni
Vasallis absolute non imperare, nisi quoad onera q̃ feudis
sunt annexa.

Venio ad. §. Si Vero Vasallus

Si Vasallus possideat per annum fructum lux. c. j. in pr.
ff. de confess. rei. fact. Et. 2 in f. ff. hic. 3. Aut si feudalis sit de
contra Vel Cadena, duas vassus aperias Vasallus offendere,
q̃ vir amplissimus remedio appellandi, tunc nig iuramento
stabit. Verus. n. actus quasi possessio scriptum probat. l. j.
ff. Vtin. scripturis. Dng solemnes compellat. quod alias non esset.
d. l. de testis annis.

Venio ad. §. Si vero de investitura.

Domino parat curiae non se omnes exhibuerit testes admit-
tantur, & omnes declinantes praetium ad iuramentum stet ve-
ritas. Loquitur de feudo nato. q. aliquin vi per expressos
testes probari. c. j. ff. Qual testes. non possit. ad pro. no. Iudas.

Venio ad. §. praeterea

Sed quid si. Dominus feudum gratiam se dare sto fatetur,
sed dealiq̃ conditionem constituat, puta, Comitem ire
dicit, Vt Vasallus Dominum ad Curiam comitetur, & id
probare non potest, debet iuramentum Vasallo. Contra si
Vasallus petitum pro se interpositum fuisse dicat, Nadse-
mus feudum transferat, id probare debet, Aliquin Dno
iuramentum datur. Turpiter conditiones feudis appositae,
pro non scriptis habentur. c. non solum. ff. de relig. & obliq.

AD TIT. III. PER QVOS FIAT INVESTITVRA.

& per quos vel praeter.

Diuidit in. 6. partes, & exponit. j. quis investitura fieri pos.

11 q. vel in feudum

II. quos vas in feudum dari valeant, ibi. Sed vas. III. Qui feudum accipere possunt, ibi. Personam vero. IIII. An per alium investitura accipi possit. ibi. Sed utrum. V. An femina det feudum, ibi. Feminam. VI. Subijcit regulam ad scientiam tit. pertinens.

Proemio. Minorem annis 25. nihil donare posse. l. vlt. §. j. C. si maior factus alienationem factam rata non habuerit, non etiam ea alia causa, quam ceteris alienationibus vel debitis iuris auferendo, proxima dilucidatur per. l. ob aes. C. de fid. & alijs rub. minor. l. hac ex causa. §. fin. C. de admi. tuto. Et tutor non solum tutelae vt curatoris auctoritas, sed etiam praesidis decretum requiritur. l. praeses. l. sequitur C. de fid. & alijs rub. vi.

Superficies vero realia. attritus vsus, fructus, vt vinum, oleum, frumentum, pro tutore aut curatore vendere posse. l. vlt. in f. d. l. hac ex causa. in fi. C. de admi. tuto. C. vlt. C. qui decreto opus vel rei. Hoc ita limitatur nisi minoris pupilli seruitutem, fundum vel Praedia rustica vocant. Et ratio est, quia ea contractu à patre celebrato, sibi quaesita minor etiam sine solemnitate expedire. l. magis puto. §. si quis. ff. de reb. cor. l. 2. C. si aduersus vend. pig.

Primum. Minor fundum adire valentem alij sine decreto in fundum dare posse. G. in l. j. §. imm. ff. de aqua cot. Hoc ita intelligam si pupilli vel alienus seruus tutor vt curator, alij fundum mancipauit. l. si infans. C. potior. C. de seru. & lib. Si maior infanto pupilli seruo, cum tutoris auctoritate id expressit. §. Tutor. Inst. de tut. §. j. Instit. de emptio. tuto. Nullum vo nouum ius vasallo minores tribuunt, sed tantum iura vetera confirmant, et ea res, quae per se in se. Non de ea, possessio vasalli de. Nouam enim investituram minor minus facit. Quia donare, quod non suum decreto si liceat. d. l. vlt. §. j. C. si maior factus non alie. Alij vo qui nouum seruum ad ministerium habet, etiam nouam investituram faciunt.

Venio ad §. Sed et res.

Pueris regula. Res alienari prohibitas, non posse in feudum dari, quae intelligenda est, si vbi a lege prohibentur, vt res sacrae, sanctae, religiosae. de Vniuersitatis. §. Sacras rum. Instit. de rer. diui. Si à Testatore. Puto subijciendo regulas, quib. feudum alienari potest, quia tamen ea permissa regulae exceptionem non sunt. Primus est, Si feudum in proximiorem Agnatum post alienationem successionem alienet. Secundus est, si eam ex alio in feudum dederit. Namque Duy reclamare non potuit,

proximiores Agnati, mortuo alimanto feudum Vendere debebat, ff. Titio. Si de feud. contro. feud. inter Do. Vasallum meum Vasallo accepta pecunia in feudum dare pro, sed tamen proximiores Agnati, priusquam Vicunctus Vasallo eadem pecunia feudum restituerunt. Ristuta est hic praemissum, quod in feudis habent. Ob eandem causam debet Vasallo N. Vero dare in feudum. Quia in feudum legis Lotharij Vel Friderici alienatio non permittitur nisi in liberorum et non proximiorum Agnatorum feudum alienatur, proximior Agnatus illud intra annum vindicare potest. l. ff. titulo, Si de feud. feud. contro. Quod si in plurimum alienetur, illud intra 30. annos vindicabit.

Venio ad §. Personam.

Res recipi servi feudum accipere possunt, sine de seruorum vocabulo intelligitur, l. non minus. ff. de seruo. legat. Sed distinguendum est, an alicui Vel proprio seruo feudum datur. Nam si alicui Domino feudum conferatur, quia servus non militat. l. sequitur seruus, l. vlt. C. qui militare. ad posse ter. Nisi Dominus contendat seruo, Vt feudum retineat, quia ei libertatem dare intelligitur. Vbi vero proprio seruo feudum datur, seruo manumisso intelligitur. d. l. sequitur seruus. Si vero creditores libertatem eum esse, qui due feudum retinet sit seruus, Contradictus non valet. Sicut non subsistit manumissio, si quis nudus seruo, quem libertum esse putat. c. j. 29. q. 2.

Venio ad §. Sta Vtrum.

Feudum per Procuratorem deferri & accipi potest, Quia quod possum per me, possum & per alium. c. postea De reg. iu. in 6. Gratiosus tamen actus, & qui in mera personae consistunt, per Procuratorem non exercentur. Vnde non adoptio per alium. l. post mortem. §. j. ff. de adopt. Nec puerum ex sacro baptismate suscipere per alium, Ber. in l. Gallus, & forsan in fi. ff. de lib. & posth. Petit Contrarium asseruat Consuetudo. Sic nec per alium qd. industria indigit, l. Inter artifices, ff. de solutio. Nec Cancer criminalis per alium exercetur. l. penult. §. ad Crimen ff. de pub. iud. Nec modum tamen Procuratorem per Procuratorem in professionem Dominus mittere. l. vlt. §. penult. C. de pro. empty. Quod indubitatum esse, N. Dominus probet.

Venio ad §. Feminam.

Femina de feudum, licet in feudo non succedat, c. j. §. Verum. feud. ad fl. perti. tamen non subesse, nec vitio offitij fungatur, l. feminae ff. De adqu. l. feminae ff. de reg. iu.

N. adhuc de Absentia

N. aliqua de historia ad reg. qui per alium facit per alium

Non tamen Crucemetum nec Vasallum obstringit, Nec pro Domina militare, nisi sit Regina, & alia obsequia ei indicantur.

Venio ad §. Nulla.

Non est ei Investitura solemnis, qui fidelitatem v. Juramentum non praestat, Nec declarat in seq. tit°. in fi. Non libere tamen is, cui remissum est Juramentum, tam, quam impubes, l. Si minori. C. Si de fund. fisc. Cum Vasallis qui simul Domino & Ecclesiae juravit, l. Veritus. l. Ego Episcopus. De Episcopis. Item qui Spiritualia accepit. l. Ult°. De reg. Jur.

AD TIT. IIII. QUID PRAECEDERE DEBEAT AN INVESTITURA VEL FIDELITAS.

Quia Dominus obligatus Vasallum Investire debet, quando ille Vel aliud ei tradendo, nec Vasallus tenetur, postquam enim Dux in possessionem inducit, quae est pro prea Investitura. Praesumptas tamen ordo praecedi Contractum non Vitiatur, Secun. DD. l. Gratianus. C. De Sentent. & Interlocut. l. praeterea. C. de transla.

AD TIT. V. QUALITER IURARE DEBEAT VASALLUS DOMINO FIDELITATEM.

Dividit in duas partes. Primi°. §°. Juramentum a Vasallo Duo praestandum. II. Illud quod Comestilj aut Subditi Dnis praestare, ibi. Sicco Dnis.

Praemitto, Juramentum nihil aliud esse, quam Deum in testem vocare. G. in c. 7. 22. q. 1. Et puniuntur perjuri, prout ex Canonibus constat, poena Spirituali. c. Ult°. 22. q. 1. In Decreto. Fiunt etiam Intestabiles, quia amplius non jurant, nec testimonium ferunt. C. de testib. 22. q. 5. §.

Secundo praemitto, tria esse personarum genera, quae alij jurare, Vasalli, Domestilj, & Subditi, qui principi jurare tenentur, & sicut Juramento tenetur nihil contra principem moliri, aliquem in loco mansionis nimium invidere. l. 1. §. ad l. Jul. majestat. Et si principem ab alio offensum ei significent, vel detegere tenentur, aliquem capitis pe. nam incurrunt. l. quisquis in fi. C. ad l. Jul. majestat. In quantum non tacite tenentur aliquis insidias dolo. Jure, quae contra alium parantur, ut primus, si quis significet in scitum principem aliquem conspirasse, id manifestare debet, (ut dixi.) Secundus est casus, si quis sciverit paratum ei parricidium, & hoc non dixerit. l. Utrum. §. ad l. Pomp. de parr. Tertius est, si scitis Dominum ejus offensum attentare, & hoc non apparuerit. l. 1. §. 1. ff. ad Syllam.

Vtrum vasus teneatur in Vasallo, quo Domino insidias contra eum paratas prodere debeat. Bar. in d. l. Virum.

His ita premissis, Vasallus duo tenetur facere, Scilicet Dominus fore fidelem, Quod Verbum multa complectitur. Vt non insequatur. r. d. l. Et. Et vitus secretorum non manifestatorum.

Alij vero Doctores, Vt quis sine à secretis Vel Episcopis principijs, & Subditi, Iurare se Domini Vitam membra & honorem servaturos, & eum à morte per Viros liberaturum. Aliqui tamen textus pro morte habent mentem. Et sic intelligitur de secreto non patendo prosequi ad Iuramentum principib. Subditi, Quia ipse nos ab omni iniuria tueri debet, Bar. in l. nihil ff de iniur. rer. natura. Et à textu Patuit Iuramentum originem habere Videatur, quo Tribunus plebis in Aliquibus Verba hiravit, Se eius dominium pro Viribus restituturum. De q in r. tri. Dns. 63. Distinct. Clerici etiam Vasalli Dominis & Domino Subditi in Temporalib. principib. Seu Iurare. r. petitio. r. minus de periurio.

AD TIT. VI. DE FORMA FIDELITATIS

Deinde in duas partes. In 1. declaratur, quid sub fidelitate continetur. II. Ad quid Dominus Vasallo teneatur, vbi. Dominus.

Ponit Platheus Episcopi formula de fidelitate juncta ff. de forma. 22. q. 5. In qua summatim sex recensentur, quo Vasallo Dno prestare debet, 1. Inviolatum. 2. Dominum in corpore lesum non iri. II. Tutum. 3. Domini secreta aut nuntiones non detecturum, quod crimen capitale est, si contra principem committatur, & eius secreta scribas pandantur. l. si quis aliquid. 2. §. 1. ff de pen. l. on. §. Exploratores. ff. de re milita. III. Honestum. 4. Se non detecturum ne Dominus his suum consequatur, nec impedimentum in eius domo se Victurum. IIII. Vtile. 5. Se Domini bona non corrupturum. V. & VI. Facile Vel Possibile, 6. q Dno facto aut possibile est, se diffidet aut impossibile non reputaturum. Aliter predicta, modo ipse non faciat, Sed et alios facere valentes prohibeat. Contra. Ad hoc respondetur Dominus Vasallo tenetur, ergo non iurat, Quod si non prestiterit, proprietate privabitur. r. 1. 3. Quali Dug prop. Et his colligit, quod nec contra se nec alium Dug & Vasallus deputari aut se associare.

AD TIT. VII. DE NOVA FORMA FIDELITATIS

Dividit in duas partes; I. declarat quid sit vera Dnus Vasallus. II. Ad quid Dnus Vasallo teneat, ibi; praeterea vero. Et data forma et Constitutionem approbata. Ego Titius juro super hec sancta Dei Evangelia, me Deo Domino, usq ad mortem, contra omnem excepto Principe, forore fidelem. Intelligit etiam exceptus alius Dnus, qui ante Vasallo feudum dederat, d. l. j. Herfrid. Ly Item patria. l. ult. ff. de his. q. m. Vasallus, rias pater, filius, et frater, ut in DD: intelligunt, et hoc sine verbo generalitate, ne continuari, ad quae Vasallus teneatur, nihilominus propter multos alia experimentur, quae sequuntur. Si mihi Consilio, auxilio, facto, altero, ut Dominus Vitam aut membrum amittat. Ex consilio aut quo nocumento turbitur, vias alias quo delictum consulit, non transeat, ubi Crimen sequitur fuerit. Nec. l. sequi. in fi. ff. De vi. seq. et nisi dolus, quae debitum patratum non vide. q. in §. interdum, in vi. vocatum. Substitut. Probitas. q ex dolo. nas. Membrum aut proprie ea pars corporis, q propriam officium habet, ut pes ad ambulandum, lingua ad loquendum, et similes, sed improprie, quodlibet corporis potentia membrum dicit, Bar. in l. 2. ff. de pub. Judi. Jurat etiam Dominum in persona ipsum non ire, nec turbaturum aut Contumaciam praestiturum. In persona laedat non tantum cum corpus ipsum offenditur, sed etiam si ipsius quid. quis furatur, sindicatur, l. 1. §. item, l. sed et si quis, in pr. ff. de furt. Bar. in l. restitutio, §. quod furtum, ff. de petitio. Injuria aut et Contumelia idem sunt, l. 7. §. 1. ff. de injur. Bar. in l. item. Quae ora mihi Dominum illesa observare debeo, et alios impedire, ejs contrafacere, nos sentire; aut si prohibere non potuero, Domino quamprimum nunciare. Feudum etiam in reverentia revelis vel. amittis alienare tenet, et si Dominus ipsius aliquam offendere voluerit, Vasallus ei opitulatur. Quamq ita non ad modum primum videtur. Secreta Domini mihi patere, nihil alter, quod ad Dominum. Vel mihi denegatum Juriam praestare, Vel sacramento praestito, Domini Vitam, possessionem, feudi, et a meritis possessam Vasallo tradat. Dn q

dictum esse ff. in tit. Quod feudo. debetur, Alioquin omni Vasallo Utilitatem Dominus praestabit. f. tantam pro, niam, quanti interest Vasalli feudum consequi. Utilitas. n. pro eo quod interest, accipit, N dicta, rat l. j. S. Iter Verba, ff. Ususfr. si fiat. l. q. S. Unu ff. de dam. infec.

AD TIT. VIII. DE INVESTITURA DE RE ALIENA FACTA.

Dividit in quinq; partes, Explicat. f. An Dnus de ratione Vasallo teneat? II. An Vasally feudum à tertio possidente Vendituro possit, & se contra pos, tentum tueri, ibi, Rei actio. III. An Vasally detri, rioratum feudi conditionem facere possit, ibi. Quod ergo. IIII. An meliorem, ibi, E contrario. V. Ut praemittit. infert, ibi, de iepso.

Praemitto. Rem alienam posse Vendi, l. rem alienam ff. de Contr. empt. Sed tenetur Venditor ad duo tempori, tenetur, f. De cautione ad id quod eius interest, non debitas C. de rescind: l Venditor ff. de rescind. Per quam actionem non solum petitum rei, sed & impensae in rem factae, & id quanti plurimi res erat. Ut Vendita fun, pet. pti. Paul. Caperus. l. Titij. ad l. ff. de actio emp. Vide Actiones ex empto simpliciter praestium peti, l. emptor & S. qui rem ff. de actio emp. Sed de rescissione non agit emp, tor, nisi rem alienam ignorans emerit. l. si fundum ff. de rescind: Secundo. ad quae rei alienae Venditor teneatur, sc. quia mera emptori lite, cum defendere debet, l. qui absentem. Vide in fi. ff. de Publi. l. si pleb. S. mala. ff. de rescind: Qui vel dona, ad falsa non tenetur, l. Aristo in fi. ff. de donatio: Praesertim si à traditione res incipiat, N ibi Gl. expone.

Haec ita praemissa, Quaero Dnus mihi debet praestium in feudum, qd erat alienum, aut alteri obligatum, quinam nihil, potero ne agere de rescissione? Videbat non posse. Cum donans de rescissione non teneat, d. l. Aristo in fi. Sed feudum non gratuitum, Ergo praedictum non videtur posse de rescissione agi. Hic tu distinguit. Quod tribu, num solum ignorans emerit, alterum postea, alienum. N de Venditione &c. d. l. si fundum. C. de rescind: Ratio est. Ut feudum nihil ab initio gratuitum videat Vasallum tenere ad ea de quib. in forma feudorum. ne. d. n. obligor. Ante Investituram tu dicis praestare, Vasally Dnus denunciare debet, N ad disponendum litem Vindicat l. tenetur. C. de rescind: Ad impletam Vero Venditoris exemplo Vasally non agit, sed petit. Ut alij feudus exigat bonus sibi detur, & istud petit ignorans, sive ignorans aliquo

prestiterit Dnus in feudum dederit, Quia nullo casu Vasallum deripere debet. l. j. & cum ff de acq. rer. dom.

Venio ad §. Rei alienæ.

Sed potest in fidem feudalem ab alio occupatum Vasallo Vendicare, Vel servitutem ei debitam petere & exercere posse. Ex quo patet, non Vlim dominum, nisi Vasallo esse. Et si simplex fidelitatis vinculum inter Vendicare. l. cum in plures. §. maxime ff locat. l. ad exhibendum Emphyteuta Regis quia ad longum tempus conductæ. l. j. ff. si ager Vectigal. &c. sicut ergo Vasallo, ita magis rem apud contra se exercere, vasallus. Nam rei damnis actionum, multa magis, quam servorum corrigimus. l. furiosi. §. j. ff de reg. Iu.

Venio ad §. Quid ergo

Non potuit in præsens Vasallo servitutem imponere, quæ sit perpetua, longi Vsus Dnus sit. Quia eo ipso feudi jus extinguitur. Impositam q. servitutem dominus Vsque, possidere, ex nuncupato ad eum Regi non tenebit. Nam feudum ad se retinentem fuisse. Quid Locum &c, cum perpetuo servitutem Vasallo Vendicare, sicut dolo aut negligentia, passus furem Vicinum, agrico Cæterum, cum alium servitutem prescribere. Quamvis longo tpo causam continuam habens servitus prescribat. l. j. C. de servitu. & ag. Ie tamen Dnus qui non possedit, non potuit noscere. Patere ergo deteriorem feudi conditionem à Vasallo fieri non posse. Vnde nec Vindex arbores incidit. Adde qui rem. C. de S.S. Eccl. Rem. in l. divortio. §. si fundi arbores. l. arborei. ff. de Vsufr.

Venio ad §. Contrario

Attamen Vero feudi patientem Vasallo fieri non debere fructuario. l. sed utri quid. in fi. ff. de Vsufr. Et ideo si aliquid augustiæ, quod a fundo separatum negat, Vt ex servitute Vt arbitrium, sic Dnus arguit. Cum ipso mortuo feudum. Sed Imperatus servitutis Vt arbitrium Iuvenal. Vasalli. Quæ restituere debet. §. si Vasallo. j. Iter fieri. Sed. Alia Vero, quia præcipio feudali Vasallo adiscit, forte quia continua præsentia venit, ad Dominum non pertinent, nisi per alienationem adscita fuerint. §. si quis de manso. §. si de lumine. Sed Con. sed.

Venio ad §. Et idem.

Præmitto, Jure tot Romanos nullum verum indolentem

præter agnatum, & consistit feudum statim in eodem vocabat, & ita intabam vtrarq; agnatam portionem ad se in eodem. Hæc vbi vera &c. Item potest dici secundum Cagarrz Vocat. 1. 2. Digest. de natis. libe. cum notatis similib. Intelligendo cum d. nisi de nisi ipse deberet habere feudum ratione dispositionis, quia tunc nullus non esset filius, & alias non esset, & non filius vocatus, & ob id posset prætermitti, l. 2. C. de pact. quæ filius sine assensu patris &c. Et ideo ibi dicit quod filius non habet feudum, & sic non obstat. C. de fil. & sic non obstat. Item Constantinus Regis non habet, l. 2. C. de Vectigal. ff. ad l. 2. Rod. dicat. Vasallus tenet feudum dominum non alienare sine, vel vt agnatus non alienet non obstat.

Item ad §. Nec ipse.

Cum ob necessitatem multi dicunt feudum posse vendi, quod intelligendum est de dimedia, l. omnes filiæ §. patronis, ff. de Verb. sig. Item potest dici in feudum dare potest, & mortuo primo vasallo feudum agnati amittunt sine manibus, & dum reperiunt vocabat, quod intellige DD. nisi agnati essent fratres qui ex feudo ptenebant, potest dici DD. Vasallus feudum vendere, sed non mouet in agnatos, quia ibi feudum dicitur non esse, & ideo ff. de Verb. sig. Dicens fratres. Donare vero fratrem non potest, nisi proximior agnato in feudo succedit, sicut patrem filio. e. g. Brabina. frater, pater. Ver & ara. Labeo, habitat testamento relinquere, quod si tantum filiæ, non feudum nec ei animato debebatur, vide DD tractat. per. quæ in verbo. §. ff. de leg. 1. Vbi ni autem vendita feudum dari potest, nisi matri pro dote dotem dicitur. l. 1. §. Pol. minor. quia dit. Locari feudum ad tempus potest, & hodie per nostra non bene in perpetuo, vel ad longum tempus, dormiens, & sic alienum obest, l. 1. §. 1. in Agr. Vectigalis, Nostra vsum feudi non esse, ergo id non donare, l. si quis conductum, ff. Locat. de feudis vide Bartum fiorent. Quo ad tempus feudum vendi potest, illud optato ministerio presto intra a die inuestiturae Dei recipere potest intra annum. Si vero ignoret se amare spectat ad recipiendum habebat, Agnato vero feudum vendere volentes Duo proferendum.

Item ad §. Dicitur.

An vero Dnus prætentatum vendere possit habetur in l. Cornu. & l. vlt. De bonis. in Lege. Longobardorum. Cum minimi §. Et vendere. ff. de l. Cornu. Vbi miles vasallus contendit prætentum alienari non posse habere. Et ideo videtur.

AD TIT. X. QVIS DICATVR DVX MARCHIO COMES CAPITANEVS VEL VASSVS.

Diuiditur in tres partes, 1. primo quis sit feudum nobilitorum,

·11· Qui non ·vbi· Cotton· · Quis duratum, Marchio a
natum aut Comitatum &c, Dux· Marchio· Comes &c.
Marchio &c a mari· Marcham dictum fuisse fuidam
authorem· Sed notissimi a Marck quod Cnutho
dum praebat Marchionatus denarii attribuit, Hoc
fuisse qz dignitatem notum· & à principe dari nobi-
litatem· Alij sunt qui primum &c plebis partum, factum
& Capitanei maiores nominant· & si superiori dictorum
habem· & Capitaneos maiores nominant & si inferi
Barones appellant· & nobilitatem nasci nam supra
Qui xo à Capitaneo fuisse arripuit, magni valuerse
&c· Rursus qui ab his ortum Valuasini· vi nostri
Valvasores dicunt, qlos fuisse olim proprij fideli-
mus non conspicuum· qz ad servitia non tenes
mittebant, & si arbitrio dominus pruari potuerant,
sed tecto alijs sunt parificati· praeterq nobilitate·

Vsus ad §· Cotton·

Qui nondum fundum à Capitaneis arripuit, nobilis
non sit· sicut nec qui dedatum obtinuerat·
antiquam prosapiam vel amorem principum, qz deserit
fundum dantis & arripientis mortem extinguitur· Hi
nullum paradigma gradiuntur· Vt ab alij nobiles pares,
dignus, quod concubinarum liberi nobilitatem sor-
dunt· Ortus tamen qui antiquum fabricam obtinet,
Nobilis valet· Habemus hoc & Castellis Nobilis,
quam in obtinendis honorib· ignobilib· praeferuntur·
ff· j·° & Vlp· Nihil° Dn dofanor Cinitas· Pro nobilib·
semper praesumit· l· quod si nolit, §· qui mancipia
ff· de dubij· actis· C· in c· illud, qo· dicens· Prae-
nobilis plus valet qz ignobilis C· in l· z· in xb· pbm·
ff· de testib· Ad nobiles domum vel arma deferre, non
ipse Vbaldus, l· ad exercitales ff· de tutorib· Super
talios fidem, vbi assurgit, & Salicetus, lib· ii· Ab ig·
nobil· ad pugnam non provocat, Bal· in c· j· §· hinc pro-
bat ibi alij· Dn pan tenus· Arma ferre possit· Lardus
de pomaR armum vsus retinebat· lib· ii· Nitig of
ignobilis punitur, non torquentur, vt probat· l· z·
§· j· ff· de re vindicta· Sphondilij vsurpantur· Albert· in
l· 2· C· q· vas ven· nō pos· Alnubi Vmam quod plebis
intendit, sed ser pro regio non curat, sic ornatus

ADTIT· XI· DE SVCCESSIONE FRATRVM VEL GRADIBVS SVCCEDENTIVM IN FEVDO

Diuidit in duas partes· I·° ponit fundi surrogatio· II·
Qui antiquum fundum vel nobilem probet, ibi, Et Vo Nay·
In fundo primum naturali dispositus in substitutus suc-
cedunt, deinde collaterales, prout sunt vasallo prop-

maiores, modo ab eo descendant, qui primus feudum acquisivit, & dicitur etiam casibus tantum filij in locum patris succedunt. Sic de successione ascendentium agnatis, vel patruis. De quo in l. Bologna[?] Bald. de heredita. quae ab intesta. defer. Foeminae vero a successione feudi ex-cluduntur, nisi feudum habeant naturam feminini, ut l. de feud. feminae. Vel nisi ex pacto admittantur, verius est omnis successionum feuda imitantur. Quod verum est, praeterquam in 4. casib. I. casus est. Quia ascendentes nunquam descendentium feudum obtinent, ut § de nat. success. feud. in pr. II. Quia foeminae etiam masculis non admittuntur. III. Quia nec cognati etiam agnatis, secus alias dispone[?] Bald. post fratres, C. de legitt. haer. IIII. Quia fratres ex patris tantum latere coniuncti cum eo qui utrinque coniunctus est, in feudo succedunt, quia hic foeminarum coniunctio non respicitur, in alijs vero bonis secus est, Bald. Cepsarita[?], C. de legitt. haered. Sed de his d. c. 5. de success. feud. & de feud. Marchi.

Venio ad § Si vero Dnus.

Ubi quaeritur si quaestio sit an feudum novum vel antiquum sit, quis probare debeat, & [illegible] de [illegible]. Vasallum [illegible], sed quidam contrarium potius sensisse [illegible] probationis quaestionem [illegible]. Sed distinguendum est [illegible] in [illegible] si quis, de Castro[?] infirmando, & § si de [illegible] dni [illegible] [illegible] ortae. Vel quis non possidet, probat, sed [illegible] probaturus, in dubio probabit [illegible], [illegible] de [illegible] in [illegible] fac. probationes deficientes [illegible] [illegible] coniecturas, arbitrio iudicis deferendum erit, iuramentum, & sacramentum, de consuetud. rec. feud.

AD TIT. XII. DE FRATRIBUS DE NOVO BENEFICIO INVESTITIS

Dividitur in duas partes. In prima ponit regulam cum limitatione. In 2a duas ampliationes, ibi, Si duo fratres. Quaerit si duo fratres novum feudum acquirant, an altero sine prole defuncto ad superstitem devolvatur. Et dicitur ad Dominum redire, nisi ex pacto expressum esset, ut ad alterum fratrem devolveretur, de quo d. p. 5 in § De succ. feud. & in § Ult. de feud. March. & §. de [illegible] fra. Si tamen individuum esset feudum, ut est iurisdictio, tunc vacans feudum ex [illegible] contrarium superstiti fratri accresceret, ut hic DD. opinantur.

Venio ad § Si duo fratres.

Praemitto, fratres in Colonia permanentes eas facultates coës[?] habere, etiam earum quas alter sibi acquisiverit, nec non fratri [illegible], ut facultas dotis, & aliarum rerum quas proprio nomine emit, l. fratres, ff. pro socio, l. fundus qui dotis, in pr. ff. famil. [illegible]. Unde licet feudum uni fratri acquisitum non fratribus commune, facultatis tamen donec simul habitaverint, coës sunt.

+ l. 31. cum duob. st.

X NB

Feudum X° hoc commune pertinia emptum fuit. Si alter sub nom tantum sibi arguisset, non erit cor, Et quod pertinia nra emitter, minime non est, nisi hoc alterum sit, Vt nisi emptio retrahi ad spatium C. de spatio: l. fin. C. de rai. Vma. Hoc si noluit quo feudum angli sibi, frater imo fuerat. Vbi tamen fratres simul habitant, Et pertinia feudum emitter, Et hoc Dnus stat, tunc versus feudum superstes fratri arrasit, Et idem si in curia à duob. fratrib. coibus armis feudo arguitur, Et ita intelligit. l. in fi. C. de omnib. fra. Quod non hoc locus pugnare videbat, sed magis rem opi:

AD TIT. XIIII. DE INVESTITVRA QVAM TITIVS ACCEPIT A SEMPRONIO.

Hoc hoc chendum est, Vt §. An merito sunder Lxxx in hanc finem.

AD TIT. XIIII. DE VASALLO DECREDITAE ETATIS QVI FEVDVM REFVTAVIT. Vt filij minorennes.

Premitto, Antiquum hoc in sex partes diuidi, ppi. de hoc Vasallo sunt quatuor, §. est Infantia, Et vsq ad septennium extenditur. C. de fi. infant, C. de fi. dotator. II est Puericia, Et ad annum decimum quartum completum protenditur. §. I. infra. Et hoc nisi. §. I. Inter. Quib. non. Lib. Et. III. Est Adolescentia, Et vsq ad annum vicesimum quintum protenditur. IIII. Virilis etas, quae ad quinquagesimum annum extenditur. V. Senectus, Et vsq ad septimum extenditur. VI. postrema decrepita. §. Senio hoc loco. Dr quo C. in l. hanc edictali. ff. ad Sal. Et C. in pleno. Sexti, in Lib. per totum.

Hoc de primo. Vasallo in extrema Senectute constituto, feudo à manib. Dni renunciante, Et filio Inde suscepto, quo fugiente, mortuo patre, demum vivus ex filio, an Frater superstes in feudo succedat. Et de hac dubitatum, Nam Et hoc, Patruum pro non descendente non esse tenta in manib. Dni renunciationem facta a Et de C. Quia hic fit subrogatio alio, non nisi in rig manib. renunciare possit. C. de Pac. in l. pen. ff. de Off. Sti. Dic Caper in manib. Emptor Imperio renunciat, Pac in l. 2. C. de Interdic. Quid Et Clarus Succedatio in praedio Epi ff. de Senatu. Pon. referens, r. quo in dubijs, ab hac hac.

Vltimo hoc tertio in fine, de Vasallo qui dum adhuc minor, feudum emittat, per quod feudo priuandus sit reclamante Fratre, atque feudum contra dictum pro manere. C. in l. quod de §. sed si impubes. Mult. pronuncian. ff. de Iniust. in rub. de Lib. Et. Quod Verum est, Et in tali casu, nisi Dnus stet, dum ad pubertatem venit, Et Fratri Vasallum instituere Et Val nisi nouas feudo conditiones imposuerit.

AD TIT. XV. DE INVESTITVRA IVSTA RITVM FACTA.

Dubitat in duas partes, I. Inferior per marito nam aliquo Litigante debeat. II. Quid Et a quo sit probandum rib. Idem placet III. Quamquam. Vasallus litigare debeat. Vt. Allod.

Dnus sic vasallu vehit filia, cui feudum non debebat; Vos ad se Dns illud vult curie, fili. tenum feus cum pleno feudum pertim feud. as datum uxi marito tradidit, q̃ uxi agnati defuncti vasalli, qui feudu illud a dno tenuit dr ostendit, & ad dn pertinere, & coram ordinario, illud marito q̃uenit, ille coram Dno vult litigare, fili. q̃d fuit. R. mdm ad agnati ordinarium feudum ptinere, ut vltimo defuncto ex voluntate q̃ ei q̃stus plegendos. Et rationem ille dixit ex feudi. ad Dominum spectare. & j. Dn fili. feud. alio, per fidei. Dns dum hoc sustinuit, q̃d marito succedere ei de pn̄s clarum esset, & ex feudi. ostendit, dr ei aio. fac. in pr. Vndi vult ei ad jus indicari. Et Lmmd C. ei quis in sua re. p. Ultimo agnati & marito dr vindictam vasallo nolle. Vndi in Dns Latria litigando nec j. ei vult, ni jam quintus ad hoc requisitus de feudo q̃uisset. V notar in pr. q̃uil. Vt fidei. Judex ante cognitionem rei illi, ni marito subtrax, q̃ssi res Regis, & Actor agnatis forum rei sequi debet, l. 2. C. ub litig. d. vbi. C. Ne in rem alte Sed dubit non facit ad. Et fit Judicium agnati. Quia ante pdnatum. DD. magnas dant solutiones, Vos aut intergretemur, sed dum agnatis volunt, quia ante de marito pro rata agnatis, Coram Ordinario. q̃ dr hi agnati non debent, & ad illi agnati debent dr.

Venio ad §. Item placet.

Q marito dr pstechabat feudum, agnati autor antiquum, tum dr illud ei pstare tenebat, Vndi fatigat ei dr Dns. Id non semper Verum esse, dr. marito non posidenti, ipse feudum non probare tenetur, quod dr non facere agnato detinenti aut suranuato, aut ab eo marito rat remedi. quod dr non suranato pstandum esse, sed de pte dr. Si de subtr. inter Do. & Vasallis oriat. & j. Or ytem inter non & Dnm.

Venio ad §. Illud.

Duo Vasalli contendunt de feudo, qd Unus antiquum fortasse, sed sibi illud vendicat, Rex advenit ad Do. nimium ire non temperet, nec ab eo in Curia citet. Vbi Do contraven studuq̃ litigantem ob alia feuda Dn vasallum re, sdm ipse Dn sua Curia indicaret. d. §. prin. per fidei. Quod audit dr dr, & eum in curiam ad Dnm non vult, ad antiquod confugit dictum allidit, q̃ non per viatorem aut nuncium vocatus, sed ab Actore ipsis in sua trahebant, & eos sagit. Rex tenuerat, quod sanit l. q̃ unq̃ ff. de Xb. sct. & lit. in jus vocati. Et nam, & dr. q̃ jus vocat. nō ex. Et dr. qui ante qui in jus vo. n. ir. Dr ff. notavi in c. j. lib. Feudorum sed unq̃ desponsurum

Ad Tit. XVI De Controversia Feudi apud Pares Terminanda

Dividit in tres partes, §. dat causat quis sit judex. Duo dum Vasallo contendunt. II. Quid agendum sit in plenario pari. dijudicando, ubi dr sit quidam. III. Qui pares indicare negant. ubi, Ille aut. Orta inter Dnum & Vasallum controversia sit

Orta inter Dominum & vasallum controuersia, curia
pares iudicare; vt l. Conradi cauet, q. in l. Comes
in pr. & per si pares extent, alioquin Rector Ordinarij
Dni Comitis iudicat. Sicut inter Dnum & vasallum
de paribus non cognoscat, Dominus tamen principem,
puta vt quilibet alios reliquat, & tunc alios reliqui Dominus,
alios vasallus, qui succedat. Pares ante qui Dominus
fidelitatem non iurauerunt, intelligo magistratus, &
maiori eorum pari standum erit, Coram xo sic pari.
Quis Actorum de causa q fidelitatis non fecerit, cognoscere
potest. Vna ratio est, vt Quis Actorum eundo mec coram
Iudice, qui inter eo & Actorem iudicat, alias
corruptus fidelis esset. l. cum Papinianus Cod. Dom. & Mag.
Licentia. omnia &c

AD TIT. XVII. DE EO QVI SIBI VEL HÆREDIBVS SVIS MASCVLIS ET FŒMINIS INVESTITVRAM ACCEPIT.

Diuidit in duas partes, I. ponit diuisionem, II. illud confirmat, ibi, Nam & illud.

Casus. Titius pro se fundum & quosdam masculis acceptis, & his defunctis, pro feminis, diuisit Vnam filiam retinuit, duabus sororibus filiis, quam vnq duas filias reliquit, alteram filiam, & de fundo controuertitur, quis prior. Respondetur. Fidem. Ratio est, propter verba in inuestitura, quibus masculi feminis praeferuntur, & per intellectum, ne non solum de primis gradibus, sed & de aliis descendentibus. Confirmat per. Quia si vasallus duobus fundum alteri, & deinde relicto filio & filia, ille secundus vasallus pro fundo feminas iurauit non succedit, Quia ipsa in fundo non succedit. Simile Vero si bona sua allodialia I. non fundalia sed libera

Sed sic quod de diuis. Hieronimo quotidianis, Tiago filia primi vasalli reliquit filiam, & ex filio premortuo nepotem, an ille excludat amitam? & ibi communem opinionem. Cum ex masculo tum ex in vtero patris suppedit. Sed multis dubium est. Duo filios successerunt in fundo, Vna reliquit filiam, altera filiam, an ista succedat matertera ex causa consobrina? & videtur quod non excludat, Quia iam matertera in fundo successerat, Vide amplius non agit de deuoluto in vacante fundo, sed de primaeuo ipsam fundo, Quod Doctores communem non videt. Sed quid si dictum est, vt obtinuit masculis fundum ad Vnam filiam transeat, & relinquantur plures filios &c. Dicendum est Domini electio nam sors, & successores debent, ergo &c. de quo &c. Do bis qui fund. da. sup.

AD TIT. XVIII. DE DVOBVS FRATRIBVS A CAPITANEO INVESTITIS.

Diuidit in duas partes, prout dicto casus proponuntur. II. est ibi, Si tamen.

Casus. Duo fratres fundum pro indiuiso matrimonijs acquirunt, & his defunctis pro feminis. Vnus moritur relicta filia, an illa succedat patri in fundo, an Vero fratres. Et dic filiam succedere. Ratio est. Quia quisq; patrimonium suum constituere transmittere. l. cum antissimi. C. de fideic. l. cum aui ff. de condi. & demo. Nec obstat quod d. est, quando Vnum fratres de fundum habuerunt, quia illa pluralis dictio in singularem soluitur, q dicendo illo & illo Vixerit. l. falsa, in fi. ff. de qest. & tort. l. Libery. §. Caio. ff ad trebellia. Item quia frater fili primo & dat mediatis suis prospexisse creditur. Nec tamen de facto nouo rem intelligendum. Quia in antiquo frater, filia fratris excludit, succedere. N in proposito fundus fit. d. p. Si Vero filia sine prole decesserit, tunc defuncti Vasalli frater succedat, non Dominus. Quia licet fundum sit nouum, Consuetudo est, vt fratres succedant, q dicit ipsi Vasallum. Et sic vocatur Tenor. l. a quibusdam de Iurisdictione.

AD TIT. XIX. AN REMOVERI DEBEANT TESTES QVI PARES ESSE DESIERUNT.

Testes qui Iurisdictionem tempore pares erant, à testimonio non repelluntur licet pares esse desierint, Cum potissimum inter Dominum & Vasallum Veritas, quod intelligitur DD. si fundum amittat ex causa, q infamiam non ir, vagar, Tunc in ichoatis testis non esse. Quia quoad hoc, niam inspicit, an testis tempore huic testimonio dicit integrae opinionis & famae sit. l. 3. §. Causae. & G. nihil. Non nandum fidem. & ibi Bar. ff. de Cerbo. relict. Bar. l. j. §. si servus. 2. ff. de quest.

AD TIT. XX. DE CONTROVERSIA INTER EPISCOPVM ET VASALLVM.

Diuidit in duas partes. In j. agit de Vasallo qui stum de fundum de quo contenditur. In 2. de re quo aliud fundi latet ibi, Quid si Conqueratur Vasallus ab Episcopo de annua pensione huiusmodi arrapit,

Vasallus ab Episcopo de annua pensione huiusmodi arrapit, mortuo dubitatur, Successor soluere non vult, vel fundi restitutionem dare recusat. Vasallus adit Coram Iudice ordinario, petit Archiepo condemnari, ille Vult. Nec pares Iudicent, Quaeritur quid Iuris? pro Vasallo facit, Quia Vasallus negat, Item Iudex, turam vtrique audiat, Vide in re quod non iudicat, Episcopus in fundum non pot. r. Ecce quod quis Et. de reg. Iu. in 6°. Quis contendit a paribus. Curiam vestra dirimendam. Quia inter de & Vasallum

rie Controuersia, libro. 8. primū. j. de probis. alias per totum. Tandem decidit p̄ papā. Causam vō hūc, Eandem, nudo prio Vasallo tuniciari. Quod si Vasallus rebellis cum Vasallo vō obtinuerit. Sed tyrannidem non nisi diuisa lite prosternit. Et ita Laudatum, i. pronunciatum fuit, Vnde patet Episcopum ex fundorum consuetudine à Laicis tolli posse, quod alias non esset. Et dicitur. de. Consen. Si vero constet Vasallum aliud feudum ab Episcopo habere, tamq̄ Vasallus ejus à patre. terminari, nulla Investitura feudi. contracto facta. Sed gl primam partem textus opponit, Quod annua pensio à successore Domini prestanda non sit. libro. 1. in fi. 8. quis dicat Dux. Comes. Sed dicit gl, Vasallum velut de vero feudo investitum fuisse, Contrarium tenuit. Vbi simpliciter annua pensio prestanda mittitur. Et hoc sentire alio tex. dum dicit, Quos quod annua pensio debetur Vsu feudum non arguitur, Et nos Investitura interueniat, sic vero interueniat, Et ob id feudum esse constat.

AD TIT. XXI. DE VASALLO MILITE QVI ARMA BELLICA DEPOSVIT.

Vasallus liberis carens, professus religionem triplex votum promittendo, s. Cum ad monasterium, Dicit gl. Monachus dicit p̄ eum statim feudum amittere, Et amplius mi. Etes vacare, vel Deo seruire non posse, nec sanctorum negotijs religiosi. ministrare debere. Solo vō. Hoc Clar. Vel mona. nego. sed. si inuitis. Et am triplex genus eorum qui Religionem ingrediuntur. Sunt j°. Monachi, qui pauperculis, obedientes & castitati votum professum. d. s. Cum ad monasterium de eis. loquit hic. Et. Alij sine Conuersi, qui Abbati reuerentiam & obedientiam promittunt, sed aliud votum non professum. Hoc quod. Gl. in c. Cum Iuuenes, in fi. & ibi. Bar. ff. de orig. priss. G. in Auth. Ut dubitatur C. de indic. Vidu. vellem. Et de his loquit vō hic. quos sine Vinea Abbatis discedere inquirunt. III. Regulares & alij qui Abbati Vocem, & in Vestes non mutatas. sed tantum in eis sua Religionis offendunt, à Canonicis abhorrent, & eadem arguntur. Hoc quod. Bal. in Auth. Ingressi. C. de S. S. hic. et de his sic dicit. non loquit.

Sed quid si Vasallus Ordinis Cisterciensis efficiatur, an feudum amittat. Et hic amittere. s. j. in fi. Ar nulla statim inspecta. Quod arg. d. s. de Vasallo, idem ergo in Rege est si vno pontifex, qui ingrediendo religionem Regnum & authoritatem amittunt. G. in c. Scripsit, 21. q. 2. In Decreto scripsit vi. s. Id magnat. 7. q. j. in vol. Decreto. &c.

AD TIT. XXII. DE MILITE VASALLO QUI CONTUMAX EST.

Militem Vasallum pro eodem ponit. Et recepisse quam Arator. Erstorsor nominat, Cum Vnum per duo exponit. Sicut patrem vocabat alio. l. patris arbitrio. G. in l. q. in pr. ff. de par. Miles q. Vasallo dr, ille miles qui Vasallus nominat. Contumax res, qui ter citatus non comparat, l. Contumacia §. 1. ff. de re iudic.

Diuidit tit. in duas partes. In 1.ª inquirit de vasallo contumaci, In 2. de Domino. ibi, Si vero Vasallus. Premitto. Cum debitor latitat, & Creditor in possessionem bonorum eius mittere desiderat, ter eum citare debet, Interposito decem dierum spatio, Inter Vnam Citationem & aliam. l. ad peremptoriam. l. per totum, vallum, cum seq. ff. de iudi. Sive ante nouissimo tri. finem dies interponere debeat. Auth. quib. simul. Cod. de quib. diff. Ter acto, quarto Citet Reus, Cum Contumacia, nationem, nihilum ei factorem in rei bonorum possessionem, si non Venerit, Et istud peremptoriam edictum Vocat, Et cum spem portet, Reum amplius non iri audiendum. d. l. ad peremptoriam. Et non Vniuersitas sive ipsi contumaciam arguere debet, aliquin si. & ipse abesset, nihil obtineret. l. post edictum. §. 1. ff. de iudi. His. q. obseruatis mittit Actor in possessionem bonorum rei conuicti, pro quantitate rei petite. l. Iulianus. §. 1. Et quod. rad. in possess. rat. l. si fenita §. Iulianus. ff. de dam. infect. Et istud est Caput huius rei, nota dubitans, quod vocat pignus pretorium, Dr q in toto tit. Dr pigno. pto. Capta. Capta autem res pignoris. pe Reus intra annum solutis expensis possessionem recuperare, huc. l. Sanimus. C. de iudi. l. si quis emptoris. §. penul. C. de pig. Et. 20. anno. Post annum vero non audit, nisi sua proprietate probet, & pro pignore vendat distracto, Et sor obtinuit, Vbi si nondum res controuersa, Et. gratuita fuerit, potest pe Actor petere, Nec dum tantisper defendere fuerit. G in l. Constitutum de re ibi. Bar. C. quib. de quo latius. Citatio vero causam Citationis continuare debet. G. Vbi. in Clemot. 2. Vbi lis non contestata. Et hodie, Vbi Reus comparauit tunc. l. si ad proponis 2. C. quib. de quo latius. Tacito, & tempus quo Vniuersa debet, l. Constitutum C. rod. hi. 4. Dum Citantis, l. Vbi. C. de bo. auth. hod. postea. G. Et sicuti, l. 1. ff. si quis in iudicium non obtemperat. Ster ora tres iure Ciuili procedant, in fraudem etiam Creditor obtinent. Dum Vasallo Contumax ter citatus in tertio Captum aut dum dies decem interpositi, Et re pe redemptor petitio Dno in possessionem fundi, quam rationis expensis

intra annum. Vasallo remperat. postea nullo modo audet. Sed hinc colligi etiam de proprietate audiendum. l. properandum. ff. de in ius Vocando. C. de Iudi.

Venio ad §. Si Vasallus.

Si vero Dominus rogat Vasallum si malit gastaldiam, ab eo rogatus, debet ministerium agere. Prius in extra hibernum adversarius rem interpellandus. l. quidam Liberig. ff. de servitut. Verba. pelit. Et si Dominus perpetuam agat. et ab initio non desistat. Vasallo convocata curia, de Domino conqueritur, ipsa liberaliter Dominum rogat, quod si eum non audierit, ter citabitur, si nec venerit, ad majus tribunal revocetur, à quo manu militari cogatur Dominus, quicquid injustè datum, restituere. Et ita intelligendum Verbum poterit actum deprædare. et prædio privare, quamvis barbarum sit hoc Vocabulum. Unde non capiendum pro verbum pro deprædari. Et rex sit pater. Dominium feudi proprietatis privari. Si vero de alio, quam feudo quidquid fuerit, tenetur Et sic Com.

LIBERTINUS.

ADDITIO. I. IN QUIBUS CAUSIS FEUDUM AMITTATUR.

Ad primum Anselmus filius, qui hinc studiosus erat causas quibus feudum amittatur Obertus explicare intendit. quod dubium. hic titulus explicat, nec ultra progreditur. Est enim usus ad finem feudum scribere malit interpretes enumerantur. Alia n. postea a diversis collecta sunt, in quibus Oberti de Orto Gerardi opiniones referuntur, & aliorum etiam Casarum leges inferuntur.

Dividit tit. in duas partes. 1°. exponit. Cur de amittendi feudi causis tractet. 2. 11°. definit. Dominium in quibus desinat in Sponsa, &c. In primis.

Proponit aut. si Obertus, quod negotiorum multitudine districtus negavit filio dominii amittendi causas exponere distulerit, & ingruit, sibi certa ratione definiendi negotium. Statut in l. 1. c. 1. §. si. ff. de testib. scripsit non sine testium probatione certo modo non posse definiri. Rationem autem appellat definitionem, q. propositio regula absoluta, tractum à forma retinenda. q. ceteris perfectior habetur. Venio ad §. Primus.

Ante ea Dominium l. feudum definitive præmittit Dominium in genere re Sponsa pro feudo primum. In genere re domicola altio tribuens quidquid acquirendo & Dicit aut capiens tribuendo, quia dominus habet eam libertatem exercere, Unde subdit, tractatus re dare q. accipere. Et in Rub. ff. Commoda. In hoc pro feudo sumpto Dominium re illud quod re gratuita. Et hoc in eo contra d. ad differentiam temporalis, q. non re gratuita,

Item d. r. Proprietatem apud dantem permanere.
ad differentiam donantis q̄ nihil retinet. Dictum p̄ res immobiles
ad differt. feudi. Rationem q̄rendum quia in mobili. constituit.
Usus fructum vero Vocabit Vilis dominium, quod in proprietate
fructum commodo constitit. Dictum rei, ad hanc tranſit.
ad differentiam Vsus fructus, qui morte subditorij extinguitur
q. finit. Inst. de Vſuf. Certum dominium Vocat, pro, Vt
Vasallo Dno seruiat in munus. Indeterminatum vero dicitur
ob quod, quando nullum obsequij genus expressum est,
et tunc Vasallo ad ea tenetur. q. ex fidelitatis forma. s. opposita
fuere, & habent in q. finitur. J. per totum. Dest. q. ne
feudo recipiendi J. K. se gratuitum. 2. N directum dominium
sit pacto dantem. 3. Vt transeat Nisi in accipientem. 4. Vt in
re immobili consistat. 5. Vt ad filios transmittatur. 6. et Vt
fidelitatem Dno Vasallus iuret. Sed de his latè. s. in residentialib.
d. fin.

AD TIT. II. QVÆ FVIT PRIMA CAVSA BENEFICII AMITTENDI

A principio legis denominat sed Libro vt titulo. Qz premittit causa
num praeter sacrilegium, ob quam primo Vasalli feudo priuari Cō
perant. alias vō postea plurimos sum Cō, q in hoc tit. tractatur.
Sed in hac Civili non semel ab adultis, nonnq. titulis habentur. Vt
Vide vi. Qz inspicitur ordinem praetoris. Vide vi ipsum diuersitas.
rapitelas. Quare bonorum. Quorum bonorum. et similes rubricae.
quas ab edicti principio nomen habent. Generalis vō hq tit. est Interpres.
q. praemisit. In gsb. Cod. fud. amittit.
Dividit in tres partes hic tit. 1. Quarum Causas beneficij amittendi
enumerat. 11 Ritum quarundam poenarum, ex q deprehendi pt, quo feudum
amittat. ibi, praedictis. 111. Exponit ad quem amissum feudum devol.
deat. ibi, Denique. Prudentia talem exponit ad quem amissum feudum
devolvat. Prima igr amittendi ra fuit, si Vasalli Dominum, aut
Vasallum à transitoria Domini intra annum & diem postq mortem scivit,
Jurisdictionem renunciari non petierit, & sicca tamen causa improbitatis
exulsatur. Dr q d. r. s. Quo hoc vitio in se. Nullam veniam poenam
minor luiturus. s. praeterea. J. de probi. fud. alio. per totum. Privi.
s. si minor. J. de de fud. fuo. Contra. 11. Item si Dnus postq Vasallum
municipem interpellauerit et sibi fidelitatem iuret, & recusanti tres
ad curiam citauerit, nec ille venerit, feudum amittit. Dum nec vitio sit
nō, Vt fidelitatem reddat. Hoc aūt ita intelligit. Si pactio hoc tempus
remissum fuerit, alias in semper Dno hoc tempus non praescribitur.
111. Qui vitium Dnus in sibi praeiudicium differuerit, feudo vacat,
Item si pro causa non feudi tradendi, Vndo patris militis volens
Vasallo. Dr q d. r. s. Qui vitio. fud. amittit. Et de feudo Curia vulpa non
amittendo. Intra hic Cō, qui primum ex aris fugerit. ff de exemptis
capitis petrit. l. ob delictum. s. qui in aris. ff de re militia.
1111. Item qui sit alicui ff hoc personam vile patrimonium, aliquid
grauo modi, et si autem ex negligentia quam primum non protegit
feudo multat. Dr q. s. de no. fer. feudi. Videtur autem si parenti ingrati
potius resistere, & non fecit. l. Item grit. s. exercitij. Imperator. ff. locat.
Intra vero Cō, delinquentium nomē indicare tenet. l. Curabo, Ubi
G. & Bar. & alij, C. de fid. Nisi forte in signis castro. l. penultimo
ff de pœnis. Etiam vero, q nam quis delicendi sit patratorem
pene civili, nam manifestare nolit. Sed in foro pli Verbis standum
à reo vero determinato. G. & Bar. l. culpa caret ff de reg. iu.

V. Qui uxorem cum Domini Uxore filia uxoris. aut Sororem. aperte Dominum in capitalia manifestum rem fabricavit, feudo privatur. de q. d. c. s. §. j. Quib. mo. feud. amitt. Gravior aut Injuria est, Domini Sororem violare, quam fratrem interficere. Ut j. Ar. ubi. qui interfic. fra. Dni. Gravior enim est offensam ex interpretatione ducitur, si quis rem sibi Uxore [illegible] furetur, quam si filium interfecerit. per l. Cotidiis. §. matre. ff. de relig. 2. ubi God. et alia deteriora fecit, God ergo interpretatur deteriora. Gravia

VI. Si uxorem Dominum Vasallus, aut virum ejus rem sacrilegii aliquando furetur, quod hic dicit, observavit, aut impias manus in illatum, vel Gravi injuria affecerit, gladio aut Venino vitam ipsi dicto furetur, feudo spoliat. Dr q. s. d. c. in hit. Qui. mo. feud. amitt. Cogitando tamen offendere Dominum, God actum non exercendo, nullam penam incurrit. l. Cogitationis. ff. de penis. Ubi Cogitationis penam, nemo patit. Quod etiam hinc patet, quia receptum est, Nisi in quis peccato consentiret, non peccat. G in l. j. §. Ult. ff. de Just. et Jur. Si manus iniam Vasallo in Dnm detestando, God non perficiat feudo non cadit, Qz hinc tam est injuria, l. Item apud Labeonem §. j. ff. de injur. Gravis tamen injuria non est.

VII. Qui etiam hostiam Dno non fecerit, l. in his pro feudo bonato contumaciter se Vocationi negaverit, feudum perdit, Dominus vero, si latitet, Terr. n. q. §. d. sunt in 12. 6. contra fabricat. Si etiam ma, fidatii fungus Vasallo, Dominum de pro hostia admittam non admittit, feudum non retinet. VIII. Item si a Dno interpellatus, diligentiam adhibet huic fundi tuendi non prestitit, feudo cadit. pro q. facit l. j. & 3. C. de donatio: q sub mo. & pensat tamen si impediat. Qz non pertinens est, qui quod se daturum promisit, solum negat. c. 1 tr. & no. Do Invenium. Alias vero, qui pecuniam promisit ob solandi difficultatem non exhibuit, l. Contractus. & illud ff. de Ob. obl. IX. Qui Dominum viam arripiendo a fratre "dis" ejus Vel carcere includendo, non liberavit, feudum perdit. Quod ego intel, lego, niamsi non probet. Qz tne fidelis non est. Hic DD. contra. sed God de jur. d. c. 5. Qui. mo. feud. a.

Venio ad §. practicis modis.

Generaliter ob quatuor causas vendat donatio. l. ult. C. de revoc. donat. Aut Uxor repudiatur, de quo in l. consensu, cum duab. seqnt. C. de repud. Aut filius exheredat, Dr q. in §. Causas, in Auth. ut cum de appellat. cognosc. feudum revocatur; modo contra Dominum offensa dirigat. Sed qui de causis repudii. d. c. Sodo hoc penitus, non patet; quia ex nulla causa Uxor dimittit, Et ob fornicationem tantum quoad thorum separatur. c. Gaudemus De diuor. Sed quoniam natura novas semper rebus formas proparat, l. c. natura humanum deprehensa novas quotidie mali, tias parit, q verba semper sint ex l. 2. §. Sed quid C. de Veter. jur. mutat. Jebo hos amittendi feudi causas restringere necessarium. Sed si novus emerserit casus, si expressis similis vel majoris fraudi, idem decidit. ob eadem.

Ad Tit: III. Si de feudo Vasallus ab aliquo

ob levem vero causam nemo feudo exuerit nam si feudi pars alie:
netur, totum feudum non amittit nisi quatenus distractum fuit c. i.
in de Vasallo qui contra constitutionem Lotharij. Periurus tamen est feudum
alienans et apud graves viros notatus licet iure infamis non sit.
G. in l. 2 ueq ff. de his qui notantur infamia. Venio Ad § denique
Ubi in dominum Vasallus delinquit feudum siue nouum siue antiquum
ad ipsum revertitur si vero in alium peccat ad agnatos devolvitur.
Sed etsi contempto domino feudum alienet ad dominum revertitur,
quod intelligunt Dd. si sit nouum, secus vero ut volunt si fuerit
antiquum iuxta § hæc quoque est de success: feud. Sed si contemptus domi
est in ea, ut ad eum feudum reddat siue nouum siue antiquum
ad ipsum reverti debet. Ex ideo contra omnium opinionem censeo quod si
ex necessitate alienetur feudum ad cognatos pertineat et ita pro
cedat d. § hæc quoque de success. feud. Si vero ob id quod domino negli
gatur, credo secundum hunc textum, feudum ad eum reverti. Quod
aut dr. scriptum de Vasallum proprio reddit urum, id scriptum est
in l. i. in fin. in de feud. prohib. alienat. per Lotharium, nam omp:
torij pretium Vasallus restituet, Omni vero casu quo ob delictum
pater feudi privatur etiam filij eo careant ut in si Vasallus
feudo privetur etc.

Ad tit: III. Si de feudo Vasallus ab aliquo interpella: tus fuerit et dominus eum defendere noluerit.

Hermolaus: V. h: 30: die. 4: 27 Iulij.

Huc usque Obertus scripsit quæ sequuntur alterius sunt posterioris
qui feudorum consuetudines conscripsit, quod ex eo patet, quia hic
ipsius Oberti & Gerardi opinio refertur quasi ipse scriberet in prima
persona loquitur ut est fecit dicendo Scio de pronunciatum. Præterea
nunquam se sapientem appellasset cum hic dicatur secundum consilium sapien:
tum nostræ civitatis scilicet Oberti. Deinde pollicitus est obertus causas
tantum quibus feudum amittitur se explicaturum, et alia hic referuntur
Unde contra omnium sententiam credo Obertum ultra non processisse. Hoc itaque de:
clarato quæro Moveatur lis de feudo Vasallo, qui eam domino denun:
ciat, ille eam non defendit feudum evicitur quid agendum?
Tenetur dominus feudum æque bonum, quod hic cambium dr. quia aliud pro
alio datur aut eius æstimationem Vasallo tradere, sed tunc pretium
in alterius prædij emptionem convertitur quia in re mobili feudum
non consistit. Quodsi dominus se Vasallo nunquam feudum dedisse negaverit
id Vasallus per instrumentum vel pares curiæ probabit, alioquin iura:
bit dominus et absolvetur. Author vero hic dominum vocat quia ob eorem hic
adhuc Vasallus l. Evenit § i ff. de Evictionibus etc.

Ad tit: IIII Si de feudo defuncti contentio sit inter dominum et agnatos Vasalli.

Tituli tot fere hic partes, quot continentur paragraphi, promitto contrahen:
tem rem sibi promissam propria autoritate occupare non posse. l. si
ex stipulatione in pr. ff. de acqr. possess. Hæres vero hæreditatem
occupat l. pro hærede in pr. ff. de acqr. hæred. Nec tamen hæreditaria

Ad tit: IIII Si de feudo defuncti

ed et alia q defuncto comodata, uel apud eū deposita fuerat detinet l. et non tm ff de petit: hared: Et primitus hoc tit: in principio totum caput non comprehendo, sed ab eo initio noen. Si de feudo defuncti p. I. in pra uero parte declarat defuncto, Vasallo, si de feudo q lenho vrial, qs interim possideat donec lis decidat. et inprīs i. hoc eum agnatis ad se rem, tanq nouū feudum spectare, illi uero antiquū ee dicunt qs possidere debeat. Et dr agnatos qa in dubio quod antiquū ipsum sit, et quod e in hereditate defuncti hares detinet d. l. et non tm ff de petit: hared. Ob id hoc nouum ee feudū hoc dr et et nulla apparente probatione, agnati eligunt an ipsi iurare uelint, an dolo iuramentum deferre, qsi non iurauerit agnati absoluunt. Si uero filia q patri succesit dicit quod esse allodiale et liberum iuxta c. i. q de allodijs. ipse erit in possessione defuncti hoc uero probationi agnati iurabunt. q dr intelligendo, urgente contra filiam de suspicione. Secus si q diuinare. Vnde credo in gratiam agnatorū introductum fuisse, quod aut ipsis iuramentum cum duobus sacramentalib. ut q de quo: tit' malcu: lum. Vel si cum dolo ostendat filia a soror pdictum ee liberum uel emphyteuticon, quod illo nouū esse dicit, filia possidebit donec lis finiatur, aut hoc placebit uel filia iuramentū deferre notar. Venio ad §. Alterius. Vbi q sola pars q declarata e § in tit: q succes. teneat et in l. ij. de feudo dato in uicem legis comissi et in tit: Epis. uel Abbat. Dicit aut uicente Vasallo feudum à laico posse alteri quodi. Venio ad §. Vasallo. Si Vasallus negauerit pdictum quod possidet, uel partem ee feudum uel conditionem, sub qua feudum accepit, puta, ut dolo patrocinio mendacio quicq feudo priuabit, quod intelligendum de parte q qua mentitur e. qa pena delicti metam non excedit. l. sancimus C. de penis. Est igit grauis delictum ergo dolum mentiri. et hoc cum qui mentitur e in alterius detrimentum ea ex quibus facto de dolo ciuiliter competit l. ut elegant in fin. ff de dolo. Et criminaliter arbitrio iudicis punit ob crimen stellionatus l. 3. in pn ff de crimine stellionat. Si tm Vasallus aliū de feudo mentientem celauerit non amittit feudum, quia non tm peccat. Nec obstat q utile dni facere iurauerit, et facile se non reuelaturum difficile. Vt § de noua forma fidelit: Quia dr ab ignorante Vasallo sic ueritatem celare intelligunt quod mihi non placet. Nam q ignorat celare non dr. et in dubitatu esset eu feudo non priuari. Quare ego in vtroq hanc ee leuiorem cām ob quam feudum q non e restituendum, qui n. mentitur faciendo peccat, qui dissimulat omittendo delinquit, quod e minus delictum. G. in l. si mora ff solutomatr: Venio ad Si qs p 30 annos. Qui p 30 annos pacifice tenuit ut feudum, et domino ut Vasallus seruiuit, prescribit feudum, etiamsi nulla appareat investitura, sed si anni dnt ee q plures qa dicitur per prescriptionē denotat l. Vrbana in fin ff de pub. scati: Continua et possessio ee dr l. longi C. de long: temp: presc: l. nauis ff de usucap:

Si uero q̃ staret Vasallum ante annos 30 & prenore p̃ñ tenuisse iu-
ramentũ inuestituram p̃bare teneret, ita pendit q̃ victa ē ℔ de feudo
dato in uicem. Et idem si sciente et patiente dom̃o p annũ no sedi sset
fult: ℔ si de inuestit: int dñm. Venio ad ℔ Qui clericus: facto
clerico uel religioso feudũ amittit de q̃ dictum ē ℔ de Vasallo mi:
lite qrma fidel. Venio ad ℔. Etsi Vasallq. Etsi Vasallq se quotan:
nis dño non offert, feudo non priuat qa nullq nisi inspellatq in mo:
ra q̃stituit. l. mora. π de usuris. Aliud ñ olim in Episcopo fuit qui
quotannis limina B. Petri uisitare tenebant c. ego episcop. de iure
iurand. Venio ad ℔ omnes filij. Oes Vasalli filij ad q̃s feudũ
q̃uenerit, dño fidelitatem iurare ñt et extra urb. scire tib. mag dnis
& iurandum arg̃to l. Via π de seruitutib. q. in l. si in usufruct. π
de usufruct. Et si obq dnis in diuersis locis pugnanti: opem ferrino
pt, eligat, cui malit auxiliari l. si qs in exercitu ℔ sicut oes π ad Sylla:
Postq̃ uero in feudo non succedit, sicut nec fideicommissum tuit
deficerq l. fideicommiss. π de obl: et act: in bonis uero liberis
succedit ℔ i. inst: de hered: qab intestat: defe: Quin imo nec filij
di matrimonij in feudo cũ filijs pri matrimonij succedunt, q olim
Mediolani ñ obtinuisse dr interpretatur. Vxore socie matri aqualiter
succedunt, sicut et in alijs bonis ad successionẽ uocant l. matris.
π ad Tertulia: Natiui etipsi licet legitimati in feudo non succedat.
ne agnatis eis ius q̃situm tollat l. ij. ℔ merito π. ne q̃ in loco publ.
Per subseqns uero matrimonia legitimati et in feudo succedunt
qa in nullis a legitimatis differunt tanta q̃ filij sunt legitimi ē.

Pantaleon: V: k: 31: dic: t: 20. Julij.

Venio ad ℔ Si minori. Impubes non iurat, seruiunt tñ p sub:
stitutum, nubes uero iurat, sed ob minore ætatem restituit sine:
gligentia non iuraueritq. in ℔. vta de phib: feud. atq. p tñ deric:
Venio ad ℔ Filiq. Vasallq uendidit feudi partem suo, q olim pote:
rat ℔ i. ℥ naliter q̃libet feudum alienare poterat: alio partem
proximiori agnato decedit, et sine liberis decessit, ille agnatus alia
partem alienatam nullo pcio soluto uendicabit. Si uero nascent
filij, illi et viuente patre nullo pcio soluto feudũ recuperant
Idem facerent proximiores agnati: libris non extantib: Quicq dicat
Aluarotq quomodo alienationi non consenserint, aut p annũ tacue:
rint. Mortuo aũt Vasallo feudũ sine pcio usq ad 30 annos re:
uocaret l. sicut? C. de pscrip: 30 annor. Hodie uero correctq ē sic. ℔.
Nam neuq pares feudi alienor statim et nullo pcio soluto renoc:
cat in ℔ de phibit: feud: alienat: p Lotharium. Sed de his dictũ
ē ℥ in ℔ penult: Qualiter olim poterat feud: aliena: ℔ 1. ℥. per
quos fiat inuestitura. Venio ad ℔ si facta. Absq̃ua facta
inuestitura dño p̃stando q̃ interest vasallo non libat, sed feudũ
pcise dare compellit, et uacuã possessionẽ tradere, de q̃ ℥ de nona
forma fidelitatis in f. Vacua aũt possessio dr, q a nemine deti:
net l. ij ℔ 3. π de ~~emptionib~~ actionib. empti. q. in ℔. impba. C. de acqr:
poss. Idem ē in Venditore qui si ℔ rem uenditam emptori tra:
dere compellit. q. in ℔. finem. inst: de empt: et Vendit. Qui uero ad
pactũ tenet p̃stito q̃ interest creditoris libat l. Papulat: non diui:
dunt in vn π de pb: oblig: Venio ad ℔ filij nati. filij pacto
parentum exclusi a successione non succedunt in feudo, licet

etsi alig codices habent, succedunt in feudo et licet iure non teneatur hac quentio l. pactū C. de collatio. ex usu tñ admittit, et hanc consuetudi: nem uniu tñ loci fuisse intelligi dicunt, et ideo ad alia loca non extendi: dit nec hodie obseruari, sed ḡsi fiat pactum, ut filij ex matrimonio nasciturj in principatu succedant, ut plerunq reges faciunt, an filijs ex priori matrimonio susceptis noceat? Ego teneor non nocere ar. ff. de succes: feud. in ḡn. Colligendum tñ ex hoc ꝙ matrimonio posse grauiori adjici, et si turpis sit reiicit, et ualent nuptiæ, nisi ḡra matrimonij ꝑtam apposita fuerit, tunc n. matrimonium uitiat, puta contracto seu nupti: as, donec aliam te dignioreꝫ inuenias iuxta c. ult. de conditio. apposi: sit. in decretalib. Venio ad ꝙ licet. Vasallj non inhibentj domino non seruire tenet, de quo in ꝙ etsi Vasallj ꝑ rest. nec pecunia ei a pri: sonio liberare, a magno tñ periculo ꝙ imperet dominꝫ eruere et de quo ff. plumbꝫ in locis dictum est. Venio ad ꝙ. Si Vasallus. Vasallo delinquente filij in feudo non succedant tñ communi opinione de qua dixi in ꝙ hoc hꝫ. De his ꝙ feudum dare possunt, hoc limitandum est. Aliqn pat in alium quam dnum delinqt, et obtinet quod hic dr, excludi: sis. n. filijs feudū sed agnatos deuolui. Aliqn dnj psona offendit et ad eū feudū reuertit ar. ff. ꝙ fuit prā ca. Aliqn alienat et tunc filij succedunt ff. Titij ff. dct: Iure uero communi patris delictum filio nō nocet l. ij. ff. illū ff. de decurionib. Venio ad ꝙ in gradj. Vasallus bona alienans feudum distrahere non censet, quia est inalienabile et in dubio ꝙ pt alienare distrahi intelligit l. si dom grat. ff. de legat. i. facit l. obligationi gradi ff. de pignorib. Venio ad ꝙ Si Vasallus. Cui prius feudum eo ignorante alienat illud reuocat, sed emptori ad id quod eius interest tenebit. Et ex hoc ꝙ limitat tot: tit: ff. de prohibit: feud. alienat: per Lothar: In dubio aut quia alij succedit feudū igno: rare presumit modo non alia urgeant coniecturæ l. ꝙ in alterius ff. de reg. iu: Venit ad ꝙ Vasallus. de hoc dicendū est ut in ꝙ Vasallj ꝑ rest. Vide eiusdem casꝫ. Venio ad ꝙ Beneficium. Beneficiū in feudū dari pt modo dett aquali, et his conditionib. ab. ipse feudū accepit, et tunc sdꝫ Vasallj ff. ꝙm Vasallum ꝙ dno, cui fidelitatem iurat, dmi tñ dnum offendat non ar. ff. illud ꝙ de feud: Frid: Sed licet inuito dno beneficium in feudum detur, in priuilegium tñ agnatoꝝ id fieri non pt ff. i. ff. per ds fiat innouatio: Venio ad ꝙ Si Vasallus Iudi: cium aut transactio et ignorante dno a Vasallo de feudo facta a dno irritari non pt et ꝙ ex transactione cā ꝙsitū est feudū nunc intelligo aut et sic dno petisse a Vasallo recte iudicium exponi, sed si dnꝫ ex sua ꝑsona feudū mutare uolet potest, quia res inter alios acta aliis non nocet tot. tit. C. res inter alios l. sancimꝰ ff. de re iudicata. Ad: natis et ita de feudo lata non nocet nisi et ipsi citati fuerint. Venio ad ꝙ dno. Sine dnꝫ in Vasallum sine in alium delinquat ita ut bonis sit priuandꝫ, proprietas. i. directum dominium ad Vasallum et non ad dni agnatos pertinet. Et ro est, qa agnati dni nullij inue: stiture iure ad proprietatem uocant, sicut utile dominium agnati Vasalli uocati esse intelligunt, et ita ff. sentit. Bald. et ō mera ueritas gentē dixerit, Alnoroth Venio ad ꝙ Feudum. Licet fea: dū imperij sit constitutum, et pactū, ut in eo femina succedant,

Ad tit: V. de pace tenenda et eius

et ex pacto alienari possit, amittit tñ ob culpas, ob: ppriū feudum
fiat, et si alienatū fuerit, feudum ea desinit ab ea quentione alie:
nare potuit, et sumatim in alijs fere obg nam feudi retinet, p̄ ubi
quentione a recto feudo fieri debeat. Venio ad §. Titius. Fui pac:
tum de feudo a fratre meo et eig hered̄ib. non petendo ipso sine ple
defuncto, non ꝓbeor illud ab alio meo fratre petere qa pactum il:
lud fuit psonale, q̄ fratrem tñ et filios ꝓpiebebat, unde nouo
iuri petendo quod supuenit derogatum fuisse non censet et item in
filia, q̄ patna hereditate renunciauit. Nam mortuis filijs masculis
cum pat̄ uiueret ipsi succedet de q̄ dixi in l. stipulatio hoc mō con:
cepta π de ob. oblig: et ibi dixi. &c.

Ad tit: V. de pace tenenda et eig uiolatoribus.

Martha: V: Le. 32. Die: h: 29: Julij.

Hac die lex Friderici pri, q cognomento dicty d Ornebarda et anno 1152
Impator declaratus in Italiam uenit occludentib. sibi portas Terto:
nensibg et Cremonensib: olim res Gallia Cisalpina ciuitates afflixit
et Mediolanū euertit Lunalebam Martinū et Bulgarū Glo satores
uocant quos interrogauit. An omniū dominiū Cesaris esset? Affir:
mauit Martinq, negauit Bulgarq, quare in hac dissensione iussit eos
cum alijs de saturnq et ad Casanis iura definire, q ad eum
descripta relata fuerunt, ut tradit d Fo ad l. bene a Zenone C.
de quadriennī p̄script: et in auth. Cassa. C. de sacrosanct. Eccl. Cum po sua
uarundem gloſatorū opera Bononiam recessisset urbi Bulgarū pra:
fecit nicanum, qui tanta aquitate ius dixit ut eig sua prius recep:
ta fuerint d Fo ad l. i. C. si ad mulier nubserit. Friderico fau:
de cui eupori iuris actionde pupit leges de pace iuramento firmādo
De phibita feudi alienat: de regalijs et pace gstrata fuit q̄ Alexan:
nem. Acerbe cū Alexandro tertio Pontifice gentiones exercuit qui
cum Venetijs conciliatus, demū in Cilicia uel ut alij malunt in Arme:
nia q̄ a manib. Barbarorum Palestinā, uendicare nitit, aquis sub=
mersus est. Anno 1190. Alius fuit Friderici q̄, et tertius Suiacus
qui nullas ill. gessit res. Hic tit: parum ad feuda pertinet nisi in §
si quo casu ob quem credo totam legem feudis insertam fuisse. Divi:
ditur in quatuor partes, in pra punitur pacem uiolantes, in qa de:
cidit eorū qstio, qui de feudo gtenderunt, vi. Si quo casu, in tertia
ad eos reuertitur q̄ pacem ruperunt ibi si rusticq, in quarta alios
uarios casq decidit, ui post natalem. Praefat Friderici se ad honore
Dei, q̄ Imperium acepisse in Italiam & pacem gseruaturū. Deinde pace
uiolantes punit, et pro laicis, demde clericos p̄mittendū cum qui
dolo opa hoem occiderit capite puniendū de sic l. iulia inst: de pub:
iud: Qui uero casu interfecit leuiq punit l. i. § fin C. de siccarijs. Qui
uero ad sui tutelam alium occidit, nullam panam meretur. et alij iur:
ut Vim π de inst: & tu: Sed qa hoc de excipientis fundamentū i dero
gare et dd in d. l. ut uim, Hoc ita p̄misso. et hab in l. sicut C. de
habito: Qui et ob ppinquū defendendo alium occidit, eam panā euasit
dd. in l. ut Vim. Hoc ita p̄misso. Qui contra pacis fectus alium occidit.

et ipse capite punit nisi quello pbauerit se id ex sui tutela fecisse q̄
in dubio nox presumit, ubi uero ostenderet Comicium uoluntarie patrē
fuisse quēlū non admitteret. Quia quod datet exn̄ se non ē pbare
necesse l. ea edem C. de accusationib. nobis m l. cum es C. q̄ appella:
tionib. Duellum aut a Longobardis originem traxit & quatuor fue
cas, quib. reg facty alij crimins in uitum accusantem ad duellum
trahere pt, et se expurgare. Prg e q̄ hic punit. Sēq si Comicij accu:
sat, sed id fecisse neget, q̄ duellum innocentia pbare potenit. Tertio
si ps crimine ipsa maiestatis insimulet, iuxta l. ult. de pub. iud. in ll.
Longobard. Quarto cubi ps arcā seu cucurbita uocat, Itali cornutū
appellant. cuius uxor ē adultera in l. i. C. de quibus in ll. Longobar.
Alijs uero in casib. reg accusatorem ad pugna puocare non ē necesse:
sed ipse semp reum modo e non calumdiauit, imo id facere iuret l. ps
annexa l. si ps alia. l. de pbis quotiens ps q̄ defendit ē in Longobar:
dia. Huius pugne tractatum Gregorius Benenentanus, illius qui li:
bellos composuit, suscipiens tractatum edidit, sed Gothis ex qualibet
causa ad pugnam Dei petiunt q̄ in ania iure pontificū damnat C. i. de
purgat: uulgar. Sapientissimi ut sub iusto clypeo ps uocat G. in
l. una actione ff. si ps collusionis ē ad l. aquilianā. Qui uero q̄:
tempore pacis alium occiderit, et fugerit, eius mobilia in populū de:
ferant, et in pauperes erogant. immobilia heredibus adimuntur, nō
iurent se illius Comitis opem non laturos, si ipsa uenerint
bona ipsa publicant, et si in terra tanta iura et nouissime auf:
ferat damnat bona descendentib. aut ascendentib: uel collateralib.
usq ad tertium gradum relinquunt. Huius bona damnatoris C. de
bonis damnat. Vbi uero pax pacis facte aliqs uulnerat in omnib.
pactis obseruat, nisi qs se non defendit ut dictum ē. manu ei
amputabit, que uulnus intulerat. Quia quisq in delicto est
puniendus. Auth. quos oportet in fi. C. de iure et facto ff. Quod si
quis leue manu amputabit q. in auth. q̄ nouo iure C. de seruis
fugitiuis. Pace uero quam aliū occidendo uio uulnerat ut ho:
micida punit, alias arbitrio iudicis l. i. ff. de Diuis ubi dd. ff. de sicar:
iis, eos q̄ lib: 20 capit. originem tradit. Sed si pax pacis quenta
quis fuerit: pcuniata uel in crinib: uel in barba latā, p compo:
sitionem i. pugnam pena pecuniaria, ita n. pbum hoc Longobar:
dicum exponit, decem libri laso, et uiginti iudicij soluent.
Libras dd intelligunt non auri uel argenti, sed q̄ unusq libra ua:
leat, quasi librata uiginti solidos Italicos q̄ habet. Quod
si qs aliter pax pactum alium inuaserit, eo q̄ubo de
Gyberos. lagq seu cubis et calida manu uerberib: et q̄tumelijs
male mulctauerit quing libras laso et decem iudicij soluet.
Si aut p excessu i. delicto uiginti libras iudicij inuadiauerit. i.
sub pena obligatione ipsi tenet, prius ei tradet q̄ intra quatuor
debet hebdomadas luet. Hereses uero intra sex, si hebdomadas.
Sed si hereditas in fiscum deferat. Comes qui in loco iuris fictione
habet, prius iure feudi obtinet, et damnū i. pena pecuniaria:
am pclamatori i. iudicij soluet. Sed alij pclamatorem p laso
exponunt, q̄ mihi non placet. Si uero damnati pecunie careat
in corpore punit. Cui n. non est in re, luit in corpore. l. ij.
q̄ in q̄ubi. ff. et dd ff. de iudicijs om iudic. At clerici, qui:

pacem violat aut violantem in gtubernio detinet viginti libras comiti
soluit et sm ius Pontificu punit. x. diris damnat seu excomunicat. c. il.
de treuga & pace. Quod si non pareat beneficiu ecclesiasticu amittit et
ut pscripty hr. Intelligendu aut e cu, omi pontificu gsensu in clericos
hanc legem latam fuisse qa alias ipsis penam Cesar imponere non
posset. Laici vero de tiucrtijs. Si vero iuxta pacis gtemplory in alty dnj
ea tu sequuty fuerit illu dng iudicij ex hibebit aut si latitauerit. bo:
nia mobilia sibi habitauerit iurando se alia non inuenire iudicij
bracht nec rem amplius perspiet. Venio ad. §. Si quo homidy.
Duob. de facto gtendentibg, y nue dentis testimoniu et panu pdux:
rit obtinebit, ps: uoluntarie rem intulisse. Ideo rei duplu soluet et
ipsam rem si suam se ostendit, in iudicio detet. qsi diuersi inues:
tientes petucant tunc uerites ab alijs negtch, et utrilli dixerint
iudicialiter in dubio aut p posiente pnunciandum erit. & comuta
inst: de intrictis.

Abbonsen: 8: Le: 33: die 0: 30 July.

Venio ad § si rusticy et sic ad tertiam partem Rusticy pulsans x ac:
cusans militem x nobilem q 5t seu de pace rupta si inuenerit quod
sic non facit uoluntarie x. p calumniam, y asto ad longobardi uoca:
bant, tunc miles manu militari se expurgabit non pugnando ipse
sed alium quando, q p se pugnet. miles. n. cu rustico. x. nobili pug:
nare se comittit non tenet. §. miles. ii. nod. Alij contra dicunt quarta
manu expurgabit tunc expurgabit exponendu. x. quatuor testib: adiunctis
qui sacramentales uocant. et qd innocentia militis manu fortis scrip:
turis iurant, et ab ipsa quarta manu appellat. Venio ad §. si miles,
Premitto duplicem purgationem reperiri vulgarem & Canonicam.
Vulgaris sit dupliciter aut diuino aut humano iudicio. Diuino cum can:
dente ferro tacto, vel manu in feruentem aquam immissa. si illaesa
manebat purgabat crimen, quod iudiciu uelut autore ramone,
inuentum, damnatum fuit. Scriptum. n. e. Non tentabis dnm Deu,
tuu c. ult: de purgat: vulgar: in decretalib. c. Minam. 2. q. 4: in fine:
creto. Alia e purgatio vulgaris, q humano iudicio fiebat, cum p duel:
lum quis innocentiam probabat. quod et ipsu e implebatum, qa mult,
sub iusto clypeo periere ut s dixi. Sta e purgatio canonica cu
qs se innocentem iurabat, et alios iurantes precedebat, q mutus
se expurgandi recepty in tit: de purgat: canonica. Hoc ita pmisso
Rustico de rupta pace accusaty de uel diuino iudicio ferru candis
tangendo uel humano pugnando aut p septem sacramentales se
expurgare. Vade habet mihi credi rustico, q nobili qui tm quatuor
testib: se expurgat. fac. l. 2. in pn de q. c. de testib. Miles uero
militem de rupta pace accusans non ut cu uocaro ad duellu, nisi
fecerit se antiquity cu parentib. suis ea legitimum militem, sca
tendum antiquu habentem, de q s dictum e. Quis dicat qua:
Ratio, aut e ea pugna non nisi inter pares comittit ut dicit. g. in
decretis. §. Pugna qui duellu qnq monachia de c. monachia. 2.
q. 5. in decret qui dum iudiciu, ut s visum fuit. Venio ad §
post natalem. 11. quartam ptem iure coi, nullu rei alteri pciu

Aq: V: de pace tenenda et eius uiolatio:

e statuendū l. uindictor. §. i. ff. eora ptior, nisi obsonio. C. in l. ult. §. Episcopi ff. de muneribus & honoribus: Grauis uero ptiū non statuit l. ult. §. i. ff. ad l. iuliam de annona. Sed hic Imperator uult ut post octauū diem Septemb: q tempe q̄dā sunt fructy & incipit indictio a comite septentrioni eligant q annona pcipy q̄stituant q toto anno uendat & q cuiq uendēdi pro q̄libet modio frumenti yris pena uiginti quq libras comiti soluat q tenor ouil. inflictu fuit. hic n. solet Reseruatio ieiunie teneri. Venio ad §. si quis rusticus pramittu iure diecessoy licuit se arma in itinere gerere l. i. ff. de re publ. et in ciuitate etiamsi opq erat l. penult. in f. ff. eod. mo q̄s in quentu publico non esset l. 3. §. i. ff. eod. iq uero pohibitum eo tē creditur ad l. Vnica C. ut armoy usq ad lb: ii. Sed ibi mulieri non q̄ri arma pohibet. Nouissime tū illud interdictum fuit in §. penult: in auth. de armis ne arma q offendunt uel defendunt q̄ri possunt, appellatione armoy utrumq l. armoy ff. de pbis catiob. l. 3. §. hinc ff. de re mi: ma: Hic uero nobilib. arma q̄dq uidet. Rustici uero si ea q̄ scerit in uiciis arbitrio uel armis bruat uel in ea solitis Italicis pumith. Negotiatores uero in itinere ensem mō, sed uel Epiphio aut uehiculo alligent, ferre possunt, q et aliis uiatoribus licet ut a latronibus et feris se defendant. Venio ad §. Nemo relia sua, iure coi q̄libet uenari l. i. ff. ad l. Iul. de ui priu: q̄ n. iuris gentium e §. fera. inst: de rer. diuis: mo pohibente dño in alieno agro quis non uenet, talis n. iniuria achoka teneret l. 3. iuq ubi C. ff. de seruit: rust: pdior. hic uero venandi uso rusticis interdicit, nisi ursos apros uel lupos capere uelint. Nobilib. uero venatio q̄dq. Venio ad §. aq palatium. Aq palatium comitis nemo arma ferre ob similem legem Carus eas filiq tulerat, ne q̄s in quouis armis uteret. Cum uero ipse ex longinquo rure q̄dā accinctq rouerteret subito inflicta q̄dam uim ut cinctq erat, ingq erat monitq legis a se solute, ipsam se transfodiendo q̄ firmauit. Valer. max: in c. i. de iust: Venio ad §. publici latrones. Latrones publici l. q̄ in itinere hoīm uitae insidiant, iuxta auth. sed nouu iu: C. de seruis fugit: antiqua pena ueniunt puniendi ad furca figendi l. capitalium. §. famosos ff. de panis, Et hoc sicut tesb: quintan l. diuq ff. de q̄stionib: l. q istiam C. de panis sine crimen febrem sed tunc non appellant l. ij C. Quoy appellation: non recipiant. Venio ad §. quicunq. Qui euocatis ad feudo quod patrocinij ea suiit alio feudo abutit, et monitq non resipiscat, si eo bruatq postea illud inuestat pro temeratore fit. Venio. ad §. Si quis q̄q. Iure coi furtum arbitrio iudicis criminaliter punit l. ult. ff. de furtis auth. sed nouo iure. C. de seruis fugitiuis. Hodie uero quinq, oligos Italicos furatos lacu suspendit qui minq, stupis tentis ad uerbera non ministeriis tondeat, ut nostri falso creditur aut forpice ad: coriet, Alibi uero in iure solidq ad aureq ponit §. ult. inst. de pena: temere litigantiū. Sed ad hic, solidos quinq Italicos intelligunt, qui olim, ut ipse computant 40. asses patauinos ualebant. Hec pena a Longobardis originem traxit ut in l. ult: de iniur: et

Ad fit: VI. Hic finitur lex deinde

damnis in ll. Longo: Sed nunc ex consuetudine non obseruat, stante
& iniuria ī de pēa iuramento firmanda. Venio ad § Si minis:
teriales. Ministeriales & famuli ripantes a iudice uel comite pē
sura corrigunt. Venio ad § Quicunq; per terram, Iure diui:
no uuas aut spicas in alieno agro comedere licet, sed non exportare.
c. discipulos. De consecratione. 5. distinct: ob famem et quis furari
pt c. 3. qd furtis in decretalib: fac: l. i. § cum in eadem ff ad ll.
Rhodiam de iactu. In alieno uero agro pascere non licet l. Quinty
cum segnī ff ad l. Aql: Hic uero disponit ut uiatores ex alieno
agro p usu pabuli tantam herbam uellere possunt quantam ex uia
comodo possunt uiri ti etiam examine et silua, modo ad non de:
uastent & necessitate uti possunt. e.

Ad fit: VI. Hic finitur lex deinde consue:
tudines regni incipiunt:

Germanus: III: de 34. die D. 31 Julij

Diuido tit: in 4 ptes, i ponit qn dnō Vasally auxiliari debeat ii,
extincto feudo an dnō impensas hereditib: Vasally restituere debeat. iii.
Si Vasally in feudo aliq artificium iii. ad qm finally fundi spectent.
ibi hic sequunt. Vltimo q ra qs Vasally pugnare debeat. ibi qtu
ōes, primitto in tum eo q hum, q ob alicuo tam inuitam dnō gerit, c.
dnō 23. q. 2. in decreto ii primitto duplicem regni excomunicatio:
nem. Altera & maior q ab iō su ecclia, fideliū q munione et
sacramentis phibet. Alia e minor q aliqm sacramentis tm priuat
c. a nob. de excessibus: c. penul: de, sententi: excomu. Appellatione
aut excōmunicationis uenit maior q. c. penul: in decretalib: et de
Jure ligh tex: nr. sue ita p missio, qn i bellū gerit q nu ui Va:
sally semp onem terre debeat? Distinguendum e, aut iustū dnō
phiat et ei auxiliari &, ut y stat cum iniustū bellū gerere.
et ei onem terre Vasally non tenet, quia nec si q ius damnatus
esset, aut a rege p sciptu, tang a iurato fidelitatis solutus ei
adesse non teneret. Si tn cū defende uoluerit poterit. Sed
ius diuino peccaret, quia morte dignos eo apostolus tradit qui
peccantib; consentiunt. Qui uero dubitat an iustū sit bellum
Vasally dno auxiliabit. Si pactis aut collegio p sciptu Vasal:
lor iura non amittere, Sed de his pactum e § ij. Qua fuit
prima ca. Vasally in ultro dno non seruicias feudu non amit:
tit. Seq excipiunt tres casus. Primo. Si dnō seruire recusa:
rit. Sdo. si inuocatus opem terre diu denegauit. Tertio e. si ob:
sessum dnum uel in periculo exhibitum non liberauerit. q exponis
causis his et temporib. uarie iudex arbitrabit. In dubio uero
Vasally erit liberandq l. finoyab. ff de reg: iu: Sed de hoc pactum
e § de in § sicut. Si de feud: glent: fue: int dnum et cognatos
Venio ad § si uasallus extincto feudo dno hereditī Vasally
artificiū impensas seu melioramenta et nri appellant soluere de
aut pati ut tea auferat q de necessarijs et utilib: e intelligenda
et quatenq pium e factum puocius, et q ut agnati inuiti uidebit.

Ad tit: VII de filijs natis ex matrimo:

iuxta l. in feudo vbi G. et Bart: ff de rei mendicat: Distinctione aut impensarū q̄ st necessarie utiles et voluptuarie. fac: l. i. de impensis in reb: dot: et rectissime. Item q̄ fructus ff de usufruct: ij nec ea, q̄ colligendos fructuū causa facta fuit ca. n. cum fructib: compensat l. 3. §. hoc autē l. ult: ff de impens: in reb: dot: Nulla etiā restituit impensa, cum ex falcidia vasallus tantum amittat sicut nec Emphyteuta l. ij. C. de iu: Emphy: Sed de his dictū e. §. fox q̄nio, de inuest: de re aliena: fact: Venio ad §. Hisconsequit. Si Vasallus post limitum mensem, frequentius sine prole decedat ita ut feudū ad dnum redeat, oēs fructy seq̄ntis dni ad q̄rum pti: nent. Si uero post Calendas Martias moriat, hæredū ipsius erunt et, qui post eius mortem colligerat. Et rō e, quia unus fructuum a mense Septembri q̄ tempore terra semina mandari solet incipit incrētio: et curritur. Vbi ergo plures fructus q̄te anni Vasallus superuixit, ad hæredes fructy transmittit, alias non siquas tā p̄ colligentis fructib: sunt, recipiet. l. fructy. ff soluto matrim: Fructuariq̄ uero fructy tm q̄s a solo separauit ad hæredes transmittit l. j. in usufructuario tñ etsi ff de usufr: mod: usufr: amittat l. defuncta ff de usufr: Alias uero p rata anni ptē, qua dū rauit matrimonium ptij totalis fructy lucrat l. fructy. l. de diuis: ff soluto matrim: Et rō e, nisi quatenus onus matrimonij sustinuit lucrum sentit l. ponenti: ff de iu: dotiū. Fructy uero Sacerdotij habentis curam animarū uel annexā prōnitatem, etiamsi laici sint ad ecclesiam pertinent, si uero simplex sit sacerdotium pecuniæ fructy ad hæredem sacerdotis pertinet ut de fructuario dictum fuit in c. ult: G. et alij de offic. ordinar: in b. Quod aut sic dictum e de fructib: feudi ideo erit si Vasallus feudū vacauerit. Nam si post Cal: martias moriat non lucrat quia p fructib: dū l. defuncta ff de usufr: Venio ad §. contra omnes. Contra hos et fratrem, filium, et fratrem germanum Vasalli quo adiuuare et, sed non pertinacium dnum de q̄ §. in feudalib. ad fœdus dictū fuit.

Ad tit: VII de filijs natis ex matrimonio ad morganaticam contracto.

Morganica Longobardicū vocabulū in nuptijs omissio fructu de alijs mortis manifē causationem importat. Si quis liberos ex priori uxore nobili habens aliā ignobilem ducat uxorem et pauca re ex ea nascituri succedant patri, ptē in feudo liōis, illi nec in feudo, nec in alijs bonis patris succedent. Sitn filij primonij ante patrem decesserint, in bonis liberis tm succedent fratrib: uero ptē in feudo succedere poterunt q̄ consuetudo Mediolani tm et non alibi obseruabat, et ex l. Salica peruenit Lex aut Salica a Salijs Francis victa fuit, q̄ Salij circa flumine vocati fuere Pauly Æmilij liu: ij de rebus francor: inf: Multa gerebat capita ut in Longo: de capitib: legis Salicæ addictis, in II. tom: gob. Int' cætera hoc cauebat, in terram Salicam mulier ne non

Ad tit: VIII: de feudo fœmina

succedant, sed hæc consuetudo quo tm in loco olim obseruabat, hodie antiquata e, ot iuri repugnat ut fictum e in f mulier & filiæ. ℈ Si de feudo fuerit controuersia inter dnum et agnatos. Vide Socin: Jodie uidet.

Ad tit: VIII de feudo fœmina

Petri Keten III: Ao. 35: die: 07: Augusti

Diuidit in 2 ptes, in 1. ligh de feudo fœmina inter de Vasallo qui clericq efficit: ibi ex loco fœmina hmis feudu decessit relictis tm filiab: quæ an illæ in feudo succedant si masculi extarent, illisimo dubio succedent, sed ipsis deficientib: dubium e an filiæ admittant. In 2° int Iu: cruentes controuersia fuit. Oberti et Gerardi filias admittebant, qa cum feudum fœmine sit datum, credendu e ptra: hæres uoluisse et filias succedere uelut ex pacto & si hmis rogaty in f: ff ad Trebell. Sed si nocent, filiæ et filij ad feudu masculis non existentib: fœmina succedunt & quia & de success: feud. Ego idem si fœmina feudum acciperet. Alij uero ptra dixerunt, qa nisi qdtih masculis, ut in feudo matris succedant, ut & an matris succed: uxor in benef: Ego fœmina nunq admittunt. Sed natum feudi e ut filiæ uellant. Ego non distinguith an fœmineu sit feudum uel non. Verbo Si ita uocarent filiæ et qa fœmineu e feudum, illæ ot cu masculis succedent, qm non e terrenu. Hic non apparet, q opinio recepta sit, qd tm quid Oberti opinione q uix censent. Sed ego aliam opinionem recipi arbitror, qm e ultima iuxta G. l. q litium in f: ff ad Trebell. et qa torhoni: utih ratio: nib. Rationes n. Oberti confutatæ sunt, qa licet fœmineu sit feudum, non ob id tam tam amittit, q bonn segroh cu masculis filias succedæ. Nec ob tat & filia & qe succes: feud: qa ibi fœmina expsse in pacto uocata sunt. Venio Ad ℈ ex hoc: Sicut fœmina in feudo non succedit ita nec clericq aut religiosq etiamsi habitum deponat, qa nec bello, nec secularib. negotijs se immiscere dat c. i. nec clor: uel monachi. secul. negq. Et cum semel feudo renunciauerint, etiamsi ad Laicos reuertant, feudum non recipiunt l. pusti lib. C. de pactis. Tunc ego feudu si e antiquu ad agnatos pinet. dum tm uiuit Clericq si e sub. stitutum seruire uelit. Sm communem opinione feudum retinet. de q. dictum e ℈ de milite Vasallo qe et in & qui Clericq ℈ Si de feud: fugerit q tron: int qm et agnatos &c.

Ad tit: IX. Si uasallus feudo priuetur cuj, deferatur.

Si Vasally in tm delinquat, ad eum feudu reuertit & deniq ℈ Quia fuit pra ca benef: Si uero in aliu excludis pnis succedunt agnati mo ab eo de tendant, q prq feudu acceperit. de q in & si Vasally ℈ Si de feud. q tro: Licet delicto patris filij non puniant l. ij & nullum. ff de decurionib. Secq in e in feudo sicut et teniunt ob crimen læsæ maiestatis a patre comissu. l. Quisquis. C. ad l. Iul. maiestat. &c.

Ad tit: X. qui testes sunt necessarij ad nouam inuestituram probandam

Tag: 14. Glunlt: fo. 36. Die. 8. III: 2. Augusti.

Duas ꝯ ptes. Exponit i. qdo nona inuestitura ꝓbet: ii qdo uel qualibet de uetli Nona inuestitura p pares ꝓbanda ē, non p dñi gtē sone aut publicū instrum̄ nisi a paribꝫ roborata fuit. in qo pares ꝓtestib: adcipi etsi alij gtranū uelint, et Mediolanenses aliud ꝰseruent. Antiqua uerō inuestitura, per qlibet instrm̄ et qscunq; testes, ꝓbat. Sqo it non sufficit ubi res recta in feudū donet, qtunc ues testes recipiunt. ꝙ hoc ꝓ ꝯ si de inuestit: inf dm et vas: lis oriat. ad qꝫ Clericꝫ si res ꝓpries in feudū detur. pares sint necessarij, Terthꝰ exigit casꝫ si vasallꝰ sciente et non gtradicente dño feudum possideat tunc. n. res p aliꝫ iuramentū decidit ut supra qꝫ gtenam inf dm et vasallū in pn et ꝯ si de inuestit: lis oriat in fo ubi dꝫ. Quarto exigit casꝫ si pares ꝯri non possunt, tunc. n. extranei testes admittunt ꝙ sm aut nouest: ꝯ qꝫ sit inuestit. ubi de hoc dictum fuit. Quinto exigit casꝫ si ab initio dñꝫ inuestituram fateat sed postea pares abfuisse negare ualeat, hꝫ. n. gtē sionis standū est. nec pares desiderant. Cū uero sic fr gules, Mediolanenses nuper gtranū recepisse. Sciendū ē, cū anno dñi 1160 Gallia Cisalpina ciuitatꝫ portante pontifice certatim ab Otthone Cesare hi deciuitatꝫ defecissent, ꝙ ꝓmissu ꝙlibet ciuitatem libertatem acquisitam retinuisse ut ꝯ de hac gstantia, ac gules creauisse, q gtunb: in locis dcto erant, et q ad pacem, bellum, obundas legationes, ac tractatus agenda ꝓmebant. ꝙꝫ inf se gerebant ac posta ad curiam referebant maioribꝫ, in negotijs occupatis semp. Cum ꝙ tempore gsulum et parta libertate, gstat has ꝰsuetudines semotas fuisse, patet non ante annū 1160 describi potuisse, sicut et post annū 1190 scripta non sunt, cū adhuc uigente imperio ꝰtra: ta uigeant iuxta ꝙ prenul: ꝯ hic. seqꝫ. ubi de pisanis nup in Romandiola gsistit. Qui anno dñi 1170 q annis submersꝫ occubuit

Ad tit: XI. de consuetudine recti feudi

Diuidit in 4 ptes. i exponit quot modis feudū acqrat. ii qdo ꝓbet ibiꝫ q aut dictum ē. iii qdo sacratum ꝙ sit. ibi sacratum. Vltimo ponunt casꝫ, quib: feudū amittit, ibi Similiꝫ. Feudū q mod. acquirit, inuestitura. Successione possessione feudi, appꝫbationē p: cedente, dñi licentia coram curia. Quarto si pannū possessionem feudum sciente et patiente dño, et obsequia recipiente. de pro dictū ē in ꝙ Sciendū inf: ꝯ qo cognit: feu: et in tit: Quiꝫ sit inuestit: in pn. De ꝙo dictum ē ꝯ de succes. feud: de tertio ꝯ Quib: mo: feud: gsit: pz. De quarto in ꝙ ij. ꝯ si de inuestitura inf qnum et vasallū et in ꝙ Tiby ꝯ si de feud: gtro: fuerit inf qnum. Aegrit et feudum ꝓscriptione ꝙ si gs p 30 annos. si de feud. gtro: fuerit inf qnum ꝓscriptione ꝙ si gs p 30 annos. si de feud. gtro: fuerit inf qnum et agnatus. Et ob delictū ꝙ ult. ꝯ, q fuit pra ca. Venio ad. ꝙ. Quod aut dictum ē, Inuestitura et q extraneos ꝓbat, si dñꝫ pares non ꝓbat. ꝙ. 9°. ꝯ. in tit. i. et ꝙ. si uero inuestitu: ꝯ qꝰ sit inuestitura

Ag tit: XI qe qsuetudine recip feud

Venio ad ℔ Sacramentum. Cum plurib. in locis usus sit ppetuũ
de sacrum hic declarat qñ et quo q̃sch. Amitto aut duplex iuratu
rupiri. Iudiciale, q̃ in iudicio pars parti defert. C. in l. i π de iu:
riurando. et tunc is cui defert vel iurare tt, vel deferenti iuratum
referri: dicere ut ipse iurat l. manifesti π eod. Aliud e iuratum
necessariũ, q̃ iudex ipsi parti defert sed istud iu: cui non defert
nisi ei q̃ semiplene probauerit, in pbatione suplementũ C. sñl. melius
fidei C de reb. credit: & in l. admonendi π de iureiurando. Si uero
actor plene pbauerit sine iurato reus qtemnat, c. ij. de pbationib.
Si nihil pbat reg absolui. l. qui accusare C. de edendo, in feudis uero
de iurato q̃ iudex defert certa reg: tradi non tt, sed arbitrio iudicis
relingh ut uel possidenti uel agenti deferat, breuat glossa suasent.
Debet in semp̃ inspicere quis sit qtemor. l. non oes ℔ a barbaris π.
de re militari. tt qs melius factum norit l. Videamq̃ π de in litem iurando
Vasallq̃ aut cũ in sacramentalib. iurat, quoq̃ sex eis parentes eo ant:
iuncti uel qno iuratum referre pt. Qñq̃ uero cum in sacramentalib
et nullo iuncto existente iurat. Ita de ueritate Vasalli iurat non
de eo q̃ in q̃scientia credit. Idem et qñq̃ facit nisi de warentu facto
q̃ ignorare posset iurauerit. Calum in iuratis q̃ pars defert. de ca:
lumnia non iurat ut nup̃ tr in Romen diola seu Flaminia
statuisse licet aliud sit iure cui, l. iusiurandũ et ad pecunias π de
iureiur: & q̃ iusiurandũ. Ratio aut potuit eo, q̃ sicut ñt libertum
et patronum calumnia iuratum remittit d. ℔. qui iusiurandũ. ita &
inv dñm et Vasallum p̃mittendũ fuit. Venio ad ℔. Similiter.
Vasalli dñm accusans aut qua cũ testimoniũ dicens feudũ amittit
Sed ia in minore 25 annis locum non ℔, ut Vasalli delictũ probare:
nisi l. q cũ natu maior in fin̄ de uenis libert: ia locũ non ℔, si
Vasalli delictum pbauerit. q̃ d. l. q cũ natu p̃ fin̄ aliquos. Sed
Dynus recte q̃ranum tenet p̃ l. vlt. C de delatorib. lib: xi. Ita in
loui accusatione non fecit ℔ ppa. 5. q̃ fuit pra ea. Sed dubis hic:
tum q̃ diffusè in ℔ sed et qd delator, q̃ fuit pra ea. In eo uero
feudali semp̃ q̃ra dñi Vasalli de hñtia, qa in eo negotio pares
tm admittunt & q̃ aut ℔ eod. et in ℔ i. ℔ Quia sit inue, lit. Vide
hu text. in ea non feudali intelligit tt idem e in liberty q̃ra dñi
de testimonium non ferat. l. libertus C. de testib. Venio ad ℔. Si miles
Dominum. Si Vasalli q̃rendat cũ qno possidente de feudo Vasallo
non pbante dq absolui. Si uero possidet Vasallq̃ et anno fuit in
possessione, ipse iurat aliquem dq̃ iurabit, nisi aliqua q̃ Vasallo sit
p̃ triumpho. Sed de hoc dictum e ℔ eod. in pn̄. et in ℔ sacratum. ℔
vle: si de inuestit: ñt dñm et Vasallũ historiam.

Ad tit: XII de lege corradi.

Steff: ert: 60 de 37 dit 24. 3 Augusti

Hic e Conradq̃ sq̃, qui anno dñi 1025 imperare cepit in Italie
perfecty sacrio q̃fluxit, et plurimas ll. q̃ stit. Diuidit lib: in 3 partes.
in i exponit coram quo de feudo sit litigandum, in ii ad feudũ.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Ad tit: XII de lege Conradi.

à dño nel Vasallo alienari possit sibi ex cad. In 3. ponit casq, quo feudū amittit ibi, si fuerit. Vbi capitanei de feudo tenent, i qui feudū cū dignitate immediate à principe sūt ut sūt Duces. Comites Barones coram principe litigant de gl. S. in tit. de sis q feud. non dat: in pn et f: et in tit: de na feud. et in tit: qs dicat dux, comes & Valuasores uero i q à Capitaneis feudū sūt aut alij inferiores, à quib: curia auferunt. At mutio. ait de regali feudo principes tm cognoscit, de alijs feudis pares curiæ. Hæc lex Conradi personalis respiciebat, q tanq grauis obseruanda ē. Sed de hoc dictū ē S. apud gl. uel quem gtor: tangi similiā. Intellige tm hāc lex: qn non gstabat litigantes de alio feudo, de vasallos ee, de q dicebatur, tunc n. dq iudex fuisset de pmul: de alienat: feud: alien: p fris: Si uero q̄stet unū tm ex litigantibus esse vasallum, iudicant pares curiæ. Quodsi non constet quis sit Vasallus de quo, qui nunq Vasalli fuerunt de feudo tenent, tunc iudex aut arbiter iudicat. Et si utq litigans se ab eod. dño inuestituꝝ illo potorit postea tenū quarentū dare & gratificari dicendo illū ase inuestitum, mō hoc sine fraude faciat, quasi dicat, iudex ēt, ob inuestitum dño creget si q postea te litigatq fuerit nisi aliud in gratiā dñō creget si q postea te litigatq fuerit nisi aliud in gratiā dñō creget, sed non ita credit ei, i p actore testificari sine alia p bationē. Venio ad S. ex eadem lege. Alia ē lex Conradi ps, ut prius à dño sine Vasalli consensu alienari negat, q Mediolanenses non obseruant, nam ipsi et ppietatem totam alienant, mō dent aequales aut maiori, inferiori uero nec plenā tradere possunt, nisi transferant et eam curiā & iurisdictionē, ita n. hoc uerbū accipiūt de Capitaneo, qui curiam uenat. Sed q̄d obseruant Mediolanenses lex gratis Conradi apud alios uiget ut cum Vasallo feudū non alienat, ita nec q̄ ppietatem distrahere possit, aliqn eam amittat aequa n. dni & vasalli et do cōtio ut S. de forma fidelit: m f: Sed licet Vasallo feudū alienare negat sine dni uoluntate, illud tn in feudum dare pt. mō aequali tractat, ut miles militi, et q ab eo accepit in tertium, et ille rursq in alium, et sic in infinitum transferre ot. Sed q̄ dictum in locis tertiam psonā nemo transq: dit, nam quarta q accepit feudū illud amittit. Obseruandum uero ē cum beneficium in feudū datur ne prioris inuestituræ forma mutetur, tunc n. dans et accipiens feudū amittat. Obseruandum ēt ē, ut sine fraude detur ut dictum ē S. in beneficium si de feud. suo: q tor: Nullū aūt Vasallū q dat in feudū domi: nium retinet l. i q̄ ff si ag uectigal. Venio ad S. si fuerit Si quando ut p̄stet obsequium p feudo feudū ee negauerit, uel ambigue cū dolo respondit feudo priuabit. Sed de hoc dictum ē S. in § 4. § si Vasallus feudū S. si de feud. tor: fuerit mor dum et agnatus.

Ad tit: XIII de clerico q inuestituram facit.

Clericus de bonis propriis ut Laicus inuestituram facit et ideo Vicuente eius Vasallo pure alteri feudum dare non pt. nisi eo consentiente sub q̄dione cū uacauerit et sine Vasalli consensu pt, etsi ipse interim moriatur, hæres inuestituram implere ēt.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK GIESSEN

Ad tit: XIIII An mutus

Res uero ecclie in feudū date uiuente Vasallo, si mortuo Vasallo ex: tinguat feudū pri vasalli, a suc̄essore dcto vasallo confirmari non dnt sed de hoc dictum ē ℔. Qui feudū dari possunt in ℣ i, ℣ in tit: q sui: cā pertineant, et in tit: Ep̄i copu ne abbatum. Feudū uero q reuertit ad ecclam, cmp alū in feudū dari pt, siue successor mutuat illud reuersum ad ecclam siue reuertat p̄ hō ipse succ bit. An Ep̄s copg tn electo ianensis nung dat in feudum q fuit p̄dc̄ mutuat in do: minico x libero dominio ecclie seu q reuersum ē ad ecclam tempore q ipse succedit. Sed dotre & ipse alios q dictā rationem sequit. C.

Ad tit: XIIII. An mutus uel alias im: pertectus feudum retineat.

Mutq. Surdq. Clandq. uel alias impfectq dm uerbū et gestū in feudo paterno, succedit. Alij cōtrā dicunt. Sed q opinio ē uera? dē in: telligunt p̄am opinionem p̄cto in eo qui ex alienante nang ē, ℣ dam in eo qui natq ē tacenq. Quod ē q̄dā principiū tēxtq. qui de eo qui natq ē mutq, lqr. Certe ego ℣ dam opinionē ee rationē inp̄is qa ē ultima iuxta ℔. l. qui illum in fin. ad Treboll. ℣ eo qa ergo ad Clericū et feminam, q nung succedunt, & illud p̄dictū recipit. Verbū Quia idem decisum ē in ℣ mutq. ℣ Ep̄s uel Abbas: sed decepit dd, q ibi p̄suadeant vltq oberit ℣ Gotofr. opinione uera. tang ipsi ubiq fautores autores ℣ dam, q falsū de ℣ demonstrauimus.

Ad tit: XV. An ille, qui interfecit fratrem ami sui feudum amittat.

Val: erfm. 69 de 30 die: 9: 4. Augusti.

Quidā in 3 ptes. 1 ogh de eo qui patrem, interfecit ami fratrem interfecit. 2 de eo, qui suū interfecit ibi, sed si fratrem. 3 de eo qui ob̄sequium non p̄stat, ibi non cogit. p̄mitto, Aliqm mihi: q dno ob̄sequium non p̄stat, ibi non cogit. p̄mitto, Aliqm mihi: liuiriam, non tm si p̄pria p̄sona q̄tumcūq patiat, sed et si alig q̄cq puta filium, uxorem aut q̄cq alīqua ratione subiectq ē, puta filium, uxorem aut seruum de seruientem ℣ patrē in l: de iniurijs l. 12 apud Labeonem, uerum de seruientem ℣ patrē in l: de iniurijs l. 12 apud Labeonem, ℣ penul: ff de iniurijs. Qui uero meū fratrem cēdit iniuria, me dum afficit qa misū ūbicq non ē, potq p̄ dolum, p iniuriam patrē. Sed p̄mitto. Barricinum de non tm, q patrem q̄cq: dentem uel de scientem, sed et qui fratrem, patruū, aut pa: truelem, quarto gradu mihi gīnctum, p̄pinquū occiderit, l. i. ff ad l. Pompeiam de parric: Quang mihi p̄unit, a collate: rales nātficit l. pena patricidij ff ad l. pompeia. Hoc ita p̄ni: so ffti de crim, q ami fratrem occidit, feudo non priuatj, ex so ffti de crim, q ami fratrem occidit, feudo non priuatj, ex ro ē quia ex hoc p̄sona ami non offendit, q̄ intelligendū ē nisi ro ē quia ex hoc p̄sona ami non offendit, q̄ intelligendū ē nisi hoc in eo q̄dā p̄sona fecerit uel nisi p̄storie nātfecerit. Pro: hoc in eo q̄dā p̄sona fecerit uel nisi p̄storie nātfecerit. Pro: tilonis aut nātficere ē, sine ea mouentem reprimere. Bart: tilonis aut nātficere ē, sine ea mouentem reprimere. Bart: in l. re priuandum & delinquunt ff de pēnis, sed nonne l. cornelia tenet l. 3. in f: ff de sicarijs, et ita feudo priuat. Rf. Bald: tenet l. 3. in f: ff de sicarijs, et ita feudo priuat. Rf. Bald: id uerum ē si criminaliter accusat, sed ℣ textq lqr. ubi ciuiliter id uerum ē si criminaliter accusat, sed ℣ textq lqr. ubi ciuiliter agit ad feudi priuationem, qui uero p̄ patrem, fratrem, ut eius agit ad feudi priuationem, qui uero p̄ patrem, fratrem, ut eius

Ad tit: XVI de vasallo, qui contra.

haereticitatem qsequat, vel aliam felonia x. pditionem comisit ut in curia amplig manere non possit, feudum amittit qm istud crimen est atrocissimum, qa e parricidiu, et ob sordes pprig sanguis effusq qa in illa non est comissum delictum, ac agnatus feudum plenet si vero dng latebat ad eum feudu reverteret. Venio ad § Non autem. Vasallg se dno offerre non vult nec misi in pellatg si parere recusat feudo priuat, Soc de Soc. dictum e in § ad Soc ubi finit lex. Et in § sicut Vasallg si de feudo defuncti controversia fuerit &c.

Ad tit: XVI de Vasallo qui ptra constitutionem Lotharij regis veneficium alienauit.

Diuidit in 2 ptes i pdit qd punitat alignans feudi, in 2 ratione: at feudo renunciare, ibi, etsi voluerit. Vasallg ptem feudi alienatum tm amittit non aliam. Etsi uero ex quib. dns offendit eu forte cucurbitando a cu uxore eig rem suam, solum feudu, qd ab eo obtinet et non aliud amittit. Qd e quia nouam notam solicitat non egetit l. animus C. de patris l. relictum ff de suis gl. ut inquis. Nec obstat, qd eleuum ex naui eximit de lotig nauis interitu, et eum q mi ea erant tenet l. ij § sonaty ff de incendio ruina. Quia ibi delinqns, erit catenat l. ij § sonaty ff de incendio ruina. Quia ibi delinqns, erit castrensis ut ota illa pterenta, sed sic pares feudi non alienata illaesa permanet. ibi et Bal. l. qui vult, § penul: ff ad l. Rhodiam. Venio ad § Etsi voluerit pt feudo renunciari & ab ei obsequio Vasallg liberari nisi qa dns offendat non pt. Nam licet ingratitudo facit recedi non pt l. sicut. C. de actio: & oblig: Tamen illud non obtinet ubi principalit in gratiam alterius gratie, prout e in feudo q Vasallg uxorat bene: ius. Secus ego si feudum datur ob certum obsequium, puta, ut Vasallg seruiat dno in mensa, tunc n. feudu dimitti, et ong euitare non posset, de q Bart: in l. is cui q. ff de aqua pluuia arcenda.

Ad tit: XVII de alienatione paterni feudi.

Diuidit in 4 articulas, ut quatuor tenuit casq. Sua e ibi si iam dm. Verba e ibi, non e consuetudo. Quarta ibi, si a morte, in principiu agnatus Vasallg feudu alienare non pt, etiamsi in filiu transferre uelit nisi ipsi consentiant. In agnatum uero, in feudo succedurum alienare potent, cui si nolit dnus emphyteu: seos dedit feudo renunciare uidet, de qb. § plenit: in locis dictis fuit. Venio ad § Si inter dominum. Mortuo dno Vasallg o successore innouaturam renouare petit, ille negat, qrit coram quo debeat finiri controversia & pf. coram paribus. Potest qrit an Vasallg prius de feudo ptentioso inuestiendus sit, de ea finiat & pf. Si aliud feudum habeat, de q non ptendit, cum prig inuestiendum de tanq aliqm, ex psumptionem alias rig de ea cognosceb. Sed idem casq decisq e in lit. § de qno: nitor dm et Cris: hoc ad inscriptionem lit: nri plenet. Venio ad § non e consuetudo. Premitto feloniam de atrox delictum ut crimen laese maiestatis homicidium clam patratum aut pditionem iuxta § i. et § et § similit § de pace tenenda. Iuramentu uero e ubi dna formam fidelitatis uenit de q § de forma fidelit: Hoc ita premisso. Si Vasallg a dno de Velonia

Ad tit: XVIII de capitulis corradi

uel infidelitate accusch. Mediolani non pugnah, alibi uero ex lege Longobardor. ad duellum descendit. Nec pt dn Vasallum rejicere, tum: qr inferiorem sum dt, quia hoc personaliu puenare dt, pl pupillum et comitem l. ult: Qualiter qs se defendi deb: in longob: Nec nobilis contra ignobilem puenare cogit, & similes s de pace tenenda et forma tm non tubb: aut capitib. uel alio in titlo decernit, Graphis abusca casibq, qui in eo tit: q̄tinent, sed de quello s diffusiq dictum est in tit: de pace tenenda. Venio ad s. si forte. Vasallq dm amorte non libertatem seu qum amittit nullam uero panam patih, si eum in piurium incidere p̄mittit. Sed de his dictum e s in s licet s. mil dm et agna: q tro: fris: et in s ptā. Cui fuit pra ea beneficij amittendi.

Ad tit: XVIII de capitulis corradi

Osualdus: d: Le 39 dic: h: s. Augusth.

Caput principalis e ois, unde cuiq; legis uel orationis p̄pua mes bra capita uocanh, et si sunt breuia p diminutione capitula, hoc i stud uocabulum a Latinis non recipiah, ubi capitula legis uocanh Corradi eis ptes. Sic pontifices capitula uocant suos titt: q̄stmis in mem: bra. ik etiam athenij, sup qb. sunt testes examinandi et q. thones nauis, multa capitula uocanh. Ubi tn in iu: pontificio Collegium sacerdotum capitulum uocah, quasi corpq uel membrū ab alijs dis: tinctum in tit. de his q̄ fiunt a nouo. part: capit. in secretatib. Cui: tuor aut hic nominh capita legis, quam in flaminia seu Romandiola Corradq sq tulit, dum caput b ibi; ptā Terpiu ibi similiter Quartum ibi et iterum. Vasallq intra annu et diem non petens in: uestituram, mortuo dno, uel defuncto Vasallo haros eig feudū amittit Si tn eig erat mos ut iurarch fidelitq, q in obq feud: obseruandū e pl q si pacto iuratum remittah, ut dictū e in s. i. s q fuit pra ea, etiam s. ult: s q qs hat in uestitura. Sed dicta Mediolani non obseruanh Ipsa aut lex e in longobarda in tit: de beneficijs sed de his dictū e s. in tit: q̄ temp: milet. et in s. s. ult: p quos hat in uestitura. Venio ad s interea. Omitto, aliam de p̄scriptionem triennij, ubi res mobiles titulo, et bona fide emptae usucapiunh, iux: s. i. tit: de usucapionib. Alia e decem annoq inter p̄sentes et uiginti inter absentes de eis qui olim erant ex diuersis huius, sed hodie int eos, q diuersis sunt ciuitatum iuxta l. ult: et ibi q. C. de long: temp: p̄scripto: et ista in reb. immobilibq bona fide empta locum hat. Tertia est triginta annoq p̄scriptio, cui a debitore, qui mihi p̄misit intra tantum tempq non peto, iux: l. ocs. l. sicut, C. de p̄scrip: 30 annoq. Alia e quadraginta, q dra ecclam currit autq. quas actiones. C. de sacr. anc: ecclis, uel cū debitor hypothecam p̄stit: bit l. cū notissimi s i. C. de p̄scrip: 30 ann: Ultima e centum annorum, q dra Romanam ecclam currit ut in autq. ut eccla Romana centum annoq gaudeat priuilegio. Hoc ita p̄misso q̄r hic nulla obstantia p̄scriptione feudū alienatū eo, de a dno reuo: cari,

Ad tit: XIX de controuersia inter.

Intelligit sm̄ gen opinionē ut nec 30 annor p̄scriptio obstet sed tm̄ quadraginta, inx: G. in l. ij. C. de rei dominica. l. ult: C. de metallar: lib: in Venio ad s. Similiter. Si q̄n̄ Cesarem in hostem euntem comitet uasallg uero non eat cum q̄o, ei hostentias. x pecuniarū auxilium dare d. Longobard. in Cenarios. x. unū o sem p̄sūpsuto mo: dio fruti, q colligunt, soluere tenent. Quod tum fili armona ex: tente parum uidebat, p̄sertim cū olim pluris esset denarij q̄ hodie de denarijs qo Italicis non de uetero. Quis, qui seculis nota ignifica: bant, est intelligendū. In Germania uero tertia pars fructuum, solue: bat, sed hodie diuisa p̄stat nisi Vasallg ipse alium cum q̄o admitta mittat. s. firmit. ff. de q. p̄scrip: feud. alien: q. fider: Hostentia uue: ro ab hoste x exercitu uel castro d. inx: s. ult: C. de pace tenenda. Te: net p̄t hoc Vasallg, ad sumptg, uictg, iusto p̄tio ab hominibus, si q̄n̄ q. totum feudi solg uel cum Cesare transit. Et hoc p̄tio a Vasallo est excipiendg l. ij. ut Ep̄isc: et comit: sunt munit: in Longobar: Dum̄ et captum redimere d. s. si q̄libet et s. si q̄n̄ in dutg. ubi de appellat: cognos: ih. Ad alias uero impensas pro q̄o non tenetur, Io: Andre: in addit: ad Spec: in tit: de feud: in s. quoniā, in vs. Et nota q Vasalli. Quicq̄ ibi inuenerit Speculator. Venio ad s. item si clericus. Si p̄latg ecclie feudum huius, relinquendo faciat feudū ad dm̄ reuerti, apud ipsum p̄manet donec p̄latg uiuit, eo mortuo ad ecclesiam reuertit, dictum n. p̄latg non nocet ecclie, sed tm̄ no:, ad ecclesiam reuertit, dictum n. p̄latg non nocet ecclie, sed tm̄ no:, diligentia G. in c. ij. de p̄bationib. Bart: in l. iubemg nullam C. de sacro sanctis eccl̄is

Ad tit: XIX de controuersia inter mas: culum et feminam de benefitio.

Diuidit in 3 p̄tes, prout tres distinguunt casg. Sed a tibi, sed si in vtm̄, terna a tibi, ita si sit. Mortuo Vasallg unica filia hare: de relicta, agnatg ab ea p̄tium petit, tanq̄ feudum, ipsa negat quia tot p̄dict. s. Quod ad 30 solutionem p̄tinet, iam s. in s. i. si de feu: fuer. q̄ro: mtm̄, ubi uim e insam debere posse, donec lis finiat, Quod uero ad p̄bandū p̄tinet, ita ong ad filiā spectat nisi finiat, Quod uero ad p̄bandū p̄tinet, ita ong ad filiā spectat nisi q̄ nisi p̄bauerit p̄tium esse liberum iuratum agnato deferri, ei in sacramentalib. et iurans, obtinebit q e pupillum ius feudor, in sacramentalib. et iurans, obtinebit q e pupillum ius feudor, in fauorem agnator nitro q̄ctum. Si uero q̄g sit, qui p̄tium in fauorem agnator nitro q̄ctum. Si uero q̄g sit, qui p̄tium à filia tanq̄ feudum petit, ipse p̄babit, aliqui in iurans filia ab: à filia tanq̄ feudum petit, ipse p̄babit, aliqui in iurans filia ab: soluet. Quelibet n. res libera esse p̄sumit. l. alig C. de seruita: soluet. Quelibet n. res libera esse p̄sumit. l. alig C. de seruita: tib. et aqua, Et idem erit, si Vasallg p̄tiū alienauit, et illud q̄n̄ tib. et aqua, Et idem erit, si Vasallg p̄tiū alienauit, et illud q̄n̄ tanq̄ feudum ab emptore petierit, nam nisi feudū ei p̄bauerit tanq̄ feudum ab emptore petierit, nam nisi feudū ei p̄bauerit iurans emptor absoluet. Hec tū q̄dam intelligunt, nisi magna iurans emptor absoluet. Hec tū q̄dam intelligunt, nisi magna ptem bonor q feudo Vasallg teneat, tunc n. tanq̄ p̄dno sit ptem bonor q feudo Vasallg teneat, tunc n. tanq̄ p̄dno sit p̄sumendum. Imo in oby p̄dictis casibg iuratum deferri, et istud p̄sumendum. Imo in oby p̄dictis casibg iuratum deferri, et istud uelut aequum à dd recipit uelut aequum à dd recipit

Ad tit: XX de controuersia inter domi: num et emptorem feudi.

Ad tit: XXXI de controuers: int Vasal:

Vng feudum a Vasallo pleno uenditum, si Vasallus iuraverit ase ignorant feudu distractum fuisse, illud recupit no emptor sicu et q eig intero restituat iux: §. Si Vasallus feudu &c. §. Ad feudo ptin: fuer: int dm et Vasal. Erg victu e de uenditione ide est in oi alienatione. Vent homs n. hoc qlibet alienatio uenit. l. stabo tit: ff de statu liber: ad finem. Simlis casq ponit in l. ult. in f. ff de legatis ij. Vbi ignorans Jures fideicomissu alienare potuiss. Talliter etiam e de ignorantia facti, si ignorat feudum esse. Ignorantia n. iuris nemini capitulat l. uelut; si multi credident feudu posse alie: nari iux: l. regula. in p. ff de iuris & facti ignorantia

Ad tit: XXXI de controuersia inter Vasallum et alium de beneficio.

Sixtus: R: fe: 40. Die: 8: 6. Augusti.

De sectione e ut s in § s: Vasal: de beneficio suscip: agat. tit: si de feud. ptro: fuer: int dm et agnatum, et gaibi ide e casq ad ea, q ibi dicta sit me refero

Ad tit: XXXII. Quid iuris, si post alienatione feudi uasallus id recuperauerit

Simile in n. gl: in i pmi in Vasallus sine dno feudu alienat In ii qn eo gsentiente. ibi. effectu. Omitto. Quodsi gs gsentiat alteri ii qn eo gsentiente. ibi. effectu. Omitto. Quodsi gs gsentiat alteri alienanti rem, in q ius st. licet illa res retinat, christinu ius non recupit. Vnde creditor, qui debitori pigng alienanti ygsensit licet il: lud a debitore retinat, pristinum ius pignoris non recipit l. 24: C. de remiss: pigno: Ius n. semel extinctum amplig non reuiuiscit l. q res § arram ff de solutionib. Sic nec Clericq facti, q feudu amisit illud recipit, etiamsi Jtrum deponat. d. ult: § de feud: femingq. hoc ita Jmisso. Olim si ps feudi, q alienari poterat, q. stabebat et postea redimebat in feudi cam retinebat, ga, istud erat pecuniu ius feudor. q alias ita: eoi non obtinebat. Hodie uero qa feudu distrahi non pt, simul atq alienat statim amittit, etiamsi postea recuperetur Sed tres exigunt casq. prq e Si nondu emptori traditu fuit id n. alienatum non e cu p traditione qmu transferat l. traditiones. C. de pactis. Sdq excipit casq si ex defectu alq solennitatis irrite fuerit q: tracta. ex quarto n. q nulla e nemo pena incurrit. l. penul: C. fi mancip: ita fuer: alienatu. Bar: in l. q hinc q § cu qs ff de Vb: oblig: Tertio excipit casq. Si Vasallus simulate feudu alienauit, statim illud retinat: Quod ego falsu eo arbitror. Quia pena semel comissa em: plig non cessat. l. i. § item. Jvi Bart: Saly ff de posit. Venio aq §. effecto Si uero qui ignorans feudu uendo et retimo, illud in cam feu: dum non reuertit, sed tunc dum redempta eo iu: Jo. o redemero, liberu si libe Emphyteuticon, si eo iu: eam retimo. Si tu gsentiente dno feudu in Emphyteusim dedero, et quoadvis mihi centu soluat, ga hec

Ad tit: XXIII. An agnatus uel filius.

centū non alienauj, nec dq̄ fecit ut distrahorem, sine pensione iure feudi teneba. Q̄ si utilitatem q̄ apud emphyteutam erat redemero qa. illud gsensu dñi alienatū erat, in cam feudi non reuertit, et hoc casu si q̄no illā annuā pensionem centū q̄ feudalis remanserat cesserō eis simplex emphyteuta pmanebo, qa emphyteusis seu ius utile q̄ uenditū. et nostra redemj in feudj eam non reuertit, et hoc uultsic tenēdū q̄ uidet difficilius. Non omitto q̄ famulj qui olim mihi certa mercede seruiuit, si discedat, et nulla iniuria questione iterū mihi seruiat cū pristino salario redisse uidet. Idem ō in doctore q̄ reuertit ad pfectum q̄n ab eo, qui eum iterū q̄duxit. l. et ubi Bal: nō. C. de iur: fisci.

Ad tit: XXIII An agnatus uel filius de fructibus possit retinere feudum repudiata hereditate

Diuidit in 3 pt: in 1 declarat an agnatus repudiata hereditate feudum retinere possit, in 2 an filius ibi: ubi uero, in 3 an agnatis tm̄ gsentientib. illud possit, ibi et licet. Omittu hereditatem q̄ parte actiua et q̄ parte repudiari non posse etiamsi sit filius, q̄ tenetur legitima reliquam hereditatem dimittere uelit. l. i. ubi Bart: et Ia: ff de acq: hered: Vnde sic dubitat. An agnatus relicta primion agnato hereditate feudū retinere possit? et dr̄ cū posse, et obijt ad onera hereditaria defuncti non tenebit nisi fructus feudi habeat q̄ ad vasalli heredem pmanent. si post Cal: martias moriat, ut dictū ē ff de penu: litt: finit lex. Illi n. fructus uelut pars feudi ad agnatū pmanent sed qa hereditarij sunt, quatenus ualent creditoribus satisfiet. Rō aūt cur agnatus sine hereditate feudū retinere possit ē qa feudū beneficium maioj ēt, et ex gratia sibi acquisitum. Filius uero aut utrumq̄ amplecti aut utrumq̄ dimittere ēt quia eadem cum patris psona censet. l. ult: C. de impub: Vnde sacramenta patrem affinere non ēt ut hereditate careat. Tres tm̄ casus excipiunt, qb. filius patria hereditate relicta feudū retinet. prm̄ ē, si agnatis gsentientib. a quo mutuatus ut sui dr̄. Scdm̄ ē si feudum acquisitum sit p̄ aliquem et filius, nec dictum ē hereditib. l. cū patronus ff de lib: et posth: liberorum. Bart: in l. ut iusiurandi ff si. libert: n. uol. Tertius casus excipit, si filius in legitima tm̄ uel re certa a patre in situat, tunc n. ad onera hereditaria non tenebit et feudū habebit. Et idem ē si filius uel nepos pmoreat uel uiuente patre ei successioni renunciauerit ut Bal: et explicant. Et pdicti sequit. filios licet inaequaliter in situā feudū tm̄ aequaliter habituros iux: ff si. C. de success: feud:

Ad tit: XXIIII an apud Iudicem uel curiam dnj quaestio feudj debeat terminari

Affra: uis: fo: 41. Sic: D: 7 Auensh:

Mortuo vasallo sine feudo alijs inuestitq̄ fuit a dño, agnatus uero defuncti illud uelut antiquū uenticol. cā coram pari. curia uentilauit. Esj in ff. i. C. de lege Corradi victus fuit iudicem aut arbitrū iudicaturū, ibi n. uq̄ nouū feudū ee gtendebat. Distinguendū q̄ ireuil. e

Nam alioqui

Ad tit: XXV. Qualiter dng proprietate

Nam aliq̃ duo q̃s ob alia feuda Vasallos ee q̃stat de feudo contendunt et tunc solq dng iudicat ꝑ tenul: j. de p̃hib: feud: alienat: p triter: Aliq̃ duo ꝙtendunt de feudo, quod alt ꝑ aliud feudum a dno alt non et curia iudicat ut ꝑ quo quem uel q̃s: Aliq̃ duo ꝙtendunt de feudo q̃s alias Vasallos ee non q̃stat et et alt nouũ feudum ee dicit alt antiq̃ũ et curia iudicat ut sic. Aliq̃ uterq; nouũ feudum ee dicit, et ordinary iudex cognoscit ꝑ l. ꝑ de lege Corradj. Aliq̃ Vasally cum extraneo qui feudum negat, ꝙtendit et ordinary iudicat ut ꝑ de q̃sto: int dm & Vasall. Aliq̃ dq eũ Vasallo litigat & pars iudicat ꝑ penul: j. de p̃hib. feud. alien:

Ad tit: XXV. QUALITER dng proprietate feudj priuetur.

Si dq q̃sta Vasallũ foloniam x graue delictũ q̃mittat an ꝓprietate priuet. Tres fuerũt opiniones, i rorũ q dicebant, ex q̃cunq; ca Vasallo feudũ amittit, dm ꝓprietate priuari. Cũ ꝙ d in uno correlatiuo in alto dispositum ee censet l. ult: C. de hered. ict. uidnt. toll. l. ult. & de auroh. iudic. ii. oof fuit sua, q dicebant non nisi ex magno delicto dm ꝓprietate spoliari augmento patroni qui non nisi ex magna ca ius patronatq̃ amittit l. q cũ natu in ꝑ & de bonis libert. Tertij uoluerunt ex nulla ca dm Vasally ꝓprietate cadere posse, qa non ita Vasallq̃ fidelitatem q̃q iurat ut Vasally dno. Sed pra opinio reuinit, qa non datur arctus a patrono ad dm feudj sicqdam ex lenj ca libertus in seruitutem redigit l. ij. C. de libertis et eoꝝ liberis. Sed non ex lenj ca Vasally feudũ amittit. Delinquit ẽo q̃sta Vasallus. Sed quid si in aliũ dnũ Vasally ee desinit et feudũ liberũ tenet. Sed quid si in aliũ ꝑ Vasallum dng delinquat? Et tt consent si feudũ sit nouũ ꝓprietate uerũ si antiquũ sit, ad agnatos dni q̃ucunq; q̃m diximus in Vasallo. Sed ego arbitror ad eũ, q in bonis dni successit feudj ꝓprietatẽ ꝑtinere qa ad hoc ut Vasallo aliqua uult ꝑ: lex: in ꝑ. ut dq̃ q̃sta Vasallum quat. Sed de his dictum ẽ in d ex ca ꝑ de lege Corradj.

Ad tit: XXVI. De feudo non hñte propriam feudj naturam.

Diuidit in ij partes put quo ponunt casq̃. Sdm ẽ ibi ubi ẽo ꝑmittu quam ee salua q̃ractu tolli nequant ut ꝑtium in uenditione. Quæ dam sunt nalia, q quentioto tolli possunt. puta ne uenditor teneat de Euictione. Quædam sunt accidentalia facta ex arbitrio q̃ractus ut de q̃ral. emptio: Sic in feudo ꝑbatẽ ut sit in re immobili, nã ẽ ne alienet, qa istud ꝓprium feudum ee dr. Vnde si aliq̃ datum sit feudũ cum pacto ut cuicunq; dari possit: in q̃libet alienari iuxta l. Vbi aut in fi. ff de pig. oblig: istud ẽ impropriũ feudum ex sui nã inalienabile ẽ, et id feudũ ex q̃ractu in aliũ transferri poterit, nec ꝓpriũ inde ꝓceptũ iuꝝ feudj retinebit. Vasally tñ antoq̃ alienet, si q̃ra dm negaly fuerit, feudũ amittit, q in hoc q uero feudo laborat. Vbi uero alienauerit negauisse q̃ non tt amplig quam amittat, nec accipiens Vasally erit iux: ꝑ feudũ ea lege ꝑ si de feud. hæred: fuer: int dm et agnat: Vbi de hoc dictũ fuit ꝑ.

Ad tit: XXVII. de eo qui finem fecit agnato de feudo paterno.

Ad tit: XXVII. de eo qui ginem fecit.

Tres fratres diuiserũt hereditatẽ, pro feudum obtinuit, cũ q̃ ꝺ̃ pacto
ꝺ̃ illo amplius nec abeo nec eius hereditib: potendo. Querit̃q̃ ē prius sine
ꝓle. ꝺ̃ mult̃ dimidiũ feudum optinuit contra illũ iuris suis remũ ex he
reditate qd iuris? R. S. cum tertio admitti, quia amisit, seu renunciauit ꝺ̃
non patiturum a pro nec eius hered: ꝺ̃ filius nec abeo nec eius filius
petit. Vade non venit gra amissionem, qa ꝑsonale pactũ fuit. Alia ē
ro, qa renuncians nunq̃ fuit. q̃ postea sequeniunt renunciasse imꝑ:
ligit C. q̃. de renunciation. l. auctũ q̃ Titius Seio ff. de bon: libor. Vide
filia q̃ in fratrũ gram patrue hereditati renunciauit mortuis fratribꝰ
nec a patre instituta succedẽte non ꝓsiben. ff. in l. stipulatio hoc nõ quem:
ta ff. de ꝓb. oblig: Vbi fixi. Sed ꝑdicta locũ hnt nisi. Valdũ amittent se
feudũ ois non petiturum x̃a nulla ꝑsona, ita x̃. Hec ꝓba declarat thex:
in l. q Rome ꝺ̃ duo fratres in penult. col. x̃. de ꝓb. oblig: Vel nisi nec
tum sit primum patrem a dño iam de nouo feudo inuestiri, hoc x̃. casu
ius suum totum extinXit. Sed de hoc ea: nisum ē in ꝺ̃ alle: ꝺ̃ Si de feu:
gro: fue: nat dñm et agnatos. ℭ.

Ad tit: XXVIII de natura successionis feudi.

Sebaldus M de 42 die ꝺ̃: 19. Augusti.

Nam sic ꝑprium feudi appellat, sicut natia gtralia dicunt q̃ sunt
eis ꝓpria l. patrũ quenta x̃ de gtrali. empt. Dividit aut tit: in 2
patres, in 1 declarat, qui in feudo patrno succedunt, in 2. qui collate:
rales admittunt ibi dumodo feudi. Licet de ascendentes in feudo, quod
filius ꝺ̃ non succedẽt, Et ro ē qa si filius feudũ acquisit nouũ. Vade ea
sine ꝓle decedente feudũ ad dñm reuertit. Si et Vicens pat filio
feudum tradidit, ei iure q̃ in illo ꝺ̃ renunciasse uidet. Vade de:
functo filio pat succedit, aliis. defuncto. l. ad Tertullianũ. Ratio
defuncto filio pat succedit, aliis. defuncto. l. ad Tertullianũ. Ratio
ē, qa non minꝰ liberos q̃ parentũ liborũ hereditatẽ debet. l. Nam etsi
patronis. x̃ de nott: tꝺ. Et q̃ hic statuit de feudo idem ē in Empꝰi:
teusi ecclia q̃ ad liberos ꝺ̃ transit ꝺ̃ Empꝰyteusin aliis. de nonalie:
nand. reb. ecclis. Descendentes uero in infinitũ in feudo succedunt
dumodo sunt masculi, uel ex masculis descendentes. Femina licet in
aliis bonis in: ciuili succedant, a feudo tñ repellunt, nisi ex pacto
uocate fuerint aut femineum sit feudũ. Non Xtantũ: uero
de descendentib. collaterales succedunt defuncto ꝓximiores. hoc x̃.
sciant plura ꝑba q̃ de filiis patruelib. eorũ q̃ lingua mentione feu:
unt. Nepos in ex fratre defuncto patruũ excludit, licet pari in gra:
du cum eo reperiat ꝺ̃ illud. aliis. de hered: q̃ ab intestato defunct
Et ro ē. Quia cũ fratre defuncti licet remotiori succedit aliis. post
fratres C. de legitimis hereditatib. Sed de Sic dictũ ē in ꝺ̃. de hered
ũ q̃ feudũ dare pos. et in tit: de succes: feudi in ꝓ ꝺ̃ in lit: de gradib.
succes. in feudo. ℭ.

Ad tit. XXIX de capitaneis qui feuda sua uendiderit an intelligat beneficium uendidisse

Diuidit in .o. ptes prout octo ponunt casy ꝫ ei. Quaestiu .vii. ibi Si uo: luerit .viii. itē similiter. V. ibi filiq. VI ibi si gtentio VII .ib. similr VIII ibi similr Capitaneus ḡnis uillam ubi plura erant pdia et inf alia unum ꝙ filio in feudu dedit dictum uillam uendidit. Quaerit an feudu ḡnis trapisse intelligat ff. pro emptore facit. prō l. i ff gratij ꝫ ad legati pstandis. Vbi gratis sermo gratiu est intelligendu. Sdo l. gratia creditor ff de actiō. empt: vbi uendita domo pila ante edes iacta emptori debet. Tertio in dubio intelligatio gra uenditorem ē faciēda l. Labeo ff de gratuita empt: Quarto q sunt casu casy emptori ānexa ut claustra claues .l. Iuliani in fi: ff de fundo: empt: Pro Venditore facit qa cuiq ius in ꝙ st in re, uendidisse intelligit. l. si domu in fine ff de leg. i. Sdo dnq ꝙprietatem alienare non potest ꝙ ex cau. ff de l. Corne: dij, et ideo quam alienasse non intelligit. Tertio Vendito feudo agri instra non debeat l. ij ff de fundo instructo. Vnde nec pdiu feudale distractum de intelligit. Non obstat ptra rō p emptore adducta Quia gratis locutio ad habilitatem ē referenda .l. ut gradatim ff. de mūneribus et honoribus. Ad ām rationem. Quia non potuit ubi in detrimentum tertij intuitu ē faciēda. Ad l. Creditor ff: Bf: pilam ea actum iactam fuisse. Seq non pōtium feudale ea pila cō: paratum fuit. Ita et tollit ultimū obiectum. Venditor tn tenebit emptorj quanto minꝰ uillam fuisset empturꝰ, si fe pdiu in feudu factum fuisse, scilicet l. Iuliani. ff. de actiō. empt: Sec de se: dictu ē in ff gratis ff. de feudo defuncto fuerit. Venio ad ff Quae: situm. Vbi grib an filius Vasalli gtra ām delingns, potea in feudo succedat ff. de q dictum in ff in fin. l. de prohibita feudj alienat: per Frid. et ad ea q ibi tradunt me vtero. Hic colligendu ē. Dum dr ꝙsitum ee apud me suo. Et postea subiūgat sm Gerardu etiā ibi: tum Bos autores feudoꝝ non fuisse, etsi pdicti prudentissimi pres gtra: dicant. Venio ad ff Si voluerit. Qui cogitat ām offendē, et se, pharus mō non in fidem feudum non amittit. Iure cōi. q tm de: dictu cogitat non punit. l. cogitationis ff de pnis Cū uero ad actum delinquendi descendit, reꝰ ē delicti. l. is qui cum telo C. ad leg. siccariōs. si ḡs non sicam C. de mīsc: & Clari: ēu. ibi. Sed feudu non amittit, nisi Vasallꝰ ad in libras pueneriꝰ. Quia ob grauē tm offensionem feudo priuat. Sed q dictu ē in ff Porro ff q fuit pra ea benef: amit: tend. Venio ad ff similiter Feudu erat acquisitu ꝙ filiꝰ mas: culis et feminis, mortuꝰ ē Vasallꝰ, relictis duab. feminis, quaꝝ una ꝙ filium: alia filiam. Filiꝰ consobrinā excludit de q dictu ē ff in fin: de eo, qui sibi hæredibus. Venio ad ff filius. De Soc et ff sciendum ē ut ff de agnatꝰ et alij ubi idem casꝰ ē. Venio ad ff Si contentio de Soc ꝙ dictum ē ff Si gtentio fuerit in Vmasculi. et de gtuuers: inf ām et fratre, ubi idem casꝰ ꝙponit. Venio ad ff similiter. Cuiꝰ casꝰ declaratus ē ff de feudo in uica legis cōmissoriæ Venio ad ff similiter qui ē ultimꝰ. feudu ad certu obsequiū dari pt sed tunc ꝙprie feudi nām non retinet, q ē ut Vasallꝰ duo ad primum

Ad tit. XXX de prohibita feudi

ꝓficiscenti opem ferat eū cū Cæsare eundem comitetur & alia obseruet de qb. S de noua forma fidelit: Sed is Vasallus ad alia non tenet. q. ut dñs non defendat, et indictum obsequium ꝓstet q loco auxilij in bello ꝓstandi sufficit

Ad tit: XXX de prohibita feudi alienatione per Lotharium.

Aug 13 Stuttg. m: 8 t3 die 20 Augusti

Olim in tota feuda alienari poterat ꝑ § 1. Qualibet etiam feudum alienare pot: Postea inductum ē ut ꝓhibitio ꝓte tm ꝑ fiscum ꝓhibeat § 1 S de alienat: Sed Lothar. nec minimam preualuit feudi fiscum prohibit. Hic est Lotharius cuius nomen odio non tertio ut sic ꝓperem scribit, nullus ex tertius Lotharius imperasse reperit, filius et error emendandus ē in inscriptione legis tertiæ ff tit. Siquidem ad Eugenium illa lex scripta fuisse legit qui imperante Lothario nuncupabant. Quare ꝑ Eugenio legendum ē Innocentio ꝓ, ut dictum ē § ꝓhibeo Imp Lotharij. Huius Cæsaris tres ll. sub: iuncti, quarum ꝓma 3 ff partes. prohibit n. cū ff legis generalis, sed punit eum dispositio, ibi: Sortat itaq: Tertio ijs gratificauerunt pœna imponit, ibi Si quis vero. Legis vero initium desumptum ē ex l. impiis C. de fals nupt: Condenda legis ea fuit, quia Vasalli feudi, q a se: meriti: a dnis decepant, ꝓfugebant, bonis denudati, dnos cū Cæsare in ꝓlium euntes comitari non poterant. Itaq: resp: detrimenta subsi: bat. Quare Lotharius feuda ꝓfugi aut de fis comerciū ff ꝓhibet Et ideo nec pignori dari poterunt. Quæ prohibitio lata fuit Ranealij ꝑ ē loco in agro Cremonensi ubi Cæsar in Italia ius reddi consueuerat de q i de prohib: feud: alienat: ꝑ Trib: et in § in qb. S de usufruct: resp: ea: dem. Prouidet aut hæc lex in futurum, non aut in ptenta, qa futu: ris negotijs formam non præteritis iura dare consueuerunt ll. leges et Constitutiones C. de ll. Qui vero alienauerit feudo & pœnam caret, quod fisco applicat. Nemubi lex pecuniaria pœnam imponit, nec actionem nominat eam fisco vult applicari. Bart: in l. fœdar: pn. s: q. ff de ter: mino moto. Emptor tm feudi, si bona fide fuerit, ipse pretium repetet § i. ff de prohib: feud: alien: p tut. Tabularij et qui de alienato feudo instrum scripserit, tabellarij officium ꝓfit et infamia notat. Quare nō amplius ad honores aspirabit l. q C. de spectab. lib: 12. Nec testimonium dicat l. iij § sua. G. in pho non eandem ff. de Carboniano edicto Hodie et munum amittit § Semba ff. de prohib. feud. alie: p tut: Quod de ea intelligendum ē, qua in strm scripsit autq. Sed nouo iu: ubi q. C. de seruis fugitiuis ut in q deliquit puniat autq. oes pœnam ff. C. coram & successor. Hæc aut pœna p scelo gratiæ & re lax: tata locū ff. sum XX. Lex tm tentantes alienationem punire videt dum ait vel aā in fraudem ff legis machinari tentauerit C. Sequit Lex feuda ꝓmittendū ē filios feudi ut se posse diuite sues filios ff si de feu: gro: fue: inv dñi et agn: Quo stante Vasallus, qui a dño: dnis sua feuda stat ꝓfiteri sit q usq: postea filijs relictis q feuda ut se gesse: runt, prq fuit feuda pro patri acquisitum sed posterq et dñus al. lo exceptu fidelitatem iurauit postea ꝓfiteri sit, ei feudū ex prima fide devolutū fuit, q et ipse p eo fidelitatē vult iurare, sed nō q prius feudum detat excepto iux: § ult. ff. Hic simile lex. Dng feudi

Ad tit. XXXI de pace tenenda inter subditos et iuramento firmanda et vindicanda: et de pena iudicibus apposita, qui eam vindicare et iustitiam facere neglexerint.

Diuidit in 3 ptes.

Neminem vult excipi, qa frat defuncti cū iurauit neminē excepit. qrit quid iuris? R. pri fendi qm de excipiendo, nec obstat, qd frat defuncti nemi: nem iurando excepit alium. n. dñm de agnoscebat, sed prg frat, qui alium anteriorem dñm h. illum excipere d. in iurato, qd dño fendi, stat. Et hoc ō, q. stat tex: dum ait. Quod frater fecit nil superstiti obesse. Illud aut uerbū in textu positum ut prius personam dñm debet intelligendum est, ps ut personam prioris dñi omitteret. Sequit lex tertia. Qui intra annum et diem mortuo Vasallo aut dño inuestituram renouari non petit, feudū amittit. d. i. f. Qua fuit pra ca. & q. tempore miles, Hoc aut lex intotam illud locum hri nisi Vasallo impedim. Cuius iustū impedimentū quemli: bet excusat. l. qui comeatū. ff. de re militari. l. ult. ff. qui satisdare cogant. Aut saltē feudū de ignorauerit. Iusta. n. ignorantia qmlibet excusat. l. error. l. regula. Vbi G. mag: in pl. facit. ff. de iu: & facit ignorantia. Hoc de hoc dictum ē. s. Quo tempore miles &.

III. XXXI.

Diuidit in 3 partes. I. seruanda pacis modū ponit. II quoniculā malor: receptiones & illicitas exactiones prohibet. ibi conuenticulas. III Sacrata pa: cem confirmat ibi. II. sacrata. Oēs ab anno iō usq; ad 70 singulo quin: quennio se pacem obseruaturos, iurare dnt. et ad eam obseruandā ciui: tatum rectores auxilium ferrent. Ante annū iō nemo iurat, quia ibi plena puberias incipit & minorem inf: de adoptiō. l. mela. ff. de ali: mentis & cibar: legatis. Vnde nec minor annis iō pugnare cogit, quia pugnantes se non calumniare iurant, nec maleficia arte uti. l. nulli. l. si quis alium. l. ult: qualit quis se defendē dt. In Longobard. Qui et annū 70 excepit uelut in extrema senectute positus non iurat. sicut et alias immunitates hr de qb. l. 3. ff. de iu: immunitatis l. i. C. qui aetate uel immunitates hr de qb. l. 3. ff. de iu: immunitatis l. i. C. qui aetate uel professione se excusant, nec inuiti testificant. l. inuiti. ff. de testib. Hoc in iurati solennit in desuetudine abijt. Quid ḡ si rex debitum non soluat, iu: rati solennit in desuetudine abijt. Quid ḡ si rex debitum non soluat, iu: su dom offendam sed in ius uocabo. Quia nemo ius sibi dicere debet. l. nullū C. de iudeis. l. extat. ff. ḡ melg ca. Pauci regium casu, qb. sibi ius dicere licat. Cum publicq latro uel nocturnq agrorum populator deprehenditur, uel fugiens debitor capit. l. i. & ij. C. qn licet se sine iud: uel cū fur nec: turnq uel dium diurnus qui se defendit in pria. l. 4. ff. ad l. Aquilium. Vel cum rem à me possessam quis sibi usurpat, armis. n. cū ꝓhibere potero l. qdm ḡ i. ff. ad l. Aquiliam &.

Anastasius m. hc 44. die D. 21 Augusti. Venio ad s. regis uero. Hic runcia pacis pena imponit, et pmitto pronunciam de illam 9 minimū decem ciuitatib. g. stat. C. Sutore. 6. q. 3. in decreto. Ciuitas uero illa ē q olim defensorem ciuitatis et ciuium uitas habeat, qui nō rein: gratiolant, et tutores imoluberibus dabant. l. iij. in f. ff. de poculo. Et quia hic locus tm ꝓpositi sunt Episcopi. Hodie ciuitas dr quie Episcopū hr. Oppidum uero est actium multitudo maxīb. cincta. Castrum ē pagg

muris ciuitq. Villa uero ē pagq mēnib. cdrens q. qnta. ſ. in exercitu agant: Qui ſint rebelles. Hoc ita p̄mſſo ciuitq pacem uiolauerit centū libras auri soluit. Oppidum triginta. Dux. Marchio, comes, quinquaginta. Capitaneus uero qui a ducib. uel Marchionib. feuda ſūt libras uiginti, alij inferiores ualuatores in trib. auri libris puniunt q̄ fisco applicant, p̄ta damnatis l. quoties C. de ſuſcentatorib. et Arcad. lib. iij. & Sodie iib. Sed uidendū ē an si rupta pax in aliud delictum transeat, et alia q̄q pena puniri poſſit. Nam ubi de eodem facto, ide plura delicta comittit, diuersis panis tenor l. unq̄ plura ff. de priuatis delictis. Etsi p eadem crimina q̄a pena non imponat: l. Senatus ff. de accusationib. Videamus ēo p̄ de iniuria, si q̄ pax rumpat, an pt̄ supradictum panam iniuriarū agi poſſit. Et ē poſſe. Duplex aūt ē iniuria pena inflictiua, alia ciuilis, q̄ parti applicat: alia criminalis. Ciuilis ē cum paſsq iniuria iurat se malle tantam pecuniā amiſiſſe quām lacq̄ tunc in ea pecunia reuſactori contemnabili, quem tm̄ prig iudex taxabit l. iniuriarū eſtimatio et ibi notat. ff. de iniuriis. Criminalis ē cum arbitrio Iudicis iniuriam inferens, plectit. Idem erit si furto facto quis pacem uiolauerit. nam pena duplicis p̄ ciuili punit. & iij. inſt. de obligat. q̄ ex delic. naſc. Et criminali et arbitrio iudicis punit. l. ult. ff. de furtis. Idem erit si q̄s alium ſ. de pace tenenda. Maiores uero magiſtratus q̄ uiolatam pacem non uindicant decem libras auri soluūt, minores tres. Sunt aūt minores magiſtratq̄ qui imperio carent. hoc magiſtratq̄ in l. ff. de iniuriis. ut ſt. duumuiri & defensores ciuitatū. Qui uero pecuniā soluere nequit, corporali punit & a loco ubi deliquit p quinquaginta miliaria in quinquennium remouet. Venio ad ſ. Conuenticula. Conuentus et iurationes q̄ pacem int̄ priuatos et ciuitates p̄ſibent, libri auri ſingulis impoſita. Eſt aūt conuenticulū quando ſcripto, q̄ ēt l. cōi punit. l. i. & q̄ C. de ſeditioſis, Et ab Epiſcopo eccleſiaſtica cenſura coercent. & excommunicat. iux. C. q̄ronti de ſpōſ. in Decretalib. Hi et q̄ recipiunt panis ptemptores uel ab alijs, q̄ p̄am emerint, q̄ dum panis uel ut receptores puniūt iux. l. i. ff. de receptorib. bona amittunt & ea deſtruit. iux. l. cōi q̄ affines de. longates recipiunt mihiq̄ puniunt. l. ult. ff. de receptorib. Qui uero non iurat ut ſ. in ſy legis principio ſtatutum fuit nullo rupto pacis beneficio gaudet. Venio ad ſ. Illibitas. Qui tributa aut angarias a q̄b. munit ē eccliā iuxta l. placet. l. ad inſtructionem C. de ſacroſanct. ne alibi illicite ad exterq̄ da. plum reddat. Venio ad ſ. Item ſacramenta. Qui repehit in aurq̄ ſacrata C. si ad uerſq̄ uendition. Et ſcendum ē meq̄ nam olim int̄ Martinū et Bulgarum glōſatores q̄ uerſiam fuiſſe circa int̄ſtationē l. i. C. si adu. Venditiōn: Qua q̄ctu in q̄ minor iurauit reuocari p̄bebat. Id Martinus intelligebat etiamſi nullo intuenionte decreto uel ſolennitate minor iurauiſſet. Bulgarq̄ ſcrum irreuocabile ee q̄ctu dicebat, ſi int̄uenionte decreto minor iurauiſſet. Illaq̄ reſtitutionem in integrū tm̄ iurato tolli cenſebat. Finicq̄ uero in Martini gram, cui plurimū fauebat, et nullū q̄ctu minoris iurato q̄firmari et irreuocabilem ee q̄ſtituit. De q̄ Odofredq̄ in l. q̄q.

Ad tit: [illegible]

aut̄ sacrata. Si tñ p̄ vim et metū iuratum extorq̄at non valet. Et aut̄ multiplex iuratum. Vnum p̄ q̄ lis decidit de q̄° in tit: ff. de iureiurando. Aliud obligatione innexum, q̄ non valet. l. si qs p̄eo ff. de fideiusor. Tertiū de alienationē rerum de q̄° in l. iureiurand⁹ C. de rebus. Vltimū genus q̄firmans de q̄ sic ar. Quod tantum genus, qui q̄a bonus mores e non corroborat c. non e obligatoriū deorq: in: n b. Debet aut̄ minor corporaliter iurare ut volunt Et C:

Ad tit: XXXII de allodijs

Bona libera, q̄ feudalia non sūt, allodialia vocant, de q̄b. ꝙ subiūgit, et sic hunc tit: a rubrica distinctum ēe negant quia incipit ad Soc. Ita vero aut Si qis. aut hos ponunt casus ii e ibi, si vero; iii ibi, ut aut. Cui vendit rem propria Cesaris iuris dictionem alienare non p̄r. Venio ad ꝙ Si vero. Si qs alij bona in feu: du dedit, eu verbo non re investiendo, sicut dam ecclia donaverit, ipsa Vasallo p̄ferri, qa prior possessionem capit l. q̄ris. C. de rei vendicat: Deq̄ in Vasallo, si qd eig̃ malefecerit tenebit. Venio ad ꝙ. Vt autem. Si Vasallus legitime vocatq̄ x duob. tribusve bariō ad sibi iuxt: ꝙ i. s̄ Quid sit inuestit: dñm euntem cum Cesare, ad coronā suscipiendam comitatq̄ non fuerit feu: dū amittit. Quod ē intelligendū si debita stipendia x partem fructuum nō solverit iuxt: ꝙ. similiter s̄ de capitulis Corradi & in ꝙ formitq̄ tit: i. vbi dicit. &c. Ad tit: XXXIII De p̄hibita feudi alie:

natione per Fridericum

Timotheus: n: &c. 45. die: oct: 22 Augusti.

Septem Et glos. prout septem ponūt casq. ii e ibi q̄ra. s. qs. iii ibi firmit. iiii ibi p̄ta ducatq̄ v. ibi insuz. vi ibi stil. vii ibi illud q̄. Iata lege a Corrario, q̄ feuda distrahi p̄hibebat ea Vasalli non alienabant, seq̄ pignori obligabant, vel directo dominio sibi relicto in emphyteusim dabant tanq. alienatio fore non esset. Quare denuo dati feuda Vasalli eas ad bellum euntes comitari non poterant. Itaq̄ Fridericus sentit ut nec pignori feuda dari possint aut p annua relinqui vel alio mō alienari. Cas q̄ alienationes, q̄ ante facte sunt, infirmant. Cum Lotharingo tm futuras p̄hibuisset. Nullo vlo tempore alienatū feudū valet p̄scribi. Quod de p̄scriptōe 30 annor̄ intelligendum non e tm sit. Deinde bona fide, emptori p: suum valet restitui. p̄sertim ultimo, in fraudem legis q̄ra tm fruuntur. Si Vasallus hereditatem se in feudum dare simulet, seq̄ illud vere nexuat tunc n. legi fraus fieret, q de q̄ra ad q̄ra &c. iuxt: q. in l. q̄ra. ff. de ll. Feudū aut alienatum ad dñm revertit si e nouū, alias ad agnatos ꝙ hac q̄q̄ s̄ de succes sione feud. Cui vero instrum de feudo aucto scripserit p̄ p̄na supra exp̄ssas manu amittit. Venio ad ꝙ Preterea si qs Heres Vasalli defuncti maior annis quatuordecim q̄ntra annū et diem hereditatē non petit a duo aut Vasallis abstrahit dñm feudū p̄dit. seq̄. s̄ de capitulis Corradi. inspectis ad dñm non extantib. agnatis feudum devolvit, nisi in tp̄e ea hereditatē petere p̄sumat. de q̄. in ꝙ i. s̄ q̄ tempore miles, minor tñ annis 26 si obsequi tam feudū amiserit in intellectu relinquendum puto. Sicut dos minores damnū p̄ se restitui solent l. vnica s̄ sed adhuc x de minorib. ubi q. Si vero dnq̄ minore munuerit ut hereditatē petat, et illo idnon fecerit, tanq̄ dolosq̄ non restituet l. sicca ea. ꝙ penul. x de minorib. Venio.

Venio ad § firmit. Vasallg moniti si cū dño ad expeditionē non ierit uel aliquē
aque idoneū p se miserit aut inimicia ejus fratrem dñi non soluerit feudum
amittit. Dant aut singuli dies p xl milliariis ad ptinsendū l. i. ff. si quis
cautionib. Sed de hoc dictū ē s̄m § sti' de capitul. Corrad. & ibi l. de plib.
feo: alicui: p lotharium. Venio ad § pla dicatg. Ducatg. plures sicut et
comitatg non dividuntur ut evenit in aliis feudis, qm plures transmittant
omnes dño fidelitatem iurant. Secus plura tenta ab pluribus dividuntur
quando feudum fuerit uni tm ex pluribus. dms iurat, Alia uero iurisdictiones
ita dividunt ut alternis annis quisq ius dicat l. quotiens ff de ulsuris:
Venio ad § insuper. Vasallg filium qui dm delinquentem accusare et
ut ipsi satisfaciat illaqum causa amittit. Ersi filig duo pro satisfecerit
in feudo non succedit. Et idem in domicilio, qui in eadem domo habitat
iux: l. g iurisdictioni ff de iurisdictio: on iudicū. Sed de hoc dictū ē s̄m §
q. s̄. de Capitaneo qui curiā non dixit. Venio ad § illud quoq Vasallg
Vasallg si prim dm offendat, feudu ad om Vasallu pueniet, nisi forte
quis bro dño satisfecerit, aut nisi cū sui dñi cū offendit. Dumg qq Va:
sallg qui mlt vocatg dño satisfieri non curauit, et ipse feudo privatur.
Venio ad § pla si mlt. Deq latius dictū ē s̄ de aliud curia uel dm
q̄ pro feudi renuo: Venio ad § illud in iuratoria p̄ualitatis Cæsar sem.
excipit, de q dictū ē s̄ de nona forma fidelitatis C.

Ad fit: XXXIIII quasi sint Regalia

Princeps duplex patrimoniū: Et alterum tanq̄ princeps alterum ut privatus
q̄ in feudis patrimonialib. consistit l. bene a Zenone C. de quadr. p̄script.
Prm aut Regalia vocant uolut res ad regem ptinentes, inprīs Regis rega:
lium sunt Armamentaria: armamentariū et armoꝝ fabricandoꝝ facultg q̄ soli
principi competit § i. antiq. q armis, et q arma fabricant fabricenses vocant
ut: ff. tit. noꝝ. et m tit: de fabricens. lib: ii. Sed hodie et privati arma fa:
bricant. Principis et st uia publica in qb. sive eig pmissu facere no licet
l. i. q. § merito ff ne qd in loco publico. Et de his intelligendū ē q̄ habēt
ea uel q̄ stulares uel q̄ poria dicūt. ff. l. i. q. § uiam ff ne qd in loco publico.
Alia uero privata dr, q̄ privatoꝝ sunt si ex collatione agroꝝ facta st aliās
sunt ciuitatis. Flumina et nauigabilia uel q̄ aliud nauigabile faciunt
principis. Et vnde sme eig pmissu aquā in eo deducere non licet l. quo
ming ff de fluminibq. Portus et in quem merces portant & exportant
iux: l. portq ff de uerb. sicholq. principium e. Ersi inde vectigal exigat
Alia et st flumina publica non nauigabilia q̄ aquā gerunt. Sūt aliator:
reatra, q̄ hyeme tm excurrunt l. i. § q ff de fluminibq. Portq et in q̄
marus portant & exportant iux: l. portq ff de ꝑb. scat: principis est
et is inde vectigal exigat l. in publi: in f. ff de ꝑb. scat. et e octaua ꝑs
mercium l. ex ꝑfectis C. de Vectigalib. Ripaticū et ad Cæsare spectat:
tributū q̄ in flumine nauigantes soluunt deq̄ in ff: Geograph. lib. Strabo.
Ineod. nro vectigalia capiēt q̄ telonia vocāt & q̄ mercib. in nouis pontibus
portatis uel exportatis soluunt, cū forsitan ciuitas sit in ꝑtibus pontibus q. in
l. ult. C. de long: temp: p̄script. Soluit aut id vectigal principi qa negoti:
antib; cū mercib; in sub territorio tuoꝝ et Bar: in l. ne qd ff de mendo

Prg apud Aethiopes uectigal oryzidis instituit. Diodorg in lib. i. Apud Ptas uero Parig cognomento Longimang. Strabo lib. 15. Dicty e aut longimang ga etiam paleserring tm utnay longitudine fuit, ut manib. genua ptm: geret. Sed Platere3y in Artaxerxis ait eum Longimanu dictu q alteram manu altera longiorem haberet. Vectigal uero appellat ga pret. nec tit soluit. Tributum sic non notat, qdia forte tunc non soluebat. Sed tamen lib. Cesaru p tributo fructuu quinquagesima, stipendiu: quinquagesima, Vini & lardi uicesima pendebat l. mogios. C. de salariis lib. 12. Veru Italy ab hoc onere immunes erant ut urbes q iuris Italici habebant, de qb. in l. ult. ff. de cen. & p traditione iust. de rer. diuis.

Athen. lib. 6. cap. 23. Aueus.

Est & aliud gen tributi, q erant seu exactio uocab. ut erat pabulu equor ut Aminian Marcellin refert lib. 22. Vnig uero equi pabula duo uiri et quatuor femina soluebant l. cu antea C. de agricolis & censitis lib. ii. Ab anno q ita usq ad 65 soluj incipiebat l. iij ff. de cen. lib. pstabant aut maxime uidui, quos primum p. equis, quos alebant. l. i. C. de annonis et capitulone administrant. Sed ab hoc onere immunes erant ciues l. vnica C. de capitat. ciuiu. lib. xi. Qui et ex una ciuitate in alia migrabant uiri, singulis annis quadrigis, femine sex soluebant, p qd tributu ἁμαξικὸν uocabat in l. 4. C. de iu. fisci lib. 10 et Suidas in voc. ἁμαξικον. Regalia et sunt monete & eam cudendi facultas a sibi a principis permissu quis cuserit, peculatus tenet l. Iamlogy § ij ff. ad l. Iuliam peculatus. Tacod nro consentu multas et magnas compendia & lucra. Pena aut e q al. certa imponit. Nulla. q a Iud. et e mortis l. si qua pena ff. de pe. scribo; nec ultra duas uncias auri, & no annos multa maioj fit l. ult. C. de mo multar. Bona et immobilia principis sunt, ubicunque posita, nec unq prescribe muniri l. i. l. bona. C. de bonis uacantib. lib. 10. Et q ali iam magnu amiserunt de q in tuto sit. C. de Iur. gb. ut indigni l. i. in fi. ff. de iur. fisci. Bona et intestas nuptiae ptruscatiu Caesaris sut imp. autg. nec ff. C. de bonis incertis nup. Et uox qui ad mortem damnati ut scribunt sunt nomis legib. caret & in tutg bona damnatoy C. de bonis damnatoy. ff. fisco damnatoy bona defert nullis extantib. Sacrilegi, pfugis in templo erecta grunetis Angarie et Parangarie ac ea arem sinent. Angaria e, ubi quis cu equo uel plaustro uel naui Cesari uel alig exercitui ad expeditione eunti arma et sarcinas ferre et l. nemine C. de fas. fane: uultis l. pro locis C. de annonis lib. 10. l. cursu C. de cursu pub. eod. lib. Et pprie Angaria e cu pecunia cursy publicy ars transferunt. Parangaria cu per aliam, ut Graci in Basilico tradite. Id et p extra ordinem plesanis expeditione offert, et magistratuu creatio ad Cesarem pinet. D. argentaria & ut nri in vtank argentifodina l. pannos C. de metalla: & argentarii & argenti fodina, nec magis de argenti fodina q de auri fodina loquat. Palatium et ubi ius redit l. pleno C. de epis. audie.

Ad tit. XXXV. Quoc testes sint necessary ad
phandam feudi integritatem.

Vel q° Caiet diuerbil, sub regalis comprehendit. iz piscationē etsalina:
rubr. nec ligal iux: l. mr publ. in f. ff de pb. scat: Non et saluia, q pri:
uatoꝝ sunt l. magis puto §. i. ff de pb. scat: nec quang eis ꝑcer sibi
prudentes inuertant. Eiqdem iu: sunt bona ꝑdelliorū & inimicorū
Thesauri Cesaris loco fortuito inuenti. Nam si data opa inueniretur
tuly Cesaris esset l. Vnica. C de thesauris lib: 12. Thesaur. Thesaury
pecunia tanto tempe condita cuiꝰ memoria non extat l. nunq §. Thes:
saury ff de acq: rer dio. Potest princeps Comites Duces. Mar:
chiones et equites creare ad natalib. restituendis ius conferendi
l. i. ff de natalib. restit: Bart: in l. j. nº 7. cu sequ. C. de dignita:
tib. lib. 12.

Ad tit. XXXV. Quoc testes sint neces:
sary ad phandam feudi integritatem.

Hac e lex Henrici septimi Luxemburgensis q anno 1309 imperare
cepit, ac tanta forsan copia in Italiam uenit, quanta nulli dato ip:
si imperatori. Cremonā et Brixiā subegit. Cū uero Florentia grauiꝰ ob:
sidione premeret. Eucharistia uenenoꝰ illita a cuiusdam ordinis hominī:
cani accepta dicit. Alij uero creduntꝫ Hunc Henricū quā fuisse qđ
uerū non arbitror. Curia cū ante hoc tempus inualuerit, longe antea sacra:
stitutio ponenda fuisse. Disponit aut utiquing testiū integritas ualdē
ingratitudo plerūq, cū alias quo testes sufficiant l. ubi nrq ff de testib.
Alibi et in iure qnq testes mereant, at in morbis ca donatione l. ult:
C. de donat: cā mortis in codicillis in l. ult. C. de codicillis et ad q=
bandū debitum in seriosis q tractū l. firma, auth. Quod C. de ht. pb.

Ad tit. XXXVI. De notis feudorum.

Nota Vulgarem scribendi compendiosa scriptura accipitur,
uulgo phrases uocant de qb. in l. sed et cū in f. ff de bon: qui sect. Aliqn
aduersionē denotat, ut cū notas in aliqm scriptas fuisse legimus. Sed sic q
feudoꝝ declaratiob. ponuntur q §. in f. subiecta sat sicut in ff is regula in:
ultimo loco scripta esse fuerint, nimirū aut declaratio ad q alt. §. de
feud. cognitio: ubi de camera feudū dari dt, sic declarat ie non debere,
nisi sit unde soluat, dcueto ere alieno, sicut nec cū qs queritur, nisi in
quantū facere pt l. meritu ff soluto matrimonio. Eidem in donante l. mu
lier i. ff de re iudicata. Sta in xij. q aut declarat q dictū fuerat §. in tit:
qđ sit inuestit: in p. Coram pari: faciendā de inuestitura illi & locum
non hic, si hæres non extet, tunc ff extraneo mō liberi & itanei sunt
ad succedendū et quo sufficiant iuxta legē Longobardam, q coram dnō
inuestituram fieri permittit. Alij legunt compagib. ex ord. pagu con:
uocatis. Alij parentib. & gnatis. Tertia ponit declaratio in f. sit fien:
dū, rem eorum in feudū dari posse, et tunc Vasallū cum fortem ad inu:
stionem pascabit, eamq; inde situra sacrat defuncti nunq; renocat.
Curia q hoc ipsiq factū uenire non pt l. cū a matre C. de rei uendicat: nec
ad 40 annos peti poterit, ut facta diuisio iterū cognoscat, q pupillū

eius longobardorum. Nam iure cōi usq; ad 30 annos id tm̄ peti potest l. unica §i. C. de annali except: Et subijcit inuestituram porr: curatorem dari et accipi posse. Quarta e declaratio n̄ § si instrūtum. Stare iuramento vasalli, qui possederit, si dominq̄ inuestituræ instrūm falsum dicat, alias dominus ipse iurat. Clausula uero sic posita, q̄ incipit, et iniquum erit, est superflua et mendosa. Quinta in § notandum exponit pares cum testes uocare ueritatem dicere cum: pelli de q̄ dictū e s̄ de controuersia feud: apud pares tenni. et alijs in locis. Vltima in § cum tale. Exponit autē ordo in d̄ cū d̄ vasallū de feudo controuersia, dm̄ de ueritate iurare, sacerdem de credulitate qui factum probibit ignorat. Vasally q̄ sum̄ q̄rum quis fuerit, nominē debet. Sed de hoc dictum e in § sacramentum s̄ in f: de consuetud: feudj in f: Et hæc circa feudor̄ interpretationem sufficiant

TEΛ

1564

22 Augusti

Patauij

MK

Principiū Vrnatis A°. 1563. Januar°. Mens.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN